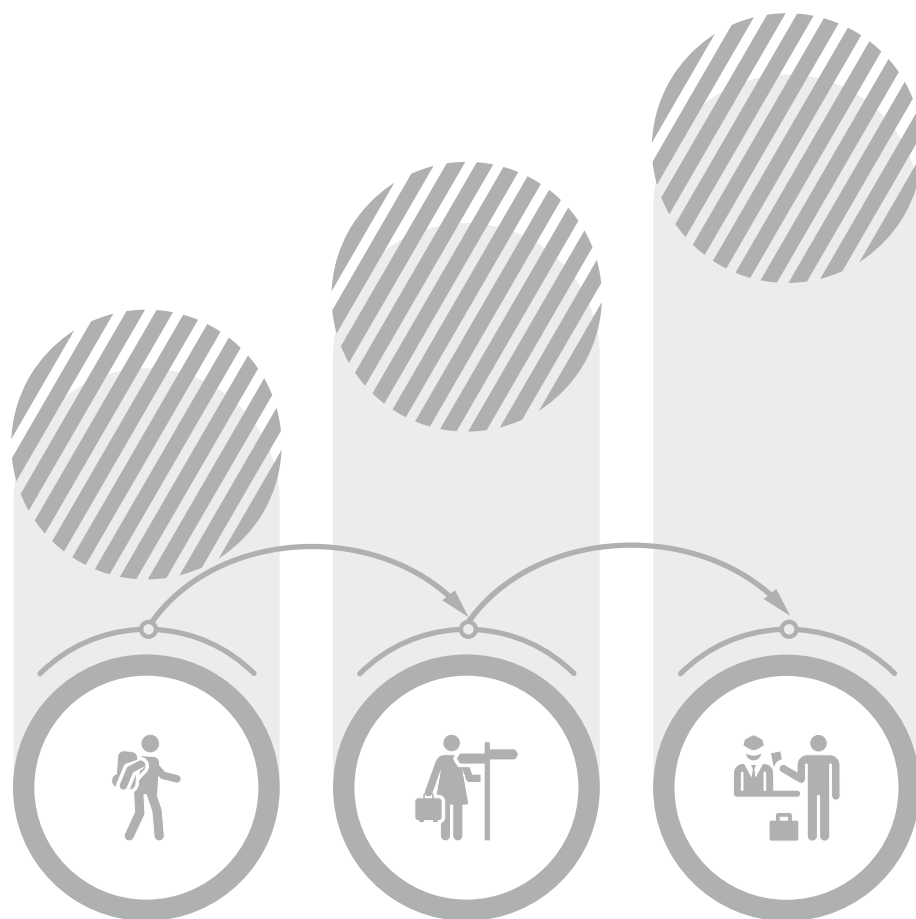

Turystyka w 2023 r.

Tourism in 2023

Turystyka w 2023 r.

Tourism in 2023

Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
Urząd Statystyczny w Rzeszowie Statistical Office in Rzeszów

Warszawa, Rzeszów 2024

Opracowanie merytoryczne

Content-related works

Urząd Statystyczny w Rzeszowie – Ośrodek Statystyki Sportu i Turystyki, Ośrodek Badań Obszarów Transgranicznych i Statystyki Euroregionalnej, Ośrodek Inżynierii Danych

Statistical Office in Rzeszów – Centre for Sport and Tourism Statistics, Centre for Transborder Areas Surveys and Statistics for Euroregions, Centre for Data Engineering

pod kierunkiem

supervised by

Marka Cierpień-Wolana

Zespół autorski

Editorial team

Jan Gawelko, Wioletta Grabas, Iwona Januś, Magdalena Kozyra-Cybulska, Wiesława Magryś, Beata Salach, Renata Stępień, Andrzej Wilk, Sebastian Wójcik, Łukasz Zadorożny, Miłosz Zieleźny

Tłumaczenie

Translation

Mirosław Koszela, Łukasz Sarama

Skład i opracowanie graficzne

Typesetting and graphics

Wojciech Ingot, Rajmund Litkowiec, Maciej Zielański

Autorzy ikon użytych na okładce

Authors of icons used on the cover

Surang i Srip z www.flaticon.com

Surang and Srip from www.flaticon.com

ISSN 1425-8846

Publikacja dostępna na stronie

Publications available on website

<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/kultura-turystyka-sport/>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing Statistics Poland data — please indicate the source

Przedmowa

Przekazujemy Państwu kolejną edycję publikacji dotyczącej statystyki turystyki w Polsce. W opracowaniu zaprezentowano zarówno podstawowe informacje na temat turystycznej bazy noclegowej i jej wykorzystania, jak również uczestnictwa mieszkańców Polski w turystyce, podróży cudzoziemców do Polski oraz ruchu pojazdów i osób na granicach Polski. W bieżącym wydaniu, podobnie jak w latach poprzednich, zamieszczony został rozdział poświęcony syntetycznej ocenie natężenia ruchu turystycznego w województwach.

Publikacja składa się z części analitycznej oraz tabelarycznej. W części analitycznej zaprezentowane zostały wyniki badań z zakresu turystycznej bazy noclegowej dotyczące informacji o liczbie obiektów i miejsc noclegowych według rodzajów oraz województw. Charakterystyki wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych dokonano w oparciu o dane dotyczące liczby turystów i udzielonych im noclegów, z uwzględnieniem krajów ich zamieszkania. Wybrane informacje zaprezentowano w formie wskaźników odnoszących się zarówno do liczby ludności, jak i powierzchni. Ponadto część ta zawiera dane o podróżach turystycznych mieszkańców Polski i podróżach turystów zagranicznych do Polski, z uwzględnieniem m.in. celu i długości ich podróży oraz poniesionych wydatków. Informacje z zakresu ruchu granicznego dotyczą granic Polski będących jednocześnie zewnętrzną granicą Unii Europejskiej, jak i szacunków przekroczeń granic z krajami UE.

W celu lepszego zobrazowania przestrzennego zróżnicowania poszczególnych zjawisk wybrane dane ujęto w formie graficznej na wykresach i mapach. Uzupełnienie części analitycznej stanowią tablice załączone w wersji elektronicznej, które zawierają informacje o:

- turystycznych obiektach noclegowych i ich wykorzystaniu (działy I i II),
- uczestnictwie mieszkańców Polski w podróżach oraz przyjazdach cudzoziemców do Polski (dział III),
- ruchu granicznym Polaków i cudzoziemców na granicach będących jednocześnie zewnętrzną granicą UE, a także o ruchu granicznym środków transportu (dział IV),
- Polskim Towarzystwie Turystyczno-Krajoznawczym i jego działalności (dział V).

Źródłem danych zawartych w publikacji są wyniki badań statystycznych GUS oraz informacje Komendy Głównej Straży Granicznej i Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Mamy nadzieję, że opracowanie okaże się użytecznym źródłem wiedzy na temat turystyki, której znaczenie jest istotne dla wielu sfer życia społecznego i gospodarczego w Polsce.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim osobom przekazującym informacje stanowiące podstawę do opracowania niniejszej publikacji, a szczególnie sprawozdawcom uczestniczącym w badaniu bazy noclegowej, realizowanym na formularzach KT-1 i KT-2 oraz członkom gospodarstw domowych.

Dyrektor
Urzędu Statystycznego w Rzeszowie

Marek Cierpiał-Wolan

Prezes
Głównego Urzędu Statystycznego

Dominik Rozkrut

Preface

We would like to present you with the next edition of the publication on tourism in Poland. The study provides basic data on tourist accommodation establishments and their occupancy, participation of Polish residents in tourism, foreigners' trips to Poland and the traffic of vehicles and persons at the Polish borders. In this edition, as in the previous years, a chapter devoted to the synthetic evaluation of tourist traffic intensity in voivodships was included.

The publication consists of both analytical and tabular part. The analytical part provides results of surveys on tourist accommodation establishments regarding information on the number of establishments and bed places by type and voivodship. The occupancy of tourist accommodation establishments was characterized based on the data on the number of tourists and the number of nights spent by tourists, including their countries of residence. Selected information was presented in the form of indicators relating to population and area. Additionally, this part contains data on tourist trips of Polish residents as well as foreign tourists to Poland, taking into account, inter alia, the purpose and length of their trips and expenditure incurred. The information on border traffic concerns the borders of Poland which are external borders of the European Union at the same time, as well as estimates of crossings of the border with the EU countries.

In order to better illustrate the spatial differentiation of particular phenomena, selected data are presented in graphical form on charts and maps. The analytical part is complemented by tables included in the electronic version, which contain information on:

- tourist accommodation establishments and their occupancy (chapter I and II),
- participation of Polish residents in trips and arrivals of foreigners in Poland (chapter III),
- border traffic of Poles and foreigners at the borders being at the same time the external EU border, as well as border traffic of means of transport (chapter IV),
- The Polish Tourist and Sightseeing Society and its activities (chapter V).

The source of data contained in the publication are the results of statistical surveys of Statistics Poland and information of the Border Guard Main Headquarters and the Polish Tourist and Sightseeing Society.

We hope that the publication will prove to be a valuable source of knowledge on tourism, whose importance is vital for many spheres of social and economic life in Poland.

We would like to express our heartfelt thanks to all the persons providing information that constitutes the basis for the preparation of this publication, especially to the rapporteurs participating in the survey of accommodation establishments, carried out on KT-1 and KT-2 forms, and to the members of households.

Director
of the Statistical Office in Rzeszów

Marek Cierpiął-Wolan

President
Statistics Poland

Dominik Rozkrut

Spis treści

Contents

Przedmowa	3
Preface	4
Spis tablic	7
List of tables	7
Spis wykresów	10
List of charts	10
Spis map	14
List of maps	14
Objaśnienia znaków umownych	15
Symbols	15
Synteza	17
Executive summary	20
Rozdział 1. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie	23
Chapter 1. Tourist accommodation establishments and their occupancy	23
1.1. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie	24
1.1. Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy	24
1.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych	29
1.2. Occupancy of tourist accommodation establishments	29
1.2.1. Turyści korzystający z noclegów	29
1.2.1. Tourists accommodated	29
1.2.2. Udzielone noclegi	32
1.2.2. Overnight stays	32
1.2.3. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych	36
1.2.3. Occupancy rate of bed places	36
1.2.4. Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych	37
1.2.4. Occupancy of rooms in hotels and similar establishments	37
1.3. Placówki gastronomiczne	39
1.3. Catering units	39
1.4. Charakterystyka turystycznych obiektów noclegowych według klasyfikacji PKD 2007	40
1.4. Characteristics of tourist accommodation establishments according to the NACE classification	40
Rozdział 2. Zróżnicowanie terytorialne bazy noclegowej w Polsce	43
Chapter 2. Territorial diversity of tourist accommodation establishments in Poland	43
Rozdział 3. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie	53
Chapter 3. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy	53

3.1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich według stanu w dniu 31 lipca.55
3.1. Tourist accommodation establishments and bed places in coastal and mountain areas as of 31 July.55
3.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich	58
3.2. Occupancy of tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas58
Rozdział 4. Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach63
Chapter 4. Participation of Polish residents in trips.63
4.1. Podróże mieszkańców Polski	64
4.1. Tourist trips of Polish residents64
4.2. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami.	74
4.2. Expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to travel.74
Rozdział 5. Podróże nierezydentów do Polski77
Chapter 5. Trips of non-residents to Poland.77
Rozdział 6. Ruch turystyczny w województwach – syntetyczne ujęcie z wykorzystaniem metod grupowania hierarchicznego85
Chapter 6. Tourist traffic in voivodships – synthetic approach using hierarchical clustering methods85
Rozdział 7. Ruch graniczny89
Chapter 7. Border traffic89
7.1. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej91
7.1. Border traffic of persons on the Polish border with the European Union countries, at airports and the sea border91
7.2. Ruch graniczny osób na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen	96
7.2. Border traffic of persons on the Polish border with countries not belonging to the Schengen area.96
7.2.1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski spoza strefy Schengen	100
7.2.1. Arrivals of foreigners to Poland from outside the Schengen area	100
7.2.2. Wyjazdy Polaków poza strefę Schengen.	103
7.2.2. Departures of Poles outside the Schengen area	103
7.2.3. Ruch graniczny środków transportu poza strefę Schengen	104
7.2.3. Border traffic of means of transport outside the Schengen area.	104
7.2.4. Osobowy ruch graniczny w latach 2007–2023 na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej oraz na lotniskach i w portach morskich	111
7.2.4. Passenger border traffic in 2007–2023 on the external European Union land border and at airports and seaports	111
Rozdział 8. Działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego	117
Chapter 8. Activity of Polish Tourist and Sightseeing Society.	117
Uwagi metodologiczne.	121
Methodological notes.	130

Spis tablic

List of tables

Tablica 1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe w 2023 r.	27
Table 1. Tourist accommodation establishments and bed places in 2023	27
Tablica 2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2023 r.....	38
Table 2. Occupancy of tourist accommodation establishments in 2023	38
Tablica 3. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.....	39
Table 3. Catering facilities in tourist accommodation establishments in 2023	39
Tablica 4. Podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej w 2023 r. według grup PKD.....	42
Table 4. Basic data on tourist accommodation establishments in 2023 by NACE groups	42
Tablica 5. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzy- stanie w 2023 r.....	58
Table 5. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2023	58
Tablica 6. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2023 r.....	62
Table 6. Overnight stays in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2023	62
Tablica 7. Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu w 2023 r.	63
Table 7. Characteristics of household members participating in the survey in 2023	63
Tablica 8. Podróże turystyczne w 2023 r.....	64
Table 8. Tourist trips in 2023.....	64
Tablica 9. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2023 r.....	66
Table 9. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2023	66
Tablica 10. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2023 r.....	68
Table 10. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by the main purpose in 2023	68
Tablica 11. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanej bazy noclegowej w 2023 r.....	69
Table 11. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by accommodation used in 2023	69
Tablica 12. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu w 2023 r.....	70
Table 12. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by means of transport used in 2023	70
Tablica 13. Średnia liczba noclegów podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2023 r.....	70
Table 13. Average number of overnight stays during trips of Polish residents aged 15 years or over in 2023	70
Tablica 14. Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podró- żami w 2023 r.....	75
Table 14. Structure of tourism expenditures of Polish residents aged 15 years or over in 2023.....	75
Tablica 15. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu w 2023 r.....	77
Table 15. Trips of non-residents to Poland by the main purpose in 2023	77

Tablica 16. Struktura nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) przyjeżdżających do Polski według płci w 2023 r.	78
Table 16. Structure of non-residents (tourists and same-day visitors) arriving to Poland by sex in 2023.	78
Tablica 17. Struktura podróży turystów zagranicznych do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania w 2023 r.	81
Table 17. Structure of trips of foreign tourists to Poland by length of stay and country of residence in 2023.	81
Tablica 18. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) w 2023 r.	89
Table 18. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) in 2023.	89
Tablica 19. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2023 r.	91
Table 19. Border traffic of Polish residents and foreigners on the Polish land border with neighbouring countries of the European Union in 2023.	91
Tablica 20. Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców według kwartałów w 2023 r.	91
Table 20. Crossings of the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by Polish residents and foreigners by quarters in 2023.	91
Tablica 21. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2023 r.	92
Table 21. Arrivals of foreigners to Poland across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2023.	92
Tablica 22. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2023 r.	93
Table 22. Departures of Polish residents across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2023.	93
Tablica 23. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2023 r.	94
Table 23. Border traffic of Polish residents and foreigners at airports in 2023.	94
Tablica 24. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2023 r.	94
Table 24. Border traffic of Polish residents and foreigners at the sea border in 2023.	94
Tablica 25. Ruch graniczny poza strefą Schengen według rodzaju przejść granicznych w 2023 r.	96
Table 25. Border traffic outside the Schengen area by type of crossing points in 2023.	96
Tablica 26. Ruch graniczny na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej.	97
Table 26. Border traffic at the external land border of the European Union.	97
Tablica 27. Przyjazdy cudzoziemców spoza strefy Schengen do Polski według granic w 2023 r.	100
Table 27. Arrivals of foreigners from outside the Schengen area to Poland by borders in 2023.	100
Tablica 28. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski poza strefę Schengen według granic w 2023 r.	102
Table 28. Foreign trips of Polish residents outside the Schengen area by borders in 2023.	102
Tablica 29. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) spoza strefy Schengen według granic w 2023 r.	104
Table 29. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) outside the Schengen area by borders in 2023.	104
Tablica 30. Odprawy pojazdów osobowych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2023 r.	104
Table 30. Checks of passenger vehicles at the European Union external land border in 2023.	104

Tablica 31. Odprawy pojazdów ciężarowych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2023 r.	106
Table 31. Checks of trucks at the European Union external land border in 2023	106
Tablica 32. Odprawy autobusów na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2023 r.	107
Table 32. Checks of buses at the European Union external land border in 2023	107
Tablica 33. Ruch graniczny pociągów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.	109
Table 33. Border traffic of trains outside the Schengen area by border sections in 2023.	109
Tablica 34. Szlaki turystyczne w 2023 r.	117
Table 34. Tourist trails in 2023	117

Spis wykresów

List of charts

Wykres 1.	Turystyczne obiekty noclegowe według wielkości i ich wykorzystanie w 2023 r.	23
Chart 1.	Tourist accommodation establishments by size and their occupancy in 2023	23
Wykres 2.	Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów i ich wykorzystanie w 2023 r.	24
Chart 2.	Tourist accommodation establishments by type and their occupancy in 2023	24
Wykres 3.	Turystyczne obiekty noclegowe.	25
Chart 3.	Tourist accommodation establishments	25
Wykres 4.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych	26
Chart 4.	Bed places in tourist accommodation establishments	26
Wykres 5.	Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe według wielkości obiektu w 2023 r.	28
Chart 5.	Tourist accommodation establishments and bed places by the size of establishment in 2023	28
Wykres 6.	Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii w 2023 r.	28
Chart 6.	Rooms and bed places in hotels by category in 2023	28
Wykres 7.	Hotele według liczby pokoi w 2023 r.	29
Chart 7.	Hotels by the number of bedrooms in 2023	29
Wykres 8.	Turyści w turystycznych obiektach noclegowych	30
Chart 8.	Tourists in tourist accommodation establishments	30
Wykres 9.	Turyści w turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy	31
Chart 9.	Tourists in tourist accommodation establishments by month	31
Wykres 10.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych	33
Chart 10.	Overnight stays in tourist accommodation establishments	33
Wykres 11.	Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym w poszczególnych rodzajach obiektów noclegowych	34
Chart 11.	Share of overnight stays of foreign tourists in individual types of accommodation establishments	34
Wykres 12.	Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych według miesięcy	35
Chart 12.	Overnight stays of tourists in accommodation establishments by month	35
Wykres 13.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych ...	36
Chart 13.	Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments	36
Wykres 14.	Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2023 r.	37
Chart 14.	Rooms rented in hotels and similar establishments by types of establishments in 2023 ...	37
Wykres 15.	Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie według grup PKD 2007 w 2023 r.	41
Chart 15.	Tourist accommodation establishments and their occupancy by NACE groups in 2023 ...	41
Wykres 16.	Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich w 2023 r.	56
Chart 16.	Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2023	56
Wykres 17.	Miejsca w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2023 r.	57
Chart 17.	Bed places in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2023	57
Wykres 18.	Turyści korzystający z noclegów na obszarach nadmorskich i górskich w 2023 r.	59
Chart 18.	Tourists accommodated in coastal and mountain areas in 2023	59

Wykres 19. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie w 2023 r.	60
Chart 19. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2023.	60
Wykres 20. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich według miesięcy	61
Chart 20. Tourist accommodated in coastal and mountain areas by month.	61
Wykres 21. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich według miesięcy	62
Chart 21. Occupancy rate of bed places in coastal and mountain areas by month	62
Wykres 22. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2023 r.	65
Chart 22. Tourist trips of Polish residents in 2023	65
Wykres 23. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2023 r.	65
Chart 23. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2023.	65
Wykres 24. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według miesięcy w 2023 r.	67
Chart 24. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by month in 2023	67
Wykres 25. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2023 r.	68
Chart 25. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by main purpose in 2023	68
Wykres 26. Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2023 r.	71
Chart 26. Domestic tourist traffic volume by Voivodship and number of trips – concerns persons aged 15 years or over in 2023.	71
Wykres 27. Wybrane kierunki krajowych podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu prywatnym w 2023 r.	72
Chart 27. Selected destinations of domestic trips of Polish residents aged 15 years or over for private purpose in 2023	72
Wykres 28. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2023 r.	73
Chart 28. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by selected destination countries in 2023.	73
Wykres 29. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2023 r.	73
Chart 29. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over for leisure, recreation or holidays by selected destination countries in 2023.	73
Wykres 30. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2023 r.	75
Chart 30. Tourism expenditures of Polish residents aged 15 years or over in 2023.	75
Wykres 31. Podróże niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku w 2023 r.	78
Chart 31. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group in 2023.	78
Wykres 32. Niezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2023 r.	79
Chart 32. Non-residents from neighbouring countries visiting Poland in 2023.	79
Wykres 33. Podróże turystów zagranicznych do Polski według miesięcy w 2023 r.	79
Chart 33. Trips of foreign tourists to Poland by month in 2023	79
Wykres 34. Podróże niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2023 r.	80
Chart 34. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland in 2023.	80

Wykres 35. Wydatki niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) związane z podróżami do Polski w 2023 r.	82
Chart 35. Tourism expenditures of non-residents (tourists and same-day visitors) visiting Poland in 2023	82
Wykres 36. Struktura wydatków niezydentów związanych z podróżami poniesionych w czasie pobytu w Polsce w 2023 r.	83
Chart 36. Structure of tourism expenditures of non-residents incurred during their stay in Poland in 2023	83
Wykres 37. Klastery ruchu turystycznego w 2023 r.	85
Chart 37. Clusters of tourist traffic in 2023	85
Wykres 38. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granicy w 2023 r.	88
Chart 38. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) by border sections in 2023	88
Wykres 39. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski na granicy lądowej w 2023 r.	89
Chart 39. Border traffic of foreigners and Polish residents on the land border in 2023	89
Wykres 40. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski według odcinków granicy w 2023 r.	90
Chart 40. Border traffic of foreigners and Polish residents by border sections in 2023	90
Wykres 41. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2023 r.	92
Chart 41. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by quarters in 2023	92
Wykres 42. Przyjazdy cudzoziemców do Polski oraz wyjazdy mieszkańców Polski za granicę według odcinków granicy z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2023 r.	93
Chart 42. Arrivals of foreigners to Poland and departures of Polish residents abroad by border sections with neighbouring European Union countries in 2023	93
Wykres 43. Przekroczenia granicy poza strefę Schengen według rodzajów przejść granicznych w 2023 r.	96
Chart 43. Crossings of the border outside the Schengen area by type of border crossing points in 2023	96
Wykres 44. Przejścia graniczne według rodzajów w 2023 r.	97
Chart 44. Border crossing points by type in 2023	97
Wykres 45. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na przejściach drogowych i kolejowych w 2023 r.	98
Chart 45. The structure of border checks outside the Schengen area at road and rail border crossings in 2023	98
Wykres 46. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na lotniskach w 2023 r.	98
Chart 46. The structure of border checks outside the Schengen area at airports in 2023	98
Wykres 47. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen w portach morskich w 2023 r.	99
Chart 47. The structure of border checks outside the Schengen area in seaports in 2023	99
Wykres 48. Ruch graniczny poza strefę Schengen według miesięcy w 2023 r.	101
Chart 48. Border traffic outside the Schengen area by month in 2023	101
Wykres 49. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.	105
Chart 49. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area by border sections in 2023	105
Wykres 50. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według miesięcy w 2023 r.	105
Chart 50. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area by month in 2023	105

Wykres 51. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.....	106
Chart 51. Border traffic of trucks outside the Schengen area by border sections in 2023	106
Wykres 52. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według miesięcy w 2023 r.....	107
Chart 52. Border traffic of trucks outside the Schengen area by month in 2023	107
Wykres 53. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r....	108
Chart 53. Border traffic of buses outside the Schengen area by border sections in 2023.....	108
Wykres 54. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według miesięcy w 2023 r.....	108
Chart 54. Border traffic of buses outside the Schengen area by month in 2023	108
Wykres 55. Ruch graniczny pociągów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.	109
Chart 55. Border traffic of trains outside the Schengen area by border sections in 2023.....	109
Wykres 56. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych drogowych, kolejowych i rzecznych poza strefę Schengen.....	110
Chart 56. Passenger border traffic at road, rail and river border crossing points outside the Schengen area	110
Wykres 57. Osobowy ruch graniczny na lotniskach poza strefę Schengen.....	111
Chart 57. Passenger border traffic at the airports outside the Schengen area.....	111
Wykres 58. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej poza strefę Schengen	111
Chart 58. Passenger border traffic at the sea border outside the Schengen area	111
Wykres 59. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Ukrainą.....	112
Chart 59. Passenger border traffic at the border crossing points with Ukraine	112
Wykres 60. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Białorusią.....	113
Chart 60. Passenger border traffic at the border crossing points with Belarus.....	113
Wykres 61. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Rosją	113
Chart 61. Passenger border traffic at the border crossing points with Russia.....	113
Wykres 62. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Ukrainą według miesięcy	114
Chart 62. Passenger border traffic at the border crossing points with Ukraine by month	114
Wykres 63. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Białorusią według miesięcy	115
Chart 63. Passenger border traffic at the border crossing points with Belarus by month	115
Wykres 64. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Rosją według miesięcy.....	115
Chart 64. Passenger border traffic at the border crossing points with Russia by month.....	115
Wykres 65. Kluby Turystyczno-Krajoznawcze według wybranych rodzajów	116
Chart 65. Tourist and Sightseeing Clubs by selected types	116

Spis map

List of maps

Mapa 1.	Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów w 2023 r.	32
Map 1.	Foreign tourists in tourist accommodation establishments by selected countries in 2023 ..	32
Mapa 2.	Turystyczne obiekty noclegowe w 2023 r.	43
Map 2.	Tourist accommodation establishments in 2023	43
Mapa 3.	Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.	44
Map 3.	Bed places in tourist accommodation establishments in 2023	44
Mapa 4.	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2023 r.	44
Map 4.	Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2023	44
Mapa 5.	Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.	45
Map 5.	Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2023	45
Mapa 6.	Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.	46
Map 6.	Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2023	46
Mapa 7.	Liczba turystycznych obiektów noclegowych na 100 km ² w 2023 r.	47
Map 7.	Number of tourist accommodation establishments per 100 km ² in 2023	47
Mapa 8.	Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2023 r.	48
Map 8.	Accommodation establishments density rate in 2023	48
Mapa 9.	Wskaźnik gęstości ruchu w 2023 r.	49
Map 9.	Tourist traffic density rate in 2023	49
Mapa 10.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera w 2023 r.	50
Map 10.	Tourist traffic intensity rate according to Schneider in 2023	50
Mapa 11.	Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata w 2023 r.	50
Map 11.	Tourist traffic intensity rate according to Charvat in 2023	50
Mapa 12.	Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej w 2023 r.	51
Map 12.	Tourist accommodation development rate in 2023	51
Mapa 13.	Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na 1000 mieszkańców w 2023 r.	52
Map 13.	Tourists accommodated in tourist accommodation establishments per 1000 inhabitants in 2023	52
Mapa 14.	Stopień wykorzystania miejsc w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r. (w %) ...	52
Map 14.	Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2023 (in %) ...	52
Mapa 15.	Obszary nadmorskie i obszary górskie	54
Map 15.	Coastal areas and mountain areas	54
Mapa 16.	Natężenie ruchu turystycznego w 2023 r.	86
Map 16.	Tourist traffic volume in 2023	86
Mapa 17.	Szlaki turystyczne na 100 km ² w 2023 r.	118
Map 17.	Tourist trails per 100 km ² in 2023	118

Objaśnienia znaków umownych

Symbols

Symbol Symbol	Opis Description
Kreska (-)	zjawisko nie wystąpiło magnitude zero
Kropka (.)	oznacza: brak informacji, konieczność zachowania tajemnicy statystycznej lub że wypełnienie pozycji jest niemożliwe albo niecelowe data not available, classified data (statistical confidentiality) or providing data impossible or purposeless
„W tym” „Of which”	oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy indicates that not all elements of the sum are given
Uwagi	Liczby względne (wskaźniki, odsetki) obliczono na podstawie danych bezwzględnych wyrażonych z większą dokładnością niż podano w tablicach. Ze względu na zaokrąglenia danych, w niektórych przypadkach sumy składników mogą się nieznacznie różnić od podanych wielkości „ogółem”. Liczby te są poprawne pod względem merytorycznym.
Notes	Relative numbers (indicators, percentages) were calculated on the basis of absolute data expressed with more accuracy than it was given in the tables. Due to the rounding of data, in some cases sums of components may slightly differ from the amount given in the item “total”. Those numbers are correct with regard to their factual content.

Skróty

Abbreviations

Skrót Abbreviation	Znaczenie Meaning
tys.	tysiąc thousand
mln	milion million
mld	miliard billion
km	kilometr kilometre
EUROSTAT	Urząd Statystyczny Unii Europejskiej Statistical Office of the European Union
KE EC	Komisja Europejska European Commission
PKD NACE	Polska Klasyfikacja Działalności Statistical Classification of Economic Activities in the European Community
UE EU	Unia Europejska European Union
zł PLN	złoty Polish zloty
cd. cont.	ciąg dalszy continued
dok. cont.	dokończenie continued
p.proc. pp	punkt procentowy percentage point
r.	rok year
tj. i.e.	to jest that is
GUS	Główny Urząd Statystyczny Statistics Poland
PL/UA	granica polsko-ukraińska Polish-Ukrainian border
PL/BY	granica polsko-białoruska Polish-Belarusian border

Synteza

Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie

W 2023 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 37,9 mln turystów (o 7,1% więcej niż w poprzednim roku). W porównaniu z 2022 r. turystów krajowych było więcej o 4,0%, natomiast zagranicznych o 22,3%. Niemal wszyscy turyści zagraniczni (96,3%) nocowali w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc.

Liczba noclegów udzielonych turystom w 2023 r. wyniosła 98,5 mln (o 4,9% więcej niż rok wcześniej), w tym 18,0 mln udzielono turystom zagranicznym (w 2022 r. – 15,3 mln).

W końcu lipca 2023 r. liczba funkcjonujących w kraju turystycznych obiektów noclegowych wyniosła 23,4 tys., w tym 13,6 tys. (tj. 58,1%) posiadało mniej niż 10 miejsc noclegowych. W porównaniu z lipcem 2022 r. o 51,1% wzrosła liczba obiektów posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych, a o 0,4% zwiększyła się liczba obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. W strukturze obiektów dominowały pokoje gościnne oraz kwatery agroturystyczne, które stanowiły łącznie prawie 70% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych. Drugim pod względem liczebności rodzajem obiektów noclegowych były hotele, których udział wyniósł 11,0%.

W końcu lipca 2023 r. liczba turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc oferujących zakwaterowanie dla turystów wyniosła 9,8 tys. Obiekty te posiadały 793,1 tys. miejsc noclegowych. W porównaniu z 2022 r. było to więcej o 43 obiekty i o 13,1 tys. miejsc. W przeliczeniu na 100 km² powierzchni najwięcej tego typu obiektów znajdowało się w województwie małopolskim (8,7). Najmniej obiektów znajdowało się w województwach podlaskim (1,1) przy średniej dla kraju wynoszącej 3,1.

W ciągu roku w obiektach noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc przebywało 36,2 mln turystów (o 5,8% więcej niż rok wcześniej), w tym 7,1 mln turystów zagranicznych (o 21,0% więcej w porównaniu z 2022 r.). Wśród turystów zagranicznych przeważali turyści z krajów europejskich, stanowiąc 84,8% wszystkich turystów zagranicznych.

Czas pobytu turystów krajowych i zagranicznych w obiektach był podobny – korzystali oni średnio z około 2,5 noclegu. W ciągu 2023 r. turyści skorzystali z 92,8 mln noclegów (o 3,2% więcej niż w 2022 r.), w tym turyści zagraniczni z 17,0 mln (o 15,3% więcej).

Prawie we wszystkich województwach odnotowano wzrost liczby turystów korzystających z turystycznej bazy noclegowej. Wyjątek stanowiło województwo wielkopolskie oraz podkarpackie. Największą liczbę turystów odnotowano w obiektach zlokalizowanych na terenie województwa mazowieckiego (6,3 mln), a następnie małopolskiego (5,7 mln) i dolnośląskiego (4,2 mln). W wymienionych województwach przebywało odpowiednio 1,6 mln, 1,7 mln i 0,7 mln turystów zagranicznych. Najwięcej udzielonych noclegów odnotowano w województwie zachodniopomorskim (15,6 mln). Turyści chętnie korzystali z noclegów również w województwie małopolskim (14,6 mln) oraz dolnośląskim (10,6 mln).

W przeliczeniu na 100 mieszkańców najwięcej turystów skorzystało z noclegów w województwie zachodniopomorskim – 209 (w 2022 r. – 198 turystów), a następnie w województwie małopolskim – 167 turystów (152 w 2022 r.), pomorskim – 147 turystów (139 turystów w 2022 r.), dolnośląskim – 146 turystów (129 turystów w 2022 r.) oraz mazowieckim – 114 turystów (107 turystów w 2022 r.). W pozostałych województwach wskaźnik ten był niższy od 100.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc w 2023 r. był wyższy niż rok wcześniej i wyniósł 40,5% (w 2022 r. – 40,4%). W 5 województwach (zachodniopomorskim, kujawsko-pomorskim, mazowieckim, małopolskim i pomorskim) wskaźnik był wyższy od średniej krajowej. Najlepiej (47,7%) wykorzystane były miejsca w obiektach noclegowych województwa zachodniopomorskiego, natomiast najniższy wskaźnik wykorzystania miejsc wystąpił w województwie lubuskim – 30,7%.

Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach

Liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej uczestniczących w 2023 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym, z co najmniej jednym noclegiem, wyniosła 20,5 mln osób (o 6,9% więcej niż w 2022 r.), co stanowiło 65,6% mieszkańców Polski w tej grupie wiekowej.

W 2023 r. liczba wyjazdów turystycznych zrealizowanych przez gospodarstwa domowe wyniosła 40,1 mln (o 4,8% więcej niż w 2022 r.), co oznacza, że jedno gospodarstwo domowe uczestniczyło średnio w 3 wyjazdach. Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły 2 osoby. Większość wyjazdów (92,2%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

W ciągu roku mieszkańcy Polski odbyli łącznie 75,5 mln podróży turystycznych (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 1,5% więcej niż w 2022 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 60,0 mln, z tego 35,2 mln podróży krótkookresowych (2–4 dni) i 24,8 mln podróży trwających 5 dni lub dłużej. Liczba zagranicznych podróży mieszkańców Polski wyniosła 15,5 mln i przeważnie były to podróże trwające 5 dni lub dłużej (12,6 mln).

W 2023 r. w grupie wiekowej 15 lat lub więcej mieszkańcy Polski odbyli 65,8 mln podróży (o 3,8% więcej niż w 2022 r.). Liczba podróży krajowych wyniosła 52,2 mln, a podróży zagranicznych – 13,6 mln. Wśród podróży krajowych 59,4% stanowiły podróże krótkookresowe, natomiast wśród podróży zagranicznych 80,4% stanowiły podróże długookresowe.

W 2023 r. wydatki mieszkańców Polski powyżej 15 lat lub więcej związane z podróżami wyniosły 97,4 mld zł (o 12,5% więcej niż w 2022 r.), z tego 45,0 mld zł przypadało na krajowe wyjazdy z noclegami (o 7,0% więcej niż w 2022 r.), a 40,1 mld zł na zagraniczne wyjazdy z noclegami (o 19,4% więcej niż w 2022 r.) oraz 12,2 mld zł na zagraniczne podróże jednodniowe (o 12,4% więcej niż w 2022 r.). Przeciętne wydatki jednej osoby na podróż krajową trwającą 2–4 dni wyniosły 523 zł, na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 1360 zł, a na zagraniczną odpowiednio 2144 zł i 3138 zł. Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 492 zł.

Podróże niezydentów do Polski

W 2023 r. przyjechało do Polski 77,7 mln cudzoziemców, z tego 19,0 mln turystów i 58,7 mln odwiedzających jednodniowych (odpowiednio o: 8,1%, 19,1% i 5,0% więcej niż w 2022 r.). Niespełna połowę cudzoziemców stanowiły osoby w wieku od 35 do 54 lat (49,3%), dużą grupę stanowiły również osoby w wieku od 55 do 64 lat (17,4%) oraz osoby w wieku 25–34 lata (14,6%).

Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiednich, którzy w 2023 r. stanowili 63,7% ogółu turystów oraz 98,0% odwiedzających jednodniowych. Wśród odwiedzających nasz kraj przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek zarówno turystów, jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 31,8% i 50,5%.

Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2023 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i podczas pobytu na terenie Polski) wydatki w wysokości 53,4 mld zł i było to o 19,0% więcej niż w 2022 r., z tego turyści – 33,1 mld zł (o 25,7% więcej niż w 2022 r.), a odwiedzający jednodniowi – 20,2 mld zł (o 9,5% więcej niż w 2022 r.).

Ruch graniczny

W 2023 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z krajami UE – Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą – wyniosła 213,1 mln osób (o 1,9% więcej niż w 2022 r.). W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 106,5 mln osób (o 1,8% więcej niż w 2022 r.) oraz w kierunku „z Polski” – 106,6 mln osób (o 2,1% więcej). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym na polskiej granicy lądowej z krajami

UE wyniósł 43,5% „do” i „z” Polski, a udział cudzoziemców – 56,5% „do” i „z” Polski. W 2023 r. ruch graniczny na lotniskach wyniósł 48,1 mln osób (w kierunku „do” i „z” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 29,2 mln osób (o 33,0% więcej niż w 2022 r.), co stanowiło 60,6%. W 2023 r. granicę na lotniskach przekroczyło również 18,9 mln cudzoziemców (o 33,4% więcej niż w 2022 r.). Granicę morską przekroczyło 1,7 mln osób (w kierunku „do” i „z” Polski). Było to o 4,5% mniej niż w 2022 r. Przekroczenia przez mieszkańców Polski stanowiły 57,4% ogółu na granicy morskiej.

Według danych Straży Granicznej, w 2023 r. na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach (loty poza strefę Schengen) i w portach morskich (rejsy poza strefę Schengen) dokonano 42,8 mln odpraw osób wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 28,2 mln odpraw cudzoziemców, które stanowiły 65,9% ogółu przekroczeń.

Największą liczbę odpraw (20,5 mln) zanotowano na przejściach na lotniskach, które stanowiły 47,9% ogółu odpraw, a następnie na przejściach drogowych – 20,0 mln, co stanowiło 46,8% ogólnej liczby odpraw.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających na granicy strefy Schengen najliczniejszą grupę stanowili w kolejności obywatele: Ukrainy (9,5 mln, tj. 67,9% ogółu przyjazdów cudzoziemców, spadek o 0,8% w stosunku do 2022 r.), Białorusi (1,3 mln, 9,1% wszystkich przyjazdów, spadek o 11,5% w stosunku do 2022 r.), Wielkiej Brytanii (0,9 mln, 6,6% ogółu przyjazdów, wzrost o 42,4% w stosunku do 2022 r.).

Executive summary

Tourist accommodation establishments and their occupancy

In 2023, 37.9 million tourists were accommodated in tourist accommodation establishments, i.e. 7.1% more than the year before. There were 4.0% more domestic tourists and 22.3% more foreign tourists than in 2022. Almost all foreign tourists (96.3%) stayed in establishments with 10 or more bed places.

The number of nights provided to tourists in 2023 amounted to 98.5 million (i.e. 4.9% more than in the previous year), of which 18.0 million were provided to foreign tourists (15.3 million in 2022).

At the end of July 2023, the number of tourist accommodation establishments operating in the country amounted to 23.4 thousand, of which 13.6 thousand (58.1%) had fewer than 10 bed places. Compared to July 2022, the number of establishments with fewer than 10 bed places increased by 51.1% and a 0.4% increase was recorded in the number of establishments with 10 or more bed places.

The structure of establishments was dominated by rooms for guests and agritourism lodgings, which together accounted for nearly 70% of all tourist accommodation establishments. The next largest group of establishments were hotels, whose share was 11.0%.

In July 2023, the number of tourist accommodation establishments with 10 or more bed places offering accommodation to tourists was 9.8 thousand and they had 793.1 thousand bed places – this was 43 establishments and 13.1 thousand bed places more than in 2022. The largest number of establishments per 100 km² was in Małopolskie Voivodship (8.7). The smallest number of establishments was in Podlaskie Voivodship (1.1), followed by Opolskie Voivodship (1.2) with the national average amounting to 3.1.

During the year, 36.2 million tourists were accommodated in accommodation establishments with 10 or more bed places (i.e. 5.8% more than the year before), including 7.1 million foreign tourists (21.0% more than in 2022). Tourists from European countries predominated among foreign tourists, accounting for 84.8% of all foreign tourists.

The length of stay of domestic and foreign tourists in establishments was similar – they stayed around 2.5 nights on average. During 2023, 92.8 million overnight stays were made by tourists (i.e. 3.2% more than in 2022), of which 17.0 million made by foreign tourists (15.3% more).

The number of tourists accommodated in accommodation establishments in all voivodships was higher compared to the previous year, with the exception of Wielkopolskie and Podkarpackie Voivodships. The largest number of tourists was recorded in the establishments of Mazowieckie Voivodship (6.3 million), followed by Małopolskie Voivodship (5.7 million) and Dolnośląskie Voivodship (4.2 million). These voivodships accommodated respectively 1.6 million, 1.7 million and 0.7 million foreign tourists. The largest number of overnight stays was recorded in Zachodniopomorskie Voivodship (15.6 million). Tourists also made overnight stays in Małopolskie Voivodship (14.6 million) and Dolnośląskie Voivodship (10.6 million).

In 2023, per 100 inhabitants, most - 209 tourists (198 tourists in 2022) – were accommodated in Zachodniopomorskie Voivodship, followed by Małopolskie Voivodship with 167 tourists (152 tourists in 2022) and Pomorskie Voivodship – 147 tourists (139 tourists in 2022). The following voivodships were also characterised by a high tourist traffic intensity indicator: Dolnośląskie Voivodship – 146 tourists per 100 inhabitants (129 in 2022) and Mazowieckie Voivodship – 114 tourists (107 in 2022). In the remaining voivodships this rate was below 100.

The occupancy rate in establishments with 10 or more bed places in 2023 was higher than the year before and stood at 40.5% (in 2022 – 40.4%). In 5 voivodships (Zachodniopomorskie, Kujawsko-Pomorskie, Mazowieckie, Małopolskie and Pomorskie) was the rate higher than the national average. The highest occupancy rate (47.7%) was recorded in the accommodation establishments of Zachodniopomorskie Voivodship, while the lowest occupancy rate was recorded in Lubuskie Voivodship – 30.7%.

Participation of Polish residents in trips

The number of Polish residents aged 15 years or over who participated in 2023 in at least one private tourist trip, with at least one night, amounted to 20.5 million (6.9% more than in 2022), which made 65.6% of Polish residents in this age group.

In 2023 the number of tourist trips made by members of household amounted to 40.1 million (4.8% more than in 2022), which means that one household participated on average in 3 trips. On average, 2 persons participated in one trip. The majority of trips (92.2%) was made for private purposes.

During the year Polish residents made a total of 75.5 million tourist trips (one person could have made several trips) – 1.5% more than in 2022. Domestic trips predominated definely – there were 60.0 million of such trips, which included short trips (2–4 days) – 35.2 million and trips of 5 days or longer – 24.8 million. The number of outbound trips of Polish residents amounted to 15.5 million and most of these trips (12.6 million) were trips of 5 days or longer.

In 2023, Polish residents aged 15 years or over made 65.8 million trips, it was 3.8% more than in 2022. The number of domestic trips amounted to 52.2 million and outbound trips – 13.6 million. Among domestic trips, 59.4% were short-term trips, while long-term trips accounted for 80.4% of outbound trips.

In 2023 expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to trips amounted to PLN 97.4 billion (12.5% more than in 2022), of which PLN 45.0 billion (7.0% more than in 2022) were spent on domestic trips with overnight stays, PLN 40.1 billion (19.4% more than in 2022) on outbound trips with overnight stays, and PLN 12.2 billion on outbound same-day visits (12.4% more than in 2022). The average expenditure per person on a domestic trip of 2–4 days amounted to PLN 523, on a trip of 5 days or longer – PLN 1360, and on an outbound trip PLN 2144 and PLN 3138 respectively. On average, one person spent PLN 492 for one outbound trip without an overnight stay.

Trips of non-residents to Poland

In 2023, there were 77.7 million foreigners, including 19.0 million tourists and 58.7 million same-day visitors, who came to Poland (8.1%, 19.1% and 5.0% more than in 2022, respectively). Less than half of the arriving foreigners was in the age group of 35-54 years (49.3%), while a large group were also people aged 55 to 64 (17.4%) and people aged 25–34 (14.6%).

Poland was visited mainly by residents of neighbouring countries, who in 2023 accounted for 63.7% of all tourists and for 98.0% of same-day visitors. The majority of foreigners visiting our country were Germans, who constituted the largest percentage among both tourists and same-day visitors – 31.8% and 50.5%, respectively.

Foreigners visiting Poland in 2023 incurred expenditures (before the trip in their home country and during a stay in Poland) of PLN 53.4 billion, which was 19.0% more than in 2022, of which tourists – PLN 33.1 billion (25.7% more than in 2022) and same-day visitors – PLN 20.2 billion (9.5% more than in 2022).

Border movement

In 2023, the estimated number of crossings of the Polish land border with the EU countries – Germany, Czechia, Slovakia and Lithuania – amounted to 213.1 million persons (1.9% more than in 2022). In the direction „to Poland” 106.5 million persons crossed the border (1.8% more than in 2022) and in the direction „from Poland” – 106.6 million persons (2.1% more). The proportion of Polish residents in border traffic at the Polish land border with the EU countries amounted to 43.5% to Poland and from Poland, while the proportion of foreigners – 56.5% to Poland and from Poland. In 2023, border traffic at airports amounted to 48.1 million (in the direction from Poland and to Poland). The number of crossings of the air border by the

Polish residents amounted to 29.2 million persons (33.0% more than in 2022), which represented 60.6% of the total crossings at this section of the border. In 2023, the air border was crossed also by 18.9 million of foreigners (33.4% more than in 2022). The sea border was crossed by 1.7 million persons (in the direction from Poland and to Poland). This was by 4.5% less than in 2022. Polish residents amounted to 57.4% of all crossings at the sea border.

According to the data of the Polish Border Guard, in 2023 at border crossings points located on the border with Russia, Belarus and Ukraine and at airports (non-Schengen flights) and seaports (cruises outside the Schengen area), there were 42.8 million checks of persons entering and leaving Poland, including 28.2 million checks of foreigners, which accounted for 65.9% of the total number of crossings.

The largest number (20.5 million) of checks was recorded at airports which accounted for 47.9% of total checks and at road crossings – 20.0 million which accounted for 46.8% of total checks.

Among the persons arriving and recorded by the Polish Border Guard, on the border of the Schengen area, the most numerous group consisted of citizens of: Ukraine (9.5 million, i.e. 67.9% of all arrivals of foreigners, a decrease of 0.8% compared to 2022), Belarus (1.3 million, 9.1% of all arrivals, a decrease of 11.5% in relation to 2022), Great Britain (0.9 million, 6.6% of all arrivals, an increase of 42.4% compared to 2022).

Rozdział 1. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie

Chapter 1 . Tourist accommodation establishments and their occupancy

Badanie stanu i wykorzystania turystycznej bazy noclegowej dotyczy wszystkich podmiotów prowadzących usługi zakwaterowania dla turystów. Źródłem danych są: miesięczne badanie obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych oraz roczne, reprezentacyjne badanie obiektów posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych.

Według stanu w dniu 31 lipca 2023 r. liczba turystycznych obiektów noclegowych w Polsce wyniosła 23,4 tys., w tym 58,1% (13,6 tys.) stanowiły obiekty posiadające mniej niż 10 miejsc noclegowych. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba wszystkich obiektów noclegowych wzrosła o 24,7%, z tego o 51,1% więcej było obiektów posiadających do 10 miejsc i o 0,4% więcej obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. W strukturze obiektów dominowały pokoje gościnne/kwatery prywatne (12 338), które stanowiły 52,7% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych oraz kwatery agroturystyczne (3 799), których udział wyniósł 16,2% obiektów.

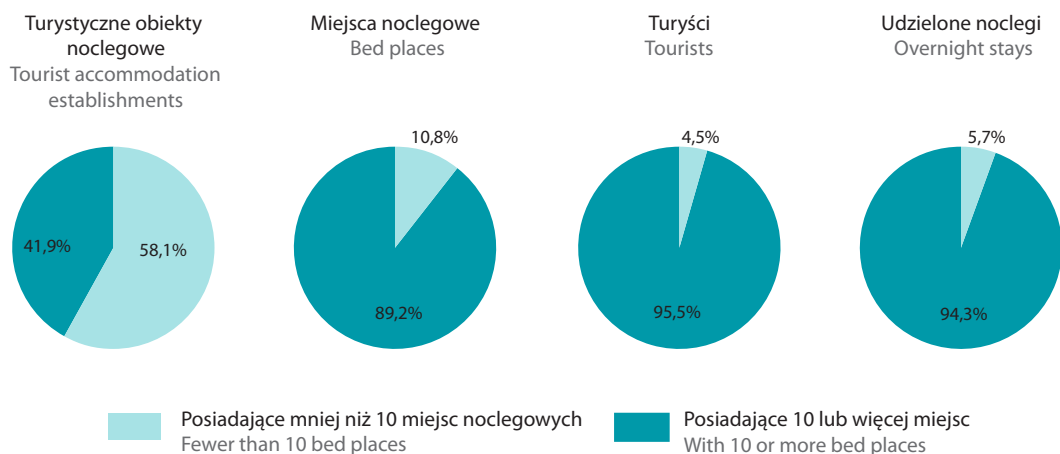
W końcu lipca 2023 r. dla turystów przygotowanych było 889,1 tys. miejsc noclegowych i było ich o 4,6% (39,1 tys.) więcej niż rok wcześniej. Całoroczne miejsca noclegowe stanowiły 71,8% wszystkich miejsc oferowanych przez obiekty. Miejsca całoroczne posiadały przede wszystkim motele (100,0%), hotele (99,3%) i zakłady uzdrowiskowe (99,0%). Spośród 250,6 tys. miejsc sezonowych najwięcej, bo 28,8%, znajdowało się w ośrodkach wczasowych, 20,2% w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych oraz 11,3% w zespołach domków turystycznych.

W ciągu całego 2023 r. z turystycznych obiektów noclegowych skorzystało 37,9 mln turystów (o 7,1% tj. 2,5 mln więcej niż rok wcześniej). Turystów zagranicznych było 7,3 mln (o 22,3% więcej niż w 2022 r.). Zdecydowana większość turystów zagranicznych (96,3%) nocowała w obiektach posiadających 10 lub więcej miejsc. W obiektach tych turyści korzystali średnio z 2,6 noclegu, podczas gdy w obiektach posiadających mniej niż 10 miejsc przebywali średnio nieco dłużej, korzystając z 3,3 noclegu.

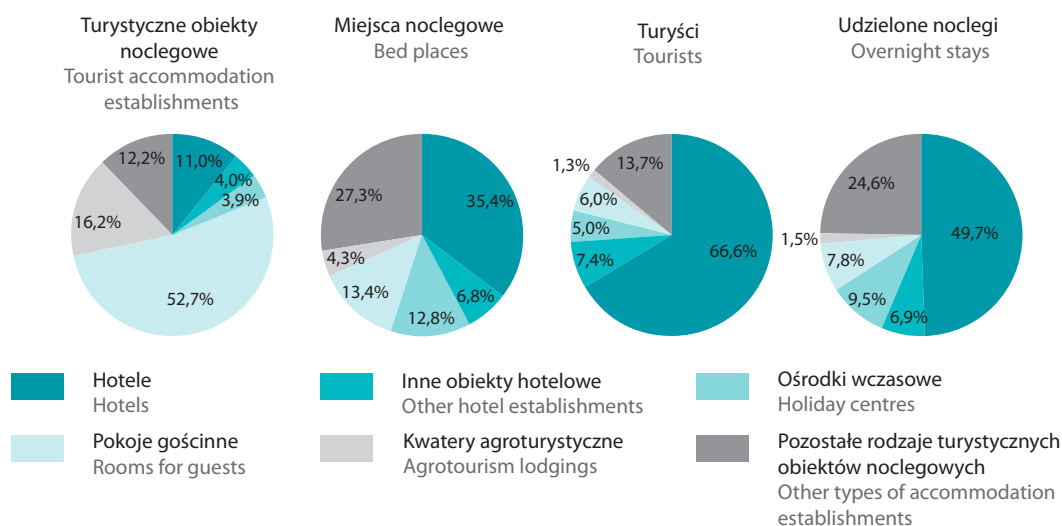
Liczba noclegów udzielonych turystom w 2023 r. wyniosła 98,5 mln, w tym 18,0 mln udzielono turystom zagranicznym.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych wyniósł 40,5%, a w obiektach o mniejszej ilości miejsc – 22,4%.

Wykres 1. Turystyczne obiekty noclegowe według wielkości i ich wykorzystanie w 2023 r.
Chart 1. Tourist accommodation establishments by size and their occupancy in 2023

Wykres 2. Turystyczne obiekty noclegowe według rodzajów i ich wykorzystanie w 2023 r.
Chart 2. Tourist accommodation establishments by type and their occupancy in 2023

1.1. Turystyczne obiekty noclegowe posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych i ich wykorzystanie

1.1. Tourist accommodation establishments with 10 or more bed places and their occupancy

Według danych pochodzących z badania KT-1 (badanie obiektów posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych) w końcu lipca 2023 r. w Polsce działalność prowadziło 9 809 turystycznych obiektów noclegowych, w tym 3 982 obiekty hotelowe¹, wśród których większość stanowiły hotele (2 581 obiektów) oraz 5 827 pozostałych obiektów noclegowych, gdzie najliczniejsze były pokoje gościnne/kwatery prywatne (1 982). W porównaniu z 2022 r. liczba funkcjonujących obiektów noclegowych była wyższa o 43 jednostki (tj. o 0,4%). Wzrost dotyczył przede wszystkim obiektów należących do grupy „pozostałych obiektów” – w porównaniu z rokiem poprzednim było ich więcej o 35 (tj. o 0,6%). Wśród nich najbardziej wzrosła liczba gotowych na przyjęcie gości zespołów domków turystycznych (o 10,9%), a następnie szkolnych schronisk młodzieżowych (o 6,4%), domów wycieczkowych (o 3,8%) oraz schronisk młodzieżowych (o 3,4%). Największy spadek liczby obiektów wystąpił w grupie domów pracy twórczej (o 10,7%), a następnie kempingów (o 7,6%), schronisk (o 7,4%) i moteli (6,5%). Liczba pól biwakowych w 2023 r. była taka sama jak rok wcześniej. Obiektów hotelowych względem poprzedniego roku było więcej o 8 (tj. o 0,2%). Wśród nich, w porównaniu ze stanem w lipcu 2022 r., zwiększyła się liczba innych obiektów hotelowych o 11 (tj. 1,2%) oraz hoteli o 12 obiektów (tj. 0,5%). Wzrost dotyczył wszystkich kategorii hoteli, z wyjątkiem jednogwiazdkowych i tych w trakcie kategoryzacji.

Większość (71,2%) turystycznych obiektów noclegowych działających w Polsce oferuje turystom usługi noclegowe przez cały rok – wśród działających w końcu lipca 2023 r. obiektów 6 987 było obiektami całorocznymi (w 2022 r. – 6 896); wśród obiektów hotelowych obiekty takie stanowiły 96,4%, zaś wśród pozostałych obiektów – 54,0%.

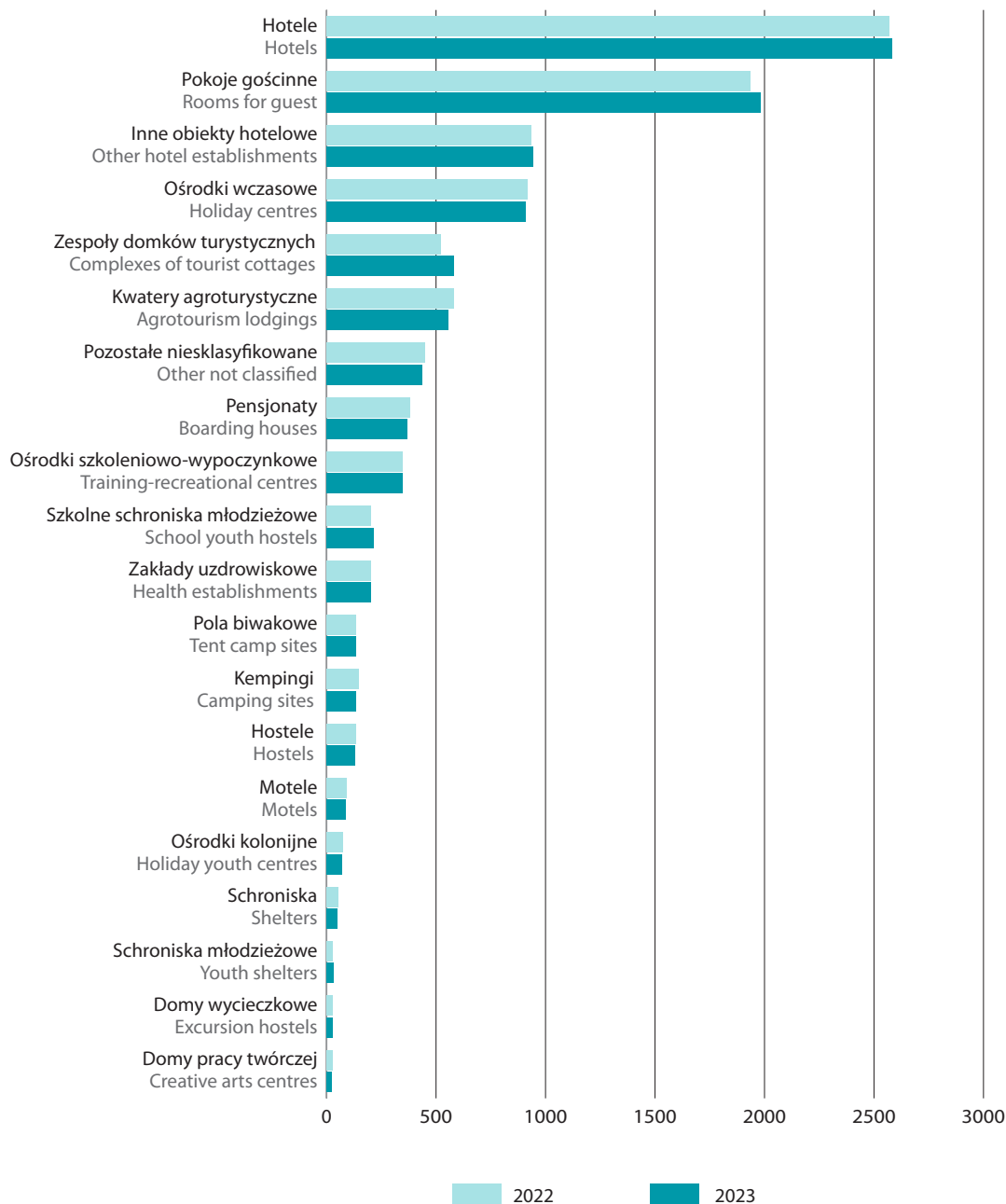
Według stanu w dniu 31 lipca 2023 r. turystyczne obiekty noclegowe posiadały 793,1 tys. miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów, z tego 395,2 tys. miejsc (49,8%) oferowały obiekty hotelowe, a 397,9 tys. pozostałe obiekty. Ponad 1/3 wszystkich miejsc noclegowych była przygotowana w hotelach – oferowały one turystom 315,3 tys. miejsc w 152,4 tys. pokoi. Najwięcej miejsc noclegowych posiadały hotele 3- i 4-gwiazdkowe (odpowiednio 128,6 tys. i 99,8 tys.). Hotele 5-gwiazdkowe dysponowały

¹Hotele, motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe.

26,2 tys. miejsc noclegowych. Spośród pozostałych obiektów noclegowych najwięcej miejsc dla turystów oferowały ośrodki wczasowe (113,5 tys. miejsc), a następnie pokoje gościnne/kwatery prywatne (51,0 tys. miejsc), zakłady uzdrowiskowe (39,8 tys.) i ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (38,2 tys.).

W porównaniu z 2022 r. liczba miejsc w turystycznych obiektach noclegowych przygotowanych dla turystów w końcu lipca 2023 r. była wyższa o ponad 13 tys., tj. o 1,7%. Wzrost liczby miejsc noclegowych w stosunku do roku poprzedniego wystąpił w schroniskach młodzieżowych (o 32,6%), zespołach domków turystycznych (o 6,9%) i domach wycieczkowych (o 5,9%). Spadek powyżej 5% odnotowano natomiast na kempingach oraz w domach pracy twórczej i hostelach (odpowiednio o 6,1%, 5,7% i 5,2%).

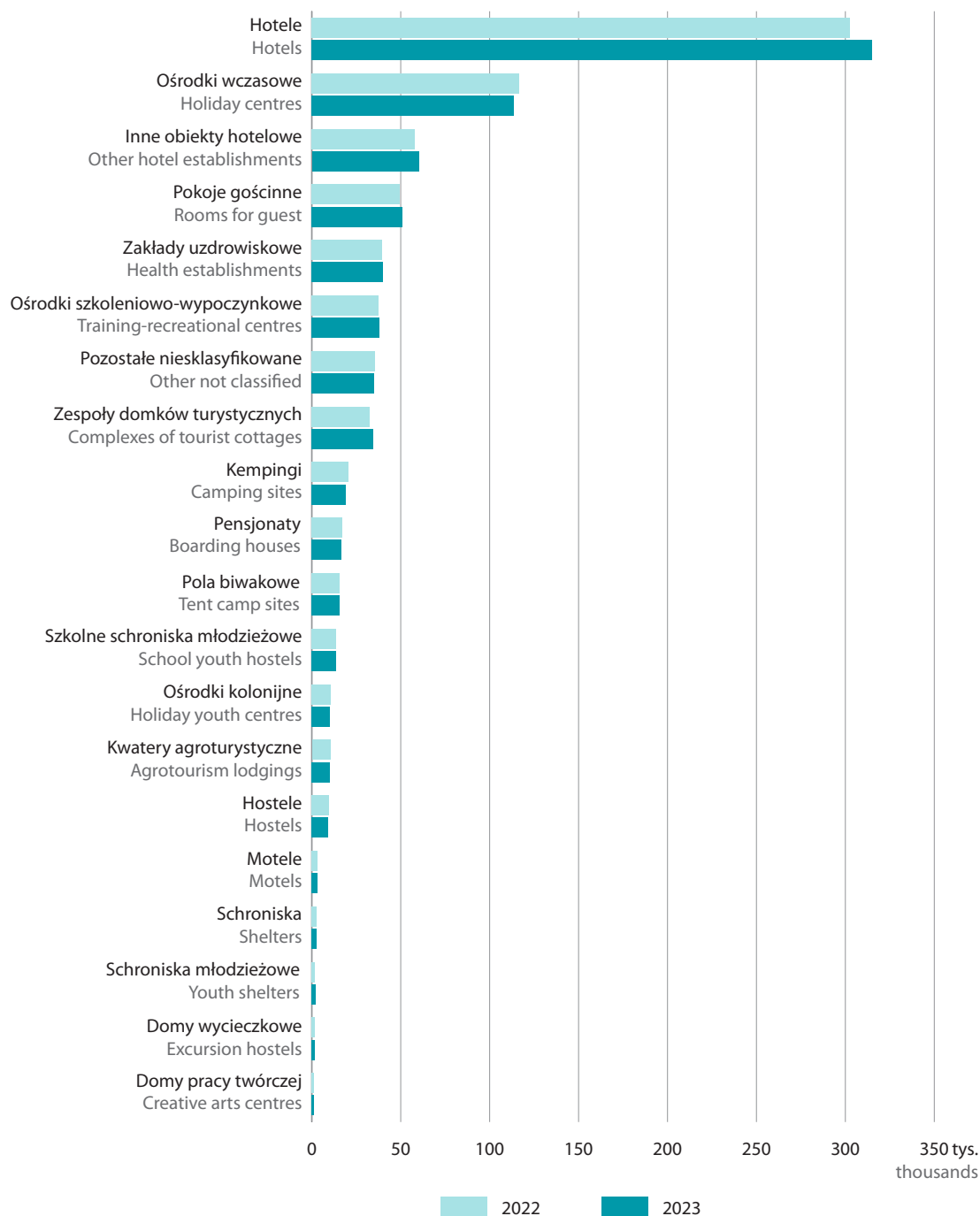
Wykres 3. Turystyczne obiekty noclegowe
Chart 3. Tourist accommodation establishments

W Polsce, podobnie jak rok wcześniej, przeważały turystyczne obiekty noclegowe zlokalizowane w miastach. W 2023 r. stanowiły one 54,5% ogółu obiektów (w 2022 r. – 54,7%) i skupiały 61,8% miejsc noclegowych (w 2022 r. – 61,6%).

W przeliczeniu na 100 km² powierzchni w końcu lipca 2023 r. przypadały w Polsce niewiele ponad 3 turystyczne obiekty noclegowe oraz 253 miejsc noclegowych, z których mogli korzystać turyści (w 2022 r. było to również niewiele ponad 3 obiekty i 249 miejsc noclegowych).

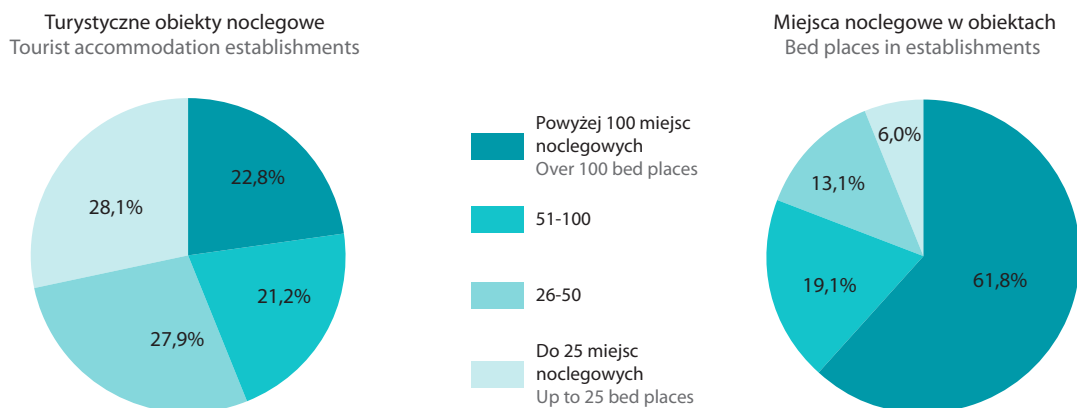
Wykres 4. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 4. Bed places in tourist accommodation establishments

Tablica 1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe w 2023 r.
Table 1. Tourist accommodation establishments and bed places in 2023

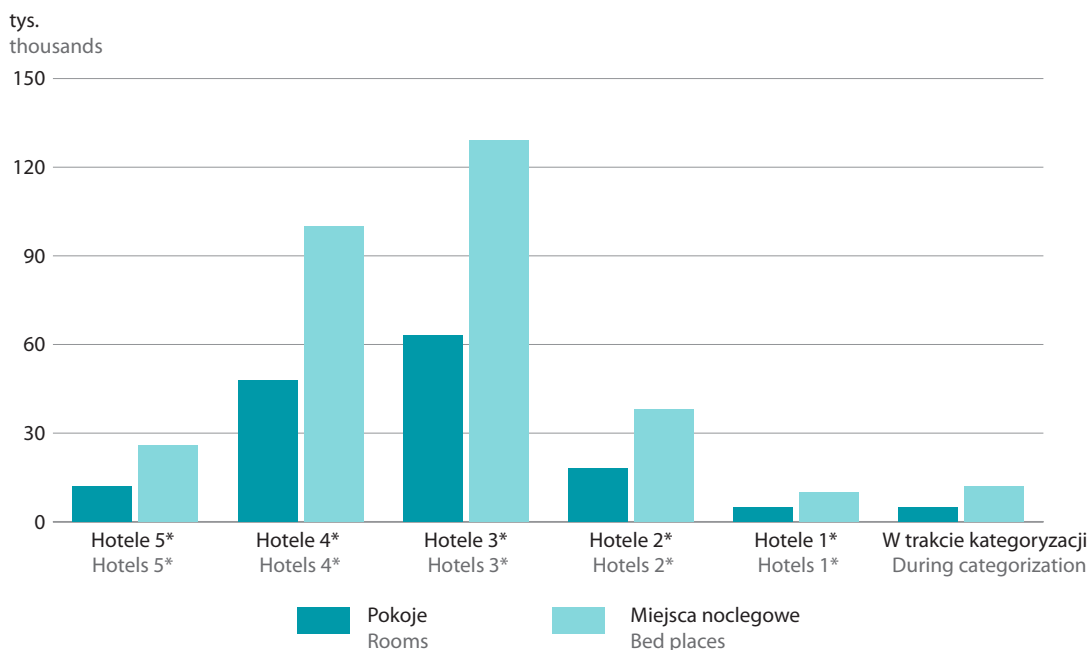
Wyszczególnienie Specification	Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments		Miejsca noclegowe Bed places		Liczba miejsc noclegowych przypadająca na 1 obiekt Number of bed places per 1 establishment
	ogółem total	całoroczne all-year-round	ogółem total	całoroczne all-year-round	
	w odsetkach in percentages				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	81
Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments	40,6	55,0	49,8	66,4	99
Hotele Hotels	26,3	36,7	39,8	54,0	122
Motele Motels	0,9	1,2	0,4	0,6	37
Pensjonaty Boarding houses	3,8	4,6	2,1	2,5	45
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	9,6	12,5	7,6	9,4	64
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	59,4	45,0	50,2	33,6	68
Domy wycieczkowe Excursion hostels	0,3	0,4	0,2	0,3	68
Schroniska Shelters	0,5	0,7	0,3	0,4	53
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	0,3	0,3	0,3	0,3	78
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	2,2	2,1	1,7	1,6	62
Ośrodki wczasowe Holiday centres	9,2	5,2	14,3	7,1	125
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	0,7	0,2	1,3	0,2	146
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe Training recreational centres	3,5	3,8	4,8	4,4	110
Domy pracy twórczej Creative arts centres	0,3	0,3	0,2	0,2	54
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	5,9	1,8	4,4	1,1	60
Kempingi Camping sites	1,4	0,2	2,4	0,3	143
Pola biwakowe Tent camp sites	1,4	0,0	2,0	0,1	115
Hostele Hostels	1,3	1,8	1,1	1,5	70
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	2,1	2,9	5,0	6,8	196
Pokoje gościnne Rooms for guest	20,2	14,8	6,4	4,7	26
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	5,6	5,7	1,3	1,2	18
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	4,4	4,7	4,4	3,4	80

Wykres 5. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe według wielkości obiektu w 2023 r.
Chart 5. Tourist accommodation establishments and bed places by the size of establishment in 2023

Obiekty dostępne dla turystów w Polsce w końcu lipca 2023 r. były średniej wielkości – przeciętnie dysponowały 81 miejscami noclegowymi. Większość obiektów (55,9%) posiadała jednak nie więcej niż 50 miejsc noclegowych (28,1% ogółu stanowiły obiekty posiadające do 25 miejsc, a 27,9% obiekty z liczbą miejsc od 26 do 50) i dysponowały one 19,0% miejsc przygotowanych dla turystów w kraju. Przeważającą część miejsc noclegowych oferowały obiekty duże z ponad 100 miejscami noclegowymi. Obiekty takie stanowiły 22,8% ogółu turystycznych obiektów noclegowych w kraju, ale dysponowały 61,8% ogółu miejsc noclegowych. Średnie turystyczne obiekty noclegowe (posiadające 51-100 miejsc noclegowych) stanowiły 21,2% wszystkich obiektów i oferowały 19,1% ogółu miejsc noclegowych w Polsce.

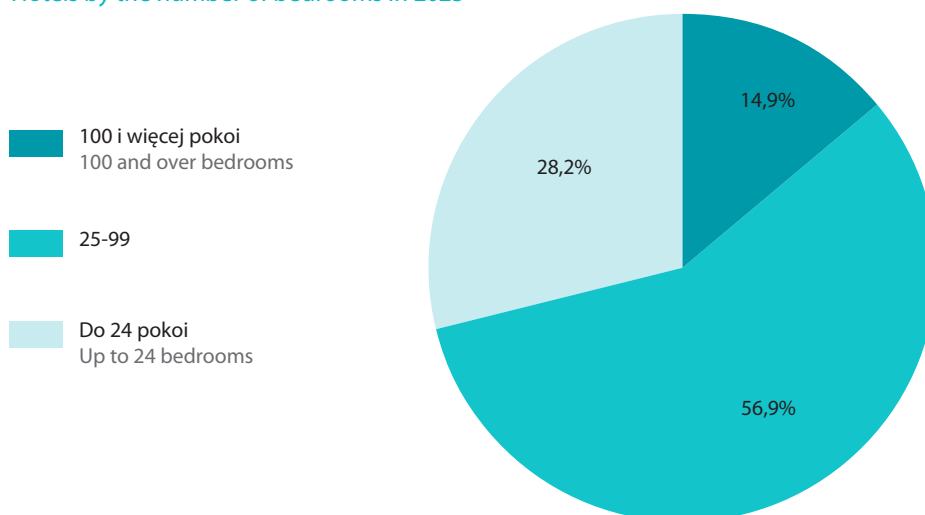
Wykres 6. Pokoje i miejsca noclegowe w hotelach według kategorii w 2023 r.
Chart 6. Rooms and bed places in hotels by category in 2023

Wśród obiektów hotelowych (posiadających średnio 99 miejsc) największe były hotele, które w 2023 r. dysponowały przeciętnie 122 miejscami noclegowymi. Pozostałe obiekty hotelowe – motele, pensjonaty oraz inne obiekty hotelowe były znacznie mniejsze. W końcu lipca 2023 r. oferowały one przeciętnie od 37 do 64 miejsc noclegowych.

Spośród pozostałych obiektów noclegowych największe były zakłady uzdrowiskowe posiadające przeciętnie 196 miejsc noclegowych oraz obiekty typowo wakacyjne posiadające średnio ponad 100 miejsc, takie jak ośrodki kolonijne (średnio 146 miejsc), kempingi (143 miejsca), ośrodki wczasowe (125 miejsc), pola biwakowe (115 miejsc) oraz ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (110 miejsc).

Wykres 7. Hotele według liczby pokoi w 2023 r.
Chart 7. Hotels by the number of bedrooms in 2023

Obiekty hotelowe w końcu lipca 2023 r. oferowały turystom zakwaterowanie w 186,0 tys. pokoi; jeden obiekt dysponował przeciętnie 47 pokojami. Większość pokoi dla gości przygotowały hotele (152,4 tys.), w każdym z nich znajdowało się średnio 59 pokoi. Ponad połowa hoteli (1 468 – 56,9%) posiadała od 25 do 99 pokoi, a tylko 386 z nich (14,9%) dysponowało ponad 100 pokojami. Inne obiekty hotelowe oferowały turystom 25,2 tys. pokoi. Przeciętnie w każdym tego typu obiekcie znajdowało się 27 pokoi. Najmniej pokoi (1,6 tys.) było przygotowanych dla turystów w motelach, natomiast w pensjonatach – 6,9 tys., 81,4% tego typu obiektów posiadało mniej niż 25 pokoi. W pensjonatach przygotowanych było średnio 19 pokoi, natomiast w motelach 18.

1.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych

1.2. Occupancy of tourist accommodation establishments

1.2.1. Turyści korzystający z noclegów

1.2.1. Tourists accommodated

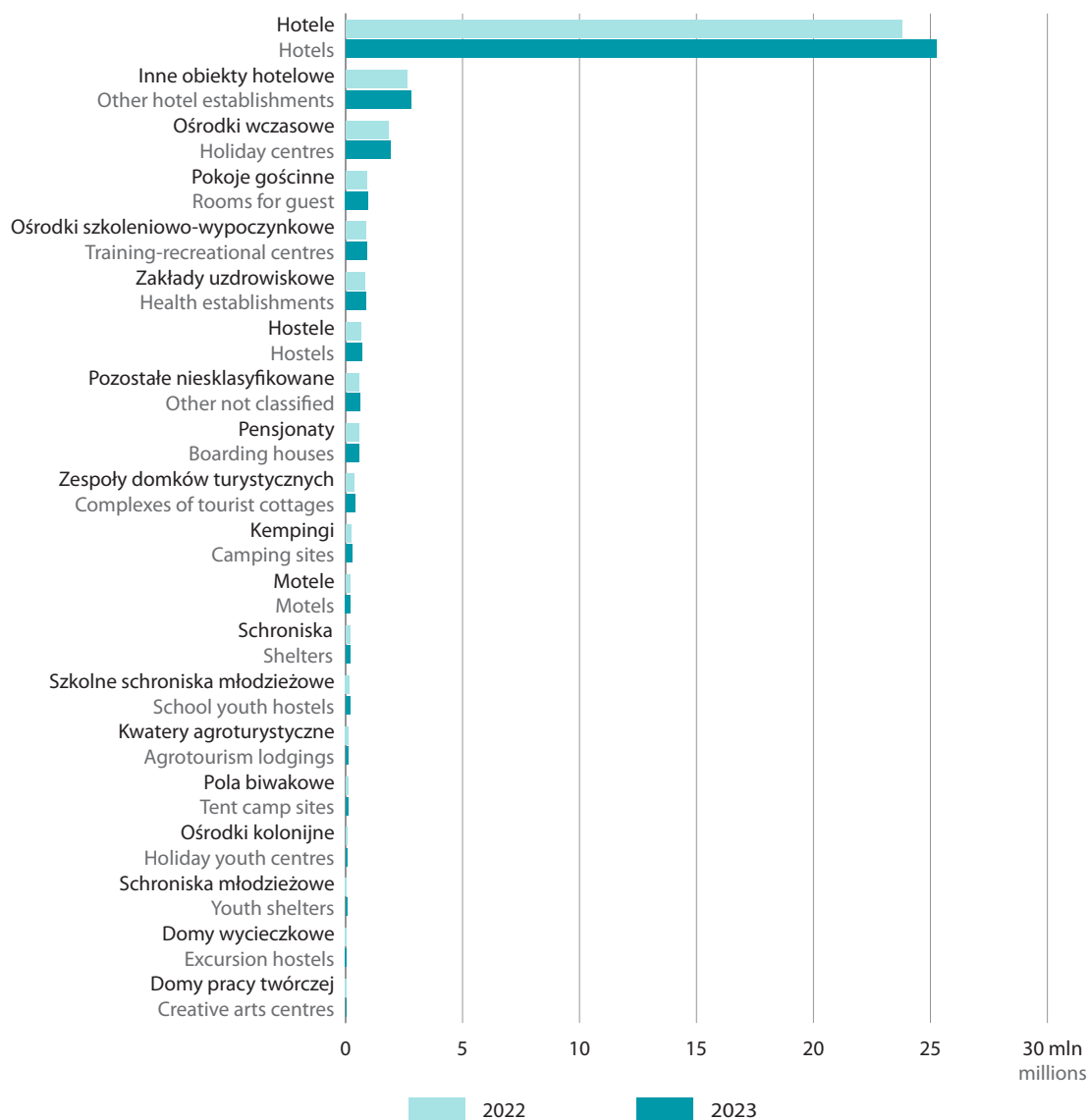
W 2023 r. z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, skorzystało 36,2 mln turystów, tj. o 2,0 mln (5,8%) więcej niż w roku poprzednim; w 2022 r. w bazie noclegowej przebywało 34,2 mln osób. Ponad 3/4 turystów skorzystało w 2023 r. z noclegów w obiektach zlokalizowanych na terenie miast. W przeliczeniu na 1000 ludności Polski liczba turystów korzystających z bazy noclegowej była o 6,2% większa niż w 2022 r. i wyniosła 961 (rok wcześniej 905). Wzrost liczby turystów korzystających z noclegów, w porównaniu z rokiem poprzednim, odnotowano w większości rodzajów obiektów noclegowych, z wyjątkiem domów pracy twórczej, ośrodków kolonijnych, pól biwakowych, pensjonatów i kwater agroturystycznych, w których w 2023 r. przebywało odpowiednio o 9,7%, 8,9%, 7,7%, 3,6% i 3,0% mniej osób niż rok wcześniej.

Struktura wykorzystania turystycznych obiektów noclegowych w Polsce nie ulegała większym zmianom; zdecydowana większość turystów wybierała noclegi w obiektach hotelowych, w tym aż 87,7% w hotelach. Motele, pensjonaty i inne obiekty hotelowe wybierało odpowiednio 0,7%, 1,9% i 9,7% tury-

stów. W obiektach hotelowych nocowało 28,8 mln osób, czyli o 6,0% więcej niż przed rokiem. Udział osób korzystających z obiektów hotelowych w strukturze korzystających ogółem zwiększył się o 0,2 p.proc. W porównaniu z ubiegłym rokiem większym zainteresowaniem wśród turystów (o 5,0% więcej niż przed rokiem) cieszyły się również noclegi w pozostałych turystycznych obiektach noclegowych, w których nocowało 20,5% ogółu korzystających z turystycznej bazy noclegowej (7,4 mln turystów). W 2022 r. udział ten wynosił 20,7%.

W porównaniu z poprzednim rokiem wzrost procentowego udziału turystów korzystających z poszczególnych obiektów w ogólnej liczbie korzystających z noclegów odnotowano tylko w hotelach (o 0,3 p.proc.) i pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych (o 0,1 p.proc.). Spadek (o 0,1 p.proc.) miał miejsce w 3 rodzajach obiektów: pensjonatach, ośrodkach wczasowych i zakładach uzdrowiskowych. Udział liczby turystów korzystających z pozostałych 15 rodzajów obiektów w porównaniu z rokiem poprzednim nie uległ zmianie.

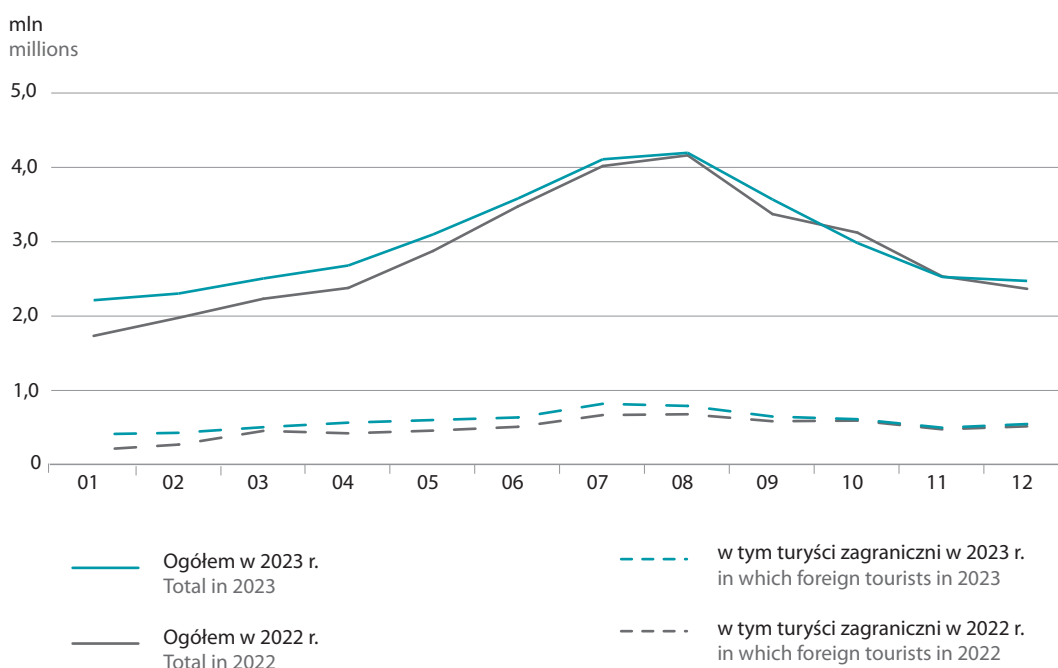
Wykres 8. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 8. Tourists in tourist accommodation establishments

Wśród osób przebywających w 2023 r. w turystycznych obiektach noclegowych było 7,1 mln turystów zagranicznych i stanowili oni 19,5% ogółu korzystających z turystycznej bazy noclegowej. Było to o 21,0% więcej niż w 2022 r., kiedy to w Polsce nocowało 5,8 mln osób z zagranicy, stanowiąc 17,1% ogółu turystów. W 2023 roku zdecydowana większość (6,4 mln) turystów zagranicznych wybrała, podobnie jak w latach poprzednich, zakwaterowanie w obiektach hotelowych. Goście z zagranicy preferowali głównie noclegi w hotelach – w obiektach tego typu zatrzymało się 5,8 mln turystów zagranicznych, tj. 82,1% ogółu. Z oferty pozostałych turystycznych obiektów noclegowych turyści zagraniczni, podobnie jak w latach ubiegłych, najczęściej wybierali hostele (222,4 tys.), następnie pokoje gościnne/kwatery prywatne (100,6 tys.), ośrodki wczasowe (91,6 tys.), inne turystyczne obiekty noclegowe (82,6 tys.) oraz kempingi (81,0 tys.).

Wśród turystów zagranicznych przeważali turyści z Europy, którzy stanowili 84,8% ogółu turystów zagranicznych korzystających z obiektów noclegowych zlokalizowanych na terenie Polski. W porównaniu z rokiem poprzednim ich udział zmniejszył się jednak o 0,9 p.proc. Z pozostałych zagranicznych turystów 7,2% pochodziło z Ameryki Północnej, natomiast 6,1% z Azji. W ogólnej liczbie turystów zagranicznych korzystających z bazy noclegowej najliczniejszą grupę stanowili turyści z Niemiec (1 645,9 tys.), a następnie z Ukrainy (931,4 tys.) i Wielkiej Brytanii (642,1 tys.). Turyści z tych krajów stanowili łącznie 45,5% ogółu turystów zagranicznych korzystających z noclegów w 2023 r. Spośród pozostałych krajów najwięcej turystów przyjechało ze Stanów Zjednoczonych (472,2 tys.). Dużą grupę zagranicznych turystów stanowili także turyści z Czech (351,9 tys.), Litwy (250,9 tys.), Włoch (202,8 tys.) oraz Francji (181,0 tys.).

Wykres 9. Turyści w turystycznych obiektach noclegowych według miesięcy
Chart 9. Tourists in tourist accommodation establishments by month

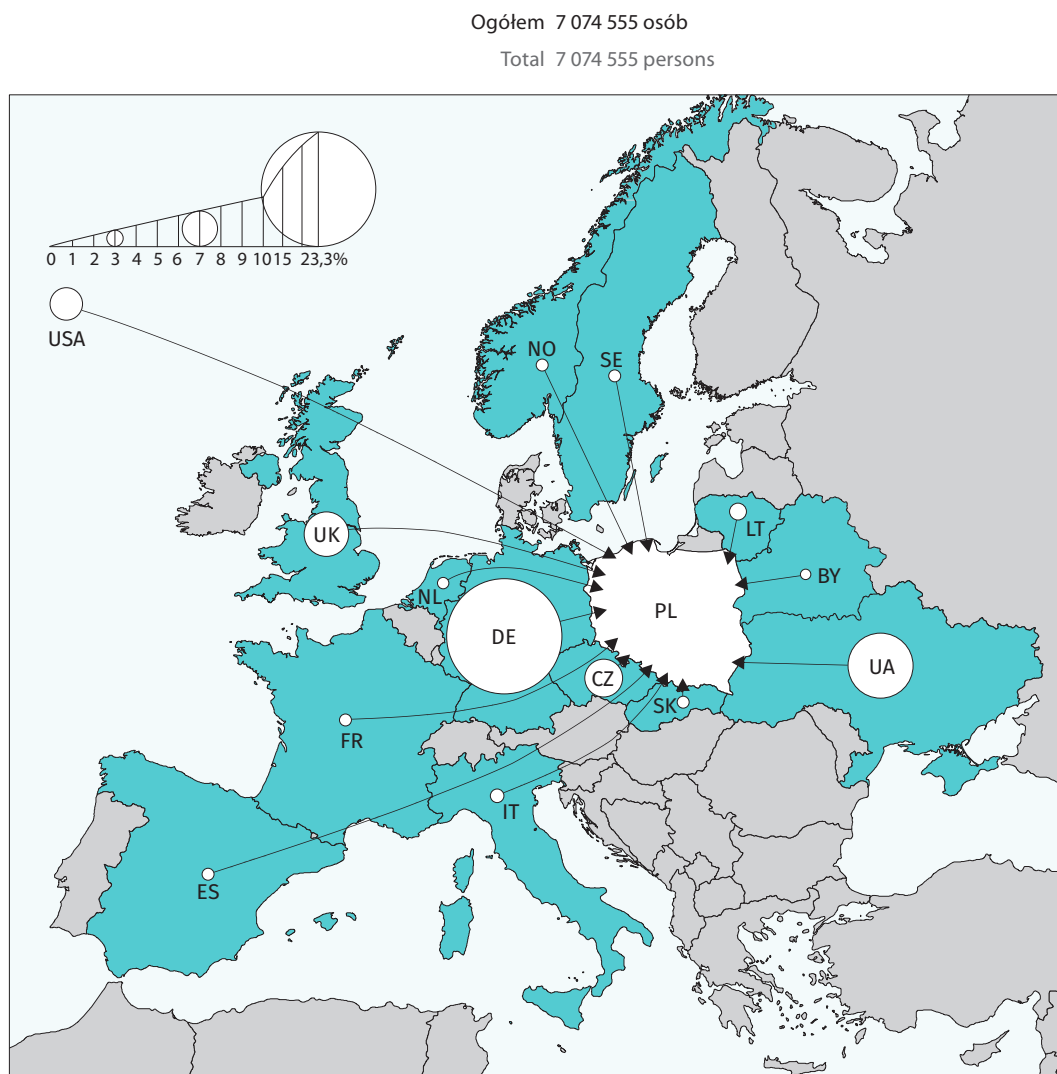

W Polsce najwięcej turystów korzysta z obiektów noclegowych w 5 miesiącach roku – od maja do września, kiedy w obiektach noclegowych nocuje ponad 50% wszystkich turystów (w 2023 r. było ich 18,6 mln, tj. 51,2% ogółu korzystających). Szczyt sezonu turystycznego przypada zwykle na miesiące letnie (lipiec i sierpień), kiedy to korzysta z zakwaterowania prawie 1/4 ogółu turystów. W tym okresie w 2023 r. w obiektach noclegowych przebywało 8,3 mln turystów (tj. o 0,1 mln więcej niż rok wcześniej).

Wśród obiektów noclegowych najmniejszą sezonowością charakteryzują się hotele. Mimo że największą liczbę turystów obserwuje się w przypadku tych obiektów także w miesiącach wakacyjnych, to

różnice pomiędzy liczbą turystów w ciągu poszczególnych miesięcy nie są tak znaczne (liczba ta w ciągu roku 2023 wahała się pomiędzy 1,7 a 2,5 mln), jak w przypadku innych rodzajów turystycznych obiektów noclegowych. Wśród obiektów, dla których występowała największa sezonowość, znalazły się pola biwakowe i kempingi, które zanotowały najmniejszą liczbę turystów w lutym – odpowiednio 12 i 580 osób, zaś największą w lipcu – odpowiednio 43,4 tys. i 91,4 tys.

Mapa 1. Turyści zagraniczni w turystycznych obiektach noclegowych według wybranych krajów w 2023 r.
Map 1. Foreign tourists in tourist accommodation establishments by selected countries in 2023

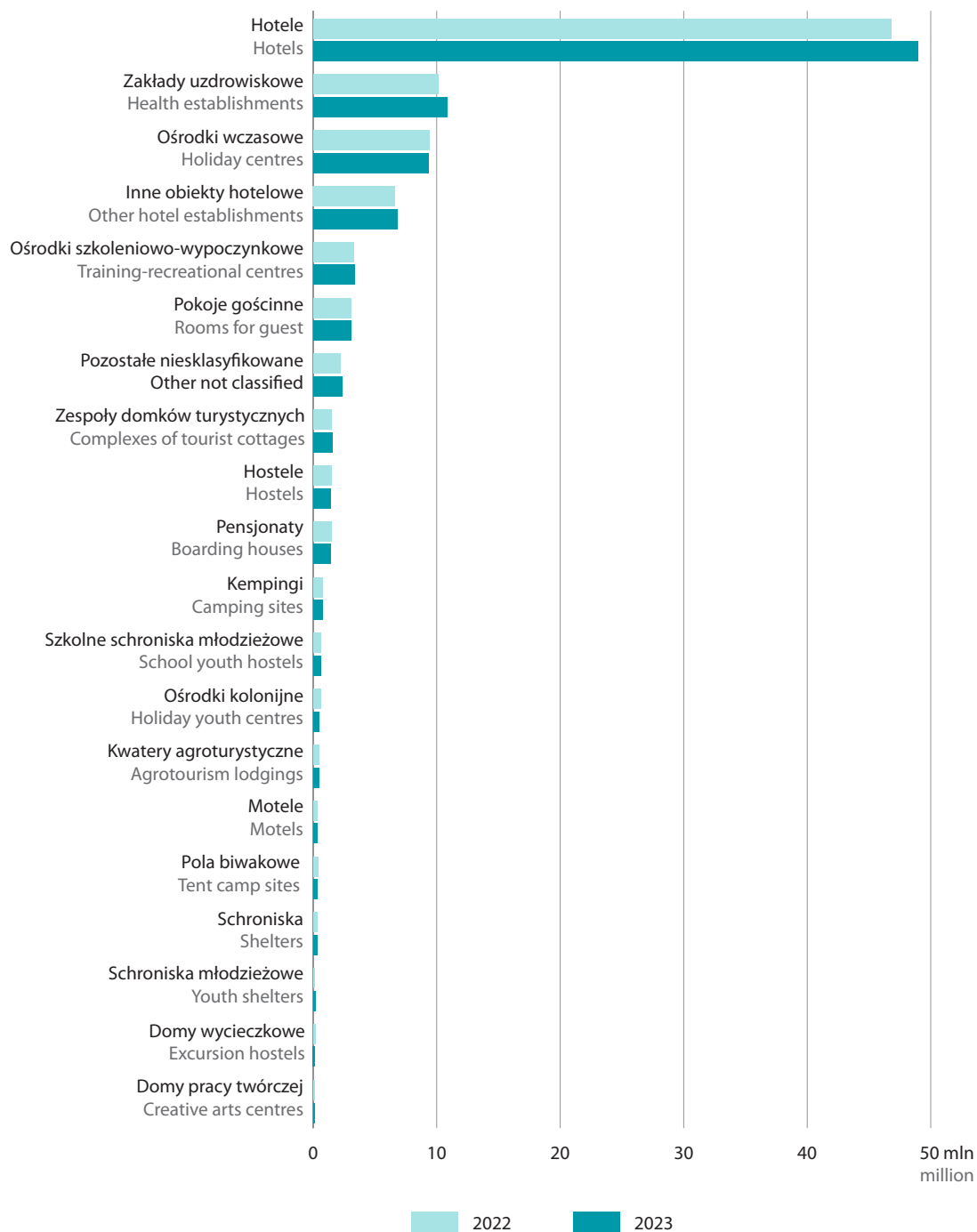

1.2.2. Udzielone noclegi

1.2.2. Overnight stays

Turystom korzystającym z obiektów noclegowych w 2023 r. udzielono 92,8 mln noclegów (o 3,2% więcej niż w 2022 r.), w tym turystom zagranicznym – 17,0 mln (o 15,3% więcej niż w roku poprzednim). Większość (73,2%) noclegów została udzielona turystom przebywającym w obiektach zlokalizowanych w miastach. W porównaniu z rokiem poprzednim było to o 0,6 p.proc. więcej.

Wykres 10. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 10. Overnight stays in tourist accommodation establishments

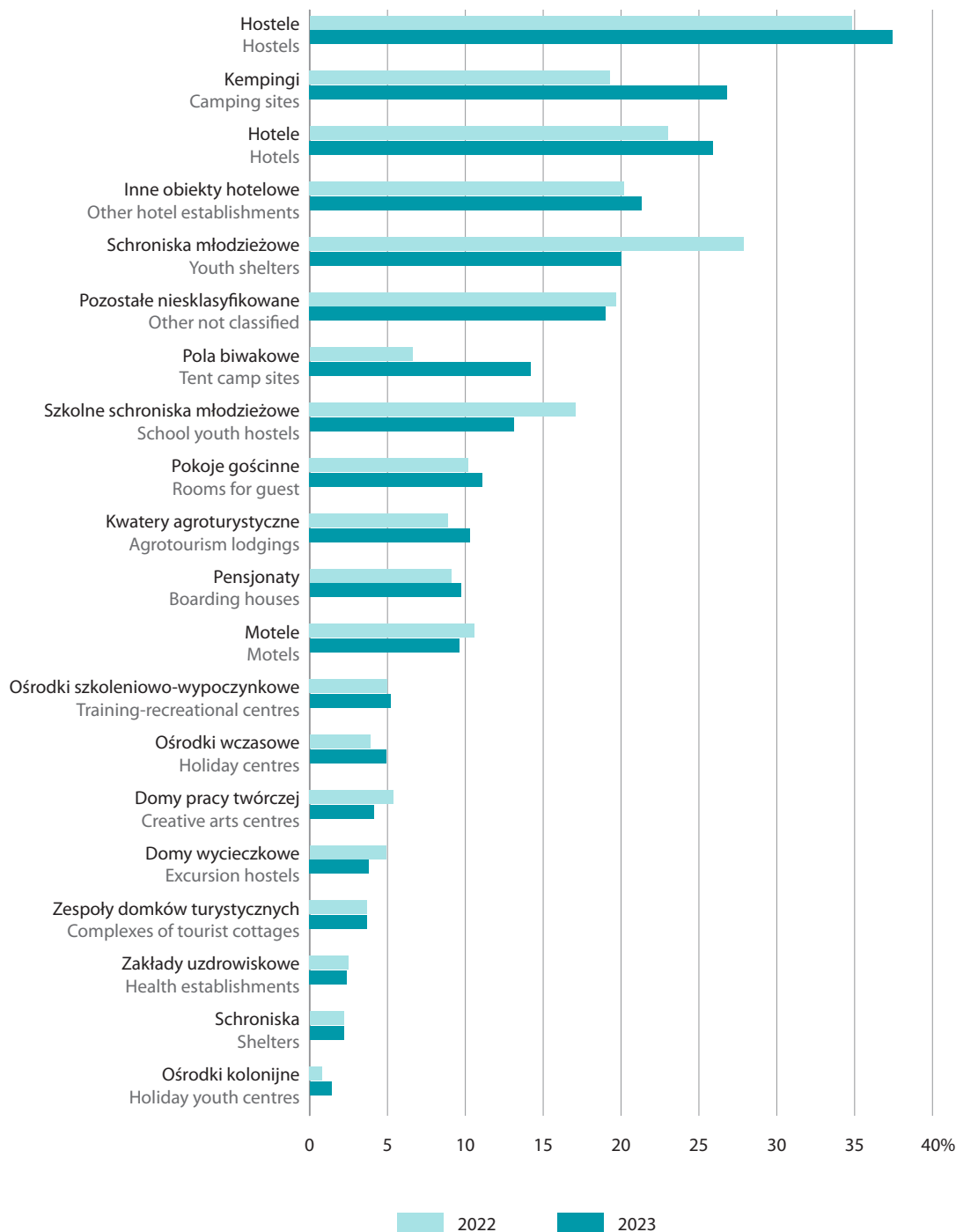

Najwięcej noclegów udzielono turystom przebywającym w hotelach – 48,9 mln, (tj. 52,7% ogółu noclegów), a następnie w zakładach uzdrowiskowych – 10,9 mln (11,7% ogółu), ośrodkach wczasowych – 9,3 mln (10,0% ogółu) oraz w innych obiektach hotelowych 6,8 mln (7,3% ogółu), a najmniej w domach pracy twórczej (132,0 tys.) oraz w domach wycieczkowych (158,0 tys.). Największy wzrost liczby udzielonych noclegów w porównaniu z 2022 r. odnotowano w schroniskach młodzieżowych (o 36,1%),

w zakładach uzdrowiskowych (o 7,1%) oraz motelach (o 6,1%) i zespołach domków turystycznych (o 6,0%). Największy spadek liczby noclegów w porównaniu z 2022 r. odnotowano w ośrodkach kolonijnych (o 17,0%), a następnie na polach biwakowych (o 11,8%), kwaterach agroturystycznych (o 8,9%) i domach wycieczkowych (o 6,6%).

Wykres 11. Udział noclegów udzielonych turystom zagranicznym w poszczególnych rodzajach obiektów noclegowych

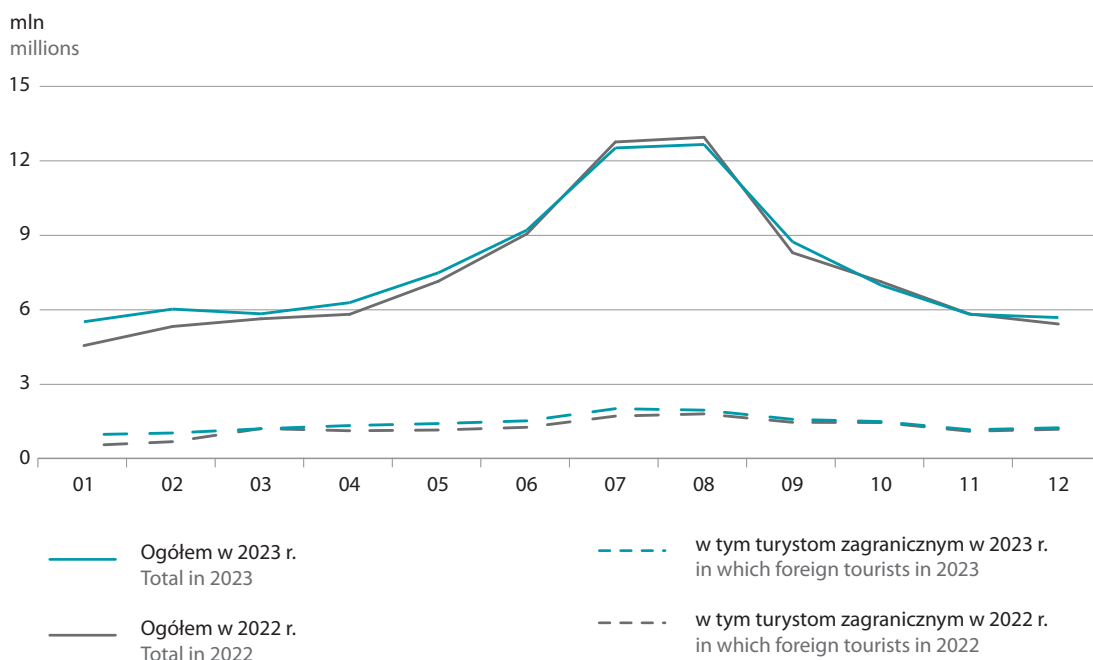
Chart 11. Share of overnight stays of foreign tourists in individual types of accommodation establishments

W miesiącach wakacyjnych (lipcu i sierpniu) 2023 r. turyści skorzystali łącznie z 25,2 mln noclegów, co stanowiło 27,1% ogółu udzielonych noclegów w ciągu roku (w analogicznym okresie 2022 r. – 28,6%). Uwzględniając dodatkowo noclegi udzielone turystom we wrześniu, ich liczba wynosiła 33,9 mln, co stanowiło 36,6% wszystkich noclegów udzielonych turystom w ciągu roku (w 2022 r. w okresie od lipca do września udzielono turystom 34,0 mln noclegów, co stanowiło 37,8% ogółu noclegów).

W 2023 r. turyści przebywali w turystycznych obiektach noclegowych tak samo długo, jak rok wcześniej, korzystając przeciętnie z 2,6 noclegu. Biorąc pod uwagę typ obiektu, turyści znacznie krócej nocowali w obiektach hotelowych (średnio 2,0 noclegu) niż w pozostałych obiektach, w których spędzali średnio 4,8 noclegów. Turyści dłużej niż w 2022 r. korzystali tylko z 3 rodzajów obiektów: domów pracy twórczej (średnio 3,4 noclegu wobec 3,0 w 2022 r.), schronisk młodzieżowych (średnio 2,8 noclegu wobec 2,7 w 2022 r.) i zakładów uzdrowiskowych (średnio 12,6 noclegu wobec 12,2 w 2022 r.), co daje wzrost odpowiednio o 13,8%, 4,4% i 3,8%. Krótszy czas pobytu niż w 2022 r. odnotowano w pozostałych 17 rodzajach obiektów noclegowych. Spadek o prawie 10% wykazano w hostelach (średnio 2,1 noclegu wobec 2,3 w 2022 r.) i szkolnych schroniskach młodzieżowych (średnio 3,4 noclegu wobec 3,7 w 2022 r.).

Wykres 12. Noclegi udzielone turystom w obiektach noclegowych według miesiący
Chart 12. Overnight stays of tourists in accommodation establishments by month

Turyści zagraniczni w 2023 roku skorzystali z 17,0 mln noclegów i było to o 2,3 mln (15,3%) więcej niż rok wcześniej. Noclegi udzielone turystom zagranicznym stanowiły 18,3% ogółu noclegów udzielonych wszystkim turystom w 2023 r. (w 2022 r. – 16,4%). Większość turystów zagranicznych jako miejsce swojego zakwaterowania wybrało hotele, w których udzielono im 12,7 mln noclegów (74,6% wszystkich noclegów udzielonych turystom zagranicznym w 2023 r.), a następnie inne obiekty hotelowe (1,4 mln noclegów) oraz hostele i ośrodki wczasowe (po 0,5 mln noclegów).

W porównaniu z 2022 r. spadek liczby noclegów odnotowano w 5 rodzajach obiektów. Największy spadek miał miejsce w przypadku domów wycieczkowych (o 27,3%), a następnie szkolnych schronisk młodzieżowych (o 25,4%) oraz domów pracy twórczej (o 22,0%). Ponad 40-procentowy wzrost odnotowano w przypadku pól biwakowych (o 89,0%), ośrodków kolonijnych (o 45,2%) i kempingów (o 42,5%).

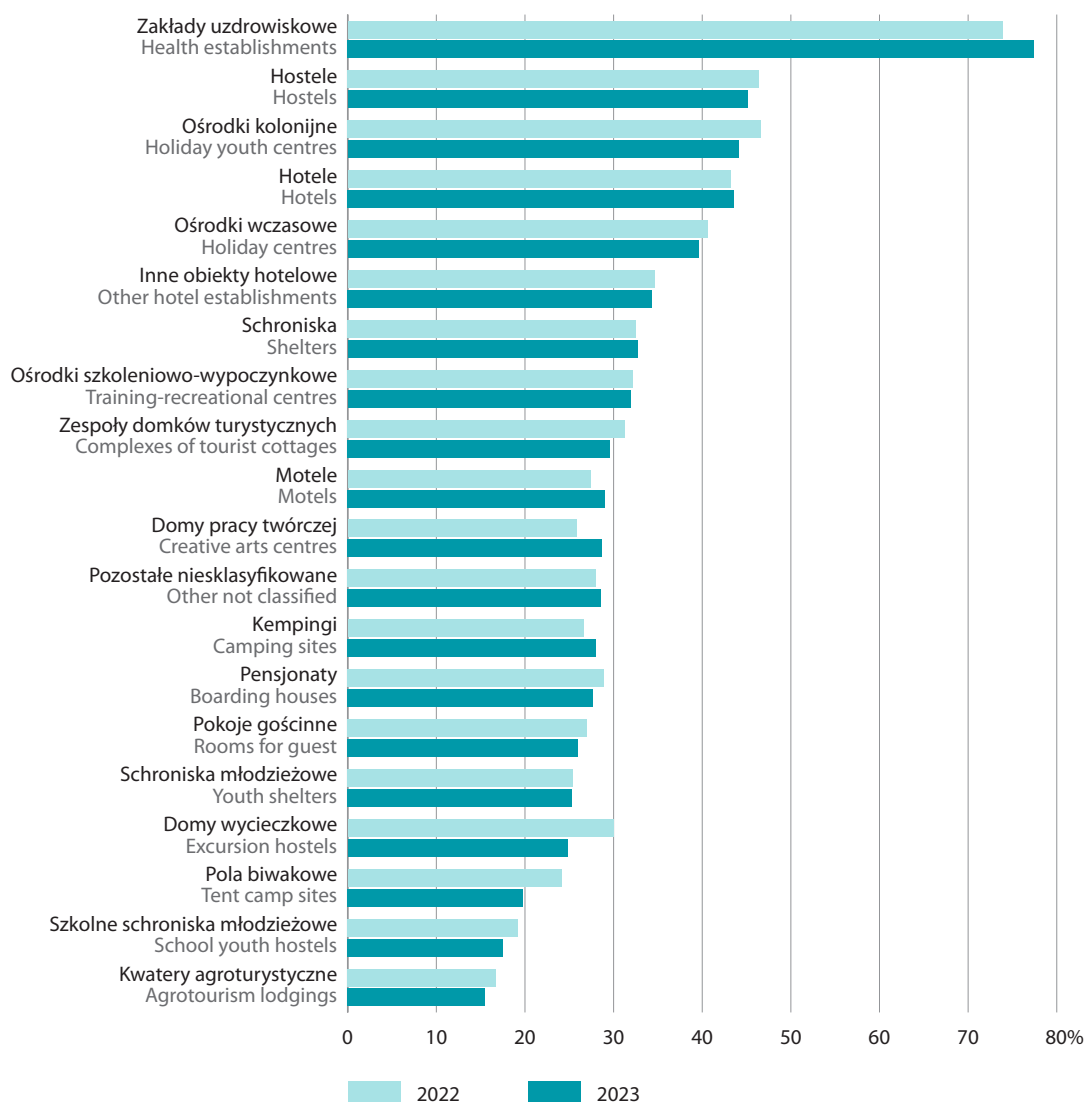
W okresie miesiący letnich (lipiec – wrzesień) turystom zagranicznym udzielono 5,6 mln noclegów, co stanowiło 32,7% wszystkich noclegów udzielonych turystom zagranicznym w 2023 r. Średni czas pobytu turysty zagranicznego w obiekcie noclegowym w 2023 r. wyniósł 2,4 noclegu i był podobny do średniego czasu pobytu turysty krajowego, który wyniósł przeciętnie 2,6 noclegu.

1.2.3. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych

1.2.3. Occupancy rate of bed places

Miejsca noclegowe przygotowane dla turystów w 2023 r. były nieznacznie lepiej wykorzystane niż w ubiegłym roku. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych² dla ogólnej liczby obiektów wyniósł 40,5% i był o 0,1 p.proc. wyższy niż w 2022 r. W obiektach hotelowych wskaźnik ten wyniósł 41,6%, a w pozostałych obiektach noclegowych 38,8% (w 2022 r. odpowiednio 41,3%, i 39,1%).

Wykres 13. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych
Chart 13. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments

²Stopień wykorzystania miejsc noclegowych – wyrażony w procentach – jest to stosunek liczby udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu).

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w 2023 r. wzrósł w 7 rodzajach obiektów. Największy wzrost wystąpił w zakładach uzdrowiskowych (o 3,5 p.proc.), zaś największy spadek odnotowano w domach wycieczkowych (o 5,2 p.proc.).

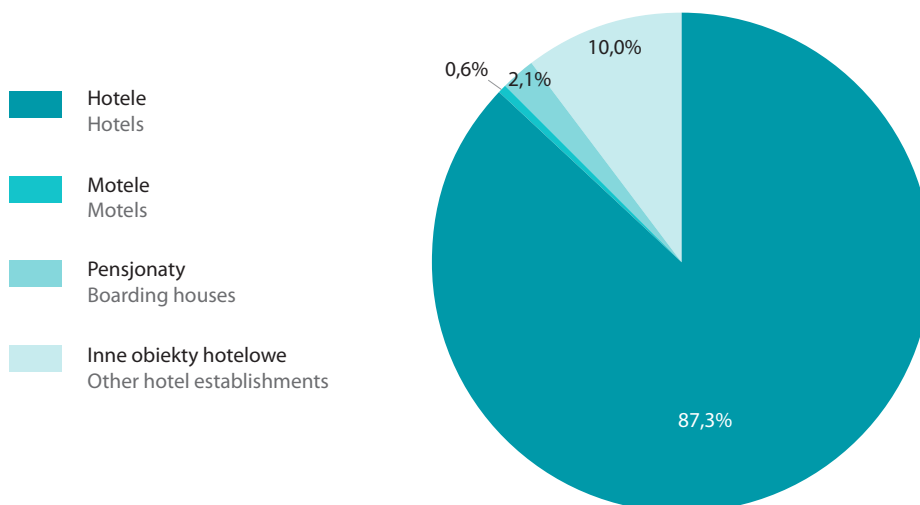
Najlepiej wykorzystane były miejsca noclegowe w zakładach uzdrowiskowych – stopień ich wykorzystania wyniósł 77,4% (w 2022 r. wynosił on 73,9%). Wyższy niż średni dla kraju stopień wykorzystania miejsc noclegowych odnotowały ponadto hostele (45,1%), ośrodki kolonijne (44,1%) i hotele (43,6%). W 2023 r. wystąpiła zauważalna różnica w wykorzystaniu miejsc noclegowych pomiędzy obiektami działającymi w miastach i na wsi. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach zlokalizowanych w miastach wyniósł 43,8% i był o 10,4 p.proc. wyższy, niż na terenach wiejskich, gdzie wyniósł 33,4% (w 2022 r. odpowiednio 43,5% i 34,0%).

1.2.4. Wykorzystanie pokoi w obiektach hotelowych

1.2.4. Occupancy of rooms in hotels and similar establishments

W 2023 r. w obiektach hotelowych, czyli w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych, wynajęto 33,3 mln pokoi, o 1,6 mln (tj. 5,1%) więcej niż w 2022 r., z tego 87,3% (tj. 29,1 mln) pokoi wynajęto w hotelach. Pokoje wynajęte turystom zagranicznym (8,7 mln) stanowiły 26,1% ogółu wynajętych pokoi w 2023 r. (w 2022 r. było to 23,5%). Pokoje w obiektach hotelowych były wykorzystane w 50,7%, podczas gdy w poprzednim roku – w 49,5%. W hotelach stopień wykorzystania pokoi był minimalnie wyższy i wyniósł 53,2%, przy czym najwyższy odnotowano w hotelach 5- i 4-gwiazdkowych – odpowiednio 60,0% i 57,0%. W motelach, pensjonatach oraz innych obiektach hotelowych wskaźnik ten wahał się w przedziale od 32,5% do 40,1%. Najwyższy stopień wykorzystania pokoi w obiektach hotelowych odnotowano, podobnie jak w latach poprzednich, w sierpniu i wyniósł on 60,8% wobec 61,9% w 2022 r.

Wykres 14. Wynajęte pokoje w obiektach hotelowych według rodzajów obiektów w 2023 r.
Chart 14. Rooms rented in hotels and similar establishments by types of establishments in 2023

Tablica 2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w 2023 r.
 Table 2. Occupancy of tourist accommodation establishments in 2023

Wyszczególnienie Specification	Turyści Tourists		Udzielone noclegi Overnight stays		Średni czas pobytu turysty w obiekcie (licz- ba noclegów) Average dura- tion of stay of tourist (number of overnight stays)
	ogółem total	turyści zagra- niczni foreign tourists	ogółem total	noclegi udzie- lone turystom zagranicznym overnight stays of foreign tourists	
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	2,6
Obiekty hotelowe Hotels and similar establish- ments	79,5	89,8	61,9	84,1	2,0
Hotele Hotels	69,7	82,1	52,7	74,6	1,9
Motele Motels	0,6	0,4	0,4	0,2	1,6
Pensjonaty Boarding houses	1,5	0,8	1,5	0,8	2,6
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	7,7	6,5	7,3	8,5	2,4
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	20,5	10,2	38,1	15,9	4,8
Domy wycieczkowe Excursion hostels	0,1	0,0	0,2	0,0	3,3
Schroniska Shelters	0,5	0,1	0,3	0,0	1,6
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	0,2	0,2	0,2	0,2	2,8
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	0,5	0,2	0,7	0,5	3,4
Ośrodki wczasowe Holiday centres	5,2	1,3	10,0	2,7	4,9
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	0,2	0,0	0,5	0,0	6,5
Ośrodki szkoleniowo-wypoczyn- kowe Training recreational centres	2,5	0,6	3,6	1,0	3,7
Domy pracy twórczej Creative arts centres	0,1	0,0	0,1	0,0	3,4
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	1,1	0,2	1,7	0,3	4,0
Kempingi Camping sites	0,7	1,1	0,8	1,2	2,9
Pola biwakowe Tent camp sites	0,3	0,2	0,4	0,3	3,6
Hostele Hostels	1,9	3,1	1,5	3,1	2,1
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	2,4	0,5	11,7	1,5	12,6
Pokoje gościnne Rooms for guest	2,7	1,4	3,3	2,0	3,2
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	0,3	0,1	0,5	0,3	3,5
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	1,7	1,2	2,5	2,6	3,7

1.3. Placówki gastronomiczne

1.3. Catering units

W końcu lipca 2023 r. w turystycznych obiektach noclegowych funkcjonowały 7 452 placówki gastronomiczne (tj. restauracje, bary i kawiarnie, stołówki oraz punkty gastronomiczne), czyli o 164 (2,3%) więcej niż w roku poprzednim.

Tablica 3. Placówki gastronomiczne w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.
Table 3. Catering facilities in tourist accommodation establishments in 2023

Wyszczególnienie Specification	Placówki gastronomiczne Catering facilities				Liczba placówek gastronomicznych przypadająca na 100 obiektów Number of catering facilities per 100 establishments
	restauracje restaurants	bary i kawiarnie bars and cafes	stołówki canteens	punkty gastronomiczne catering outlets	
	w odsetkach in percentages				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	76
Obiekty hotelowe Hotels and similar establishments	88,4	74,2	24,2	57,0	128
Hotele Hotels	71,3	61,0	10,6	43,7	154
Motele Motels	1,7	0,8	0,1	0,2	84
Pensjonaty Boarding houses	4,2	3,5	5,6	2,7	85
Inne obiekty hotelowe Other hotel establishments	11,2	8,9	7,8	10,4	77
Pozostałe obiekty noclegowe Other establishments	11,6	25,8	75,8	43,0	40
Domy wycieczkowe Excursion hostels	0,1	0,2	0,4	0,0	52
Schroniska Shelters	0,0	1,3	0,9	2,4	112
Schroniska młodzieżowe Youth shelters	0,0	0,0	0,3	0,2	20
Szkolne schroniska młodzieżowe School youth shelters	0,0	0,0	4,0	0,9	31
Ośrodki wczasowe Holiday centres	2,6	8,0	25,5	7,4	76
Ośrodki kolonijne Holiday youth centres	0,0	0,1	3,3	0,5	82
Ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe Training recreational centres	2,4	3,6	10,7	4,6	101
Domy pracy twórczej Creative arts centres	0,2	0,3	0,6	0,5	96
Zespoły domków turystycznych Complexes of tourist cottages	1,4	1,6	1,6	7,5	25
Kempingi Camping sites	0,4	1,6	0,5	3,4	55
Pola biwakowe Tent camp sites	0,0	0,4	0,4	2,1	20
Hostele Hostels	0,2	0,8	0,6	0,3	25
Zakłady uzdrowiskowe Health establishments	0,7	3,6	11,0	4,6	147
Pokoje gościnne Rooms for guest	1,9	2,3	8,4	3,3	13
Kwatery agroturystyczne Agrotourism lodgings	0,2	0,4	2,4	1,5	11
Pozostałe niesklasyfikowane Other not classified	1,5	1,8	5,3	3,8	44

Największą grupę placówek stanowiły restauracje – 3 188 (42,8% ogółu placówek), natomiast nieco mniejszą bary i kawiarnie – 2 113 (28,4%). Większość restauracji (88,4%), barów i kawiarni (74,2%) oraz punktów gastronomicznych (57,0%) funkcjonowała w obiektach hotelowych. Stołówki działały głównie w pozostałych turystycznych obiektach noclegowych (75,8%). Szkolne schroniska młodzieżowe, ośrodki kolonijne i schroniska młodzieżowe oferowały wyżywienie głównie w stołówkach, gdzie stanowiły one odpowiednio 91,2%, 89,7% oraz 83,3% dostępnych dla gości placówek gastronomicznych. Stołówki prze-ważały także w kwaterach agroturystycznych (60,7%), zakładach uzdrowiskowych (57,7%), ośrodkach wczasowych (57,6%) i pokojach gościnnych (51,2%).

W Polsce, według stanu na koniec lipca 2023 r., średnio na 100 turystycznych obiektów noclegowych przypadało 76 placówek gastronomicznych, z tego w obiektach hotelowych było ich ok. 128³, a w pozostałych obiektach noclegowych tylko 40. Więcej średnio niż jedną placówkę gastronomiczną posiadały hotele (154 placówki na 100 obiektów), zakłady uzdrowiskowe (147), schroniska (112) oraz ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (101). Spośród pozostałych obiektów najmniej placówek znajdowało się w kwaterach agroturystycznych, pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych, polach biwakowych i schroniskach młodzieżowych (od 11 do 20 placówek na 100 obiektów).

1.4. Charakterystyka turystycznych obiektów noclegowych według klasyfikacji PKD 2007

1.4. Characteristics of tourist accommodation establishments according to the NACE classification

Stan i wykorzystanie turystycznej bazy noclegowej można analizować nie tylko ze względu na rodzaje obiektów, ale również biorąc pod uwagę ich działalność klasyfikowaną według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007).

Działalność wszystkich obiektów świadczących usługi noclegowe dla turystów klasyfikowana jest według PKD 2007 w trzech następujących grupach⁴:

55.1 – obiekty tu sklasyfikowane zapewniają zakwaterowanie w umeblowanych pokojach, apartamentach z usługami codziennego sprzątnięcia, siania łóżek oraz szeroki zakres usług dodatkowych, takich jak: usługi podawania posiłków i napojów, usługi parkingowe, usługi pralni, udostępnianie basenów kąpielowych, pomieszczeń do ćwiczeń gimnastycznych czy urządzeń rekreacyjnych oraz udostępnianie sal konferencyjnych. Grupa ta obejmuje zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w: hotelach, motelach, pensjonatach, innych obiektach hotelowych (np. wotele, botele, novotele, airtele, zajazdy, zamki);

55.2 – grupa ta obejmuje zapewnienie zakwaterowania w cyklu dziennym lub tygodniowym w specjalnie wydzielonych umeblowanych pokojach lub pomieszczeniach umożliwiających mieszkanie, przygotowywanie posiłków oraz spanie lub z warunkami do gotowania, lub wyposażonymi kuchniami. Mogą to być pokoje, apartamenty lub mieszkania w budynkach wielopiętrowych, lub zespołach budynków, domki letniskowe, lub domki kempingowe. Mogą być zapewnione minimalne usługi towarzyszące zakwaterowaniu. Zalicza się tu zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w: ośrodkach kolonijnych i pozostałych obiektach wypoczynku wakacyjnego (np. w ośrodkach wczasowych, domach wycieczkowych, ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych), kwaterach dla gości i bungalowach, domkach lub chatkach, bez obsługi, gospodarstwach wiejskich (agroturystyka), schroniskach młodzieżowych i górskich;

55.3 – w tej grupie klasyfikowane jest zapewnienie krótkotrwałego zakwaterowania w obozowiskach (np. rekreacyjnych, wędkarskich, łowieckich), przyczepach kempingowych, zapewnienie miejsc dla pojazdów kempingowych, zapewnienie miejsc na ustawienie namiotów.

W porównaniu z danymi o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych prezentowanymi według rodzajów obiektów w poprzednich podrozdziałach, dane dotyczące „obiektów hotelowych” są tożsame z danymi dla grupy 55.1 (hotele i podobne obiekty zakwaterowania), zaś dane dotyczące „pozostałych obiektów noclegowych” dotyczą dwóch pozostałych grup wg PKD, tj. 55.2 i 55.3.

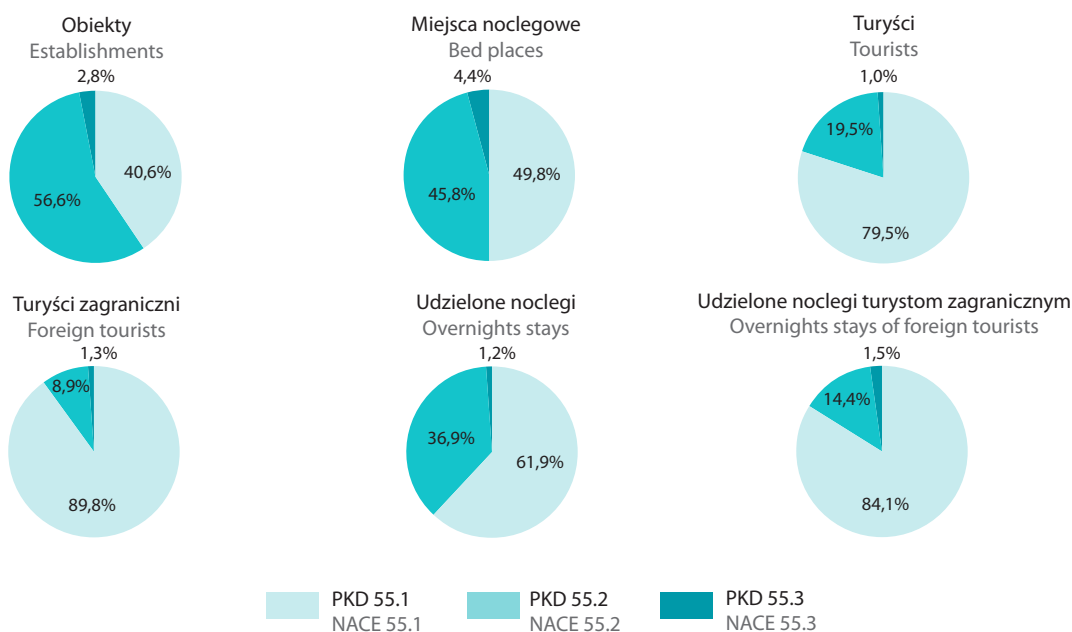
³W jednym turystycznym obiekcie noclegowym mogła znajdować się więcej niż 1 placówka gastronomiczna.

⁴https://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/pkd_07/pkd_07.htm.

Działalność większości obiektów oferujących usługi zakwaterowania dla turystów w Polsce zaliczana jest do grupy 55.2. Według stanu w dniu 31 lipca 2023 r. funkcjonowało 5,6 tys. takich obiektów i stanowiły one 56,7% ogółu turystycznych obiektów noclegowych w kraju (w 2022 r. – 56,4%). Obiekty zaklasyfikowane do tej grupy oferowały blisko połowę (tj. 363,1 tys.) miejsc noclegowych dostępnych dla turystów w Polsce, ale 47,0% z nich dostępna była tylko sezonowo. W obiektach tej grupy znajdowało się ponad 79,9% wszystkich wykorzystywanych wyłącznie sezonowo miejsc noclegowych w Polsce. W 2023 r. z oferowanych przez tę grupę obiektów miejsc noclegowych skorzystało 19,5% ogółu turystów – 22,1% turystów krajowych i tylko 8,9% turystów zagranicznych. Turyści ci korzystali średnio z ok. 5 noclegów i udzielono im 34,2 mln noclegów, tj. 36,9% ogółu udzielonych noclegów we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych (41,9% udzielonych turystom krajowym i 14,4% udzielonych turystom zagranicznym). Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w tej grupie obiektów był trochę niższy niż w grupie 55.1 i dużo wyższy od grupy 55.3. Był on również niewiele niższy niż średni dla kraju – wyniósł on 39,5% (dla Polski 40,5%).

Obiekty z grupy 55.1 (hotele i podobne obiekty zakwaterowania) stanowiły ponad 40% ogólnej liczby turystycznych obiektów noclegowych i oferowały turystom prawie połowę dostępnych w kraju miejsc noclegowych (w 2022 r. było to odpowiednio niewiele ponad 40% i prawie 49%). Obiekty tej grupy PKD oferują turystom przede wszystkim całoroczne miejsca noclegowe. W końcu lipca 2023 r. spośród 395,2 tys. miejsc noclegowych oferowanych przez hotele i podobne obiekty zakwaterowania ponad 97% było miejscami całorocznymi stanowiącymi jednocześnie ponad 66% ogółu miejsc dostępnych dla turystów przez cały rok. Jak już wspomniano w poprzednich podrozdziałach, z hoteli i podobnych obiektów korzysta w Polsce większość turystów. W 2023 r. noclegi w takich obiektach wybrało 79,5% turystów – w przypadku turystów krajowych odsetek ten wyniósł 77,0%, a w przypadku turystów zagranicznych 89,8%. Obiekty hotelowe udzieliły 61,9% wszystkich noclegów w kraju (57,5 mln) – w tym 57,0% noclegów turystom krajowym i 84,1% noclegów turystom zagranicznym. Oferowane turystom miejsca noclegowe w tej grupie obiektów były w ostatnich latach lepiej wykorzystywane niż w pozostałych dwóch grupach obiektów noclegowych (55.2 i 55.3). W 2023 r. w hotelach i podobnych obiektach stopień wykorzystania miejsc wyniósł 41,6% i był wyższy zarówno od wskaźnika dla Polski ogółem, jak i wskaźnika dla obiektów zaklasyfikowanych do grupy 55.2 i 55.3.

Wykres 15. Turystyczne obiekty noclegowe i ich wykorzystanie według grup PKD 2007 w 2023 r.
Chart 15. Tourist accommodation establishments and their occupancy by NACE groups in 2023

Pola namiotowe i kempingowe zaliczane wg PKD do grupy 55.3 w końcu lipca 2023 r. liczyły 270 obiektów, stanowiąc, podobnie jak rok wcześniej, niecałe 3% ogółu turystycznych obiektów noclegowych w kraju. Na ich terenie przygotowano 34,8 tys. (tj. 4,4% ogółu) miejsc noclegowych. Z oferowanych miejsc skorzystało w 2023 roku 361,8 tys. turystów (tj. 1,0% ogółu, podobnie jak w 2022 r.), w tym 26,4% stanowili turyści zagraniczni (rok wcześniej stanowili 16,5%). Turyści (zarówno krajowi, jak i zagraniczni) korzystali średnio z 3 noclegów i udzielono im łącznie w ciągu całego roku 1,1 mln noclegów, (o 2,1% mniej niż w 2022 r.). Podobnie jak w przypadku liczby korzystających, także udział tej grupy obiektów w ogólnej liczbie noclegów udzielonych w kraju był niewielki i wyniósł tylko 1,2%.

Pola namiotowe i kempingowe charakteryzuje najniższy spośród wszystkich trzech grup obiektów stopień wykorzystania miejsc noclegowych – w 2023 r. miejsca noclegowe w tych obiektach były wykorzystane średnio w 24,8%. W porównaniu z poprzednim rokiem stopień wykorzystania miejsc noclegowych w tej grupie obiektów był niższy o 0,9 p.proc. wobec wzrostu o 0,3 p.proc. w grupie 55.1 i spadku o 0,3 p.proc. w grupie 55.2. Ogółem wzrost stopnia wykorzystania miejsc w porównaniu z poprzednim rokiem wyniósł 0,1 p.proc.

Tablica 4. Podstawowe dane o turystycznej bazie noclegowej w 2023 r. według grup PKD
Table 4. Basic data on tourist accommodation establishments in 2023 by NACE groups

Grupy PKD NACE groups	Obiekty Establishments	Miejsca noclegowe Bed places	Turyści korzystający Tourists accommodated		Udzielone noclegi Overnight stays		Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w % Occupancy rate of bed places in %
			razem total	w tym turyści zagraniczni of which foreign tourists	razem total	w tym turystom zagranicznym of which foreign tourists	
			w tys. in thousands				
Razem Total	9 809	793 056	36 239,2	7 074,6	92 797,9	17 010,9	40,5
55.1	3 982	395 157	28 811,5	6 351,3	57 475,5	14 308,1	41,6
55.2	5 557	363 100	7 065,9	627,8	34 202,3	2 444,8	39,5
55.3	270	34 799	361,8	95,4	1 120,1	257,9	24,8

Rozdział 2. Zróżnicowanie terytorialne bazy noclegowej w Polsce

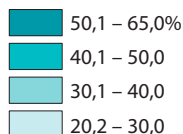
Chapter 2. Territorial diversity of tourist accommodation establishments in Poland

W 2023 r. rozmieszczenie bazy noclegowej w Polsce było nierównomierne, zarówno pod względem liczby jak i rodzajów turystycznych obiektów noclegowych. W końcu lipca najwięcej turystycznych obiektów noclegowych prowadziło działalność w województwie zachodniopomorskim (1421), a następnie w województwach: pomorskim (1380), małopolskim (1319) i dolnośląskim (914). W wymienionych województwach skoncentrowana była ponad połowa (51,3%) bazy noclegowej w kraju. Najmniej obiektów prowadziło działalność w województwie opolskim (109), a następnie w województwie podlaskim (230), świętokrzyskim (236), lubuskim (253) oraz łódzkim (277). W porównaniu z lipcem 2022 r. spadek liczby obiektów dostępnych dla turystów w końcu lipca 2023 r. odnotowano w 6 województwach. Największy z nich miał miejsce w województwie opolskim (o 9,2%). Wzrost liczby obiektów noclegowych odnotowano w 9 województwach – w tym największy w lubelskim (o 6,1%), a następnie w świętokrzyskim (o 4,0%) i warmińsko-mazurskim (o 3,2%).

Ponad 70% działających w Polsce obiektów było obiektami całorocznymi, tzn. przygotowanymi na przyjmowanie gości w ciągu całego roku, w tym w pięciu województwach obiekty takie stanowiły ponad 90% ogółu obiektów – dolnośląskim (95,5%), śląskim (93,6%), mazowieckim (93,5%), świętokrzyskim (91,1%) i łódzkim (91,0%). Najmniejszy procent całorocznych obiektów odnotowano w województwach nadmorskich: w zachodniopomorskim, pomorskim i warmińsko-mazurskim – odpowiednio 37,1%, 40,8% i 58,7%.

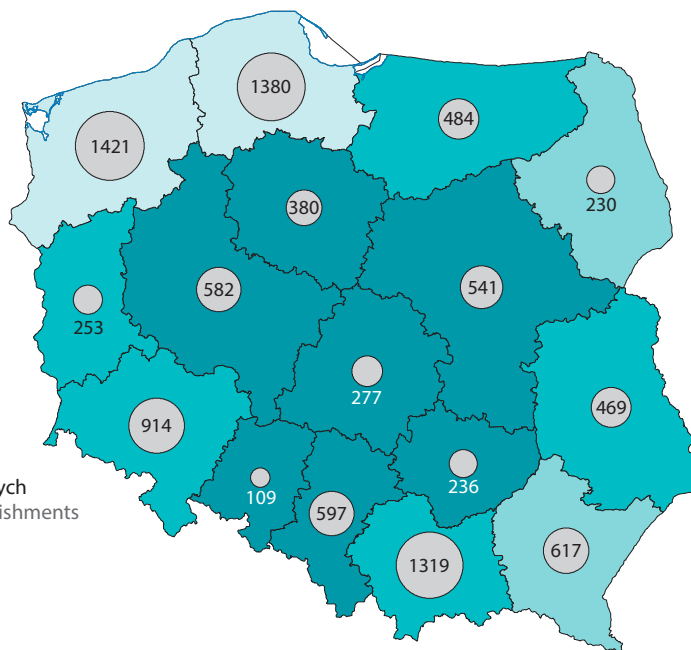
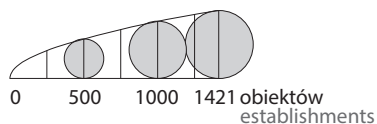
Mapa 2. Turystyczne obiekty noclegowe w 2023 r.
Map 2. Tourist accommodation establishments in 2023

Udział obiektów hotelowych w ogólnej liczbie turystycznych obiektów noclegowych
The share of hotels and similar establishments in the total number of tourist accommodation establishments

Polska = 40,6
Poland

Liczba turystycznych obiektów noclegowych
Number of tourist accommodation establishments

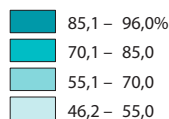
Podobnie jak w poprzednich latach, w 2023 r. najliczniejsze w Polsce były hotele oraz pokoje gościnne/kwatery prywatne. Najwięcej hoteli funkcjonowało w województwie małopolskim (383, tj. 14,8% wszystkich hoteli w kraju), a następnie w województwach dolnośląskim i mazowieckim (odpowiednio 280 i 259). W porównaniu z rokiem poprzednim spadła liczba hoteli w 6 województwach. Największy spadek odnotowano w województwie opolskim (o 4 obiekty), a następnie w małopolskim (o 3), mazowieckim i wielko-

polskim (po 2) oraz lubelskim i podkarpackim (po 1). Wzrost liczby hoteli odnotowano w 7 województwach. Największy miał miejsce w województwie kujawsko-pomorskim (o 8 więcej niż w 2022 r.), a następnie w łódzkim (o 4 więcej niż w 2022 r.) oraz śląskim, warmińsko-mazurskim i zachodniopomorskim (po 3 więcej niż w 2022 r.).

Mapa 3. Miejsca noclegowe w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.

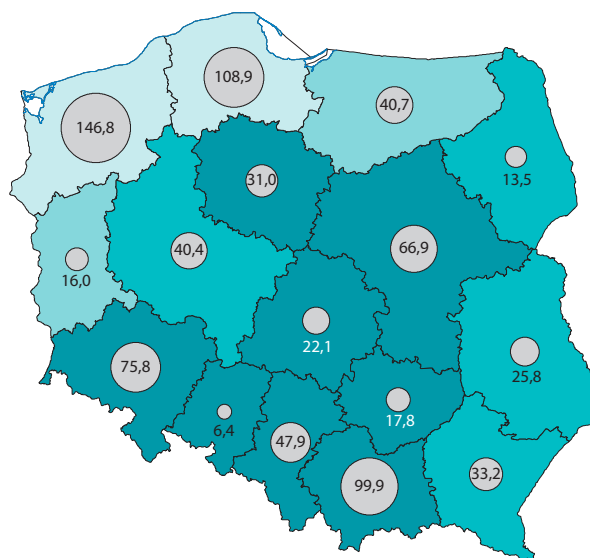
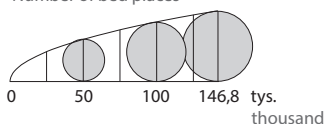
Map 3. Bed places in tourist accommodation establishments in 2023

Udział miejsc całorocznych w ogólnej liczbie miejsc noclegowych
The share of all-year-round places in the total number of bed places

Polska = 73,1
Poland

Liczba miejsc noclegowych
Number of bed places

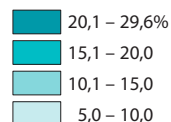

Prawie połowa spośród blisko 2 tys. pokoi gościnnych/kwater prywatnych działała w dwóch województwach nadmorskich – 23,0% w województwie pomorskim i 22,4% w zachodniopomorskim. Znajdowało się w nich także 54,5% wszystkich ośrodków wczasowych działających w Polsce oraz 48,1% zespołów domków turystycznych.

Mapa 4. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych w 2023 r.

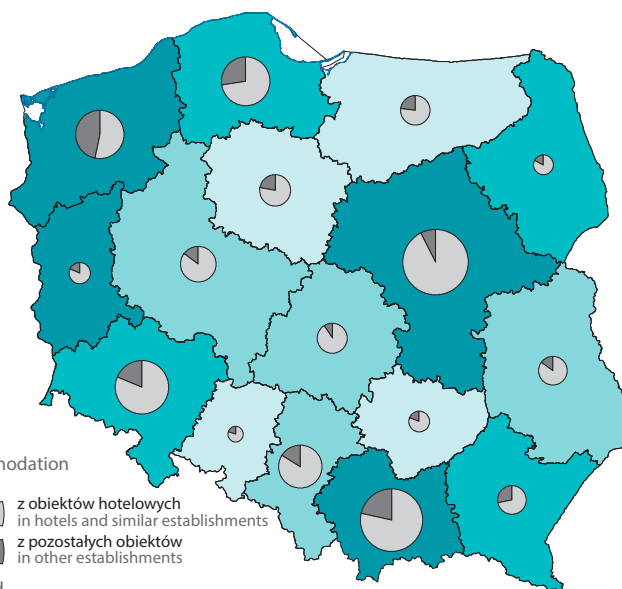
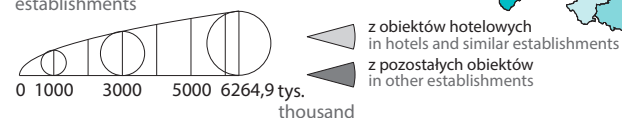
Map 4. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments in 2023

Udział turystów zagranicznych w ogólnej liczbie turystów korzystających z bazy noclegowej
The share of foreign tourists in the total number of tourists accommodated in accommodation establishments

Polska = 19,5
Poland

Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych
Tourists accommodated in tourist accommodation establishments

W 2023 r. działające w końcu lipca obiekty dysponowały przeciętnie 81 miejscami. Największe tury-

styczne obiekty noclegowe były zlokalizowane w województwie mazowieckim i posiadały przeciętnie 124 miejsca noclegowe. Najmniejsze obiekty funkcjonowały w województwach: podkarpackim (średnio 54 miejsca noclegowe w jednym obiekcie), lubelskim (55) i podlaskim (58).

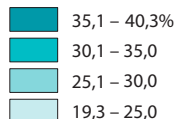
Podobnie jak w poprzednich latach, w 2023 r. najwięcej miejsc noclegowych oferowały obiekty zlokalizowane w województwie zachodniopomorskim – 146,8 tys., a następnie w województwie pomorskim – 108,9 tys. i małopolskim – 99,9 tys., natomiast najmniej miejsc oferowały obiekty w województwie opolskim – 6,4 tys.

W porównaniu z 2022 r. wzrost liczby miejsc noclegowych odnotowano w 12 województwach, w tym największy w województwie łódzkim – o 7,9%, a następnie w województwie mazowieckim – o 5,2% i w województwie dolnośląskim – o 4,6%. W pozostałych 4 województwach nastąpił spadek liczby miejsc noclegowych. Największy odnotowano w województwie opolskim, gdzie liczba miejsc przygotowanych dla turystów zmniejszyła się o 6,0%, a następnie w woj. lubuskim (o 5,4%) oraz pomorskim (o 1,9%).

Mapa 5. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.

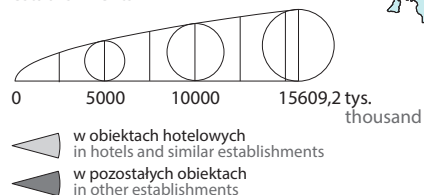
Map 5. Overnight stays in tourist accommodation establishments in 2023

Udzielone noclegi w lipcu i sierpniu
w ogólnej liczbie noclegów
Overnight stays in July and August
in the total number of overnight stays

Polska = 27,1
Poland

Udzielone noclegi w turystycznych
obiektach noclegowych
Overnight stays in tourist accommodation
establishments

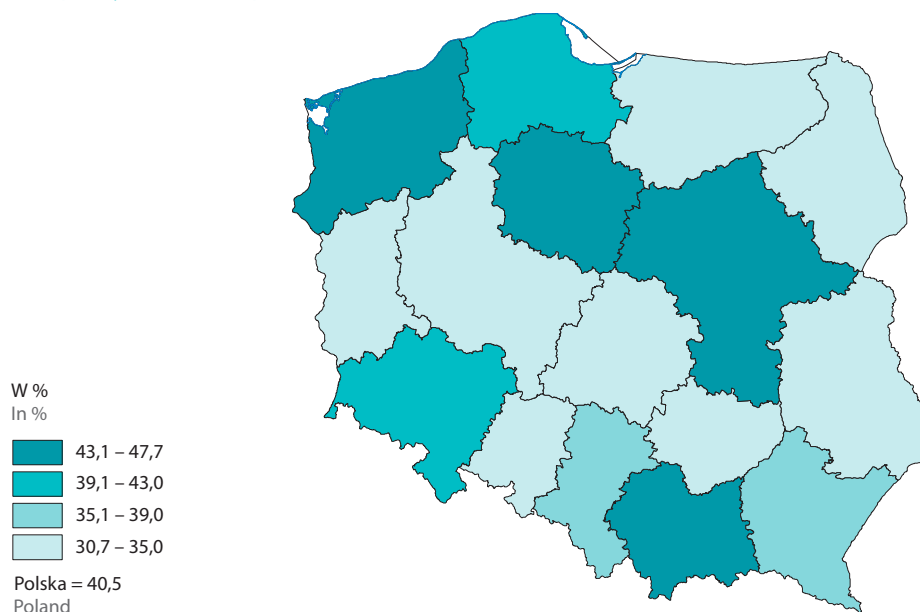
W 2023 r. turyści najchętniej przebywali w obiektach zlokalizowanych na terenie 5 województw: mazowieckiego, małopolskiego, dolnośląskiego, pomorskiego i zachodniopomorskiego. Najwięcej, bo 6,3 mln turystów przebywało w obiektach zlokalizowanych w województwie mazowieckim. Spośród pozostałych województw duża liczba turystów (ponad 1,8 mln) nocowała w województwach: śląskim i wielkopolskim – odpowiednio 2,7 mln i 1,9 mln osób. Najmniej turystów przebywało w województwie opolskim – 345,0 tys.

Turyści zagraniczni najczęściej wybierali pobyt w województwach: małopolskim i mazowieckim; przebywało tam odpowiednio 1,7 mln i 1,6 mln gości z zagranicy. Mniejsza liczba turystów zagranicznych skorzystała z noclegów w województwach: zachodniopomorskim (0,8 mln), dolnośląskim (0,7 mln) i w pomorskim (0,6 mln). Najmniej turystów zagranicznych nocowało w obiektach zlokalizowanych w województwie świętokrzyskim – 31,1 tys.

Turyści najdłużej średnio przebywali w obiektach noclegowych znajdujących się na terenie województwa zachodniopomorskiego (średnio 4,6 noclegu), a następnie województwa: kujawsko-pomorskiego (średnio 3,3 noclegu) i podkarpackiego oraz świętokrzyskiego (średnio po 3,0 noclegu). Najkrótsze pobyty odnotowano w obiektach zlokalizowanych w województwie mazowieckim, gdzie turyści korzystali średnio z 1,7 noclegu.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w poszczególnych województwach w 2023 r. wahał się od 30,7% w województwie lubuskim do 47,7% w województwie zachodniopomorskim. W większym stopniu niż średnia krajowa (gdzie stopień wykorzystania miejsc noclegowych wyniósł 40,5%) miejsca noclegowe były wykorzystane w województwach: zachodniopomorskim (47,7%), kujawsko-pomorskim (45,9%), mazowieckim (44,7%), małopolskim (43,4%) oraz pomorskim (41,8%). Największy wzrost stopnia wykorzystania miejsc noclegowych względem roku poprzedniego odnotowano w województwie dolnośląskim (o 1,7 p.proc.), a następnie w województwie małopolskim (o 1,6 p.proc.) i opolskim (o 0,8 p.proc.). Największy spadek zaś odnotowano w województwie łódzkim (o 3,2 p.proc.).

Mapa 6. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r.
Map 6. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2023

Tylko w 2 województwach liczba turystów korzystających z turystycznej bazy noclegowej w 2023 r. była niższa w porównaniu z rokiem poprzednim – w województwie wielkopolskim (o 1,9%) i podkarpackim (o 1,4%). W pozostałych województwach odnotowano wzrost, w tym największy dotyczył województwa dolnośląskiego, w którym nocowało o 12,4% więcej turystów niż w 2022 r. Spadek liczby turystów krajowych wystąpił w województwach: wielkopolskim (o 4,0%) i lubuskim (o 1,3%). W pozostałych województwach wystąpił wzrost, z czego największy w województwie dolnośląskim (o 8,5%). Wzrost liczby turystów zagranicznych powyżej 30% odnotowano w 4 województwach: małopolskim (o 43,3%), warmińsko-mazurskim (o 42,5%), pomorskim (o 37,0%) i dolnośląskim (o 36,2%). Spadek liczby turystów zagranicznych wystąpił we wschodnich województwach: podkarpackim (o 10,7%), lubelskim (o 9,3%) i podlaskim (o 6,9%).

W 2023 r. turyści przebywali w obiektach noclegowych przeciętnie tak samo długo jak rok wcześniej – 2,6 noclegu. Turyści zagraniczni korzystali średnio z 2,4 noclegu (w 2022 r. – 2,5), natomiast turyści krajowi, tak samo jak rok wcześniej, z 2,6 noclegu. Wzrost liczby korzystających z turystycznych obiektów noclegowych (5,8%) był nieco większy niż w przypadku liczby udzielonych noclegów (3,2%).

Oprócz charakterystyk liczbowych, do statystycznego opisu zjawisk związanych z bazą noclegową i jej wykorzystaniem stosuje się najczęściej wskaźniki natężenia. W literaturze⁵ przedmiotu wykorzystywane są miary odnoszące się do liczby mieszkańców lub powierzchni.

Wybrane wskaźniki funkcji turystycznej

Wskaźnikami odnoszącymi się do liczby mieszkańców są m.in.:

- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców),
- wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata (iloraz liczby udzielonych noclegów w ciągu roku do liczby mieszkańców),
- wskaźnik funkcji turystycznej Baretje'a (iloraz liczby miejsc noclegowych do liczby mieszkańców).

Odniesienie wielkości zjawiska do powierzchni badanej jednostki terytorialnej przedstawiają następujące wskaźniki:

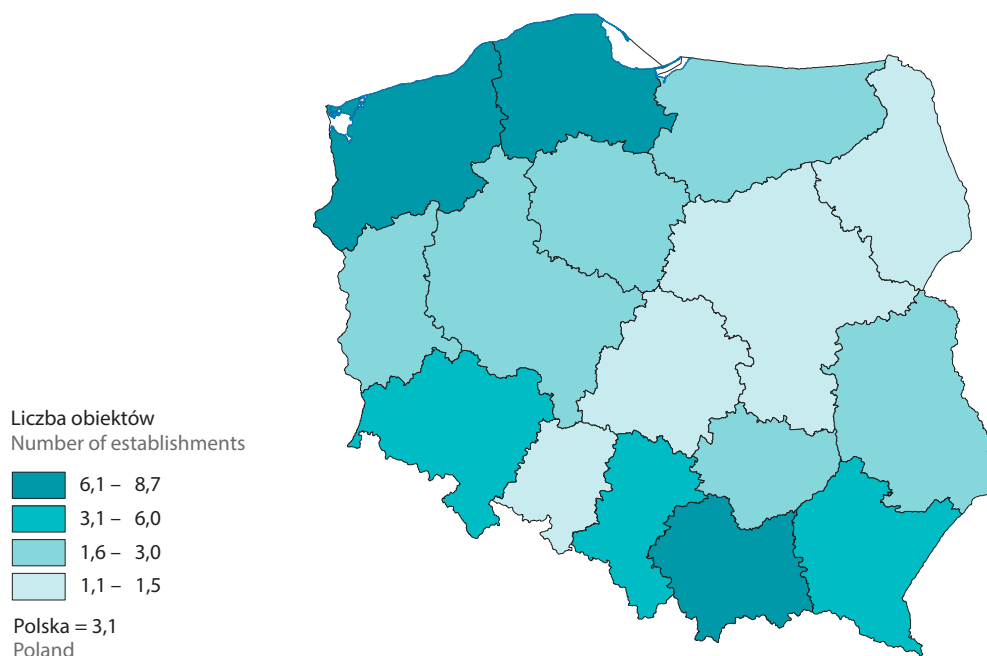
- gęstości bazy noclegowej (iloraz liczby miejsc noclegowych do powierzchni w km²),
- gęstości ruchu (iloraz liczby korzystających z noclegów w ciągu roku do powierzchni w km²).

Do wskaźników charakteryzujących bazę turystyczną należą również m.in.:

- wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (iloraz liczby korzystających z noclegów do liczby miejsc noclegowych),
- wskaźnik rozwoju bazy gastronomicznej (iloraz sumy liczby korzystających z noclegów i ludności do liczby miejsc konsumpcyjnych).

Jako miara natężenia ruchu turystycznego jest również używany wskaźnik wykorzystania pojemności noclegowej (iloraz liczby udzielonych noclegów do liczby miejsc noclegowych).

Mapa 7. Liczba turystycznych obiektów noclegowych na 100 km² w 2023 r.
Map 7. Number of tourist accommodation establishments per 100 km² in 2023

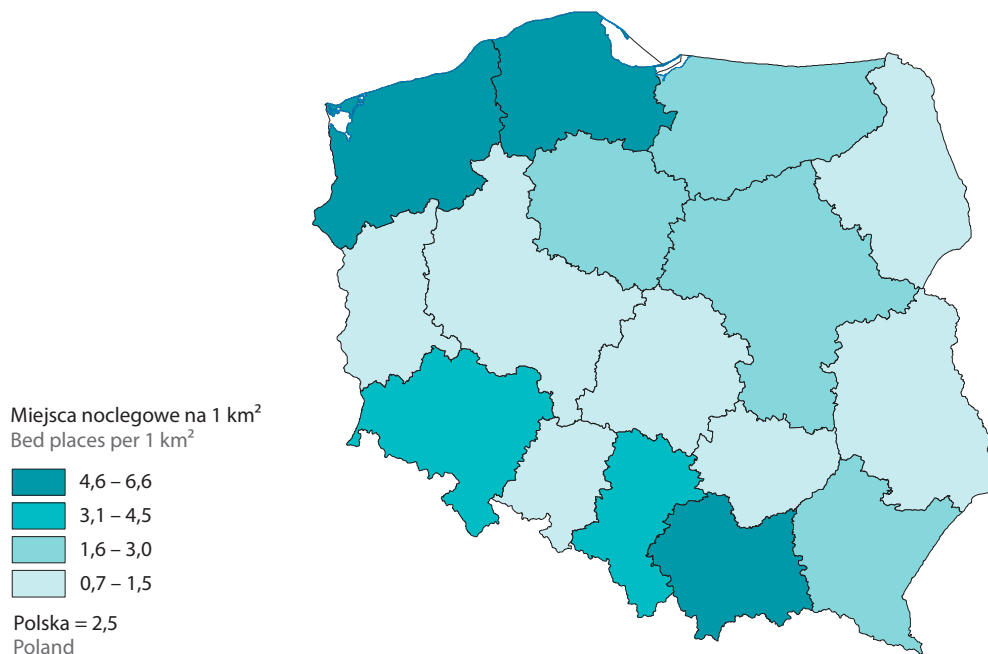

⁵Warszyńska J., Jackowski A. 1979. Podstawy geografii turystyki, PWN Warszawa.
Kurek W. (red. nauk.) 2007. Turystyka, PWN Warszawa.

W Polsce na 100 km² przypadało średnio 3,1 turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych. Wskaźniki przekraczające średnią krajową odnotowano w sześciu województwach. Najwyższą wartość wskaźnika odnotowano, podobnie jak rok wcześniej, w województwie małopolskim (8,7 obiektu na 100 km² powierzchni), a następnie w województwie pomorskim (7,1 obiektu na 100 km² powierzchni). Najniższym wskaźnikiem cechowały się województwa podlaskie i opolskie, w których na 100 km² powierzchni przypadało odpowiednio 1,1 i 1,2 obiektu noclegowego.

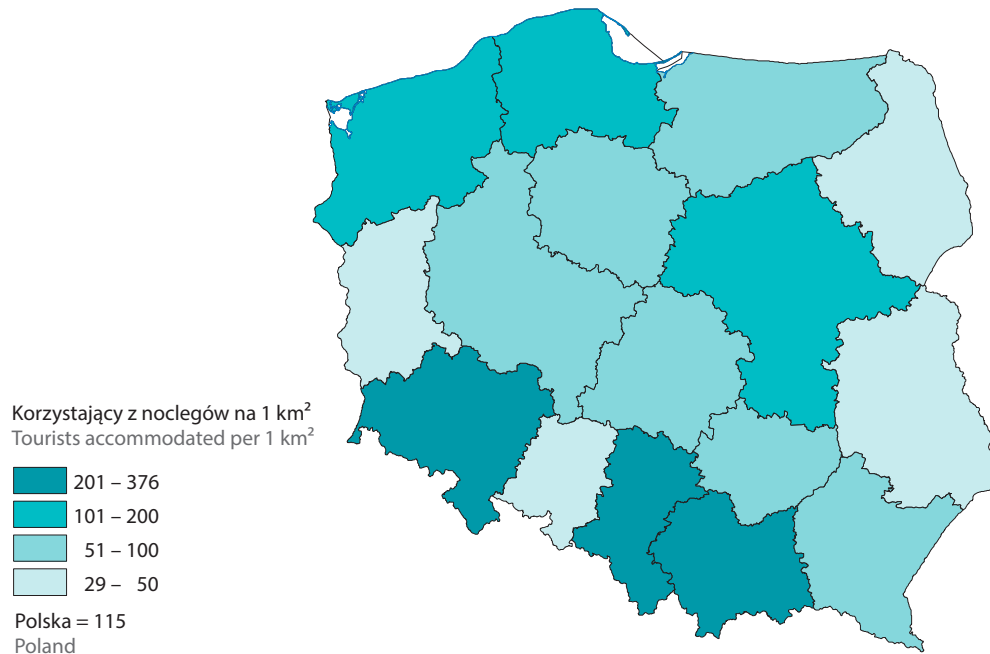
Średnia gęstość bazy noclegowej w Polsce w 2023 r. wyniosła 2,5 miejsca noclegowego na 1 km² powierzchni. Wartości wyższe niż średnia krajowa odnotowano w 5 województwach, wśród których zdecydowanie wyróżniały się województwa: małopolskie – 6,6 miejsc noclegowych na 1 km² powierzchni oraz zachodniopomorskie – 6,4 i pomorskie – 5,6. Najmniej miejsc noclegowych (0,7) w przeliczeniu na 1 km² powierzchni posiadały, podobnie jak w 2022 r., województwa: podlaskie i opolskie.

Mapa 8. Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2023 r.
Map 8. Accommodation establishments density rate in 2023

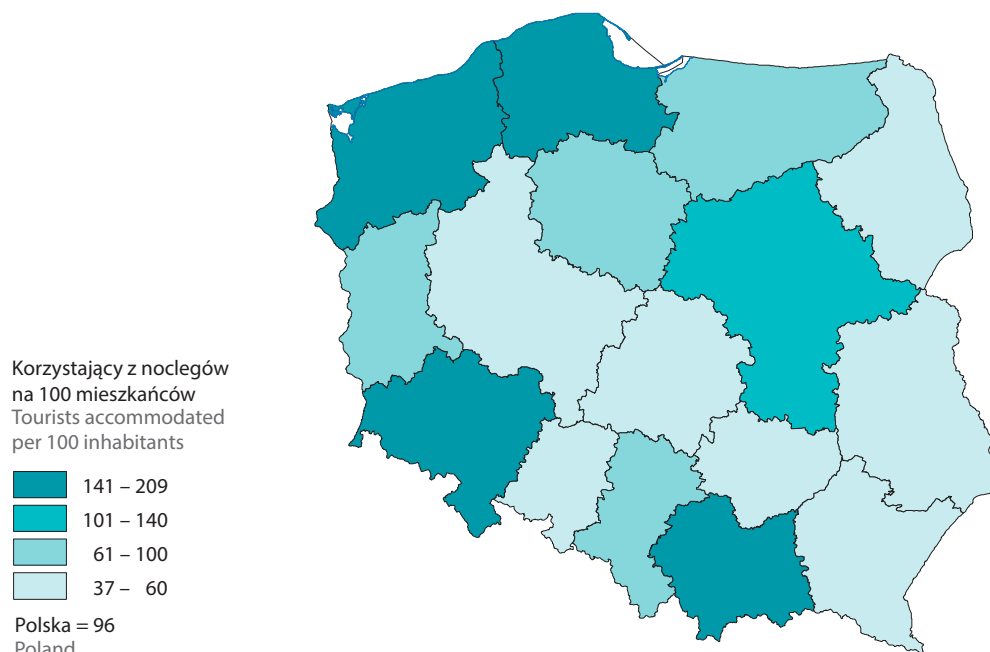
Średnia liczba turystów korzystających z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r. w odniesieniu do powierzchni (miara gęstości ruchu) była wyższa niż w 2022 r. i wyniosła dla kraju 115 osób na 1 km². Wyższe wartości wskaźnik gęstości ruchu przyjął w 6 województwach: małopolskim (376 turystów/km²), śląskim (221), dolnośląskim (210), pomorskim (177), mazowieckim (176) i zachodniopomorskim (149). W pozostałych województwach wartość wskaźnika wahała się od 29 turystów na 1 km² w województwie podlaskim do 79 turystów na 1 km² w województwie kujawsko-pomorskim.

Mapa 9. Wskaźnik gęstości ruchu w 2023 r.
 Map 9. Tourist traffic density rate in 2023

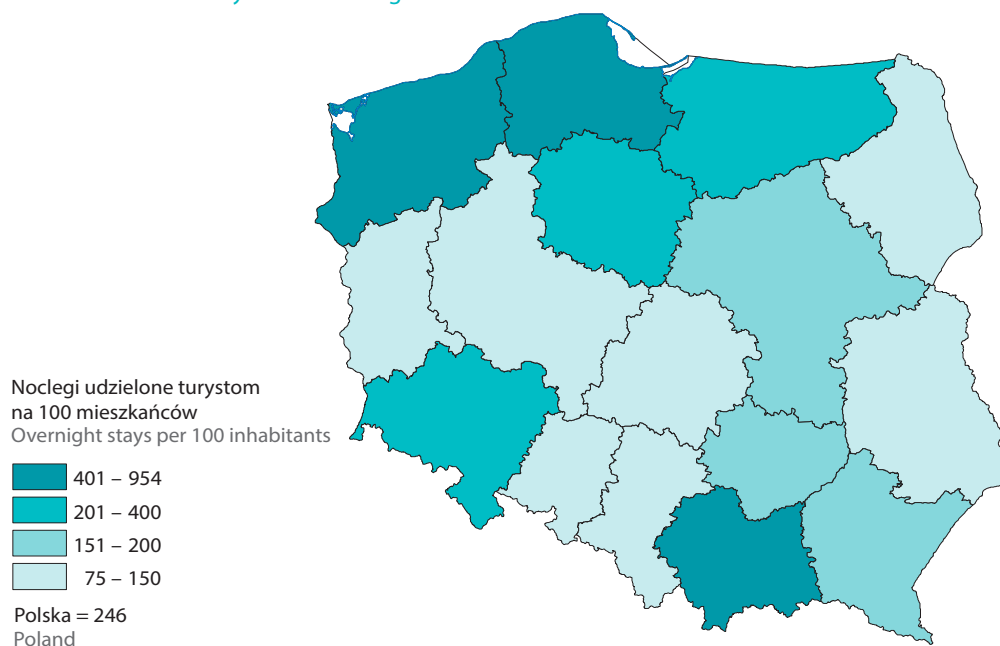

Wskaźniki intensywności ruchu turystycznego odnoszą się do liczby mieszkańców i przedstawiają liczbę turystów oraz liczbę udzielonych noclegów w przeliczeniu na 100 osób zamieszkujących dany obszar (odpowiednio wskaźnik według Schneidera i według Charvata). W 2023 r. wskaźniki te były wyższe niż w 2022 r. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera wyniósł 96 (w 2022 r. – 91) zaś według Charvata – 246 (wobec 238 w poprzednim roku). Wartości powyżej średniej dla kraju wymienione wskaźniki osiągnęły w województwach: zachodniopomorskim, gdzie na każde 100 mieszkańców przypadało 209 turystów i 954 udzielone noclegi, małopolskim – odpowiednio 167 i 427, pomorskim – 147 i 423, dolnośląskim – 146 i 368 oraz mazowieckim – 114 i 189 (wskaźnik Charvata w tym województwie był poniżej średniej dla kraju). W pozostałych województwach na każde 100 mieszkańców wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera przyjmował wartości od 37 do 94 turystów, zaś wskaźnik według Charvata od 75 do 236 noclegów. Najmniej turystów oraz udzielonych noclegów w przeliczeniu na 100 mieszkańców odnotowano w województwie opolskim – 37 turystów i 75 udzielonych noclegów.

Mapa 10. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Schneidera w 2023 r.
 Map 10. Tourist traffic intensity rate according to Schneider in 2023

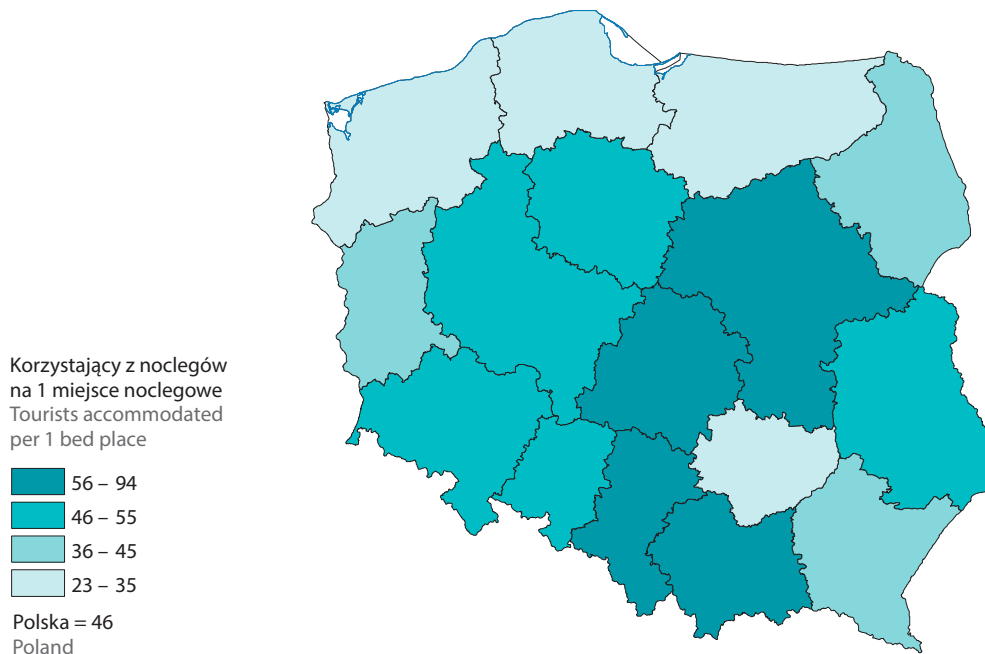
Mapa 11. Wskaźnik intensywności ruchu turystycznego według Charvata w 2023 r.
 Map 11. Tourist traffic intensity rate according to Charvat in 2023

Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej (liczba turystów korzystających z obiektów noclegowych w przeliczeniu na 1 miejsce noclegowe) zależy w dużym stopniu od charakteru obiektów na danym obszarze. W województwach, w których przeważają obiekty całoroczne, z jednego miejsca noclegowego korzysta przeciętnie więcej turystów niż w województwach, w których dominują obiekty sezonowe. W 2023 r. z jednego miejsca oferowanego przez obiekty noclegowe w kraju skorzystało o 2 turystów więcej niż rok wcześniej - wskaźnik rozwoju bazy noclegowej wyniósł 46 wobec 44 w 2022 r. Najwyższą wartość

wskaźnik tradycyjnie osiągnął w województwie mazowieckim, w którym z jednego miejsca noclegowego skorzystało 94 turystów. Ponadto więcej turystów niż średnio w kraju skorzystało z 1 miejsca w obiekcie noclegowym w 8 województwach. W województwach oferujących dużą liczbę miejsc sezonowych: zachodniopomorskim i pomorskim, z jednego miejsca noclegowego w ciągu roku skorzystało średnio odpowiednio 23 i 32 turystów.

Mapa 12. Wskaźnik rozwoju bazy noclegowej w 2023 r.
Map 12. Tourist accommodation development rate in 2023

Biorąc pod uwagę wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych w poszczególnych powiatach, stwierdzono, że 50,6% turystów (18,4 mln) korzystających z noclegów przebywało w obiektach zlokalizowanych na terenie 17 powiatów. Udzielono im 45,4 mln noclegów (tj. 49,0%). Do dyspozycji turystów pozostawało w tych powiatach 305,2 tys. miejsc noclegowych, tj. 38,5% ogółu.

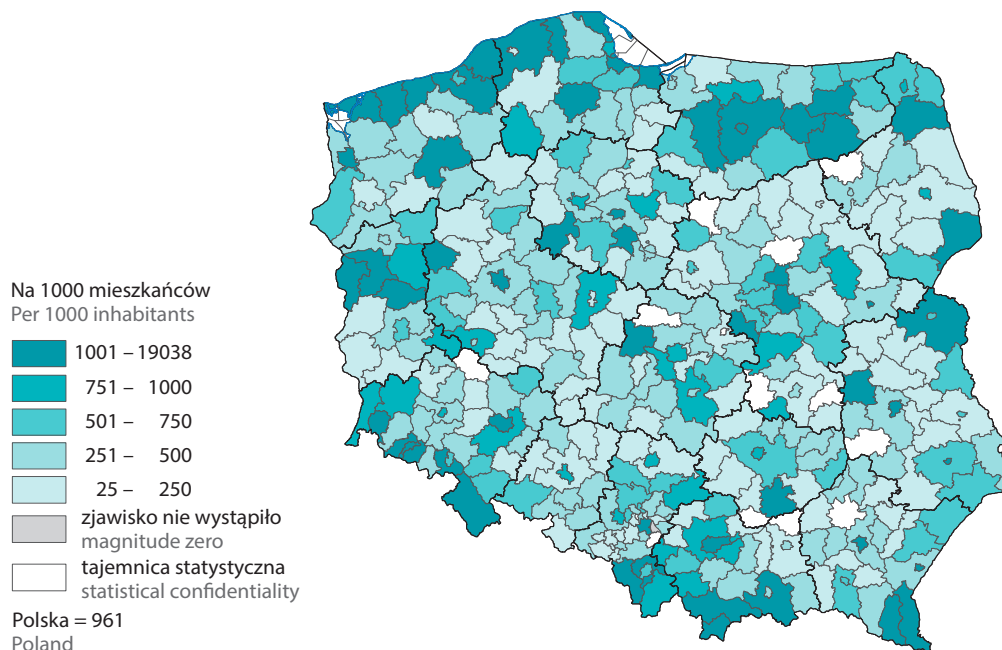
W 2023 r. największa liczba turystów przebywała w obiektach noclegowych zlokalizowanych na terenie Warszawy – 4,6 mln osób i w porównaniu z poprzednim rokiem było ich o 7,7% więcej. Kolejnymi powiatami, w których licznie nocowali turyści byli: Kraków – 2,6 mln (wzrost o 17,0% w porównaniu z 2022 r.), Gdańsk – 1,3 mln (wzrost o 10,9%), Wrocław – 1,3 mln (wzrost o 6,6%), powiat tatrzański – 1,3 mln (wzrost o 2,1%), powiat kołobrzeski – 1,1 mln (wzrost o 11,4%) oraz powiat karkonoski – 1,0 mln (wzrost o 13,8%). Na terenie wyżej wymienionych powiatów i miast na prawach powiatu przebywało łącznie 13,2 mln turystów (tj. 36,5% ogółu korzystających z bazy noclegowej).

Pod względem liczby udzielonych noclegów na pierwszym miejscu znalazła się Warszawa, w której obiektach turyści spędzili 7,5 mln noclegów (w 2022 r. – 7,3 mln). Powyżej 3 mln noclegów udzielono również w powiecie kołobrzeskim, Krakowie, powiecie tatrzańskim i Gdańsku; odpowiednio 5,9 mln (w 2022 r. – 5,4 mln), 5,7 mln (w 2022 r. – 4,9 mln), 3,6 mln (w 2022 r. również 3,6 mln) oraz 3,0 mln (w 2022 r. – 2,8 mln). W porównaniu z 2022 r. liczba noclegów udzielonych w Warszawie była większa o 2,5%, w powiecie kołobrzeskim o 8,4%, w Krakowie o 17,5%, w Gdańsku o 7,9%, a w powiecie tatrzańskim spadła o 0,6%.

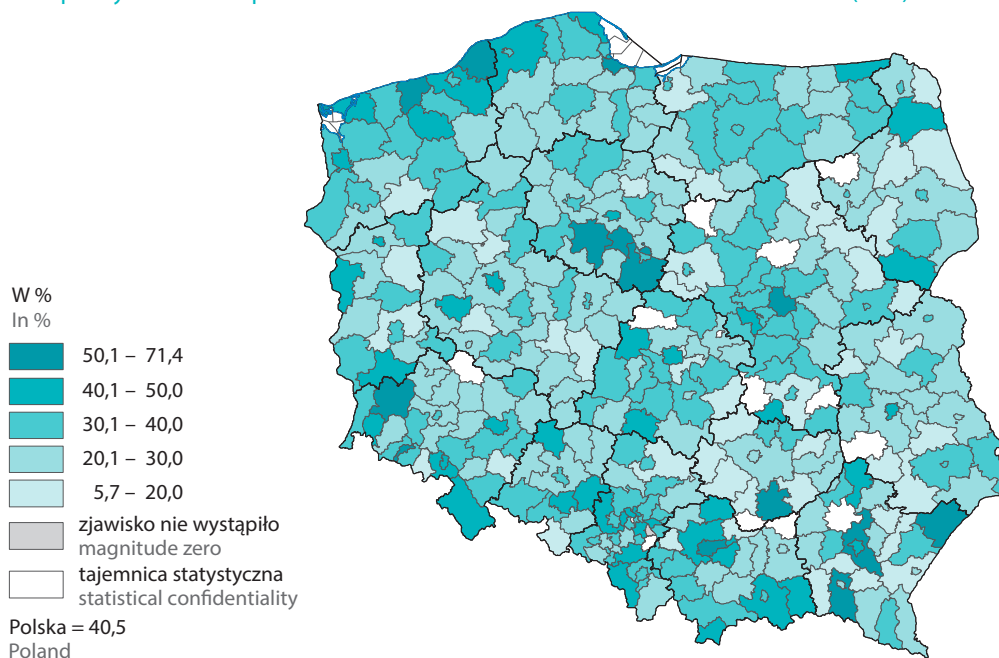
Poza wymienionymi powiatami do grupy 17 powiatów koncentrujących połowę ruchu turystycznego w Polsce zaliczonych zostało również 6 miast na prawach powiatu: Szczecin, Świnoujście, Lublin, Łódź, Poznań, Katowice oraz 4 powiaty: kłodzki, nowosądecki, pucki i cieszyński. W tej grupie powiatów liczba osób przebywających w obiektach noclegowych wahała się od 409,5 tys. w Lublinie do 808,5 tys. w Poznaniu, natomiast liczba udzielonych noclegów od 671,6 tys. w Lublinie do 2 064,9 tys. w powiecie nowosądeckim.

W odniesieniu do liczby mieszkańców największą liczbę turystów przebywających w obiektach noclegowych w przeliczeniu na 1000 ludności odnotowano w powiecie tatrzańskim – 19 038 (w 2022 r. – 18 614), karkonoskim – 17 167 (w 2022 r. – 14 991) oraz kołobrzeskim – 14 012 (w 2022 r. – 12 537). W przypadku liczby udzielonych noclegów w przeliczeniu na 1000 ludności, najwyższa wartość wystąpiła w powiecie kołobrzeskim – 76 080 (w 2022 r. – 69 932), tatrzańskim – 53 882 (w 2022 r. – 54 109) oraz w Świnoujściu – 49 403 (w 2022 r. – 47 834).

Mapa 13. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na 1000 mieszkańców w 2023 r.
Map 13. Tourists accommodated in tourist accommodation establishments per 1000 inhabitants in 2023

Mapa 14. Stopień wykorzystania miejsc w turystycznych obiektach noclegowych w 2023 r. (w %)
Map 14. Occupancy rate of bed places in tourist accommodation establishments in 2023 (in %)

Rozdział 3. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie

Chapter 3 . Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy

Według metodologii Eurostatu, w Polsce do obszarów nadmorskich zaliczonych zostało 55 gmin. Są one usytuowane nad Morzem Bałtyckim lub pozostają w bezpośredniej bliskości morza: 23 gminy położone są w województwie zachodniopomorskim, 26 – w pomorskim oraz 6 – w warmińsko-mazurskim. Obejmują obszar 9,1 tys. km² (2,9% powierzchni Polski) i w końcu czerwca 2023 r. zamieszkiwało je niemal 1,6 mln osób (tj. 4,2% ogółu ludności kraju).

Zgodnie z metodologią Eurostatu przyjętą na potrzeby statystyki w dziedzinie turystyki, za obszar nadmorski uznaje się obszary przybrzeżne składające się z gmin (w innych krajach z odpowiednich jednostek administracyjnych) graniczących z morzem lub usytuowanych w jego pobliżu. Obszary nadmorskie, w odróżnieniu od pozostałych, są klasyfikowane na podstawie odległości danej gminy od morza: jeżeli gmina graniczy z morzem, jest ona z zasady nadmorska; jeżeli gmina nie graniczy z morzem, ale 50% jej powierzchni znajduje się w odległości 10 km od morza, również uznaje się ją za gminę nadmorską. W uzgodnieniu z Eurostatem dodatkowo gminy: Dygowo, Słupsk (gm. wiejska), Główny, Gniewino, Pruszcz Gdański (gm. wiejska), Cedry Wielkie, Koszalin (gm. miejska) i Sianów (gm. miejsko-wiejska) zostały uznane za nadmorskie po rozważeniu ich lokalizacji w odniesieniu do brzegu morza.

Na podstawie metodologii opracowanej na potrzeby badania turystycznej bazy noclegowej, do obszarów górskich zostały zaliczone 203 gminy (58 z województwa dolnośląskiego, 3 – z opolskiego, 28 – ze śląskiego, 82 – z małopolskiego, 27 – z podkarpackiego oraz 5 gmin z województwa świętokrzyskiego). Obejmują one obszar 20,3 tys. km² (6,5% powierzchni Polski). Według stanu w końcu czerwca 2023 r. liczba ludności na obszarach górskich wynosiła 2,6 mln osób (czyli 6,9% ogółu ludności w Polsce).

Metodologia wyznaczenia obszarów górskich

Gminy górskie wyodrębniono na podstawie następujących kryteriów:

1. Gminy, które w całości leżą w obrębie następujących makroregionów: Sudety Wschodnie, Sudety Zachodnie, Sudety Środkowe, Beskidy Zachodnie, Obniżenie Orawsko-Podhalańskie, Łączęcuch Tatrzański, Beskidy Środkowe, Beskidy Lesiste.
2. Gminy, które przecinają się z granicą makroregionów wymienionych w punkcie pierwszym i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
3. Gminy z mezoregionów: Masyw Ślęży i Góry Świętokrzyskie, w obrębie których znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
4. Gminy, które przecinają się z granicą makroregionów wymienionych w punkcie pierwszym, ale w ich obrębie nie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
5. Gminy, których przynajmniej część znajduje się w odległości do 10 km od granicy wybranych makroregionów i jednocześnie w ich obrębie znajdują się obszary o wysokości co najmniej 500 m n.p.m.
6. Gminy, które nie znajdują się w obrębie makroregionów wymienionych wyżej (pkt 1), ale w całości lub prawie w całości są otoczone przez gminy górskie, wyodrębnione na podstawie powyższych kryteriów, czyli gminy miejskie: Świdnica i Dzierżonów oraz gmina wiejska Besko.

Wśród 203 gmin uznanych za górskie:

- 111 wyodrębniono na podstawie kryterium 1,
- 68 – kryterium 2,
- 7 – kryterium 3,
- 6 – kryterium 4,
- 8 – kryterium 5,
- 3 – kryterium 6.

Mapa 15. Obszary nadmorskie i obszary górskie

Map 15. Coastal areas and mountain areas

3.1. Turystyczne obiekty noclegowe i miejsca noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich według stanu w dniu 31 lipca

3.1. Tourist accommodation establishments and bed places in coastal and mountain areas as of 31 July

Prezentowane dane dotyczą turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc.

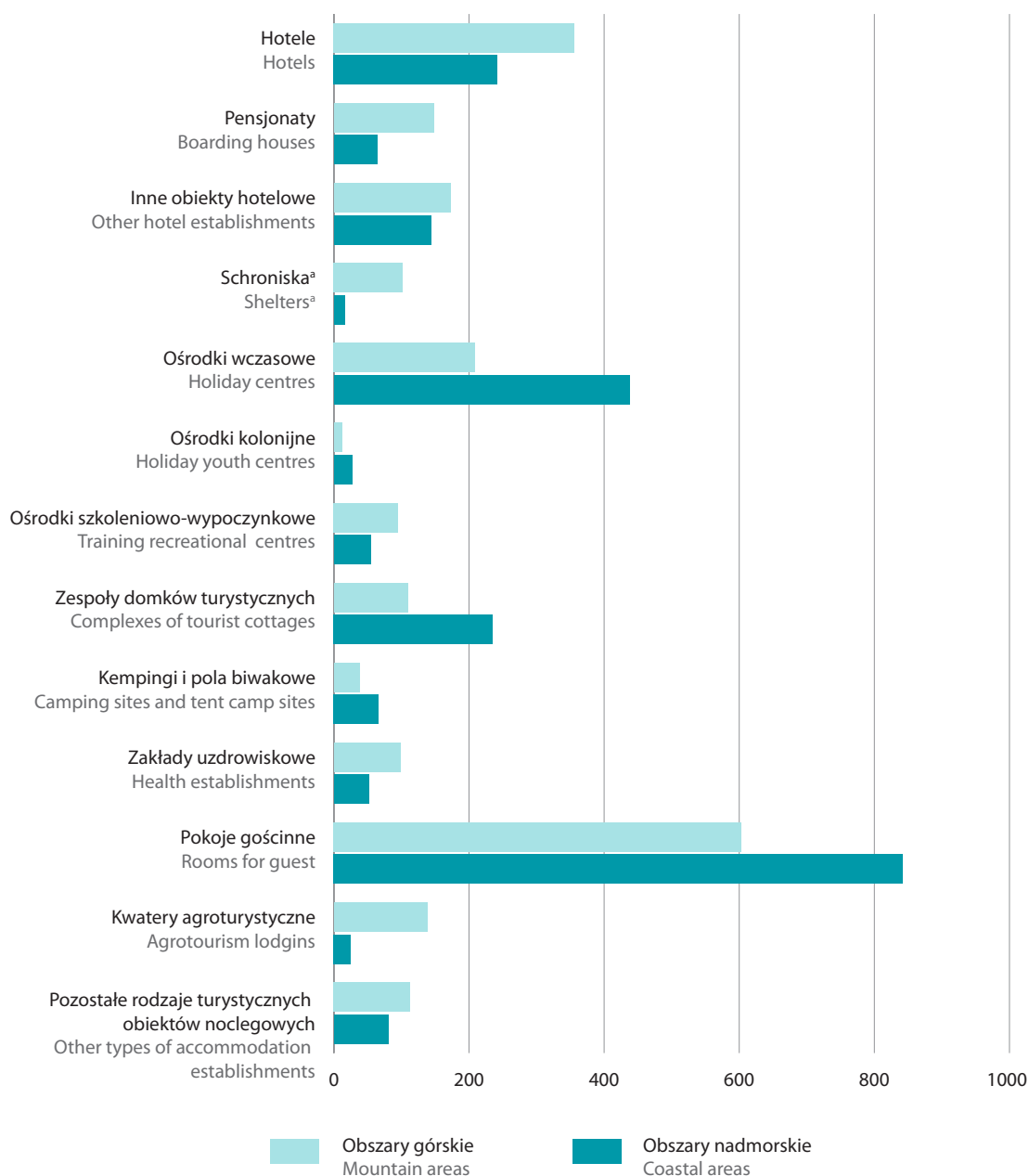
Obszary nadmorskie i górskie zajmują w Polsce niecałe 10% powierzchni, jednak na ich terenie skoncentrowana jest niemal połowa (46%) krajowej turystycznej bazy noclegowej; dotyczy to zarówno obiektów (45,7%), jak i miejsc noclegowych (46,1%).

W 2023 r. na obszarach nadmorskich funkcjonowało 2286 turystycznych obiektów noclegowych, które stanowiły 23,3% ogółu obiektów zlokalizowanych na terenie kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich była większa o 3 (tj. o 0,1%). Baza noclegowa na obszarach nadmorskich ma charakter typowo sezonowy, w 2023 r. znajdowała się tu ponad połowa (54,4%) wszystkich obiektów sezonowych działających w Polsce. Najliczniejszą grupę obiektów tworzyły pokoje gościnne/kwarty prywatne – 842, które stanowiły 36,8% wszystkich obiektów działających na obszarach nadmorskich. Drugim rodzajem obiektów pod względem liczebności były ośrodki wczasowe – 438 (19,2%), a poza wymienionymi baza noclegowa obejmowała jeszcze m.in. 242 hotele (10,6%), 235 zespołów domków turystycznych (10,3%), 144 inne obiekty hotelowe (6,3%), 66 kempingów i pól biwakowych (2,9%), 64 pensjonaty (2,8%), 59 innych turystycznych obiektów noclegowych (2,6%), 54 ośrodki szkoleniowo-wypoczynkowe (2,4%), 52 zakłady uzdrowiskowe (2,3%) oraz 27 ośrodków kolonijnych (1,2%) i 25 kwater agroturystycznych (1,1%). Blisko 33% obiektów na obszarach nadmorskich było dostępnych dla turystów przez cały rok.

Liczba turystycznych obiektów noclegowych położonych na obszarach górskich w 2023 r. wyniosła 2194 i w porównaniu z rokiem poprzednim zwiększyła się o 8 (tj. o 0,4%). Obiekty zlokalizowane na tych obszarach stanowiły 22,4% wszystkich turystycznych obiektów noclegowych w kraju. Baza noclegowa na obszarach górskich jest bardziej zróżnicowana pod względem rodzajowym. W 2023 r. tworzyły ją m.in. 603 pokoje gościnne/kwarty prywatne (27,5% ogółu obiektów na tym terenie), 356 hoteli (16,2%), 209 ośrodków wczasowych (9,5%), 173 inne obiekty hotelowe (7,9%), 148 pensjonatów (6,7%), 138 kwater agroturystycznych (6,3%), 109 zespołów domków turystycznych (5,0%), 102 schroniska (4,6%; łącznie z młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi), 98 zakładów uzdrowiskowych (4,5%) oraz 95 ośrodków szkoleniowo-wypoczynkowych (4,3%). Ponad 86% obiektów na obszarach górskich było dostępnych dla turystów przez cały rok.

Istotna różnica pomiędzy tymi dwoma obszarami dotyczy również liczebności obiektów przypadających na każde 100 km² analizowanego obszaru. Na terenach nadmorskich było to 25 obiektów, na terenach górskich 11 obiektów, a średnio dla Polski – 3 obiekty.

Wykres 16. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich w 2023 r.
Chart 16. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2023

^a Łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi
 a Including youth shelters and school youth shelters

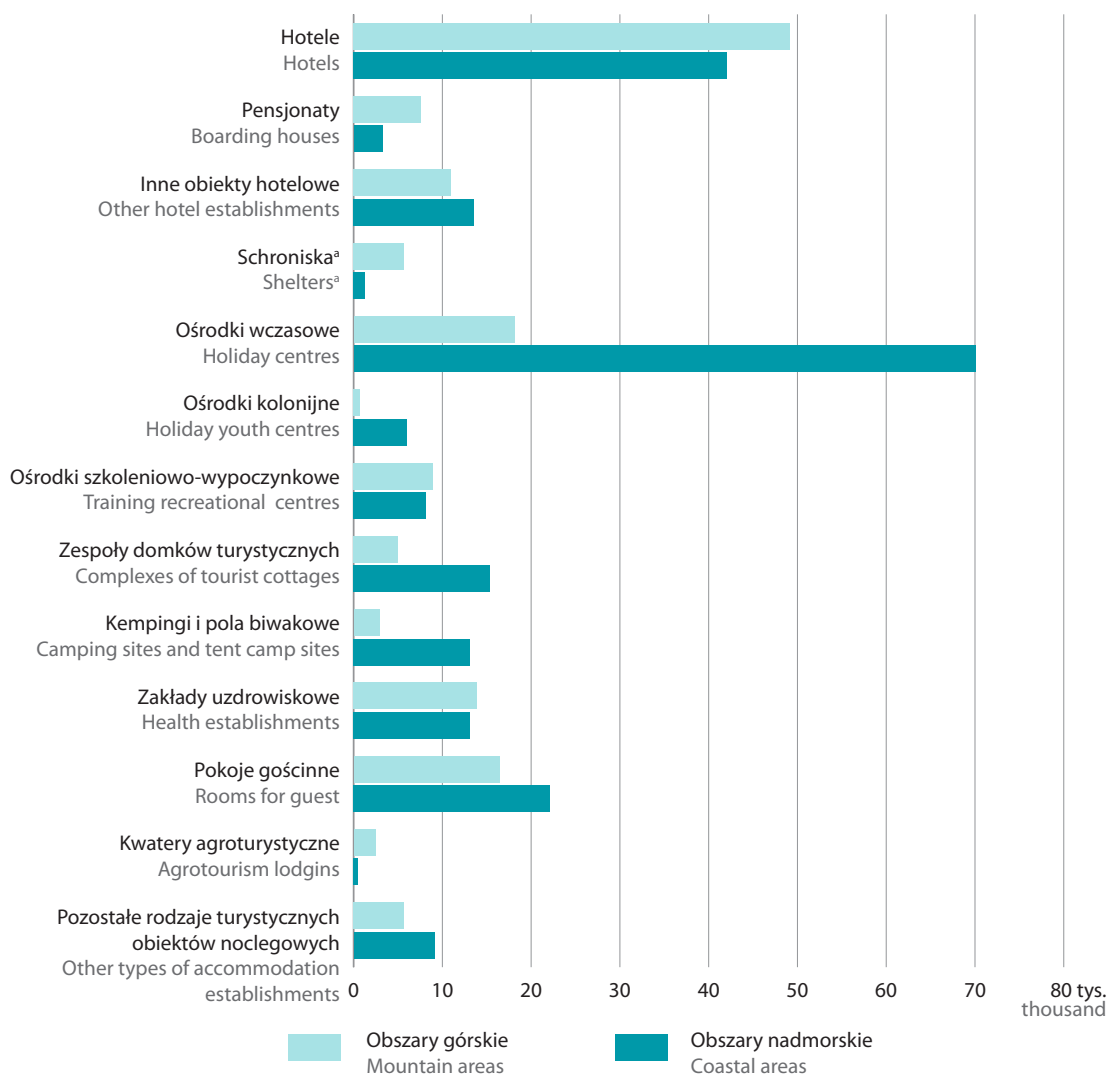
W końcu lipca 2023 r. turystyczne obiekty noclegowe położone w gminach nadmorskich dysponowały 217,7 tys. miejsc noclegowych, które stanowiły 27,5% wszystkich miejsc w obiektach noclegowych w Polsce. Na obszarach górskich obiekty dysponowały 147,6 tys. miejsc noclegowych, a ich udział wyniósł 18,6%. W odniesieniu do roku poprzedniego, liczba miejsc noclegowych na wymienionych obszarach była większa odpowiednio o 0,8% (1,7 tys.) i 2,6% (3,8 tys.).

Na obszarach nadmorskich największą liczbę miejsc noclegowych oferowały ośrodki wczasowe – 70,0 tys. (tj. 32,2% ogółu miejsc na tym terenie), a następnie hotele – 42,1 tys. (tj. 19,3%) oraz pokoje gościnne/kwatery prywatne – 22,2 tys. (tj. 10,2%). Wśród pozostałych rodzajów obiektów, 15,4 tys. (tj. 7,1%) miejsc było przygotowanych dla turystów w zespołach domków turystycznych, po ponad 13 tys. miejsc było w innych obiektach hotelowych – 13,5 tys. (tj. 6,2%), na kempingach i polach biwakowych – 13,1 tys. (tj. 6,0%) oraz w zakładach uzdrowiskowych – 13,1 tys. (tj. 6,0%).

Na obszarach górskich największą liczbą miejsc noclegowych dysponowały hotele – 49,1 tys. (tj. 33,3%). Kolejne grupy obiektów pod względem liczby miejsc stanowiły ośrodki wczasowe, posiadające 18,1 tys. miejsc (tj. 12,3%) oraz pokoje gościnne/kwatery prywatne oferujące łącznie 16,4 tys. miejsc (tj. 11,1%). Po ponad 10 tys. miejsc znajdowało się także w zakładach uzdrowiskowych – 13,9 tys. (tj. 9,4%) oraz innych obiektach hotelowych – 10,9 tys. (tj. 7,4%).

Wskaźnik gęstości bazy noclegowej w 2023 r. na obszarach nadmorskich wyniósł 24 miejsca na 1 km², zaś na obszarach górskich – 7.

Wykres 17. Miejsca w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2023 r.
Chart 17. Bed places in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2023

a łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi
a Including youth shelters and school youth shelters

3.2. Wykorzystanie turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich

3.2. Occupancy of tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas

W 2023 r. spośród ogółu turystów korzystających w Polsce z obiektów noclegowych (posiadających 10 lub więcej miejsc) pobyt na obszarach nadmorskich lub górskich wybrało 34,1% turystów krajowych i 25,0% turystów zagranicznych.

W obiektach zlokalizowanych na obszarach nadmorskich w 2023 r. przebywało 5,7 mln turystów, czyli 15,7% ogółu osób nocujących w obiektach turystycznych na terenie całego kraju. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba turystów była większa o 0,3 mln, tj. o 5,5%. Na każde 1 000 osób mieszkających na tych terenach przypadało średnio 3 589 turystów (w 2022 r. – 3 399).

Zdecydowana większość turystów (2,8 mln, tj. 49,6%) korzystała z noclegów w hotelach. Duża liczba turystów wybrała pobyt w ośrodkach wczasowych – 1,0 mln (18,2%) i innych obiektach hotelowych – 541,5 tys. (9,5%). Zakłady uzdrowiskowe przyjęły 304,2 tys. osób (5,3%), a z pobytu w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych skorzystało 221,4 tys. turystów (3,9%).

W porównaniu z 2022 r. zmniejszyła się liczba turystów nocujących w zespołach domków turystycznych (o 28,9 tys.), pokojach gościnnych i kwaterach prywatnych (o 28,1 tys.), pensjonatach (o 17,1 tys.), ośrodkach kolonijnych (o 9,2 tys.), zakładach uzdrowiskowych (o 4,3 tys.), na polach biwakowych (o 2,0 tys.), w kwaterach agroturystycznych (o 1,4 tys.) oraz w domach pracy twórczej (o 0,7 tys.). W pozostałych rodzajach obiektów odnotowano wzrost liczby turystów korzystających z noclegów. W największym stopniu wzrosła liczba turystów przebywających w hostelach (o 39,7%), następnie w innych turystycznych obiektach noclegowych (o 24,7%), na kempingach (o 14,1%), innych obiektach hotelowych (o 12,9%), ośrodkach wczasowych (o 8,3%), hotelach (o 6,6%), ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych (o 4,1%) oraz szkolnych schroniskach młodzieżowych (o 2,3%).

Tablica 5. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie w 2023 r.
Table 5. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2023

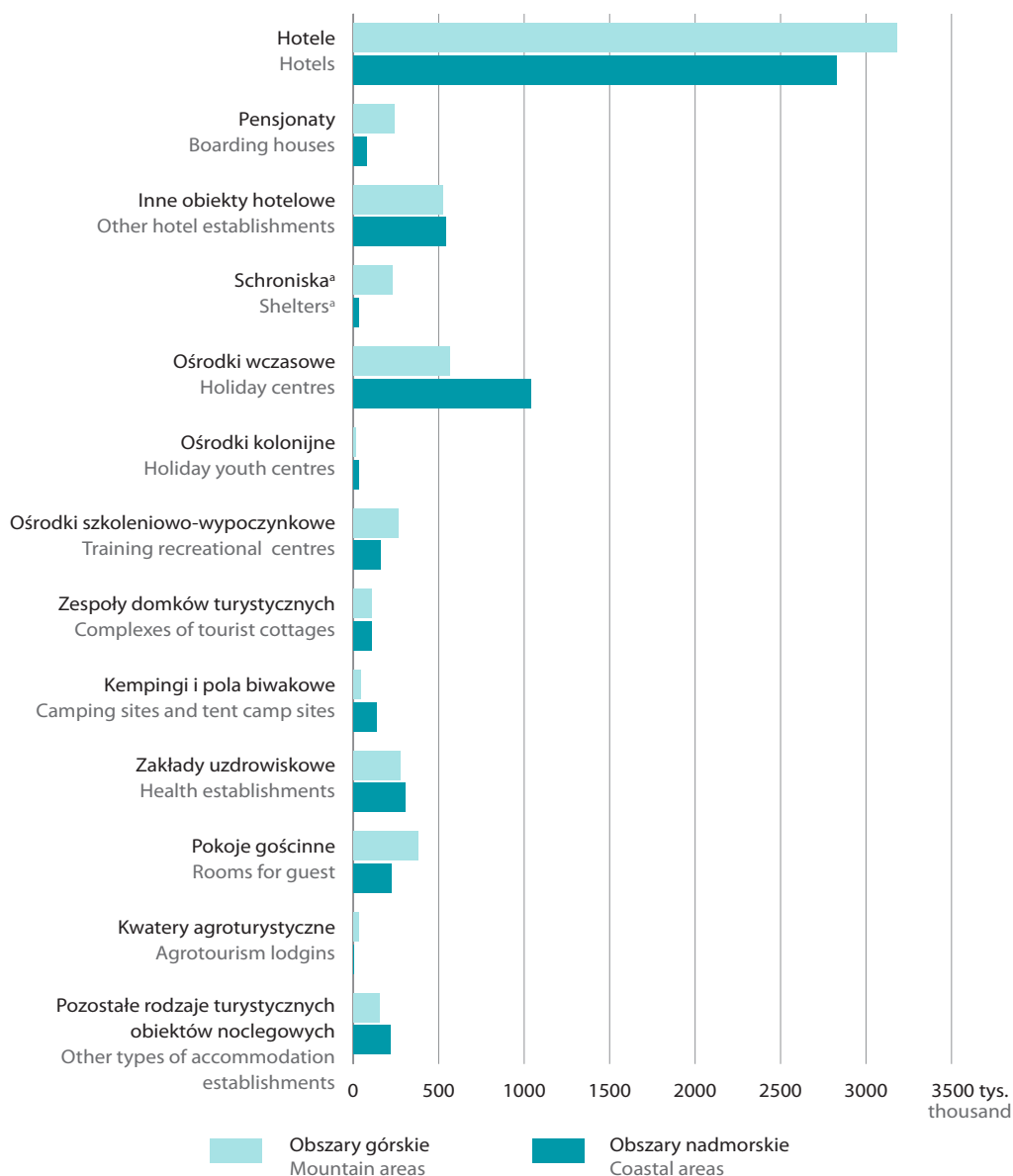
Wyszczególnienie Specification	Obszary nadmorskie Coastal areas		Obszary górskie Mountain areas	
	2023	2022=100	2023	2022=100
Turystyczne obiekty noclegowe Tourist accommodation establishments	2 286	100,1	2 194	100,4
w tym całoroczne of which all-year-round	752	102,0	1 888	101,5
Miejsca noclegowe Bed places	217 713	100,8	147 550	102,6
w tym całoroczne of which all-year-round	98 654	105,0	134 061	102,6
Turyści korzystający z noclegów (w tys.) Tourist accommodated (in thousand)	5 694,3	105,5	6 011,2	107,5
krajowi domestic tourists	4 504,3	101,8	5 434,4	104,9
zagraniczni foreign tourists	1 190,0	121,8	576,8	140,3
Udzielone noclegi w turystycznych obiektach noclegowych (w tys.) Overnight stays (in thousand)	22 535,0	102,5	19 692,7	106,1
turystom krajowym domestic tourists	18 334,7	99,8	18 162,3	104,4
turystom zagranicznym foreign tourists	4 200,3	115,9	1 530,4	132,3
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych (w %) Occupancy rate of bed places (in %)	47,5	.	40,1	.

Wśród ogółu korzystających w 2023 r. z noclegów w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich 79,1% (4,5 mln) stanowili turyści krajowi, a 20,9% (1,2 mln) – turyści zagraniczni. W porównaniu z 2022 r. liczba turystów krajowych była większa o 81,8 tys. (1,8%), a turystów zagranicznych – o 212,7 tys. (21,8%).

Liczba udzielonych noclegów wyniosła 22,5 mln i stanowiła 24,3% wszystkich noclegów udzielonych w obiektach w Polsce. Były to pobyty obejmujące przeciętnie 4,0 noclegu (średnia dla kraju wynosiła 2,6 noclegu). Turyści krajowi w 2023 r. skorzystali z 18,3 mln noclegów, a turyści zagraniczni z 4,2 mln.

Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach położonych na obszarach nadmorskich w 2023 r. wyniósł 47,5% i był o 7,0 p.proc. wyższy od średniej dla kraju, a o 0,2 p.proc. niższy w porównaniu z 2022 r.

Wykres 18. Turyści korzystający z noclegów na obszarach nadmorskich i górskich w 2023 r.
Chart 18. Tourists accommodated in coastal and mountain areas in 2023

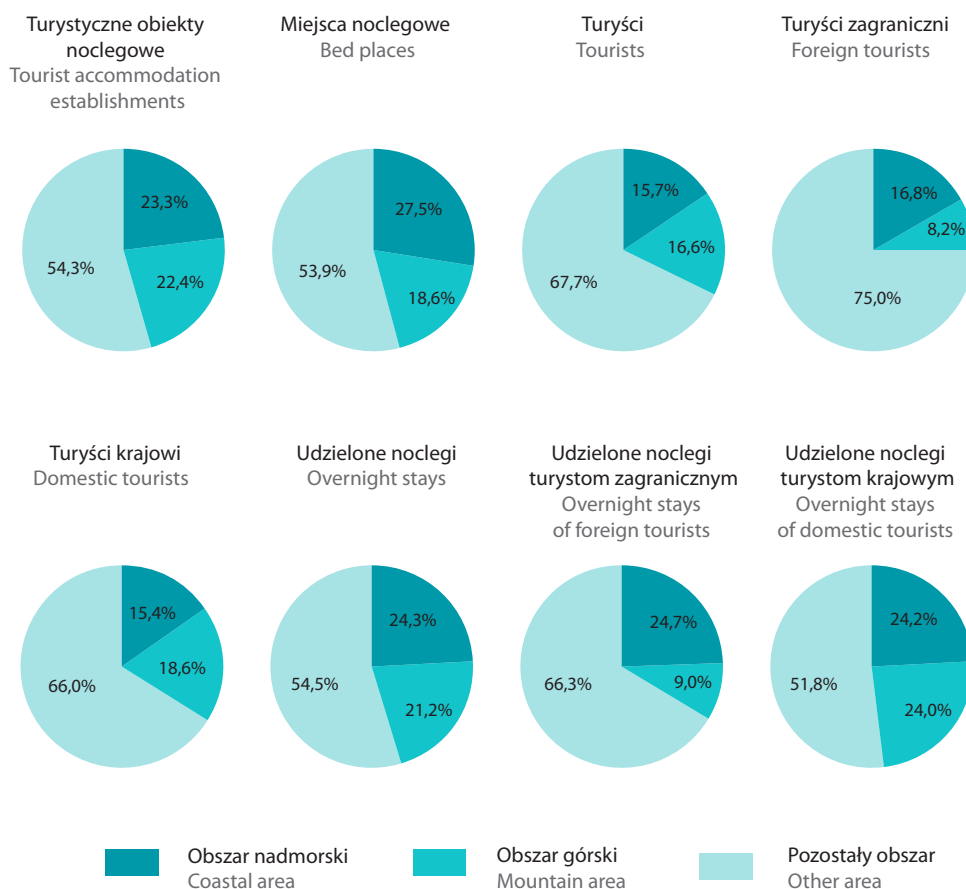
a łącznie ze schroniskami młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi
a Including youth shelters and school youth shelters

Z noclegów w obiektach znajdujących się na obszarach górskich w 2023 r. skorzystało 6,0 mln turystów, którzy stanowili 16,6% nocujących w tym okresie w obiektach turystycznych na terenie całego kraju. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba turystów nocujących w obiektach na obszarach górskich była większa o 418,7 tys., tj. o 7,5%. Na każde 1000 osób mieszkających na tych terenach do turystycznych obiektów noclegowych przyjechało średnio 2311 turystów (w 2022 r. – 2123).

Podobnie jak w przypadku obszarów nadmorskich, turyści jako miejsce zakwaterowania najczęściej wybierali hotele. W 2023 r. z noclegów w tego rodzaju obiektach skorzystało 3,2 mln osób (tj. 52,9%). Wśród pozostałych rodzajów turystycznych obiektów noclegowych zainteresowaniem cieszyły się ośrodki wczasowe, w których nocowało 566,4 tys. turystów (tj. 9,4%), inne objekty hotelowe – 521,4 tys. (tj. 8,7%) oraz pokoje gościnne/kwatera prywatne – 378,6 tys. (tj. 6,3%). Po ponad 200 tys. turystów przebywało w zakładach uzdrowiskowych – 276,1 tys. (tj. 4,6%), ośrodkach szkoleniowo-wypoczynkowych – 264,5 tys. (tj. 4,4%) oraz w pensjonatach – 242,2 tys. (tj. 4,0%), a noclegi w schroniskach (łącznie z młodzieżowymi i szkolnymi schroniskami młodzieżowymi) wybrało 228,0 tys. osób (tj. 3,8%).

W porównaniu z rokiem poprzednim spadek liczby turystów odnotowano w ośrodkach kolonijnych (o 16,4%), hostelach (o 15,3%), pensjonatach (o 4,1%), innych turystycznych obiektach noclegowych (o 3,9%), schroniskach (o 0,5%) i kwaterach agroturystycznych (o 0,4%). Wzrost liczby turystów odnotowano w pozostałych rodzajach turystycznych obiektów noclegowych, w tym największy w zespołach domków turystycznych (o 83,8%), a następnie w motelach (o 49,1%) oraz na kempingach (o 36,6%). Ponad 10-procentowy wzrost liczby korzystających z miejsc noclegowych odnotowano również w schroniskach młodzieżowych (o 17,8%), na polach biwakowych (o 15,9%), w szkolnych schroniskach młodzieżowych (o 15,0%), domach wycieczkowych (o 14,8%), zakładach uzdrowiskowych (o 13,7%) oraz w pokojach gościnnych/kwaterach prywatnych (o 12,9%).

Wykres 19. Turystyczne obiekty noclegowe na obszarach nadmorskich i górskich oraz ich wykorzystanie w 2023 r.
Chart 19. Tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas and their occupancy in 2023

W ogólnej liczbie turystów korzystających z bazy noclegowej na terenach górskich było 576,8 tys. turystów zagranicznych, co stanowiło 9,6% i w porównaniu z 2022 r. było ich o 165,5 tys. więcej (wzrost o 40,3%).

W 2023 r. na obszarach górskich udzielono 19,7 mln noclegów (w 2022 r. – 18,6 mln), co stanowiło 21,2% wszystkich noclegów udzielonych w Polsce. Były to pobyty o średniej długości wynoszącej przeciętnie 3,3 noclegu, czyli średnio o 0,7 nocy krótsze niż w przypadku obszarów nadmorskich.

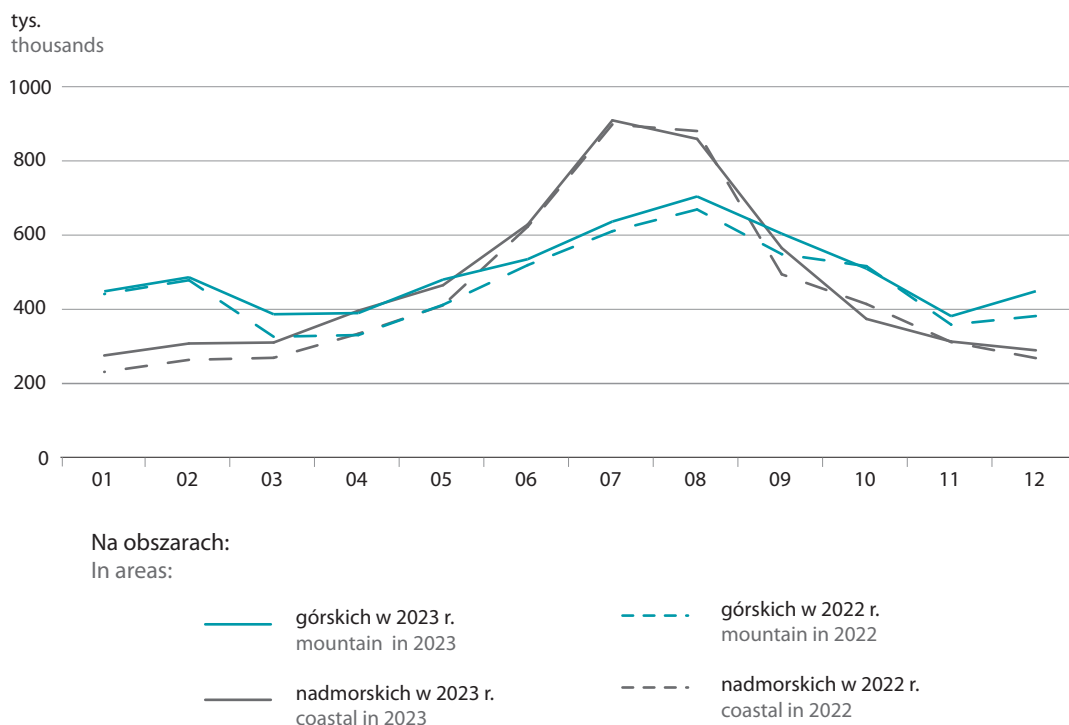
Stopień wykorzystania miejsc noclegowych dla obszarów górskich w 2023 r. wyniósł 40,1% i był o 1,0 p.proc. wyższy niż w roku poprzednim.

W Polsce szczyt sezonu turystycznego przypada na miesiące letnie. W 2023 r. w lipcu i sierpniu w turystycznych obiektach noclegowych położonych na obszarach nadmorskich przebywało łącznie prawie 1,8 mln turystów (909,3 tys. w lipcu oraz 859,3 tys. w sierpniu). Stanowili oni łącznie 31,1% ogółu turystów przebywających w ciągu roku na tym obszarze; w 2022 r. odsetek korzystających z obiektów noclegowych w wymienionych miesiącach wyniósł 32,9%. Liczba udzielonych noclegów wyniosła 8,0 mln, co oznacza, że średnia długość pobytu turysty na obszarach nadmorskich w czasie wakacji trwała prawie 5 dni.

Na obszarach górskich największą liczbę turystów korzystających z obiektów noclegowych odnotowano również w miesiącach wakacyjnych. W okresie lipiec-sierpień 2023 r. z noclegów na obszarach górskich skorzystało 1,3 mln osób, czyli 22,3% ogółu turystów przebywających w bazie noclegowej na tym obszarze w ciągu roku (w 2022 r. analogiczny odsetek wyniósł 22,9%). Turystyci na obszarach górskich skorzystali w tym okresie z 4,9 mln noclegów, a średni czas ich pobytu w obiekcie wynosił ok. 4 dni, czyli był o 1 dzień krótszy niż w przypadku obszarów nadmorskich.

Wykres 20. Turyści korzystający z turystycznych obiektów noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich według miesięcy

Chart 20. Tourist accommodated in coastal and mountain areas by month

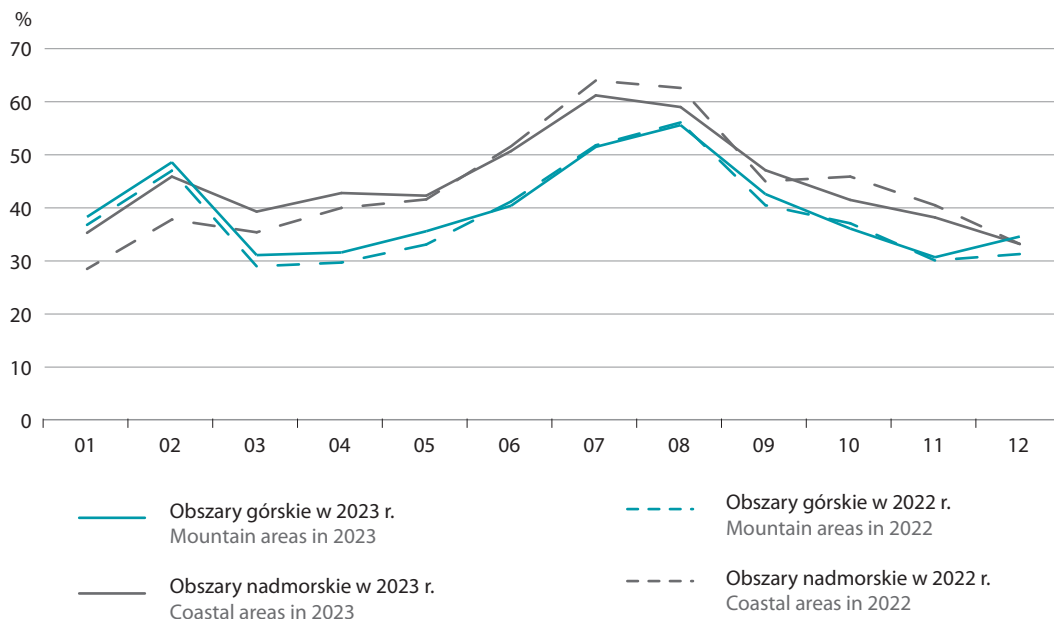
Tablica 6. Noclegi udzielone w turystycznych obiektach noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich w 2023 r.

Table 6. Overnight stays in tourist accommodation establishments in coastal and mountain areas in 2023

Wyszczególnienie Specification	Obszary nadmorskie Coastal areas		Obszary górskie Mountain areas	
	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which of foreign tourists	ogółem total	w tym turystom zagranicznym of which of foreign tourists
w tys. in thousand				
Ogółem Total	22 535,0	4 200,3	19 692,7	1 530,4
Styczeń January	926,3	185,0	1 525,4	96,5
Luty February	1 105,9	220,0	1 762,0	120,5
Marzec March	1 071,3	278,8	1 206,5	104,0
Kwiecień April	1 332,9	311,8	1 205,9	98,2
Maj May	1 773,2	350,4	1 495,1	115,8
Czerwiec June	2 649,9	387,9	1 699,5	120,9
Lipiec July	4 111,8	607,4	2 346,1	179,3
Sierpień August	3 936,1	565,1	2 565,1	184,1
Wrzesień September	2 207,1	428,3	1 814,9	139,1
Październik October	1 398,2	385,3	1 506,6	143,9
Listopad November	1 074,7	244,4	1 174,7	96,6
Grudzień December	947,6	235,9	1 390,9	131,5

Wykres 21. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych na obszarach nadmorskich i górskich według miesięcy

Chart 21. Occupancy rate of bed places in coastal and mountain areas by month

Rozdział 4. Uczestnictwo mieszkańców Polski w podróżach

Chapter 4 . Participation of Polish residents in trips

W badaniu „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” w 2023 r. uczestniczyło 163,7 tys. osób z ponad 72 tys. gospodarstw domowych. Wśród zbadanej zbiorowości 59,8% stanowili mieszkańcy miast.

Tablica 7. Charakterystyka członków gospodarstw domowych uczestniczących w badaniu w 2023 r.
Table 7. Characteristics of household members participating in the survey in 2023

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Miasto Urban area	Wieś Rural area
	w tys. in thousand		
Ogółem liczba osób uczestniczących w badaniu The total number of persons participating in the survey	163,7	97,8	65,8
w tym – w wieku 15 lat lub więcej of which - aged 15 years or over	140,9	84,9	56,0
wiek age			
15–19	7,7	4,1	3,6
20–24	6,1	3,2	2,9
25–44	45,9	27,9	17,9
45–64	48,0	27,7	20,3
65 lat lub więcej 65 years or over	33,2	22,0	11,2
płeć sex			
mężczyźni men	67,4	39,6	27,7
kobiety women	73,5	45,3	28,2
wykształcenie education			
wyższe higher	45,0	32,1	12,9
średnie i policealne secondary and post-secondary	53,3	32,5	20,8
zasadnicze zawodowe basic vocational	27,9	13,4	14,6
gimnazjalne lower secondary	0,4	0,2	0,2
podstawowe i bez wykształcenia primary and no education	14,3	6,7	7,6
status na rynku pracy labour market status			
pracujący employed	84,8	50,8	34,0
bezrobotny unemployed	2,9	1,4	1,5
student lub uczeń student or pupil	10,3	5,7	4,6
pozostali niestanowiący siły roboczej other not in the labour force	42,9	27,0	15,8

Uogólnione wyniki badania wykazały, że liczba mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej, uczestniczących w 2023 r. w przynajmniej jednym prywatnym wyjeździe turystycznym, z co najmniej jednym noclegiem, wyniosła 20,5 mln (o 6,9% więcej niż w 2022 r.), co stanowiło 65,6% mieszkańców Polski w tej grupie wiekowej. Najliczniejszą grupą wśród wyjeżdżających były osoby w wieku 25–44 lata – z tej grupy wiekowej wyjechało 8,3 mln mieszkańców Polski.

Najwięcej osób uczestniczących w wyjazdach, stanowiły osoby z wykształceniem wyższym (40,2% ogółu uczestniczących w wyjazdach), osoby z wykształceniem średnim i policealnym oraz zasadniczym zawodowym stanowiły odpowiednio 35,6% i 13,1%. Najmniejszy odsetek stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym, podstawowym i bez wykształcenia (11,2%). Biorąc pod uwagę status na rynku pracy najwięcej, bo aż 67,6% wyjeżdżających, stanowiły osoby pracujące.

W 2023 r., 34,4% mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej nie uczestniczyło w wyjazdach turystycznych (6,5 p.proc. mniej niż w 2022 r.). Głównymi przyczynami wpływającymi na rezygnację z co najmniej dwudniowego wyjazdu w celach osobistych były: powody finansowe (37,7%) oraz brak wolnego czasu z powodu zobowiązań wynikających z pracy lub nauki (16,7%).

4.1. Podróże mieszkańców Polski

4.1. Tourist trips of Polish residents

Liczba wyjazdów turystycznych (z co najmniej jednym noclegiem) zrealizowanych przez gospodarstwa domowe w kraju w 2023 r. wyniosła 40,1 mln (o 4,8% więcej niż w 2022 r.). Jedno gospodarstwo domowe w Polsce uczestniczyło średnio w 3 wyjazdach. Przeciętnie w jednym wyjeździe uczestniczyły 2 osoby. Spośród wszystkich wyjazdów zdecydowaną większość (92,2%) stanowiły wyjazdy w celach prywatnych.

Tablica 8. Podróże turystyczne^a w 2023 r.

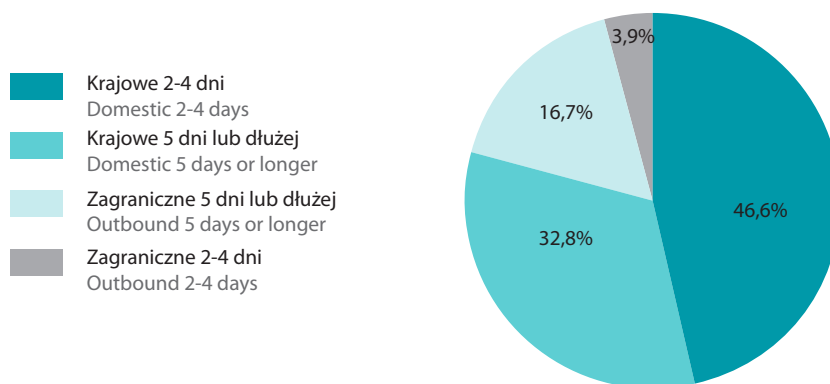
Table 8. Tourist trips^a in 2023

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Krajowe Domestic		Zagraniczne Outbound	
		2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer
w mln in million					
Ogółem Total	75,5	35,2	24,8	2,9	12,6
w tym: of which:					
osób w wieku 15 lat lub więcej persons aged 15 years or over	65,8	31,0	21,2	2,7	11,0
w tym: of which:					
w celach prywatnych for private purposes	62,5	29,6	20,7	2,0	10,2

^a Podróże turystyczne to wyjazdy członków gospodarstwa domowego (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).
^a Tourist trips are trips of household members (e.g. one trip of 4-person family means four trips).

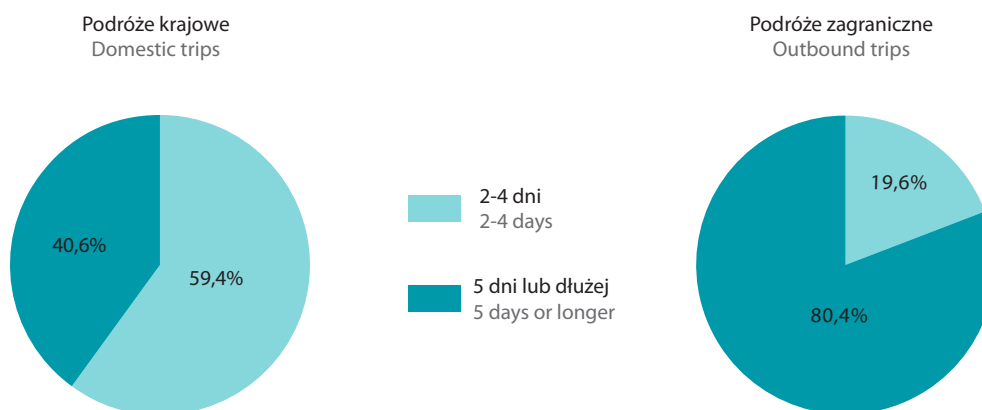
W 2023 r. mieszkańcy Polski odbyli łącznie 75,5 mln podróży z co najmniej jednym noclegiem (jedna osoba mogła odbyć kilka podróży) – o 1,5% więcej niż w 2022 r. Zdecydowanie przeważały podróże krajowe – było ich 60,0 mln (o 1,9% mniej niż w 2022 r.), z tego 35,2 mln (o 1,2% więcej niż w 2022 r.) podróży krótkookresowych (2–4 dni) i 24,8 mln (o 6,0% mniej niż w 2022 r.) podróży długookresowych, tj. trwających 5 dni lub dłużej. Liczba podróży zagranicznych mieszkańców Polski wyniosła 15,5 mln (o 17,3% więcej niż w 2022 r.) i przeważnie były to podróże na 5 dni lub dłużej – 12,6 mln (o 16,6% więcej niż w 2022 r.). Podróże zagranicznych trwających od 2 do 4 dni było 2,9 mln (o 20,3% więcej niż w 2022 r.).

Wykres 22. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w 2023 r.
Chart 22. Tourist trips of Polish residents in 2023

Z kolei w grupie wiekowej 15 lat lub więcej mieszkańcy Polski odbyli 65,8 mln podróży – o 3,8% więcej niż w 2022 r. Liczba podróży krajowych wyniosła 52,2 mln, a podróży zagranicznych 13,6 mln. Wśród krajowych podróży dominowały krótkookresowe (59,4%), natomiast wśród zagranicznych przeważały podróże długookresowe (80,4%).

Wykres 23. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2023 r.
Chart 23. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2023

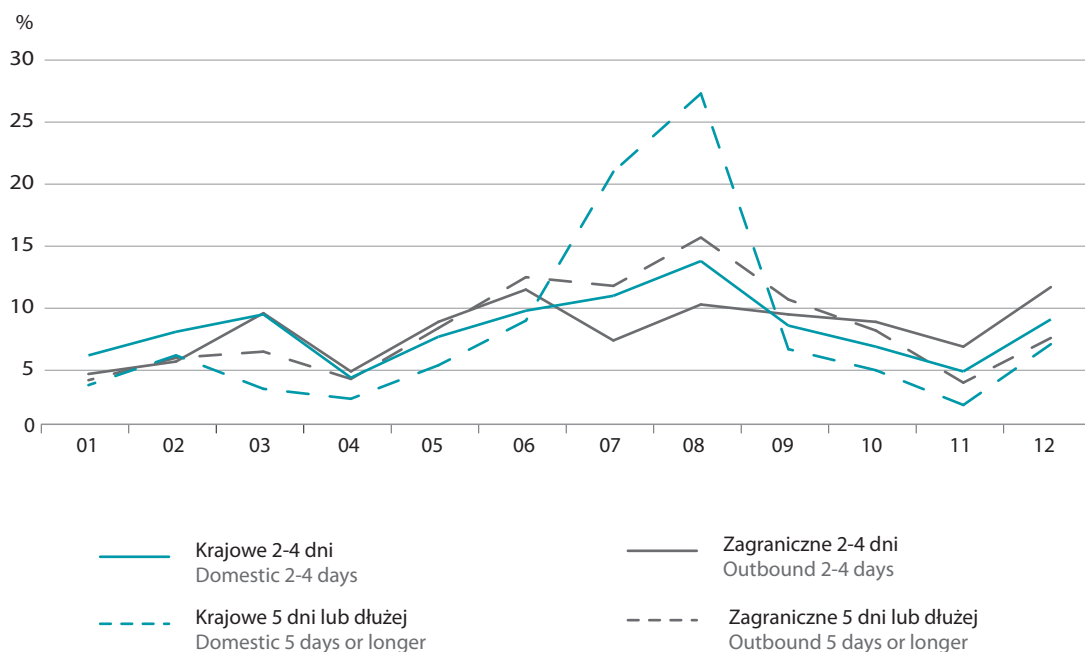
Tablica 9. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2023 r.
 Table 9. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over in 2023

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Outbound		
	razem total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	razem total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer
w mln in million						
Ogółem Total	52,2	31,0	21,2	13,6	2,7	11,0
Styczeń January	2,7	1,9	0,8	0,6	0,1	0,5
Luty February	3,8	2,5	1,3	0,8	0,2	0,7
Marzec March	3,7	2,9	0,7	1,0	0,3	0,7
Kwiecień April	2,0	1,4	0,6	0,6	0,1	0,5
Maj May	3,5	2,4	1,1	1,2	0,2	0,9
Czerwiec June	5,0	3,0	1,9	1,7	0,3	1,4
Lipiec July	7,9	3,4	4,5	1,5	0,2	1,3
Sierpień August	10,1	4,3	5,8	2,0	0,3	1,7
Wrzesień September	4,1	2,7	1,4	1,4	0,3	1,2
Październik October	3,2	2,1	1,1	1,1	0,2	0,9
Listopad November	2,0	1,5	0,5	0,6	0,2	0,4
Grudzień December	4,3	2,8	1,5	1,1	0,3	0,8
w odsetkach in percentage						
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Styczeń January	5,2	6,2	3,8	4,3	4,7	4,2
Luty February	7,3	8,1	6,2	6,0	5,7	6,0
Marzec March	7,1	9,5	3,5	7,1	9,6	6,5
Kwiecień April	3,7	4,4	2,7	4,4	4,9	4,3
Maj May	6,7	7,7	5,4	8,5	8,9	8,4
Czerwiec June	9,5	9,8	9,0	12,3	11,5	12,5
Lipiec July	15,1	11,0	21,0	11,0	7,4	11,8
Sierpień August	19,3	13,8	27,3	14,6	10,3	15,7
Wrzesień September	7,8	8,6	6,7	10,5	9,5	10,7
Październik October	6,1	6,9	5,0	8,4	8,9	8,2
Listopad November	3,8	4,9	2,2	4,6	6,9	4,0
Grudzień December	8,3	9,1	7,1	8,4	11,7	7,6

W 2023 r. na miesiące typowo wakacyjne (lipiec-sierpień) przypadło 34,3% podróży, które mieszkańcy Polski odbyli na terenie kraju oraz 25,6% z ogólnej liczby podróży zagranicznych. W przypadku podróży krajowych, stosunkowo duża ich liczba przypadła również na czerwiec (9,5%) oraz grudzień i wrzesień (odpowiednio: 8,3% i 7,8%). Miesiącami, które cieszyły się dużą popularnością w przypadku podróży zagranicznych były czerwiec i wrzesień (odpowiednio: 12,3% i 10,5%).

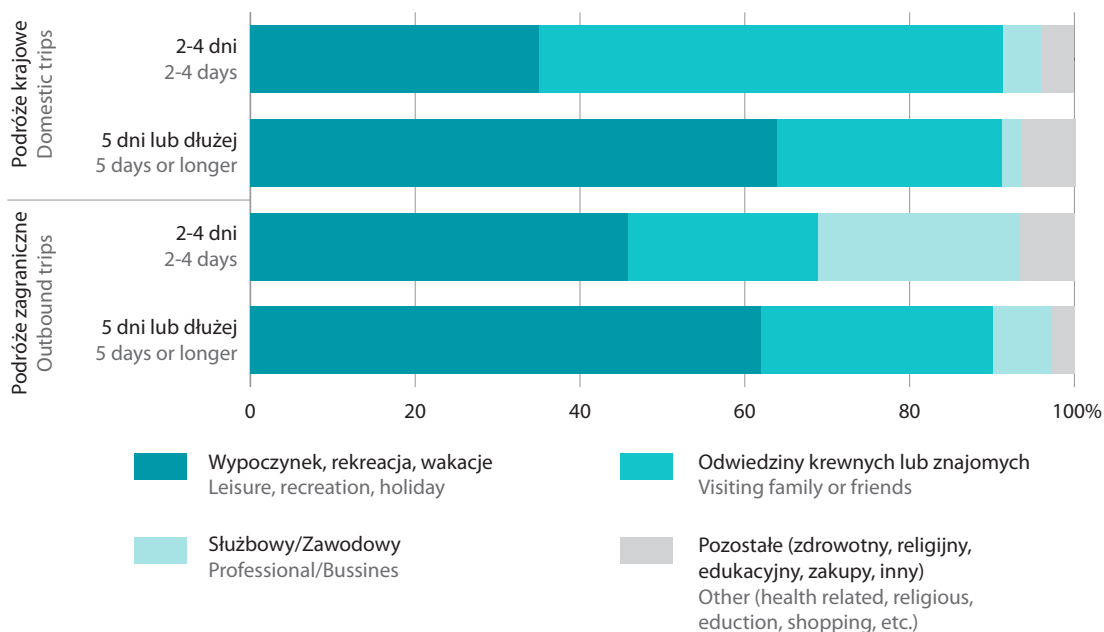
Największą sezonowością charakteryzowały się podróże długookresowe. W przypadku długookresowych podróży krajowych na lipiec i sierpień przypadało 48,3% ogółu tego typu podróży, w tym na sierpień 27,3%. Zagraniczne podróże na 5 dni lub dłużej podejmowano przede wszystkim w czerwcu, lipcu i sierpniu (odpowiednio: 12,5%, 11,8% i 15,7%).

Wykres 24. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według miesięcy w 2023 r.
Chart 24. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by month in 2023

Głównym celem podróży krajowych dla 24,4 mln turystów (46,7% ogółu podróży krajowych) był wypoczynek, rekreacja i wakacje. Cel ten mieszkańcy Polski wybierali zwykle w przypadku podróży długookresowych – 13,5 mln (63,9% – krajowych podróży długookresowych). Z kolei wśród podróży krajowych krótkookresowych przeważały podróże w celu odwiedzenia krewnych lub znajomych – 17,4 mln, co stanowiło 56,3% krajowych podróży krótkookresowych. Natomiast za granicę mieszkańcy Polski wyjeżdżali głównie w celu wypoczynku, rekreacji i wakacji – 8,0 mln podróży (58,8% ogółu podróży zagranicznych) oraz odwiedzin krewnych lub znajomych – 3,7 mln podróży (27,1% podróży zagranicznych). Głównym celem zagranicznych podróży krótkookresowych, jak i długookresowych był wypoczynek, rekreacja i wakacje (odpowiednio 45,8% zagranicznych podróży krótkookresowych i 62,0% zagranicznych podróży długookresowych).

Wykres 25. Podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2023 r.
Chart 25. Tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by main purpose in 2023

Tablica 10. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według głównego celu w 2023 r.

Table 10. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by the main purpose in 2023

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Outbound		
	razem total	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	razem total	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer
	w odsetkach in percentage					
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Wypoczynek, rekreacja, wakacje Leisure, recreation, holiday	46,7	35,0	63,9	58,8	45,8	62,0
Odwiedziny u krewnych lub znajomych Visiting family or friends	44,5	56,3	27,2	27,1	23,1	28,1
Zdrowotny Health related	2,7	1,0	5,2	0,4	0,6	0,3
Religijny, pielgrzymka Religious, pilgrimage	0,6	0,8	0,3	0,6	0,3	0,7
Edukacyjny Education	0,7	0,8	0,5	1,0	2,4	0,6
Zakupy Shopping	0,1	0,2	0,0	0,1	0,7	0,0
Służbowy/Zawodowy Professional/Business	3,7	4,6	2,4	10,4	24,5	7,0
Inny Other	0,9	1,2	0,5	1,6	2,6	1,4

Tablica 11. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanej bazy noclegowej w 2023 r.

Table 11. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by accommodation used in 2023

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Outbound
	razem total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	
	w odsetkach in percentage			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Wynajmowane Rented	49,5	37,8	66,6	68,7
obiekty hotelowe hotels and similar establishments	25,7	23,2	29,3	53,1
obiekty wypoczynku wakacyjnego ^a holiday vacation facilities ^a	3,7	2,6	5,3	1,3
wynajęte kwatery prywatne lub kwatery agroturystyczne rented rooms for guest or agrotourism lodgings	14,1	9,5	20,7	10,8
pozostałe wynajmowane other rented	6,1	2,5	11,3	3,4
Niewynajmowane Non-rented	50,5	62,2	33,4	31,3
mieszkanie u krewnych lub znajomych staying with family or friends	46,2	58,3	28,6	30,0
pozostałe niewynajmowane other non-rented	4,3	3,9	4,8	1,4

a Na przykład: domy wycieczkowe, ośrodki wczasowe, szkoleniowo-wypoczynkowe, kolonijne, schroniska.
a For example: excursion hostels, holiday centres, training-recreational centres, holiday youth centres, shelters.

W 2023 r. podczas 50,5% podróży krajowych mieszkańcy Polski w wieku 15 lat lub więcej korzystali z niewynajmowanych miejsc zakwaterowania, przede wszystkim z mieszkania u krewnych lub znajomych (46,2%). Niewynajmowany rodzaj zakwaterowania wybrano w przypadku prawie 2/3 podróży krótkookresowych. Zupełnie inaczej przedstawiała się sytuacja w przypadku podróży zagranicznych, gdzie niezależnie od czasu trwania podróży korzystano przede wszystkim z wynajmowanych miejsc zakwaterowania (w przypadku 68,7% podróży), w tym głównie z obiektów hotelowych (53,1%).

Tablica 12. Struktura podróży turystycznych mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wykorzystywanego podczas podróży środka transportu w 2023 r.

Table 12. Structure of tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by means of transport used in 2023

Wyszczególnienie Specification	Krajowe Domestic			Zagraniczne Outbound
	razem total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	
	w odsetkach in percentage			
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Lotniczy Air transport	0,2	0,3	0,1	63,3
Autobusowy, autokarowy (regularny, turystyczny) Bus, coach transport (regular, tourist)	9,1	9,4	8,6	8,0
Pojazdy silnikowe (prywatne i wynajęte) Motor vehicle (private or rented)	81,0	81,8	79,9	26,4
Inny ^a Other ^a	9,7	8,6	11,4	2,3

a Rowerowy, kolejowy, wodny.
a Bicycle, railway, water transport.

W 2023 r., podczas podróży krajowych, mieszkańcy Polski korzystali najczęściej (81,0%) z transportu samochodowego. Ten rodzaj transportu był wybierany zarówno podczas podróży krótkookresowych, jak i długookresowych. Z kolei podczas podróży zagranicznych turyści korzystali najczęściej z transportu lotniczego (63,3%).

Tablica 13. Średnia liczba noclegów podczas podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w 2023 r.

Table 13. Average number of overnight stays during trips of Polish residents aged 15 years or over in 2023

Wyszczególnienie Specification	1 kw. Q1	2 kw. Q2	3 kw. Q3	4 kw. Q4
Podróże krajowe Domestic trips				
Ogółem Total	3,4	4,1	5,6	3,9
5 dni lub dłużej 5 days or longer	7,2	7,8	8,5	7,8
2–4 dni 2–4 days	1,9	2,2	2,2	2,0
Podróże zagraniczne Outbound trips				
Ogółem Total	9,3	9,0	8,5	9,2
5 dni lub dłużej 5 days or longer	11,3	10,6	9,6	11,5
2–4 dni 2–4 days	2,3	2,4	2,3	2,5

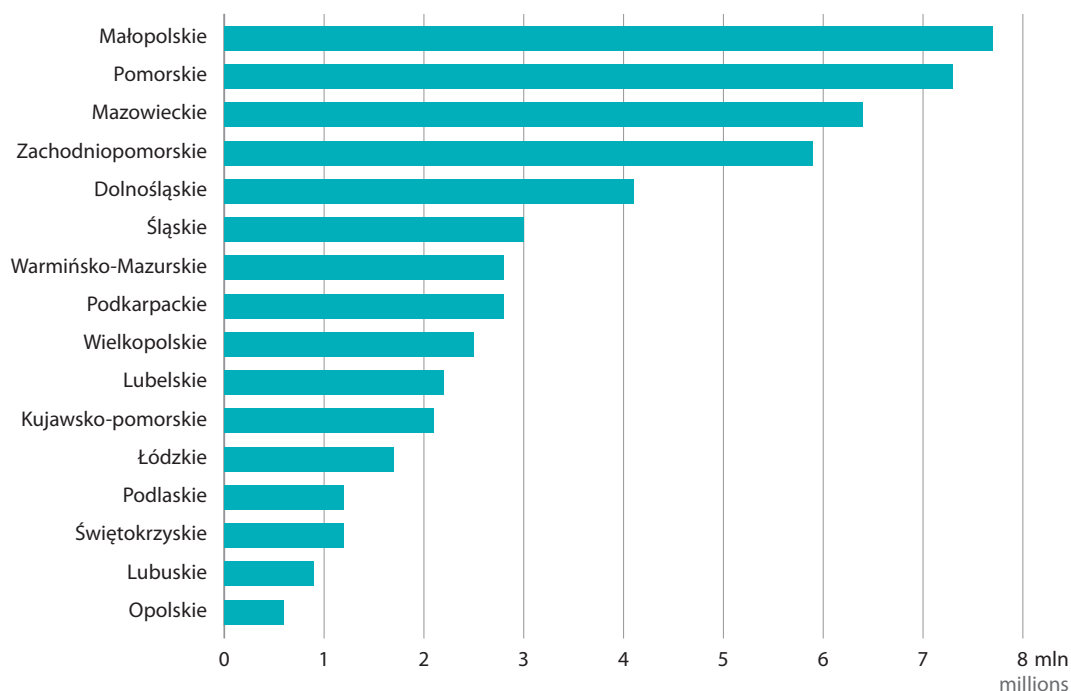
W 2023 r. podczas podróży krajowych z co najmniej jednym noclegiem najwięcej turystów w wieku 15 lat lub więcej odwiedziło województwo małopolskie i pomorskie – odpowiednio 7,7 mln i 7,3 mln osób, następnie mazowieckie i zachodniopomorskie – 6,4 mln i 5,9 mln osób. Liczba turystów przyjęta przez wymienione cztery województwa stanowiła 51,8% ogółu krajowego ruchu turystycznego.

Do województwa dolnośląskiego przybyło 4,1 mln osób, do śląskiego – 3,0 mln, warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego – po 2,8 mln osób, wielkopolskiego – 2,5 mln i lubelskiego – 2,2 mln osób. Wymienione wyżej województwa przyjęły łącznie 33,4% ogółu turystów.

W czasie podróży krótkookresowych mieszkańcy Polski najczęściej odwiedzali województwo mazowieckie i małopolskie, a podczas podróży trwających 5 dni lub dłużej – województwa nadmorskie, tj. pomorskie i zachodniopomorskie.

Wykres 26. Natężenie krajowego ruchu turystycznego według województw i liczby wizyt^a – dotyczy osób w wieku 15 lat lub więcej w 2023 r.

Chart 26. Domestic tourist traffic volume by Voivodship and number of trips^a – concerns persons aged 15 years or over in 2023

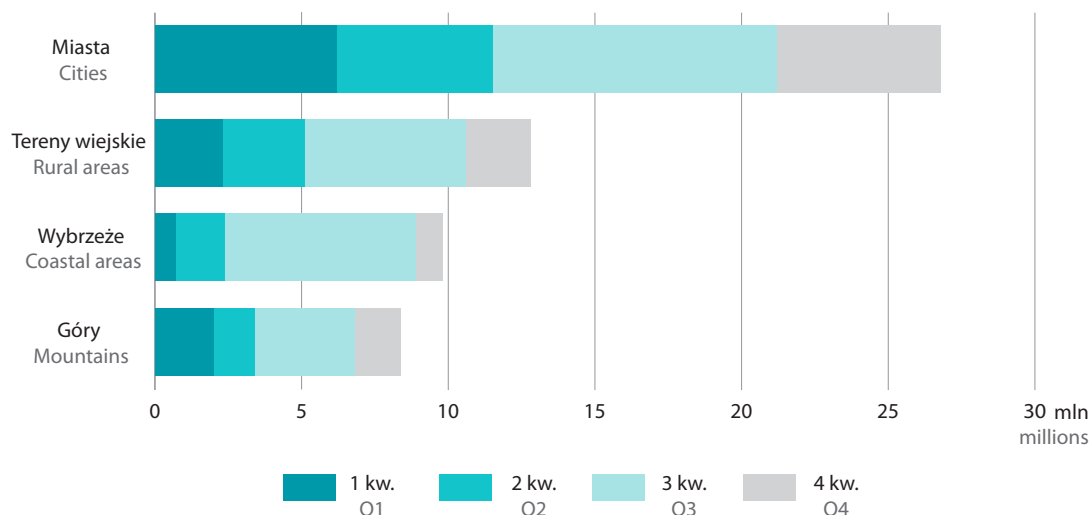
^a Łączna liczba wizyt w poszczególnych województwach jest większa niż liczba podróży, ponieważ część osób podczas jednej podróży odwiedziła więcej niż jedno województwo.

^a The total number of visits in individual voivodships is larger than the number of trips, as some people during a single trip visited more than one voivodship.

Głównymi kierunkami wyjazdów polskich turystów, podczas krajowych podróży krótkookresowych, były miasta (57,8%), tereny wiejskie (25,8%) i rejony górskie (12,7%). W przypadku wyjazdów długookresowych również miasta były najpopularniejszym kierunkiem podróży (42,3%), kolejnymi miejscami odwiedzanymi przez mieszkańców Polski były tereny nadmorskie (31,4%) i tereny wiejskie (22,3%).

Wykres 27. Wybrane kierunki krajowych podróży mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu prywatnym w 2023 r.

Chart 27. Selected destinations of domestic trips of Polish residents aged 15 years or over for private purpose in 2023

U w a g a: Respondent podczas jednej podróży może odwiedzić więcej niż jedno miejsce.

N o t e: During one trip, the respondent can visit more than one place.

Mieszkańcy Polski podróżowali za granicę głównie do krajów europejskich (91,9% podróży). Najwięcej podróży odbyli do Niemiec (2 580 tys.), następnie Włoch (1 195 tys.), Wielkiej Brytanii (930 tys.), Hiszpanii (895 tys.), Grecji (873 tys.), do Czech (784 tys.) oraz Chorwacji (671 tys.). Mieszkańcy Polski odbyli do Francji 464 tys. podróży, 392 tys. na Słowację, 371 tys. do Austrii i 308 tys. do Szwecji. Do popularnych krajów podróży mieszkańców Polski zaliczamy także: Węgry – 292 tys., Holandię – 286 tys., Bułgarię – 285 tys. i Norwegię – 268 tys. Krajami spoza Europy, do których najczęściej podróżowali mieszkańcy Polski były: Turcja (508 tys.), Egipt – 269 tys. podróży oraz Stany Zjednoczone – 177 tys.

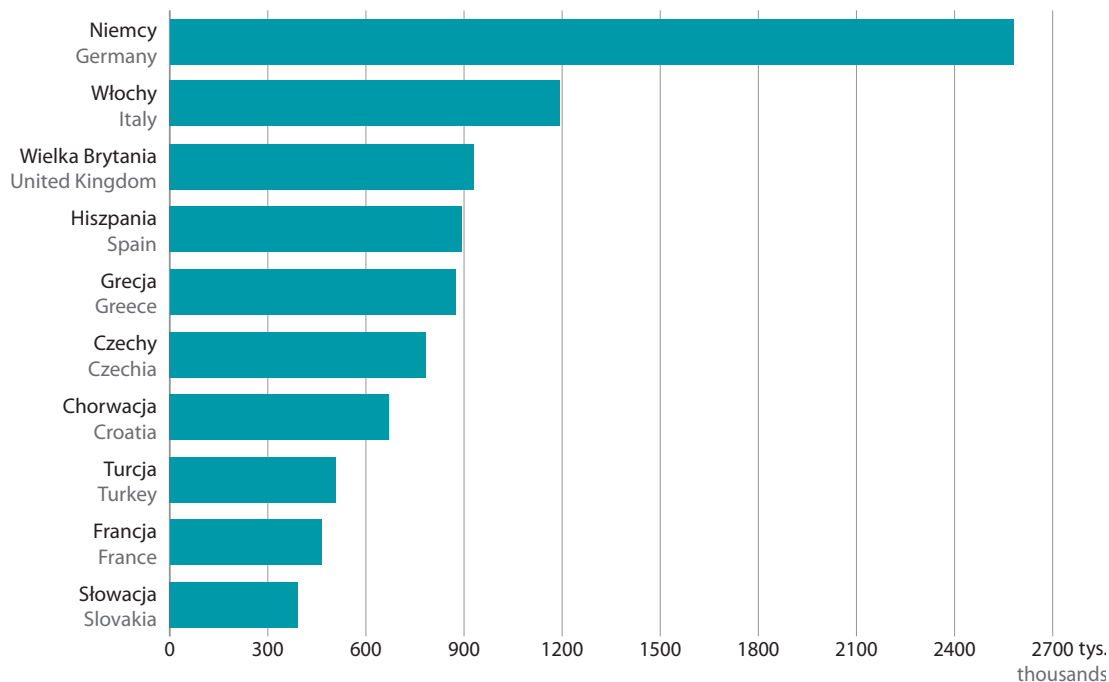
W 2023 r. mieszkańcy Polski odbyli 24,8 mln zagranicznych podróży jednodniowych (bez noclegu), o 12,8% więcej niż w 2022 r. Celem tych wyjazdów były przede wszystkim wypoczynek i rekreacja (44,4%) oraz dokonanie zakupów (44,2%), w dalszej kolejności cele służbowe (4,4%) oraz odwiedziny u krewnych lub znajomych (2,6%) w i cele zdrowotne (1,0%). Podróże w pozostałych celach stanowiły 3,4%.

Wyjeżdżający za granicę na 1 dzień przekraczali granicę przeważnie samochodem osobowym – 76,7% (wobec 75,7% w 2022 r.), pieszo lub rowerem – 8,2% (15,4% w 2022 r.) oraz autobusem – 4,9% (3,1% w 2022 r.) i samolotem – 4,7% (3,8% w 2022 r.).

W 2023 r. głównymi krajami docelowymi podczas podróży zagranicznych jednodniowych były kraje sąsiadujące z Polską. Dominowały podróże do Niemiec, które stanowiły 40,4%, następnie do Czech – 36,4% oraz na Słowację – 17,8%. Podróże na Litwę stanowiły 3,4%, na Ukrainę – 0,7% oraz Białoruś – 0,1% i do Rosji – 0,1% ogólnej liczby zagranicznych podróży jednodniowych.

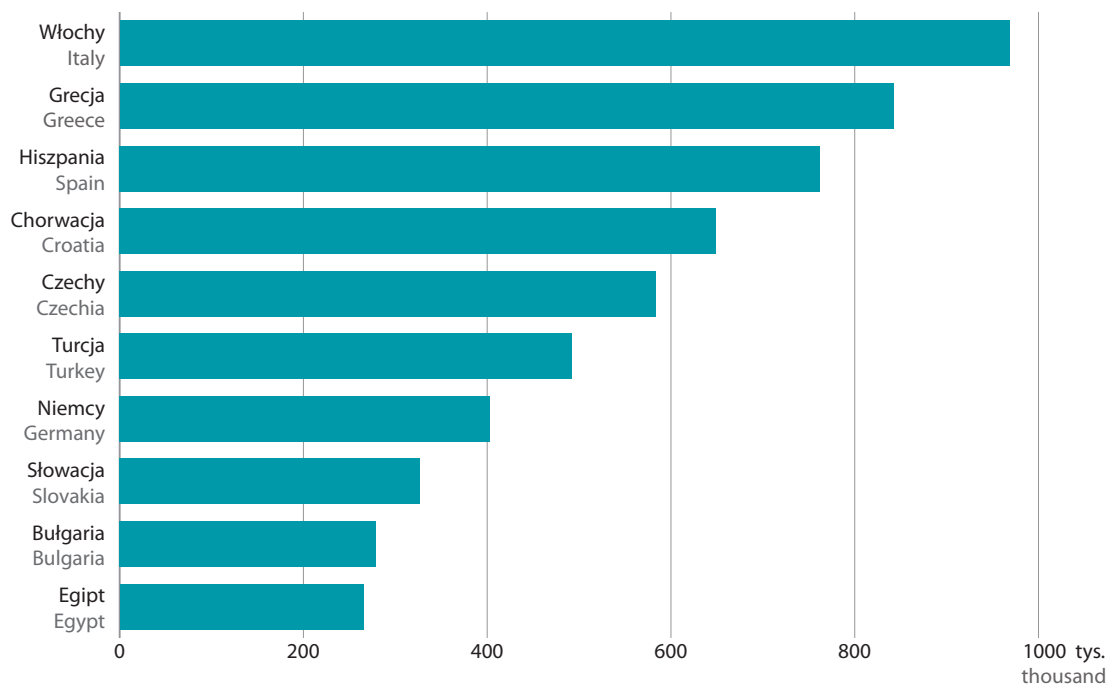
Wykres 28. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej według wybranych krajów docelowych w 2023 r.

Chart 28. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over by selected destination countries in 2023

Wykres 29. Zagraniczne podróże turystyczne mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej w celu wypoczynku, rekreacji lub wakacji według wybranych krajów docelowych w 2023 r.

Chart 29. Outbound tourist trips of Polish residents aged 15 years or over for leisure, recreation or holidays by selected destination countries in 2023

4.2. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami

4.2. Expenditures of Polish residents aged 15 years or over related to travel

Wydatki mieszkańców Polski związane z podróżami w 2023 r. wyniosły 97,4 mld zł (wzrost o 12,5% w porównaniu z poprzednim rokiem), z tego na krajowe wyjazdy z noclegami przypadało 45,0 mld zł (wzrost o 7,0%), na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 40,1 mld zł (wzrost o 19,4%), a na zagraniczne podróże jednodniowe – 12,2 mld zł (wzrost o 12,4%). Wydatki na krajowe wyjazdy z noclegami stanowiły 46,2% w wydatkach ogółem (mniej o 2,4 p.proc.), a na zagraniczne wyjazdy z noclegami – 41,2% (więcej o 2,4 p.proc.). Wydatki na zagraniczne podróże jednodniowe stanowiły 12,5%, tak samo jak w 2022 r.

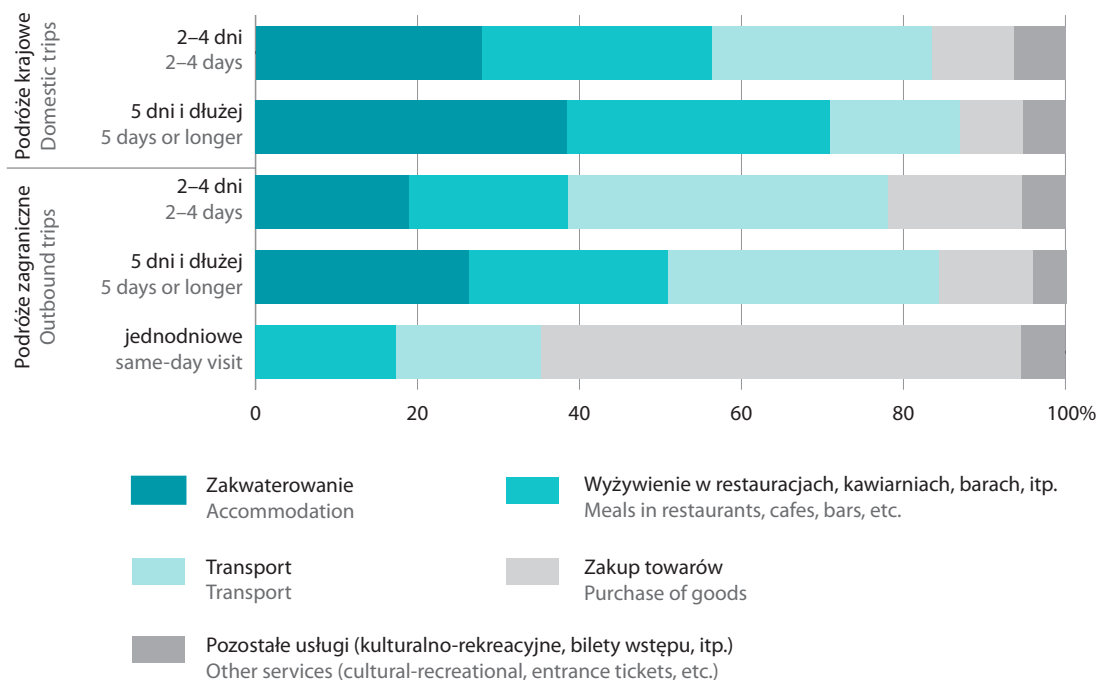
W 2023 r. przeciętne wydatki jednej osoby na krajową podróż trwającą od 2 do 4 dni wyniosły 523 zł, na podróż trwającą 5 dni lub dłużej – 1360 zł, a na zagraniczne odpowiednio 2144 zł i 3138 zł. Na jedną zagraniczną podróż bez noclegu jedna osoba przeznaczyła średnio 492 zł.

Struktura poniesionych wydatków w 2023 r. była zróżnicowana w zależności od rodzaju podróży i długości jej trwania. W przypadku krótkookresowych wyjazdów krajowych, obok dużego udziału wydatków na wyżywienie (28,5%), zakwaterowanie (27,9%) i transport (27,1%), znaczny udział miały wydatki na zakup towarów (10,1%). W porównaniu z 2022 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas krajowych podróży krótkookresowych zaobserwowano wzrost udziału wydatków na zakwaterowanie (o 1,9 p.proc.) i wyżywienie (o 1,2 p.proc.), a spadek udziału wydatków na zakup towarów (o 2,1 p.proc.). Podczas krajowych podróży, trwających 5 dni lub dłużej, mieszkańcy Polski największe wydatki ponieśli na zakwaterowanie (38,5% z ogólnej kwoty wydatków), a następnie na wyżywienie (32,4%) i na transport (16,0%). W porównaniu z 2022 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas podróży krajowych długookresowych zaobserwowano wzrost udziału wydatków na wyżywienie (o 1,3 p.proc.) i spadek udziału wydatków na zakup towarów (o 1,2 p.proc.).

W czasie podróży zagranicznych relatywnie największe kwoty wydano na transport, zarówno podczas podróży krótkookresowych (39,4%), jak i długookresowych (33,5%). Udział wydatków na zakwaterowanie wyniósł odpowiednio 18,9% i 26,4%. Wydatki na wyżywienie stanowiły 19,7% w ogólnej wartości wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych oraz 24,5% w przypadku zagranicznych podróży długookresowych. Kwoty przeznaczone na zakup towarów stanowiły odpowiednio 16,6% i 11,6%. W porównaniu z 2022 r. w strukturze wydatków poniesionych podczas zagranicznych podróży krótkookresowych zaobserwowano spadek udziału wydatków na transport (o 2,0 p.proc.) i wyżywienie (o 1,0 p.proc.). W przypadku zagranicznych podróży długookresowych zauważono wzrost udziału wydatków na wyżywienie (o 2,1 p.proc.), a spadek udziału wydatków na transport (o 1,9 p.proc.).

W przypadku jednodniowych wyjazdów zagranicznych mieszkańcy Polski w 2023 r. relatywnie największe wydatki ponieśli na zakup towarów (59,3% wartości wydatków), transport oraz na wyżywienie w restauracjach, kawiarniach i barach (odpowiednio 17,8% i 17,4%). W przypadku zagranicznych podróży jednodniowych, w porównaniu z 2022 r., zaobserwowano wzrost udziału wydatków na wyżywienie (o 3,5 p.proc.), a spadek udziału wydatków na zakup towarów (o 4,2 p.proc.).

Wykres 30. Wydatki mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związane z podróżami w 2023 r.
Chart 30. Tourism expenditures of Polish residents aged 15 years or over in 2023

Tablica 14. Struktura wydatków mieszkańców Polski w wieku 15 lat lub więcej związanych z podróżami w 2023 r.
Table 14. Structure of tourism expenditures of Polish residents aged 15 years or over in 2023

Wyszczególnienie Specification	Podróże krajowe Domestic trips		Podróże zagraniczne Outbound trips		
	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	2-4 dni 2-4 days	5 dni lub dłużej 5 days or longer	jednodniowe same-day
	w odsetkach in percentage				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Zakwaterowanie Accommodation	27,9	38,5	18,9	26,4	.
Wyżywienie w restauracjach, kawiarniach, barach, itp. Meals in restaurants, cafes, bars, etc.	28,5	32,4	19,7	24,5	17,4
Transport Transport	27,1	16,0	39,4	33,5	17,8
Zakup towarów Purchase of goods	10,1	7,8	16,6	11,6	59,3
Pozostałe usługi ^a Other services ^a	6,4	5,4	5,4	4,1	5,4

^a Usługi kulturalno-rekreacyjne, bilety wstępu, itp.
^a Cultural and recreational services, entrance tickets, etc.

Finansowanie podróży odbywało się głównie ze środków własnych osób podróżujących. W przypadku podróży krajowych krótkookresowych i długookresowych stanowiło ono odpowiednio 80,3% i 87,2%, natomiast w przypadku podróży zagranicznych wielodniowych oraz jednodniowych stanowiło odpowiednio 78,2% i 83,5%.

Rozdział 5. Podróże nierezydentów do Polski

Chapter 5 . Trips of non-residents to Poland

W 2023 r. do Polski przyjechało 77,7 mln nierezydentów⁶ i było to o 8,1% więcej niż w poprzednim roku, z tego 19,0 mln turystów (o 19,1% więcej niż w 2022 r.) oraz 58,7 mln odwiedzających jednodniowych (o 5,0% więcej niż w 2022 r.).

Tablica 15. Podróże nierezydentów do Polski według głównego celu przyjazdu w 2023 r.
Table 15. Trips of non-residents to Poland by the main purpose in 2023

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Turyści Tourists	Odwiedzający jednodniowi Same-day visitors
	w tys. in thousands		
Ogółem Total	77 664,8	18 986,7	58 678,1
w tym: of which:			
wypoczynek, rekreacja, wakacje leisure, recreation, holiday	7 678,2	4 262,5	3 415,7
odwiedziny u krewnych lub znajomych visiting relatives and friends	9 059,8	7 322,2	1 737,6
zdrowotny health related	703,9	291,6	412,3
zakupy shopping	46 741,2	1 623,7	45 117,6
służbowy/zawodowy professional/business	7 525,9	3 796,7	3 729,2

W przypadku turystów zagranicznych, głównym celem przyjazdu były odwiedziny u krewnych lub znajomych (38,6%), następnie wypoczynek, rekreacja, wakacje (22,5%) oraz sprawy służbowe (20,0%). Odwiedzający jednodniowi przyjeżdżali do Polski głównie w celu dokonania zakupów (76,9%), następnie w celu służbowym (6,4%) oraz na wypoczynek, rekreację, wakacje (5,8%).

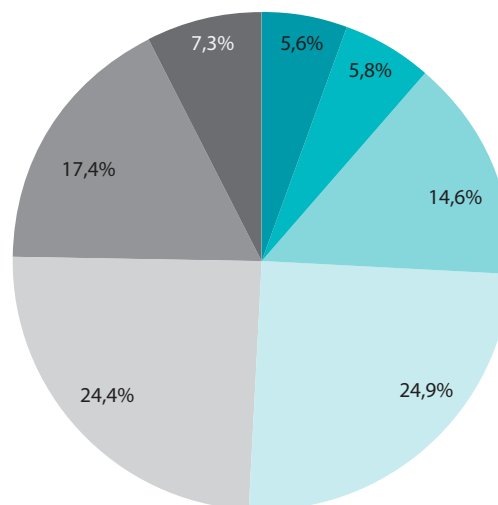
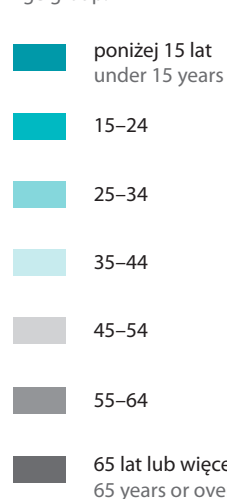
W 2023 r. wśród przyjeżdżających cudzoziemców blisko połowa turystów i odwiedzających jednodniowych była w wieku od 35 do 54 lata, co 6 osoba była w wieku 55–64 lata, a co 7 osoba w wieku 25–34 lat. Najmniejszy odsetek wśród podróżujących do Polski stanowiły osoby w wieku do 24 lat oraz w wieku 65 lat i więcej.

⁶Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Wykres 31. Podróże niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski według grup wieku w 2023 r.**Chart 31. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland by age group in 2023**

Grupy wieku:

Age group:

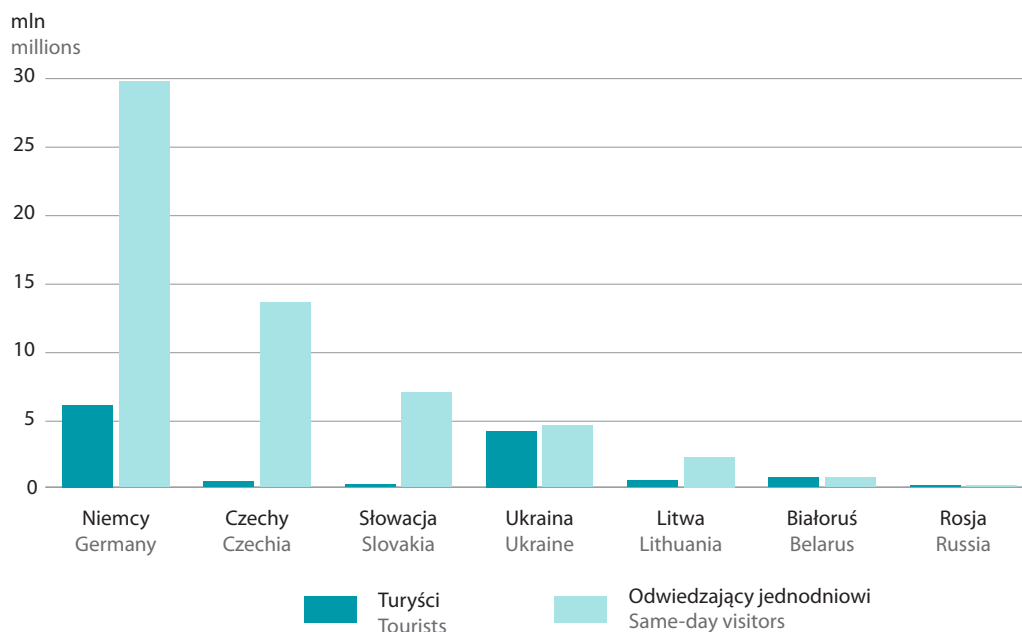
W 2023 r. częściej do Polski podróżowali mężczyźni niż kobiety (51,6% ogółu podróży niezydentów do Polski). Jedynie wśród osób poniżej 15 roku życia i w wieku 15–24 lata przeważały przyjazdy kobiet.

Tablica 16. Struktura niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) przyjeżdżających do Polski według płci w 2023 r.**Table 16. Structure of non-residents (tourists and same-day visitors) arriving to Poland by sex in 2023**

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Mężczyźni Men	Kobiety Women
	w odsetkach in percentage		
Ogółem Total	100,0	51,6	48,4
Według grup wieku: By age groups:			
poniżej 15 lat under 15	100,0	48,1	51,9
15–24	100,0	46,7	53,3
25–34	100,0	51,2	48,8
35–44	100,0	52,0	48,0
45–54	100,0	53,0	47,0
55–64	100,0	51,3	48,7
65 lat lub więcej 65 or over	100,0	53,3	46,7

Do Polski przyjeżdżali głównie mieszkańcy krajów sąsiednich, którzy w 2023 r. wśród turystów stanowili 63,7%, natomiast wśród odwiedzających jednodniowych 98,0%. Wśród cudzoziemców odwiedzających nasz kraj przeważali mieszkańcy Niemiec, którzy stanowili największy odsetek wśród ogółu zarówno turystów, jak i odwiedzających jednodniowych – odpowiednio 31,8% i 50,5%.

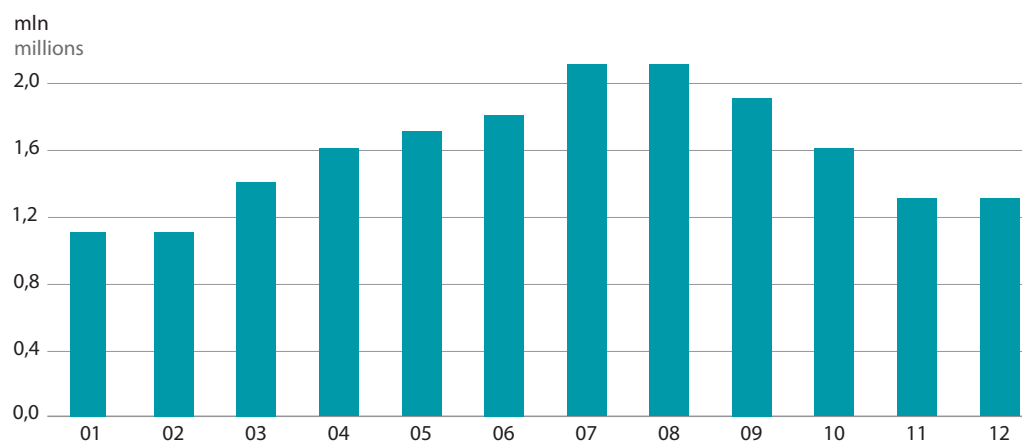
Wykres 32. Nierezydenci z krajów sąsiednich odwiedzający Polskę w 2023 r.
Chart 32. Non-residents from neighbouring countries visiting Poland in 2023

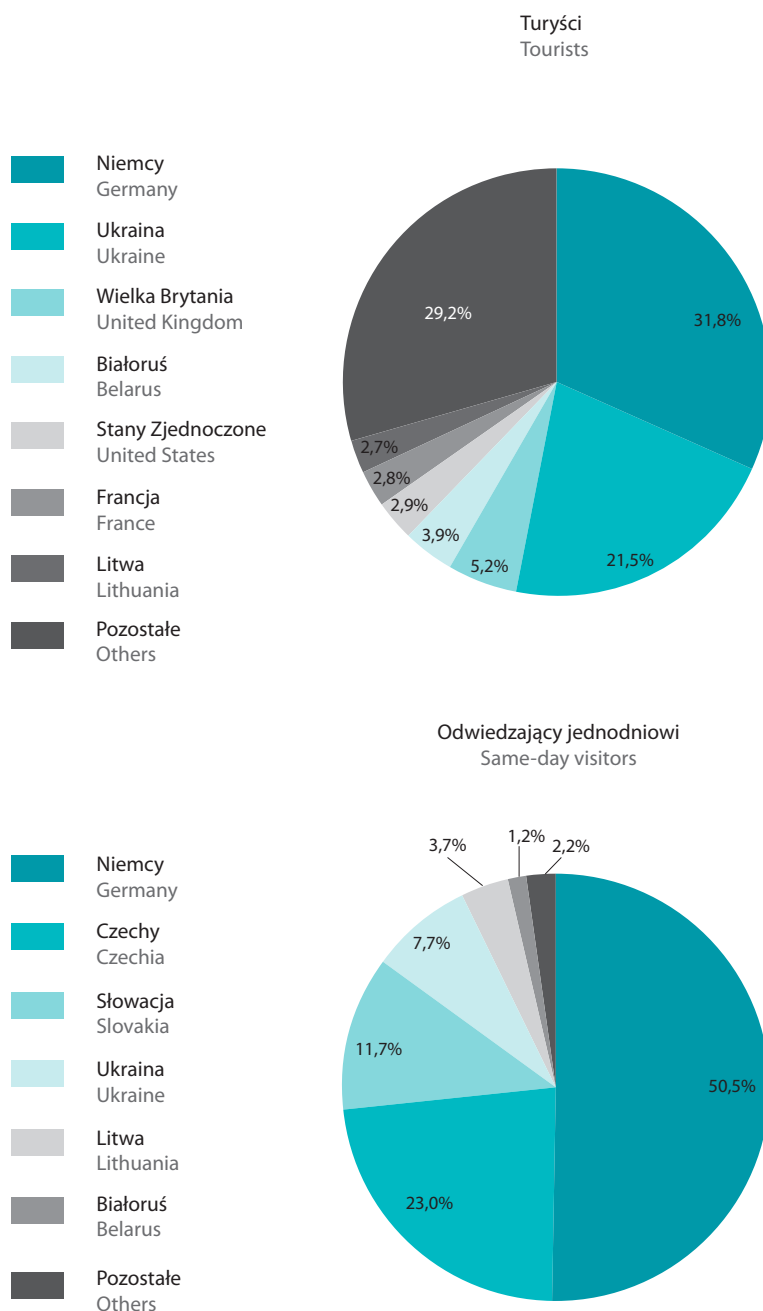
Wśród turystów z krajów niegraniczących z Polską, największy odsetek stanowili nierezydenci z Wielkiej Brytanii (5,2% wszystkich turystów), następnie ze Stanów Zjednoczonych (2,9%), Francji (2,8%), Włoch (2,4%), Holandii (2,3%), Austrii i Hiszpanii (po 1,7%) oraz Norwegii i Szwecji (po 1,6%). W przypadku odwiedzających jednodniowych, przybywających z krajów niesąsiadujących z Polską, najwyższy udział w strukturze stanowili nierezydenci z Łotwy (0,4%) i Francji (0,2%).

Najwięcej przyjazdów turystów zagranicznych do Polski w 2023 r. odnotowano w lipcu i sierpniu (odpowiednio 11,3% i 11,0% ogólnej liczby przyjazdów turystów zagranicznych). Natomiast najmniej odnotowano w styczniu i lutym (po 5,9%).

Wykres 33. Podróże turystów zagranicznych do Polski według miesięcy w 2023 r.
Chart 33. Trips of foreign tourists to Poland by month in 2023

Wykres 34. Podróże niezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) do Polski w 2023 r.
Chart 34. Trips of non-residents (tourists and same-day visitors) to Poland in 2023

W 2023 r. ponad połowa turystów spędzała w Polsce 5 dni lub więcej – takie przyjazdy stanowiły 62,1% ogółu ich przyjazdów. Wśród mieszkańców krajów sąsiadujących z Polską dominowały jednak wizyty trwające 2–4 dni (wyjątek stanowiły przyjazdy mieszkańców Niemiec i Ukrainy).

Tablica 17. Struktura podróży turystów zagranicznych do Polski według długości pobytu i kraju zamieszkania w 2023 r.

Table 17. Structure of trips of foreign tourists to Poland by length of stay and country of residence in 2023

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	2–4 dni 2–4 days	5 dni lub więcej 5 days or more
	w odsetkach in percentage		
Ogółem Total	100,0	37,9	62,1
w tym z krajów sąsiednich: of which from neighbouring countries:			
Białoruś Belarus	100,0	70,3	29,7
Czechy Czechia	100,0	58,7	41,3
Litwa Lithuania	100,0	64,9	35,1
Niemcy Germany	100,0	35,3	64,7
Rosja Russia	100,0	63,2	36,8
Słowacja Slovakia	100,0	55,0	45,0
Ukraina Ukraine	100,0	49,4	50,6

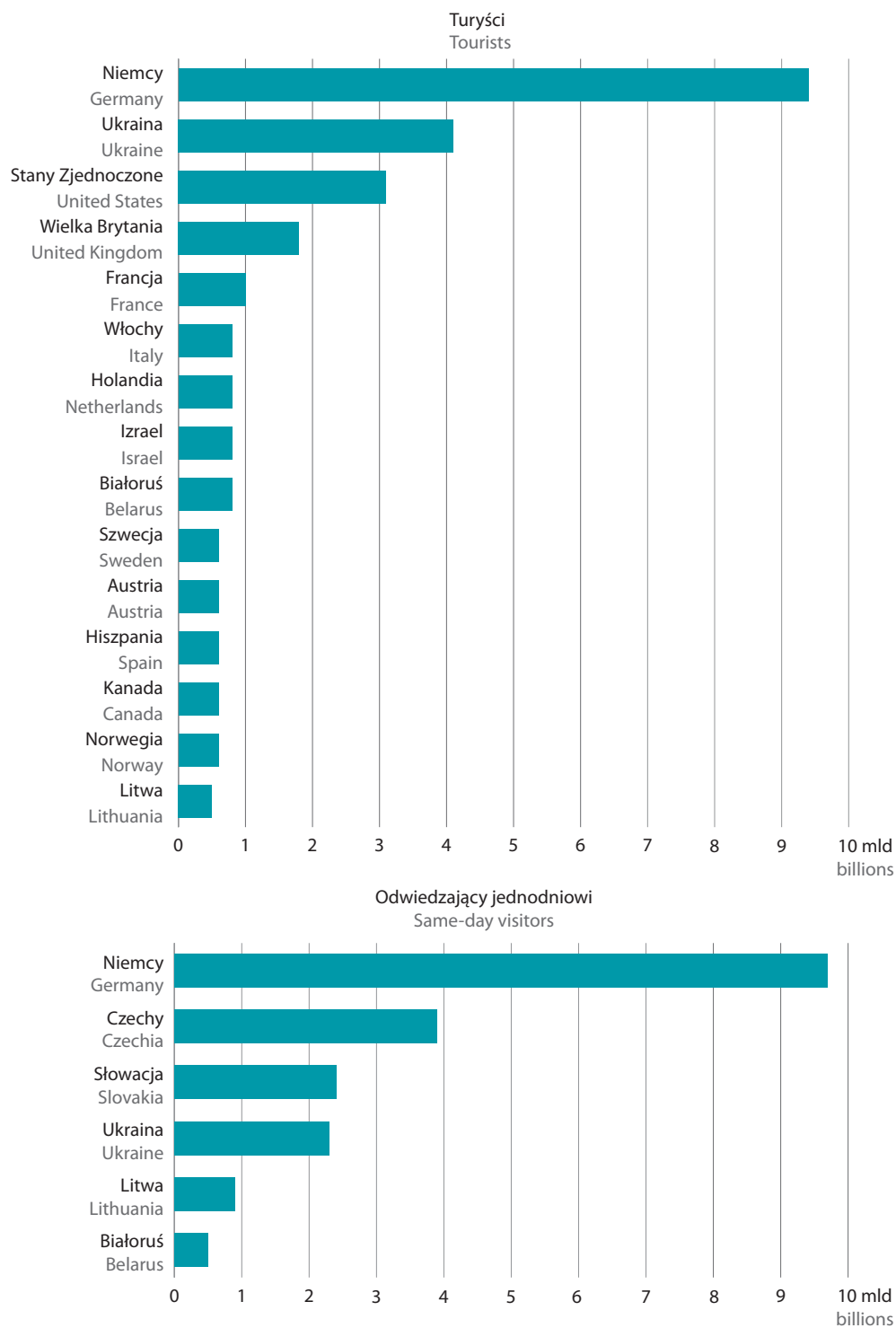
Cudzoziemcy odwiedzający Polskę w 2023 r. ponieśli (przed podróżą u siebie w kraju i podczas pobytu na terenie Polski) wydatki w wysokości 53,4 mld zł i było to o 19,0% więcej niż w roku 2022, z tego turyści – 33,1 mld zł (o 25,7% więcej niż w roku 2022), a odwiedzający jednodniowi – 20,2 mld zł (o 9,5% więcej niż w roku 2022).

Łączne wydatki turystów i odwiedzających jednodniowych z krajów sąsiadujących z Polską wyniosły w 2023 r. 35,3 mld zł, co stanowiło 66,2% ogółu wydatków niezydentów. W poprzednim roku było to 31,1 mld zł (69,5%). W 2023 r. największe wydatki – biorąc pod uwagę kraje sąsiadujące z Polską – ponieśli turyści i odwiedzający jednodniowi z Niemiec – łącznie 19,2 mld zł (54,3% ogółu wydatków przyjeżdżających z krajów sąsiednich), następnie z Ukrainy – 6,4 mld zł (18,1%), Czech – 4,3 mld zł (12,2%), Słowacji – 2,6 mld zł (7,4%), Litwy – 1,4 mld zł (4,1%), Białorusi – 1,3 mld zł (3,6%) i Rosji – 0,1 mld zł (0,3%). Należy przy tym dodać, że w przypadku państw sąsiednich należących do strefy Schengen przeważający udział w wydatkach cudzoziemców miały wydatki odwiedzających jednodniowych, podczas gdy dla krajów spoza strefy Schengen – wydatki turystów. Dla całej grupy siedmiu krajów wydatki odwiedzających jednodniowych stanowiły 55,9% (w 2022 r. – 57,9%). Łączne wydatki turystów i odwiedzających jednodniowych poniesione w 2023 r. w związku z podróżą do Polski dla większości krajów sąsiednich były wyższe niż przed rokiem. Najwyższy wzrost wydatków w stosunku do poprzedniego roku zaobserwowano u przyjeżdżających z Ukrainy (o 29,5%), Litwy (o 13,4%) i Czech (o 12,4%). Spadek wydatków w stosunku do poprzedniego roku odnotowano jedynie u niezydentów z Rosji (o 26,3%).

W grupie turystów najwyższe wydatki związane z podróżami do Polski ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 9,4 mld zł (28,5% ogółu wydatków turystów w 2023 r.), następnie z Ukrainy – 4,1 mld zł (12,4%), Stanów Zjednoczonych – 3,1 mld zł (9,3%) oraz Wielkiej Brytanii – 1,8 mld zł (5,5%). Wśród odwiedzających jednodniowych najwyższe wydatki związane z podróżami do Polski również ponieśli cudzoziemcy z Niemiec – 9,7 mld zł (48,0% ogółu wydatków odwiedzających jednodniowych w 2023 r.), następnie z Czech – 3,9 mld zł (19,4%), Słowacji – 2,4 mld zł (11,8%), Ukrainy – 2,3 mld zł (11,3%) oraz Litwy – 0,9 mld zł (4,5%).

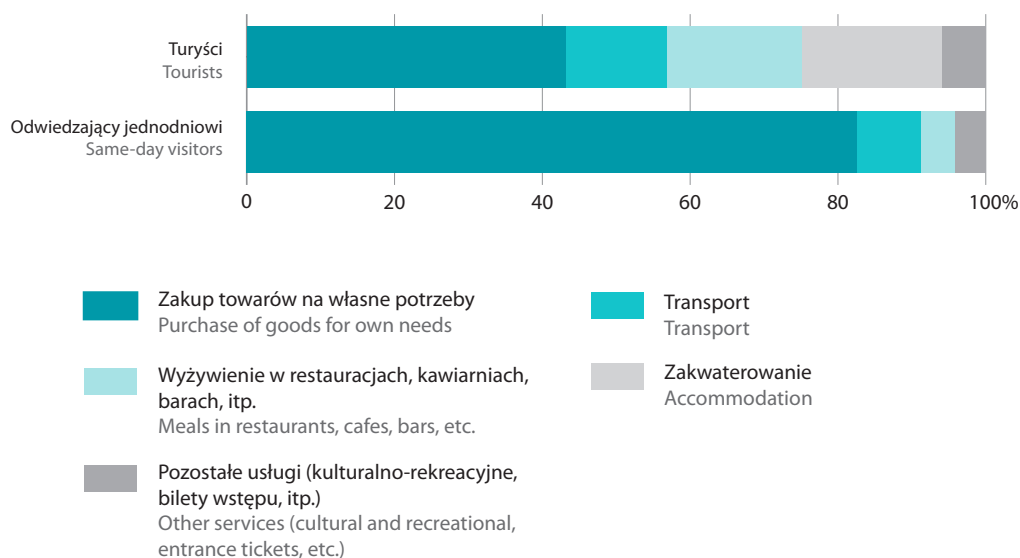
Wykres 35. Wydatki nierezydentów (turystów i odwiedzających jednodniowych) związane z podróżami do Polski w 2023 r.

Chart 35. Tourism expenditures of non-residents (tourists and same-day visitors) visiting Poland in 2023

Wykres 36. Struktura wydatków nierezydentów związanych z podróżami poniesionych w czasie pobytu w Polsce w 2023 r.

Chart 36. Structure of tourism expenditures of non-residents incurred during their stay in Poland in 2023

Średnie wydatki poniesione przez turystę, w związku z podróżą do Polski, wyniosły 1745 zł (przed rokiem 1652 zł), a odwiedzającego jednodniowego wyniosły 345 zł (w 2022 r. 331 zł).

Wśród krajów sąsiadujących z Polską najwyższe przeciętne wydatki na osobę ponieśli turyści z Niemiec – 1567 zł, natomiast najniższe turyści z Czech – 882 zł na osobę. W przypadku odwiedzających jednodniowych najwyższe przeciętne wydatki na osobę ponieśli Białorusini – 703 zł, natomiast najniższe, podobnie jak w przypadku turystów, Czesi – 291 zł na osobę.

Rozdział 6. Ruch turystyczny w województwach – syntetyczne ujęcie z wykorzystaniem metod grupowania hierarchicznego

Chapter 6 . Tourist traffic in voivodships – synthetic approach using hierarchical clustering methods

W celu scharakteryzowania ruchu turystycznego na terenie województw wykorzystano algorytm AGNES (Agglomerative Nesting) służący hierarchicznemu grupowaniu obiektów podobnych (Kaufman i Rousseeuw, 1990⁷). Algorytm opiera się na wyborze metryki między obiektami oraz na wyborze metody obliczania odległości pomiędzy klastrami. Do wyboru metody obliczania odległości pomiędzy klastrami użyto wskaźnika korelacji kofenetycznej (Sokal, R. R., Rohlf, F. J., 1962⁸). Optymalną liczbę klastrów wybrano, wykorzystując indeks Dunna oraz indeks Daviesa-Bouldina. W pierwszym etapie procesu każde województwo stanowiło osobny klaster. Następnie województwa posiadające najbardziej zbliżone wartości cech były łączone w nowe klastry. Proces ten był kontynuowany aż do scalenia dwóch ostatnich klastrów.

Do obliczenia odległości między klastrami wykorzystano metrykę Euklidesową oraz metodę pełnego wiązania.

Do scharakteryzowania natężenia ruchu turystycznego wybrano pięć wskaźników związanych z wykorzystaniem obiektów noclegowych⁹ oraz podróżami turystów¹⁰ w 2023r.:

- turyści korzystający z obiektów noclegowych na 1 000 ludności,
- średnia długość pobytu turysty w obiekcie noclegowym,
- stopień wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych,
- liczba wizyt wielodniowych mieszkańców Polski uwzględniających tylko nieodpłatne formy zakwaterowania na 1 000 ludności,
- szacunkowa liczba wizyt jednodniowych mieszkańców Polski na 1 000 ludności¹¹.

W 2023 r. województwo zachodniopomorskie podobnie jak w roku poprzednim wyróżniało się na tyle, że uformowało osobny klaster. Na tle pozostałych województw wyróżniało się najwyższymi wskaźnikami w przypadku liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych na 1 000 ludności (2 090,3 osoby), średniej długości pobytu turysty w obiekcie noclegowym (4,6 nocy), stopnia wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych (47,7%) oraz liczby wizyt wielodniowych mieszkańców Polski na 1 000 ludności (4 440,6 wizyty). W przypadku liczby wizyt jednodniowych mieszkańców Polski na 1 000 ludności, to województwo zachodniopomorskie (1415,3 wizyty) ustępowało jedynie województwu pomorskiemu.

Województwo pomorskie, które również utworzyło osobny klaster, uzyskało najwyższe wartości wskaźnika dotyczącego liczby wizyt jednodniowych mieszkańców Polski w przeliczeniu na 1 000 ludności (1 634,7 wizyty). Wysokie wartości odnotowano również w przypadku liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych na 1 000 ludności (1 469,1 osoby), średniej długości pobytu turysty w obiekcie noclegowym (2,9 nocy), liczby wizyt wielodniowych mieszkańców Polski na 1 000 ludności (3 999,2 wizyty) oraz stopnia wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych (41,8%). W 2022 r. województwo pomorskie tworzyło wspólny klaster z województwem małopolskim.

Do trzeciego klastra należały województwa: małopolskie, dolnośląskie, mazowieckie i kujawsko-pomorskie, które również cechowały się dosyć wysokimi wartościami wskaźników. W tej grupie wyróżniało się województwo małopolskie, w którym odnotowano drugą najwyższą wartość (wśród wszystkich województw) wskaźnika dotyczącego liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych w przeliczeniu na 1 000 ludności (1 665,7 osoby). Wysokie wartości uzyskano również w przypadku stopnia wykorzystania miejsc noclegowych w turystycznych obiektach noclegowych (43,4%), a także liczby wizyt wie-

⁷Kaufman, L., Rousseeuw P. J. 1990. Agglomerative nesting (program AGNES) in finding groups in data: an introduction to cluster analysis. John Wiley & Sons, Inc., Hoboken, NJ. Wiley Online Library: 199–252.

⁸Sokal R.R., Rohlf F.J. 1962. The Comparison of Dendrograms by Objective Methods. Taxon, Vol. 11, No. 2: 33–40.

⁹Dane dotyczą turystycznych obiektów noclegowych posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych.

¹⁰Pojęcie „wizyta” oznacza, że podczas jednej podróży odwiedzone więcej niż jedno województwo.

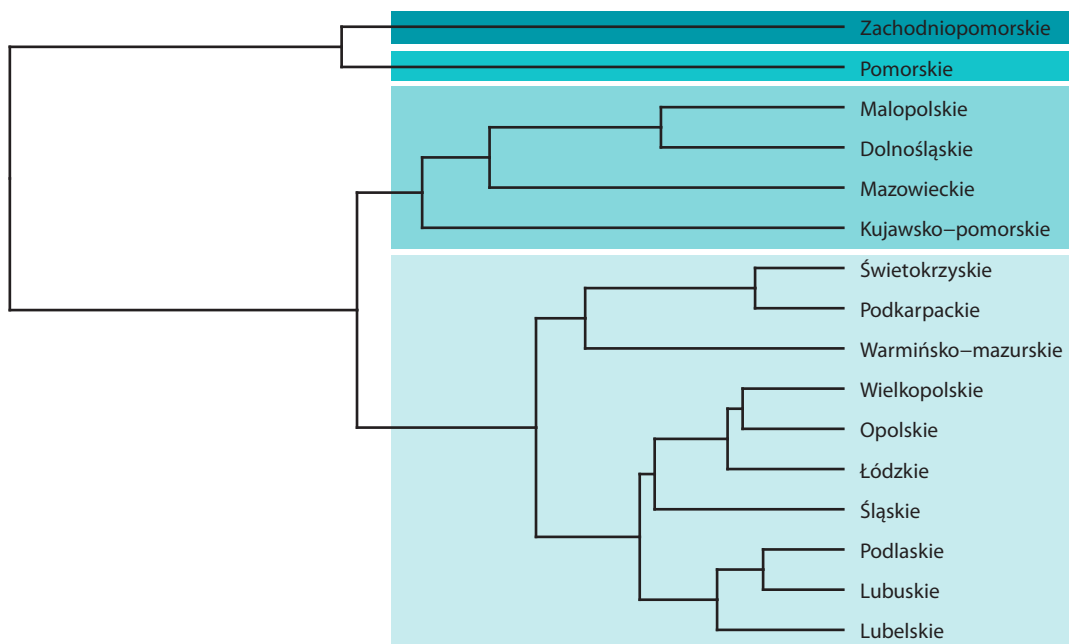
¹¹Dane oszacowane na podstawie danych historycznych i trendów pozostałych wskaźników.

lodniowych mieszkańców Polski na 1 000 ludności (2 823,0 wizyty). Województwo mazowieckie charakteryzowało się wysoką wartością wskaźnika dotyczącego stopnia wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych (44,7% – trzecia wartość w kraju), natomiast w przypadku średniej długości pobytu turysty w obiekcie noclegowym w tym województwie odnotowano najniższą wartość (1,7 nocy). Województwo dolnośląskie cechowało się wysoką wartością liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych w przeliczeniu na 1 000 ludności (1 455,6 osoby), natomiast województwo kujawsko-pomorskie stopniem wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach turystycznych (45,9%).

Do czwartego klastra zaklasyfikowano pozostałe dziesięć województw. Klaster ten charakteryzował się niskimi wartościami wskaźników. Najwyższe wartości w tym klastrze odnotowano w przypadku województwa warmińsko-mazurskiego i podkarpackiego. W pierwszym z wymienionych województw odnotowano wysoką wartość wskaźnika dotyczącego liczby wizyt wielodniowych mieszkańców Polski w przeliczeniu na 1 000 ludności (2 553,3 wizyty) oraz liczby turystów korzystających z obiektów noclegowych na 1 000 ludności (944,4 osoby). Województwo warmińsko-mazurskie, podobnie jak województwo podkarpackie wśród pozostałych województw zaklasyfikowanych do czwartego klastra charakteryzowały się najwyższą wartością wskaźnika dotyczącego średniego czasu pobytu turysty w obiekcie noclegowym – po 3,0 nocy.

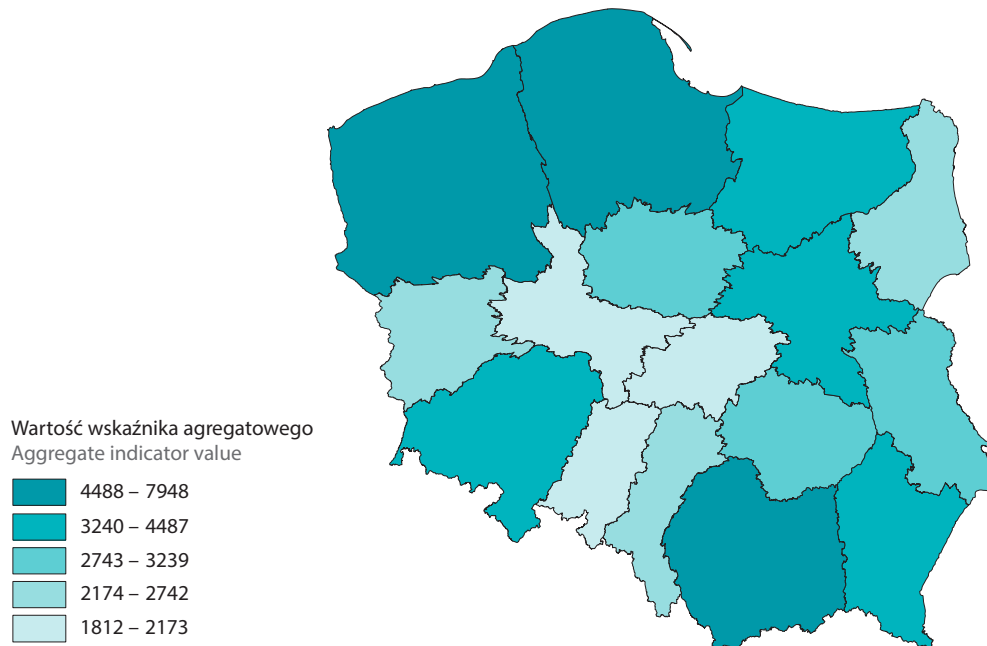
W celu syntetycznego ujęcia natężenia ruchu turystycznego zbudowano wskaźnik agregatowy będący sumą liczby wizyt wielodniowych w nieodpłatnych miejscach zakwaterowania w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców oraz liczby turystów korzystających z bazy noclegowej w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców. Wyniki zostały zwizualizowane w postaci kartogramu anamorficznego (Mapa 16), w którym powierzchnia jednostek terytorialnych zależy od wskaźnika agregatowego. W związku z tym, im większa jest wartość wskaźnika agregatowego, tym większe powierzchniowo staje się województwo. Algorytm zachowuje układ województw, jak i ich przybliżony kształt. Kartogram wykonano, stosując algorytm opisany w pracy Dougenik, Chrisman, Niemeyer (1985)¹² zaimplementowany w pakiecie „cartogram” w języku R.

Wykres 37. Klasyfikacja ruchu turystycznego w 2023 r.
Chart 37. Clusters of tourist traffic in 2023

¹²Dougenik, J. A., Chrisman, N. R., Niemeyer, D. R., (1985). An algorithm to construct continuous area cartograms. The Professional Geographer, 37(1), pp. 75–81.

Mapa 16. Natężenie ruchu turystycznego w 2023 r.
 Map 16. Tourist traffic volume in 2023

W 2023 r. największe natężenie ruchu turystycznego odnotowano w województwie zachodniopomorskim, a następnie w województwie pomorskim i małopolskim. Nieco niższym poziomem wskaźnika agregatowego charakteryzowały się województwa: warmińsko-mazurskie, dolnośląskie, mazowieckie i podkarpackie. Najmniejszym natężeniem ruchu turystycznego charakteryzowało się województwo opolskie. Niskim poziomem wskaźnika agregatowego charakteryzowały się również województwa: wielkopolskie oraz łódzkie.

Rozdział 7. Ruch graniczny

Chapter 7 . Border traffic

Dane dotyczące ruchu granicznego zostały oszacowane na podstawie wyników badania statystyki publicznej „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”. Do opracowania wyników zostały także wykorzystane dane portów morskich i lotniczych oraz Urzędu Lotnictwa Cywilnego dotyczące międzynarodowego ruchu pasażerskiego, jak również dane Komendy Głównej Straży Granicznej w zakresie ruchu na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen na terenie Polski. W przypadku granicy lądowej wewnętrzną granicę Unii Europejskiej na terenie Polski stanowią odcinki granicy Polski z: Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą, natomiast zewnętrzną – granica z Rosją, Białorusią i Ukrainą.

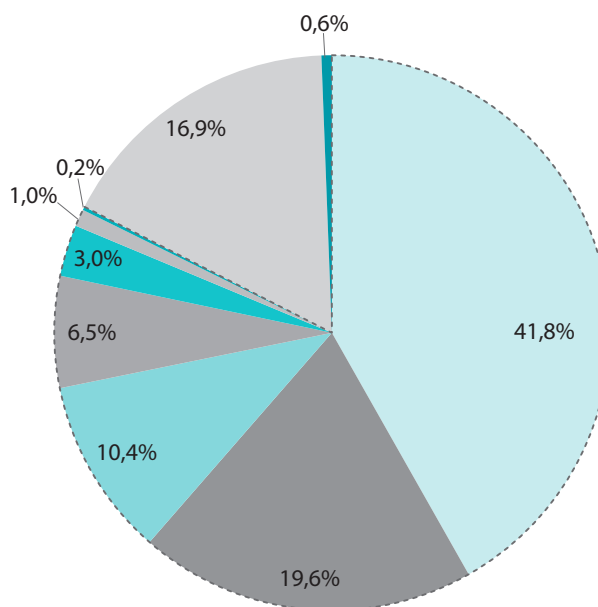
W 2023 r. szacunkowa liczba przekroczeń granicy Polski wyniosła 285,1 mln i wzrosła w porównaniu z 2022 r. o 6,4%. Liczba przekroczeń cudzoziemców („do” i „z” Polski) wyniosła 161,4 mln (wzrost o 5,2%), co stanowiło 56,6% ogółu liczb przekroczeń, natomiast liczba przekroczeń mieszkańców Polski wyniosła 123,6 mln (wzrost o 7,9%).

Wykres 38. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) według odcinków granicy w 2023 r.
Chart 38. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) by border sections in 2023

Granica:

Border:

- lądowa z:
 land border with:
- Niemcami
Germany
 - Czechami
Czechia
 - Słowacją
Slovakia
 - Ukrainą
Ukraine
 - Litwą
Lithuania
 - Białorusią
Belarus
 - Rosją
Russia
- na lotniskach
at airports
- morska
sea

Ruch graniczny na granicy lądowej (łącznie cudzoziemców i Polaków) wyniósł 235,2 mln i stanowił 82,5% ogółu przekroczeń granicy, z tego na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej – 74,7% (213,1 mln), a na zewnętrznej – 7,8% (22,1 mln). Na lotniskach odnotowano 48,1 mln przekroczeń (16,9% ruchu ogółem), natomiast na granicy morskiej – 1,7 mln (0,6% ogółu przekroczeń).

Tablica 18. Ruch graniczny osób (z Polski i do Polski) w 2023 r.
Table 18. Border traffic of persons (from Poland and to Poland) in 2023

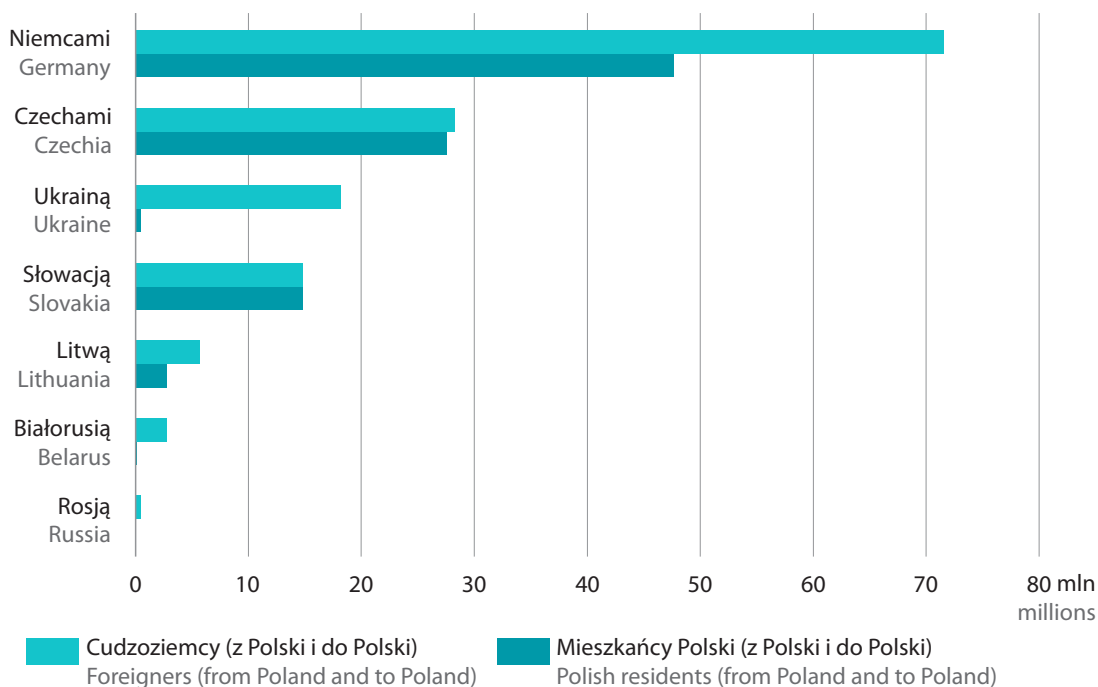
Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	Granica Border		
		lądowa land	na lotniskach at airports	morska sea
w mln in millions				
Ogółem Total	285,1	235,2	48,1	1,7
Poza strefą Schengen non-Schengen	42,8	22,1	20,5	0,1
Schengen Schengen	242,3	213,1	27,6	1,6
w odsetkach in percentage				
Ogółem Total	100,0	100,0	100,0	100,0
Poza strefą Schengen non-Schengen	15,0	9,4	42,7	6,8
Schengen Schengen	85,0	90,6	57,3	93,2

Na granicy lądowej dominowały przekroczenia cudzoziemców – na zewnętrznej granicy UE na terenie Polski udział ten wyniósł 96,8%, a na wewnętrznej – 56,5%. Zauważyć należy jednak, że na odcinkach granicy Polski ze Słowacją i z Czechami udział przekroczeń granicy przez mieszkańców Polski i cudzoziemców wyniósł odpowiednio: po 50,0% na granicy polsko-słowackiej oraz 50,7% (cudzoziemcy) i 49,3% (mieszkańcy Polski) na granicy polsko-czeskiej. W przypadku granicy na lotniskach oraz w portach morskich większy był udział przekroczeń mieszkańców Polski (odpowiednio 60,6% i 57,4%).

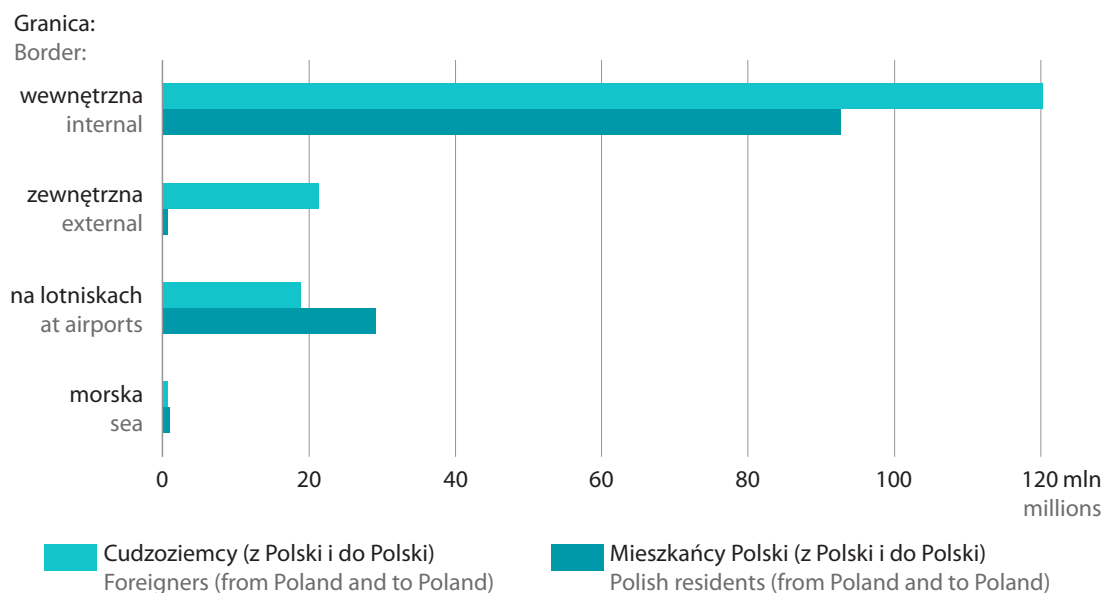
Wykres 39. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski na granicy lądowej w 2023 r.
Chart 39. Border traffic of foreigners and Polish residents on the land border in 2023

Granica z:

Border with:

Wykres 40. Ruch graniczny cudzoziemców i mieszkańców Polski według odcinków granicy w 2023 r.
Chart 40. Border traffic of foreigners and Polish residents by border sections in 2023

W porównaniu z 2022 r. największy wzrost ruchu granicznego wystąpił na lotniskach – o 33,2% (łącznie cudzoziemców i Polaków). Na zewnętrznej granicy lądowej UE na terenie Polski liczba przekroczeń była wyższa niż przed rokiem o 5,3%, a na wewnętrznej o 1,9%. W portach morskich zaobserwowano spadek ruchu granicznego o 4,5%.

Największe natężenie ruchu odnotowano w 3 kwartale – 83,6 mln (łącznie cudzoziemców i Polaków), co stanowiło 29,3% ruchu w 2023 r., najmniejsze zaś w 1 kwartale – 60,0 mln (21,0% ruchu ogółem).

7.1. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, na lotniskach i granicy morskiej

7.1. Border traffic of persons on the Polish border with the European Union countries, at airports and the sea border

W 2023 r. szacunkowa liczba przekroczeń lądowej granicy Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją i Litwą wyniosła 213,1 mln osób i było to o 1,9% więcej niż w 2022 r. W kierunku „do Polski” granicę przekroczyło 106,5 mln osób (o 1,8% więcej niż przed rokiem), natomiast w kierunku „z Polski” – 106,6 mln osób (o 2,1% więcej niż przed rokiem). Udział mieszkańców Polski w ruchu granicznym wyniósł 43,5% („do” i „z” Polski), natomiast cudzoziemców – 56,5% („do” i „z” Polski). Najwięcej przekroczeń odnotowano w 3 kwartale – 60,5 mln (28,4% ruchu granicznego na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), a najmniej – w 1 kwartale – 46,0 mln (21,6%).

Tablica 19. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2023 r.

Table 19. Border traffic of Polish residents and foreigners on the Polish land border with neighbouring countries of the European Union in 2023

Kwartały Quarters	Przekroczenia granicy Crossings of the border				
	ogółem total	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
	w tys. in thousands				
1 kw. Q1	46 045,5	10 045,9	10 021,0	12 905,0	13 073,6
2 kw. Q2	56 887,3	11 782,6	11 983,0	16 579,9	16 541,9
3 kw. Q3	60 536,2	13 190,4	13 108,4	17 144,9	17 092,5
4 kw. Q4	49 611,4	11 229,5	11 392,7	13 353,4	13 635,7
1–4 kw. Q1–4	213 080,4	46 248,4	46 505,1	59 983,2	60 343,7

W 2023 r. najwięcej osób przekraczało granicę lądową Polski z Niemcami (55,9% ogółu przekroczeń lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej), następnie granicę z Czechami (26,2%), Słowacją (13,9%), a najmniej z Litwą (4,0%). Struktura przekroczeń według poszczególnych odcinków granicy w 2023 r. była podobna jak w poprzednim roku.

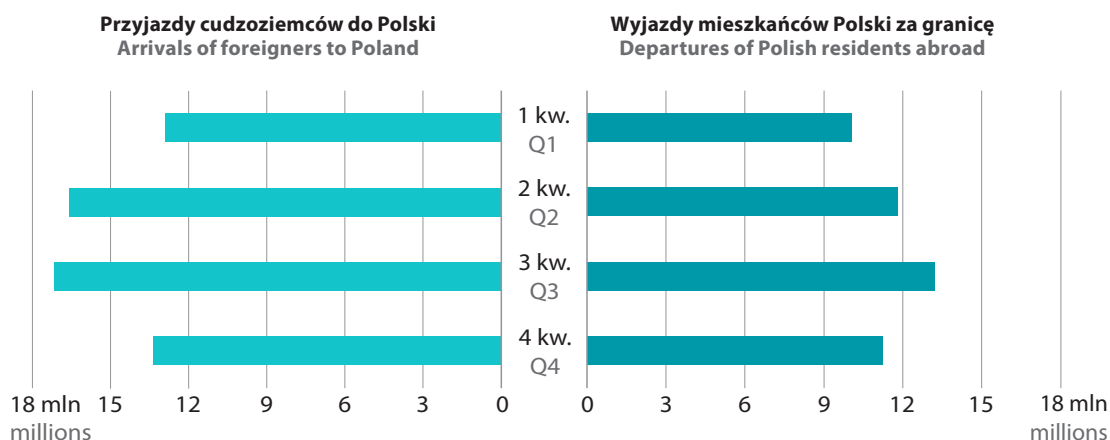
Tablica 20. Przekroczenia lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej przez mieszkańców Polski i cudzoziemców według kwartałów w 2023 r.

Table 20. Crossings of the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by Polish residents and foreigners by quarters in 2023

Wyszczególnienie Specification	1 kw. Q1	2 kw. Q2	3 kw. Q3	4 kw. Q4	1–4 kw. Q1–4
	w tys. in thousands				
Granica wewnętrzna UE EU's internal border	46 045,5	56 887,3	60 536,2	49 611,4	213 080,4
Niemcy Germany	26 562,5	32 267,9	33 505,2	26 840,6	119 176,2
Czechy Czechia	11 873,9	14 586,5	15 981,4	13 371,1	55 813,0
Słowacja Slovakia	5 881,6	7 755,1	8 704,5	7 329,6	29 670,8
Litwa Lithuania	1 727,5	2 277,8	2 345,0	2 070,0	8 420,4

Wykres 41. Ruch graniczny osób na lądowej granicy Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2023 r.

Chart 41. Border traffic of persons at the land border of Poland with neighbouring countries of the European Union by quarters in 2023

Przez granicę lądową Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2023 r. do Polski przyjechało 60,0 mln cudzoziemców i było to o 1,7% więcej niż w 2022 r. Liczba ta obejmuje osoby, które spędziły w Polsce kilka godzin (odwiedzający jednodniowi), jak i osoby, które pozostały w naszym kraju przynajmniej przez jedną noc (turyści). Najwięcej cudzoziemców w 2023 r. przyjechało do Polski w 3 kwartale – 17,1 mln osób, co stanowiło 28,6% ogółu przyjazdów w ciągu roku (w 2022 r. najwięcej cudzoziemców przyjechało do Polski w 2 kwartale – 17,2 mln tj. 29,2% ogółu przyjazdów w ciągu roku). Najmniej cudzoziemców przyjechało w 1 kwartale – 12,9 mln osób, co stanowiło 21,5% ogółu przyjazdów (w 2022 r. 11,8 mln – 20,0%).

Tablica 21. Przyjazdy cudzoziemców do Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2023 r.

Table 21. Arrivals of foreigners to Poland across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2023

Wyszczególnienie Specification	1 kw. Q1	2 kw. Q2	3 kw. Q3	4 kw. Q4	1–4 kw. Q1–4
	w tys. in thousands				
Granica wewnętrzna UE EU's internal border	12 905,0	16 579,9	17 144,9	13 353,4	59 983,2
Niemcy Germany	7 821,1	10 187,8	10 217,4	7 339,9	35 566,3
Czechy Czechia	2 961,1	3 747,0	3 912,8	3 497,9	14 118,8
Słowacja Slovakia	1 539,6	1 864,8	2 219,8	1 801,6	7 425,8
Litwa Lithuania	583,3	780,2	794,9	714,0	2 872,4

W 2023 r. przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej wyjechało 46,2 mln mieszkańców Polski i było to o 2,2% więcej niż w 2022 r. Najwięcej wyjazdów odnotowano w 3 kwartale – 13,2 mln, co stanowiło 28,5% wyjazdów mieszkańców Polski w ciągu 2023 r. (w 2022 r. 13,0 mln – 28,8%), a najmniej w 1 kwartale – 10,0 mln, co stanowiło 21,7% ogółu wyjazdów (w 2022 r. 9,8 mln – również 21,7%).

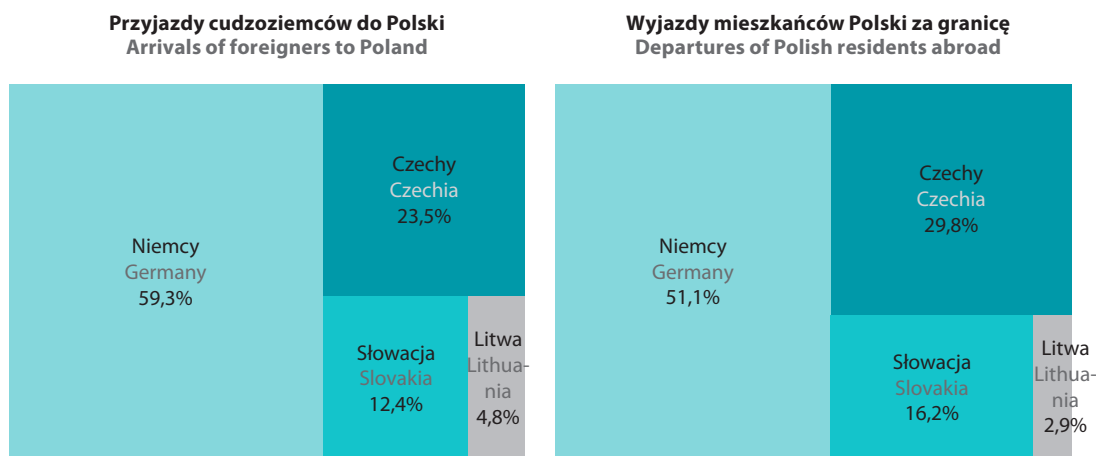
Tablica 22. Wyjazdy mieszkańców Polski przez lądową granicę Polski z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej według kwartałów w 2023 r.

Table 22. Departures of Polish residents across the land border of Poland with neighbouring European Union countries by quarters in 2023

Wyszczególnienie Specification	1 kw. Q1	2 kw. Q2	3 kw. Q3	4 kw. Q4	1–4 kw. Q1–4
	w tys. in thousands				
Granica wewnętrzna UE EU's internal border	10 045,9	11 782,6	13 190,4	11 229,5	46 248,4
Niemcy Germany	5 376,0	5 913,8	6 553,3	5 785,7	23 628,7
Czechy Czechia	2 940,9	3 477,3	4 098,0	3 259,1	13 775,2
Słowacja Slovakia	1 443,0	2 032,9	2 152,8	1 853,3	7 481,9
Litwa Lithuania	286,0	358,7	386,4	331,4	1 362,5

Wykres 42. Przyjazdy cudzoziemców do Polski oraz wyjazdy mieszkańców Polski za granicę według odcinków granicy z sąsiednimi krajami Unii Europejskiej w 2023 r.

Chart 42. Arrivals of foreigners to Poland and departures of Polish residents abroad by border sections with neighbouring European Union countries in 2023

Ruch graniczny na lotniskach ukształtował się w 2023 r. na poziomie 48,1 mln przekroczeń i było to o 33,2% więcej niż w poprzednim roku (w kierunku „z” i „do” Polski). Liczba przekroczeń granicy na lotniskach przez mieszkańców Polski wyniosła 29,2 mln, co stanowiło 60,6% ogółu przekroczeń na tym odcinku granicy (o 33,0% więcej niż w 2022 r.). W 2023 r. granicę na lotniskach przekroczyło również 18,9 mln cudzoziemców (o 33,4% więcej niż w poprzednim roku). Najwięcej mieszkańców Polski (9,9 mln), jak również cudzoziemców (5,9 mln) przekroczyło granicę na lotniskach w 3 kwartale, co stanowiło odpowiednio 33,9% przekroczeń granicy przez rezydentów i 30,9% przekroczeń granicy przez cudzoziemców w 2023 r. Najmniej przekroczeń granicy na lotniskach wystąpiło w 1 kwartale – 5,3 mln mieszkańców Polski i 3,6 mln cudzoziemców (odpowiednio 18,2% i 18,8%).

Tablica 23. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na lotniskach w 2023 r.^a
Table 23. Border traffic of Polish residents and foreigners at airports in 2023^a

Kwartały Quarters	Przekroczenia granicy Crossings of the border				
	ogółem total	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
	w tys. in thousands				
1 kw. Q1	8 880,2	2 706,8	2 604,8	1 767,9	1 800,7
2 kw. Q2	12 891,3	4 040,7	3 823,5	2 538,9	2 488,2
3 kw. Q3	15 760,6	5 024,1	4 878,9	2 993,6	2 864,0
4 kw. Q4	10 593,5	3 083,3	3 014,5	2 295,5	2 200,1
1–4 kw. Q1–4	48 125,6	14 854,8	14 321,8	9 595,9	9 353,1

a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną.
 a Including crossings registered by the Border Guard.

W 2023 r. na granicy morskiej (w kierunku „z” i „do” Polski) odnotowano 1,7 mln przekroczeń i było to o 4,5% mniej niż w 2022 r. Liczba przekroczeń tego odcinka granicy przez mieszkańców Polski wyniosła 1,0 mln (o 3,9% mniej niż w 2022 r.), co stanowiło 57,4% ogółu przekroczeń na granicy morskiej. Granicę morską w 2023 r. przekroczyło 0,7 mln cudzoziemców, o 5,2% mniej niż w poprzednim roku. Wśród mieszkańców Polski, jak i wśród cudzoziemców największy ruch zaobserwowano w 3 kwartale. Wyniósł on odpowiednio 327,5 tys. (32,9% przekroczeń rezydentów) i 260,1 tys. (35,2% przekroczeń cudzoziemców).

Tablica 24. Ruch graniczny mieszkańców Polski i cudzoziemców na granicy morskiej w 2023 r.^a
Table 24. Border traffic of Polish residents and foreigners at the sea border in 2023^a

Kwartały Quarters	Przekroczenia granicy Crossings of the border				
	ogółem total	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
	w tys. in thousands				
1 kw. Q1	326,0	107,4	94,8	54,1	69,6
2 kw. Q2	474,7	115,6	135,2	102,9	121,0
3 kw. Q3	587,6	159,6	167,9	126,8	133,3
4 kw. Q4	345,7	99,8	115,5	74,6	55,8
1–4 kw. Q1–4	1 733,9	482,4	513,4	358,4	379,8

a Łącznie z przekroczeniami rejestrowanymi przez Straż Graniczną.
 a Including crossings registered by the Border Guard.

7.2. Ruch graniczny osób na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen

7.2. Border traffic of persons on the Polish border with countries not belonging to the Schengen area

W związku z przystąpieniem Polski w dniu 21 grudnia 2007 r. do strefy Schengen – obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych oraz zniesieniem z dniem 30 marca 2008 r. kontroli na lotniczych przejściach granicznych, Straż Graniczna obecnie rejestruje ruch osób i środków transportu tylko na tych granicach Polski, które są jednocześnie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej, a na granicach pomiędzy państwami członkowskimi tylko w okresie czasowego przywrócenia kontroli granicznej. Dane za 2023 r. prezentowane na wykresach obejmują ruch graniczny na zewnętrznej granicy UE oraz strefy Schengen, tj. na odcinkach granicy z Rosją, Białorusią, Ukrainą oraz częściowo na przejściach lotniczych i morskich. Dane o ruchu na granicy morskiej i lotniczej zgodnie z ustaleniami układu z Schengen, nie obejmują tzw. „lotów wewnętrznych¹³” i „regularnych wewnętrznych połączeń promowych¹⁴”.

Liczba dokonanych odpraw (przekroczeń granicy) cudzoziemców, jak i Polaków oznacza, że każda osoba jest liczona tyle razy, ile razy przekracza granicę.

Według danych Straży Granicznej¹⁵, w 2023 r. na przejściach granicznych zlokalizowanych na granicy z Rosją, Białorusią i Ukrainą oraz na lotniskach (loty poza strefę Schengen) i w portach morskich (rejsy poza strefę Schengen) dokonano 42,8 mln odpraw osób wjeżdżających i wyjeżdżających z Polski, w tym 28,2 mln odpraw cudzoziemców, które stanowiły 65,9% ogółu przekroczeń. Ruch na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen odbywał się na 68 przejściach granicznych, spośród których najwięcej było przejść lotniczych – 25 (w tym 9 przejść z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku), następnie drogowych – 17 (w tym 3 przejścia drogowe z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku), morskich – 15 (w tym 7 przejść w portach morskich z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku) oraz kolejowych – 11 (w tym 1 przejście kolejowe z udziałem poniżej 1 000 przekroczeń granicy w ciągu roku). W 2023 r. Straż Graniczna nie odnotowała odpraw na rzecznych przejściach granicznych. W stosunku do 2022 r. wzrosła o 1 liczba przejść drogowych i o 2 liczba przejść kolejowych, natomiast nie zmieniła się liczba przejść na lotniskach i w portach morskich. Największą liczbę odpraw (20,5 mln) zanotowano na przejściach na lotniskach, które stanowiły 47,9% ogółu odpraw na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen. Następne w kolejności były przejścia drogowe – 46,8% (20,0 mln). Odprawy na granicznych przejściach kolejowych stanowiły 5,0% (2,1 mln), a w portach morskich – 0,3% (0,1 mln).

¹³„Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium państwa członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

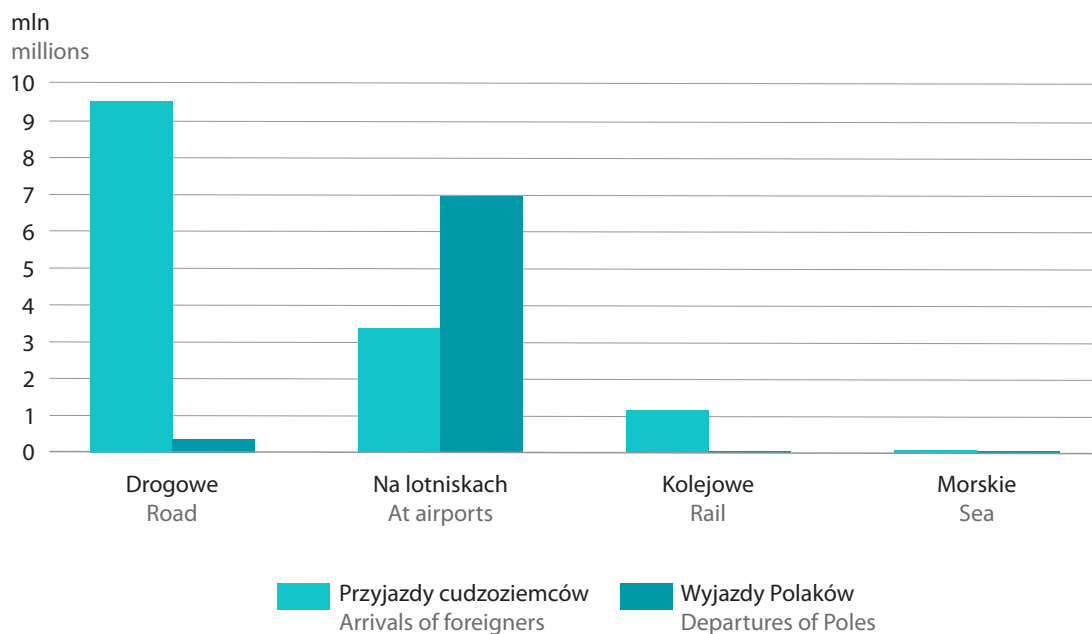
¹⁴„Regularne wewnętrzne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe między dwoma tymi samymi portami, lub większą ich liczbą, usytuowanymi na terytorium państw członkowskich, bez zawijania do jakichkolwiek portów poza terytorium państw członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

¹⁵Od 2011 r. dane odnoszące się do liczby przyjazdów i wyjazdów dotyczą pasażerów, jak również załóg środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów.

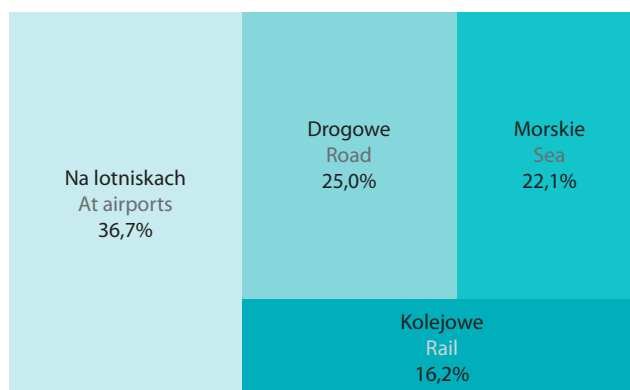
Tablica 25. Ruch graniczny poza strefą Schengen według rodzaju przejść granicznych w 2023 r.
Table 25. Border traffic outside the Schengen area by type of crossing points in 2023

Wyszczególnienie Specification	Przekroczenia granicy Crossings of the border					
	ogółem w tys. total in thousands	2022 = 100	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
			z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
			w tys. in thousands			
Ogółem Total	42 784,6	114,6	7 313,5	7 284,7	14 019,8	14 166,6
Drogowe Road	20 006,0	102,6	338,6	335,0	9 509,2	9 823,2
Kolejowe Rail	2 131,4	140,9	20,2	20,3	1 108,7	982,2
Morskie Sea	117,1	98,2	15,6	13,2	44,5	43,8
Na lotniskach At airports	20 530,0	126,7	6 939,2	6 916,2	3 357,3	3 317,3

Wykres 43. Przekroczenia granicy poza strefę Schengen według rodzajów przejść granicznych w 2023 r.
Chart 43. Crossings of the border outside the Schengen area by type of border crossing points in 2023

Wykres 44. Przejścia graniczne według rodzajów w 2023 r.
Chart 44. Border crossing points by type in 2023

Wśród ogólnej liczby przejść granicznych na granicy zewnętrznej UE oraz strefy Schengen największy odsetek stanowiły przejścia na lotniskach – 36,7%. Największy odsetek przekroczeń granicy również zarejestrowano na przejściach na lotniskach – 47,9% ogółu przekroczeń rejestrowanych przez Straż Graniczną.

Na zewnętrznej lądowej granicy Unii Europejskiej (tzn. granicy Polski z Rosją, Białorusią i Ukrainą) w 2023 r. odnotowano 22,1 mln odpraw – wzrost o 5,3% w porównaniu z poprzednim rokiem.

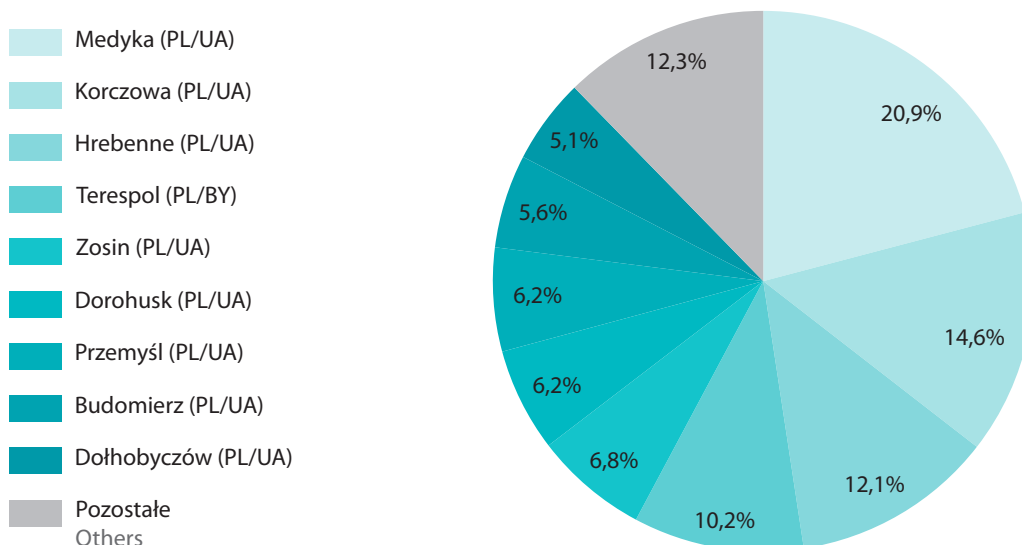
W 2023 r. ruch na zewnętrznej lądowej granicy UE, tj. przejścia drogowe i kolejowe stanowił 51,7% rejestrowanych przyjazdów i wyjazdów na granicy Polski z krajami spoza strefy Schengen (pozostałe odprawy notowano na lotniskach i w portach morskich). Zanotowano wzrost liczby odpraw na granicy z Rosją (o 58,6%) oraz z Ukrainą (o 7,7%), natomiast spadła liczba odpraw na granicy z Białorusią (o 12,7%). Najwięcej odpraw na zewnętrznej lądowej granicy UE dokonano na przejściach granicznych z Ukrainą – 84,1% ogółu odpraw.

Tablica 26. Ruch graniczny na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej
Table 26. Border traffic at the external land border of the European Union

Wyszczególnienie Specification	Liczba odpraw Number of checks	
	2022	2023
	w tys. in thousands	
Granica zewnętrzna UE EU's external border	21 016,3	22 137,5
Rosja Russia	369,2	585,4
Białoruś Belarus	3 358,1	2 930,1
Ukraina Ukraine	17 289,0	18 621,9

Wykres 45. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na przejściach drogowych i kolejowych w 2023 r.

Chart 45. The structure of border checks outside the Schengen area at road and rail border crossings in 2023

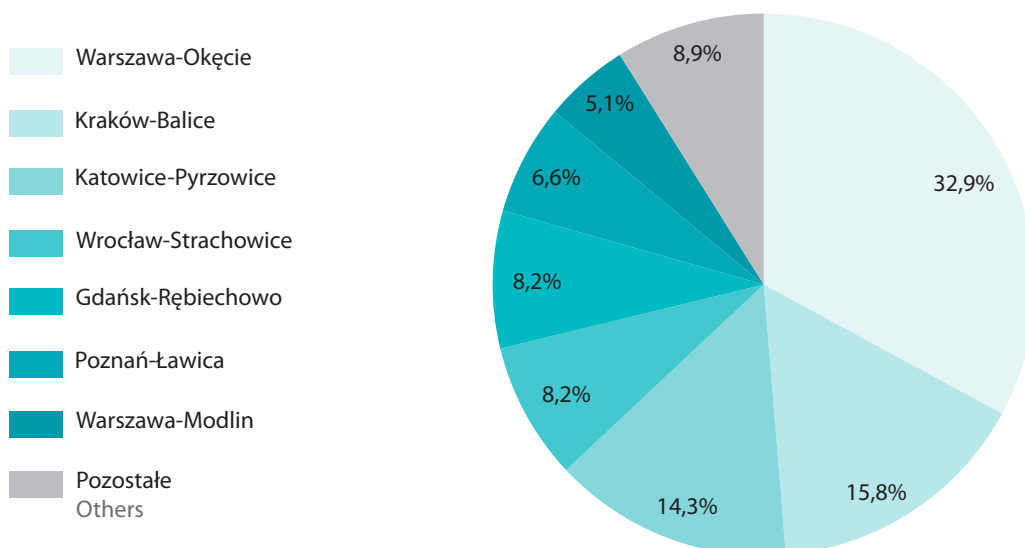

Pośród przejść lotniczych najwięcej przekroczeń granicy zewnętrznej odnotowano w następujących portach:

- Warszawa-Okęcie – 6,8 mln (wzrost o 25,0% w porównaniu z 2022 r.),
- Kraków-Balice – 3,2 mln (wzrost o 31,8%),
- Katowice-Pyrzowice – 2,9 mln (wzrost o 34,3%),
- Wrocław-Strachowice – 1,7 mln (wzrost o 29,3%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 1,7 mln (wzrost o 25,0%),
- Poznań-Ławica – 1,4 mln (wzrost o 19,1%),
- Warszawa-Modlin – 1,0 mln (spadek o 0,3%).

Wykres 46. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen na lotniskach w 2023 r.

Chart 46. The structure of border checks outside the Schengen area at airports in 2023

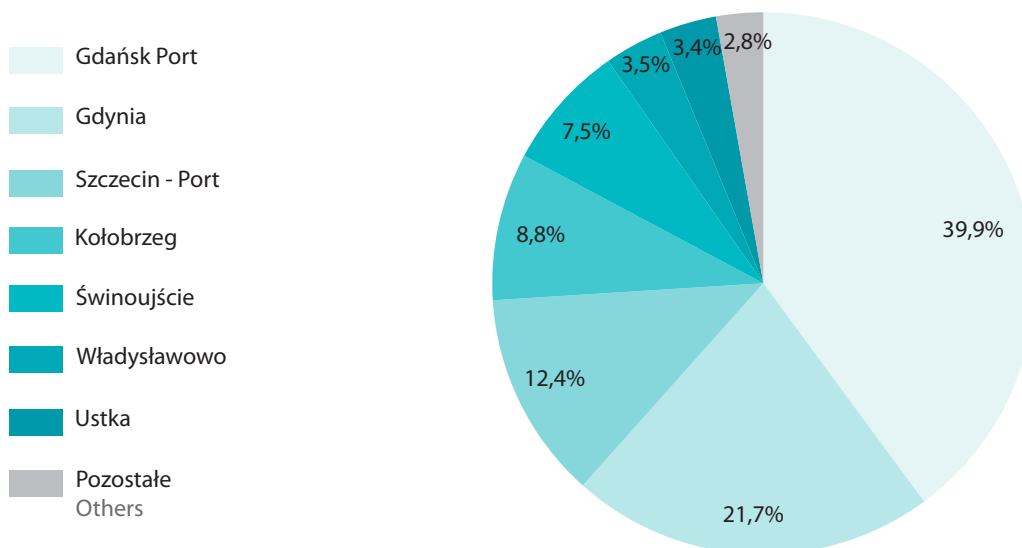

Największą liczbę przekroczeń granicy w podróżach poza strefę Schengen odnotowano kolejno dla następujących portów morskich:

- Gdańsk Port – 46,8 tys. (wzrost o 1,7% w porównaniu z 2022 r.),
- Gdynia – 25,4 tys. (spadek o 12,2%),
- Szczecin - Port – 14,5 tys. (spadek o 2,8%),
- Kołobrzeg – 10,3 tys. (wzrost o 10,8%),
- Świnoujście – 8,8 tys. (spadek o 4,4%),
- Władysławowo – 4,1 tys. (spadek o 2,4%),
- Ustka – 4,0 tys. (wzrost o 11,5%).

Wykres 47. Struktura odpraw granicznych poza strefę Schengen w portach morskich w 2023 r.

Chart 47. The structure of border checks outside the Schengen area in seaports in 2023

7.2.1. Przyjazdy cudzoziemców do Polski spoza strefy Schengen

7.2.1. Arrivals of foreigners to Poland from outside the Schengen area

Według danych pochodzących z rejestracji prowadzonej przez Straż Graniczną na przejściach granicznych zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen, w 2023 r. do Polski wjechało 14,0 mln cudzoziemców – wzrost o 2,6% w porównaniu z 2022 r. Liczba ta obejmuje zarówno osoby, które spędziły w Polsce zaledwie kilka godzin i są określane mianem odwiedzających jednodniowych, jak również turystów, którzy pozostali w naszym kraju przynajmniej na jedną noc.

Wśród odnotowanych przez Straż Graniczną przyjeżdżających na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej oraz strefy Schengen (lądowej, morskiej i na lotniskach) najliczniejszą grupę stanowili kolejno obywatele:

- Ukrainy – 9,5 mln (67,9% ogółu przyjazdów cudzoziemców, spadek o 0,8% w stosunku do 2022 r.),
- Białorusi – 1,3 mln (9,1% ogółu, spadek o 11,5%),
- Wielkiej Brytanii – 0,9 mln (6,6% ogółu, wzrost o 42,4%),
- Stanów Zjednoczonych – 0,2 mln (1,6% ogółu, wzrost o 19,9%),
- Niemiec – 0,2 mln (1,6% ogółu, wzrost o 41,6%),
- Izraela – 0,2 mln (1,1% ogółu, wzrost o 0,1%),
- Irlandii – 0,1 mln (1,0% ogółu, wzrost o 29,0%).

Tablica 27. Przyjazdy cudzoziemców spoza strefy Schengen do Polski według granic w 2023 r.
Table 27. Arrivals of foreigners from outside the Schengen area to Poland by borders in 2023

Wyszczególnienie Specification	Przyjazdy cudzoziemców do Polski Arrivals of foreigners to Poland		
	w tys. in thousands	w odsetkach in percentage	
Przyjazdy ogółem Total arrivals	14 019,8	100,0	.
Granica zewnętrzna UE ^a EU's external border ^a	10 617,9	75,8	100,0
Rosja Russia	236,0	.	2,2
Białoruś Belarus	1 326,7	.	12,5
Ukraina Ukraine	9 055,2	.	85,3
Granica morska Sea border	44,5	0,3	.
Lotniska Airports	3 357,3	23,9	.

a Dotyczy przejść drogowych i kolejowych.
 a It applies to road, rail crossings.

Największą liczbę przyjazdów cudzoziemców zanotowano na granicy z Ukrainą – 9,1 mln, co stanowiło 64,6% w stosunku do ogółu przyjazdów cudzoziemców, następnie na lotniskach – 3,4 mln przyjazdów (23,9% ogółu). Na granicy z Białorusią zarejestrowano 1,3 mln (9,5% ogółu), na granicy z Rosją – 0,2 mln przyjazdów cudzoziemców (1,7% ogółu), a na granicy morskiej 44,5 tys. (0,3% ogółu) przyjazdów cudzoziemców przez granicę zewnętrzną Unii Europejskiej oraz strefy Schengen.

Przekraczający granicę z Ukrainą cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejść w:

- Medyce – 2,2 mln przyjazdów, co stanowiło 23,8% udziału na ukraińskim odcinku granicy,
- Korczowej – 1,4 mln (15,3%),
- Hrebennem – 1,3 mln (13,9%).

Na granicy z Białorusią najchętniej wybierano przejścia drogowe w:

- Terespolu – 1,0 mln (77,7% udziału na odcinku białoruskim),
- Kukurykach – 218,8 tys. (16,5%).

Na granicy z Rosją cudzoziemcy najczęściej korzystali z przejść granicznych:

- Grzechotki-Mamonowo II – 220,0 tys. osób (93,2% udziału tego przejścia na rosyjskim odcinku granicy),
- Bezdedy-Bagrationski – 15,1 tys. (6,4%).

Cudzoziemcy przybywający do Polski samolotem najczęściej przekraczali granicę na lotnisku:

- Warszawa-Okęcie – 1,4 mln (42,7% odpraw cudzoziemców dokonanych na lotniskach),
- Kraków-Balice – 878,7tys. (26,2%),
- Katowice-Pyrzowice – 226,3 tys. (6,7%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 171,8 tys. (5,1%),
- Wrocław-Strachowice – 163,1 tys. (4,9%),
- Warszawa-Modlin – 143,3 tys. (4,3%),
- Rzeszów-Jasionka – 140,8 tys. (4,2%),
- Poznań-Ławica – 101,8 tys. (3,0%).

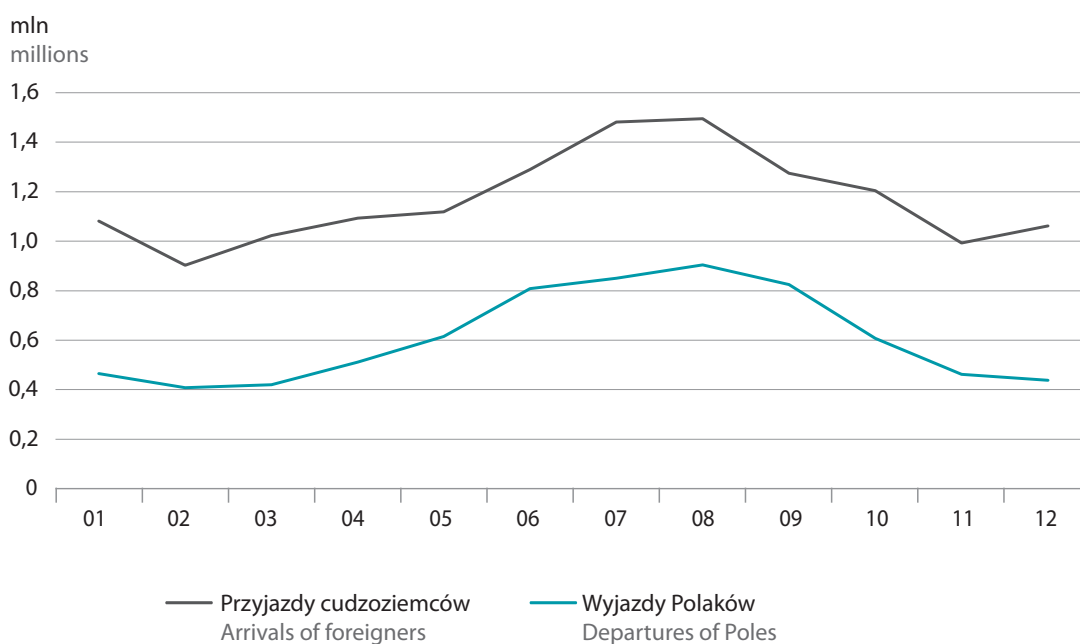
Z przejść morskich najpopularniejsze wśród cudzoziemców były przejścia graniczne w:

- Gdańsku Porcie – 20,9 tys. (47,0% udziału odpraw cudzoziemców przybywających do Polski drogą morską),
- Gdyni – 13,2 tys. (29,6%),
- Szczecinie - Porcie – 6,1 tys. (13,6%),
- Świnoujściu – 3,7 tys. (8,4%).

Najwięcej przyjazdów cudzoziemców do Polski w 2023 r. odnotowano w sierpniu i lipcu – po 1,5 mln (odpowiednio 10,7% i 10,6% przyjazdów w ciągu roku). Najmniej cudzoziemców przyjechało do Polski w 2023 r. w lutym – 0,9 mln, co stanowiło 6,4% przyjazdów cudzoziemców w ciągu roku.

Wykres 48. Ruch graniczny poza strefę Schengen według miesięcy w 2023 r.

Chart 48. Border traffic outside the Schengen area by month in 2023

7.2.2. Wyjazdy Polaków poza strefę Schengen

7.2.2. Departures of Poles outside the Schengen area

W 2023 r. przez granicę zewnętrzną wyjechało 7,3 mln Polaków – wzrost o 22,4% w porównaniu z 2022 r. Porównując udział poszczególnych przejść granicznych w wyjazdach Polaków w latach 2022–2023, można zauważyć spadek udziału przejść drogowych o 1,2 p.proc. (2022 r. – 5,8%, 2023 r. – 4,6%) oraz przejść w portach morskich o 0,1 p.proc. (2022 r. – 0,3%, 2023 r. – 0,2%). Wzrósł natomiast udział przejść lotnicznych o 1,3 p.proc. (2022 r. – 93,6%, 2023 r. – 94,9%). Udział przejść kolejowych w porównaniu z 2022 r. nie zmienił się i wyniósł 0,3%.

Tablica 28. Zagraniczne wyjazdy mieszkańców Polski poza strefę Schengen według granic w 2023 r.
Table 28. Foreign trips of Polish residents outside the Schengen area by borders in 2023

Wyszczególnienie Specification	Wyjazdy Polaków za granicę Trips of Polish residents abroad		
	w tys. in thousands	w odsetkach in percentage	
Wyjazdy ogółem Total trips	7 313,5	100,0	.
Granica zewnętrzna UE ^a EU's external border ^a	358,8	4,9	100,0
Rosja Russia	40,9	.	11,4
Białoruś Belarus	75,2	.	21,0
Ukraina Ukraine	242,7	.	67,6
Granica morska Sea border	15,6	0,2	.
Lotniska Airports	6 939,2	94,9	.

a Dotyczy przejść drogowych i kolejowych.
a It applies to road, rail crossings.

Rejestrowane wyjazdy Polaków poza granicę zewnętrzną najczęściej były realizowane przez lotnicze przejścia graniczne, z których skorzystało 6,9 mln osób (w 2022 r. – 5,6 mln) – 94,9% wszystkich wyjazdów Polaków. Najczęściej korzystali oni z lotnisk:

- Warszawa-Okęcie – 2,0 mln wylotów (28,2% odpraw rodaków podróżujących za granicę samolotem),
- Katowice-Pyrzowice – 1,2 mln (18,0%),
- Kraków-Balice – 746,7 tys. (10,8%),
- Wrocław-Strachowice – 681,7 tys. (9,8%),
- Gdańsk-Rębiechowo – 668,9 tys. (9,6%),
- Poznań-Ławica – 580,4 tys. (8,4%),
- Warszawa-Modlin – 375,8 tys. (5,4%).

Polacy wyjeżdżający z kraju przez przejścia drogowe i kolejowe najczęściej korzystali z przejść granicznych zlokalizowanych na granicy z Ukrainą – 242,7 tys. wyjazdów, tj. 3,3% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach. Przejścia drogowe, które zanotowały największą liczbę wyjazdów to:

- Medyka – 80,3 tys. (33,1% udziału w wyjazdach przez granicę lądową z Ukrainą),
- Korczowa – 37,0 tys. (15,3%),
- Hrebenne – 35,3 tys. (14,5%),
- Krościenko – 20,8 tys. (8,6%).

Następnym w kolejności był odcinek granicy z Białorusią, gdzie zarejestrowano 75,2 tys. wyjazdów, co stanowiło 1,0% udziału tego odcinka granicy we wszystkich wyjazdach obywateli naszego kraju, a największy ruch wyjazdowy zarejestrowano na przejściach drogowych w:

- Terespolu – 34,6 tys. wyjazdów (46,0% udziału na białoruskim odcinku granicy),
- Kukurykach – 31,2 tys. (41,5%).

Przejścia graniczne z Rosją przekroczyło tylko 40,9 tys. wyjeżdżających Polaków, co stanowiło 0,6% udziału odcinka rosyjskiego w całości wyjazdów Polaków. Największy strumień wyjazdów odnotowano na przejściach granicznych:

- Grzechotki-Mamonowo II – 33,7 tys. (82,3% udziału tego przejścia na rosyjskim odcinku granicy),
- Bezledy-Bagratiowski – 6,8 tys. (16,6%).

Najmniej naszych rodaków udających się do krajów spoza strefy Schengen wybrało drogę morską – 15,6 tys. (0,2% udziału tego odcinka granicy w całości wyjazdów Polaków). Z przejść morskich najpopularniejsze wśród Polaków były porty w:

- Kołobrzegu – 5,3 tys. (34,1% odpraw Polaków podróżujących za granicę drogą morską),
- Gdańsku Porcie – 2,4 tys. (15,5%),
- Władysławowie – 2,2 tys. (13,8%),
- Ustce – 1,9 tys. (12,4%).

Szczyt zagranicznych wyjazdów Polaków przypadła na miesiące letnie. Największa liczba Polaków wyjechała w ciągu czterech miesięcy, tj. w sierpniu – 12,4% wszystkich wyjazdów w ciągu roku (904,1 tys.), w lipcu – 11,6% (850,0 tys.), we wrześniu – 11,3% (824,2 tys.) oraz w czerwcu – 11,1% (808,4 tys.). W pozostałych miesiącach liczba wyjazdów utrzymywała się na poziomie od 407,7 tys. (5,6%) w lutym do 615,4 tys. (8,4%) w maju.

7.2.3. Ruch graniczny środków transportu poza strefę Schengen

7.2.3. Border traffic of means of transport outside the Schengen area

Odprawy pojazdów kołowych dotyczą zewnętrznego odcinka granicy lądowej UE (granicy Polski z Rosją, Białorusią i Ukrainą), który nadal objęty jest kontrolą i rejestracją prowadzoną przez Straż Graniczną.

W 2023 r. dokonano 5,3 mln odpraw pojazdów kołowych wyjeżdżających lub wjeżdżających do Polski spoza strefy Schengen, z czego 3,3 mln, tj. 61,4% dotyczyło samochodów osobowych, 1,8 mln – 33,9% samochodów ciężarowych, a 0,2 mln – 4,7% stanowiły odprawy autokarów i autobusów.

Na zewnętrznej granicy lądowej UE w 2023 r. liczba odpraw pojazdów w porównaniu z 2022 r. spadła o 2,1%. Na odcinku granicy z Rosją odnotowano wzrost o 51,5%, z Ukrainą o 3,0%, natomiast na odcinku z Białorusią odnotowano spadek o 22,7%.

Najwięcej przekroczeń pojazdów kołowych zanotowano na odcinku granicy z Ukrainą – 4,0 mln (75,6% ogółu przekroczeń). Odcinek granicy Polski z Białorusią przekroczyło 1,1 mln pojazdów kołowych (20,0% ogółu przekroczeń), a z Rosją – 0,2 mln (4,4%).

Tablica 29. Ruch graniczny pojazdów kołowych (autobusy, samochody osobowe i ciężarowe) spoza strefy Schengen według granic w 2023 r.

Table 29. Border traffic of wheeled vehicles (buses, cars and trucks) outside the Schengen area by borders in 2023

Wyszczególnienie Specification	Przekroczenia granicy Crossings of the border				
	ogółem total	obywatele polscy Poles		cudzoziemcy foreigners	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousands			
Granica zewnętrzna UE EU's external border	5 313,8	482,5	443,7	2 071,6	2 316,0
Rosja Russia	233,5	41,3	41,0	73,1	78,1
Białoruś Belarus	1 060,9	252,5	244,0	242,1	322,3
Ukraina Ukraine	4 019,4	188,6	158,8	1 756,4	1 915,6

Na poszczególnych odcinkach zewnętrznej granicy lądowej UE udziały odpraw pojazdów kołowych obywateli Polski i cudzoziemców wynosiły odpowiednio:

- na granicy z Rosją: 35,2% i 64,8%,
- na granicy z Białorusią: 46,8% i 53,2%,
- na granicy z Ukrainą: 8,6% i 91,4%.

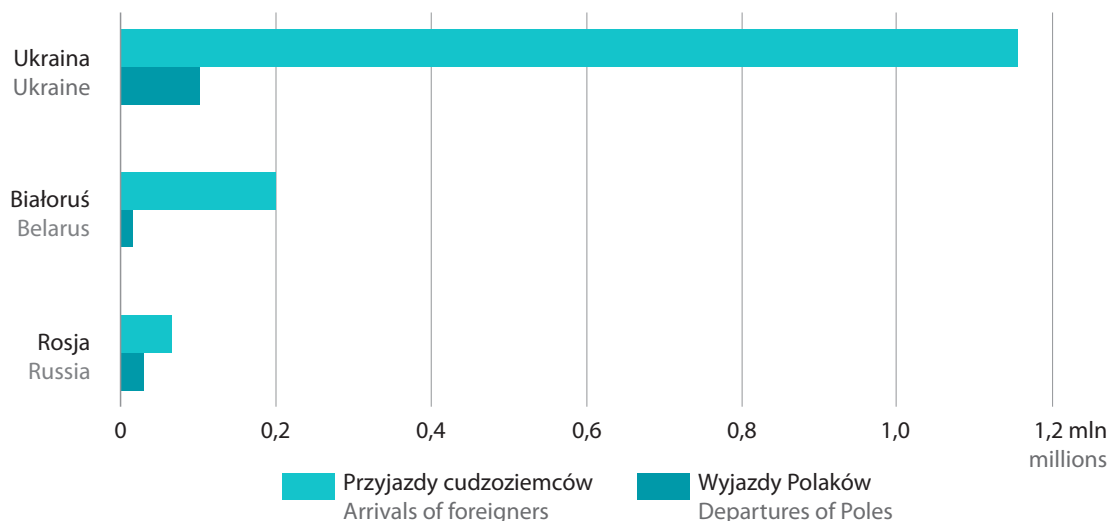
W 2023 r. liczba odpraw pojazdów osobowych wyniosła 3,3 mln i w porównaniu z 2022 r. spadła o 7,6%. Na odcinku granicy z Białorusią liczba odpraw spadła o 29,5%, z Ukrainą o 5,5%, natomiast na granicy z Rosją odnotowano wzrost o 81,7%.

Tablica 30. Odprawy pojazdów osobowych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2023 r.

Table 30. Checks of passenger vehicles at the European Union external land border in 2023

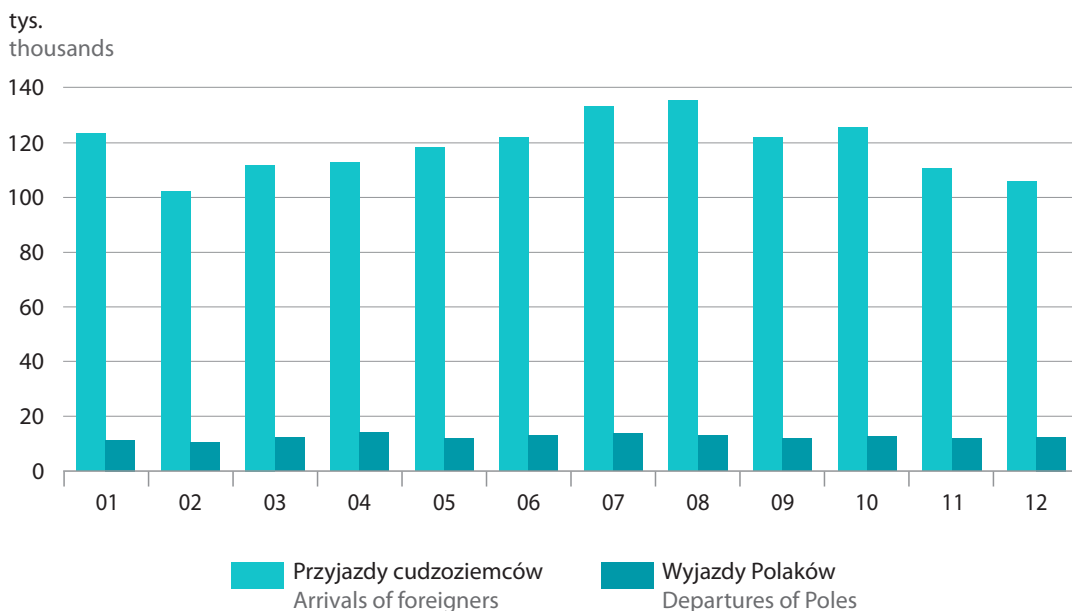
Wyszczególnienie Specification	Odprawy pojazdów osobowych Checks of passenger vehicles		
	ogółem w tys. total in thousands	obywatele polscy Poles	cudzoziemcy foreigners
		w odsetkach in percentage	
Granica zewnętrzna UE EU's external border	3 260,7	8,3	91,7
Rosja Russia	198,2	30,5	69,5
Białoruś Belarus	498,7	5,1	94,9
Ukraina Ukraine	2 563,7	7,1	92,9

Wykres 49. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.
Chart 49. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area by border sections in 2023

Pojazdy osobowe najczęściej odprawiano na granicy z Ukrainą – 2,6 mln odpraw, co stanowiło 78,6% całości ruchu samochodów osobowych na zewnętrznej granicy UE. Przejścia graniczne w miejscowości Medyka i Korczowa zanotowały największy strumień pojazdów na ukraińskim odcinku granicy – odpowiednio 594,7 tys. i 577,6 tys. przekroczeń, tj. 23,2% i 22,5% odpraw na ukraińskim odcinku granicy. Na granicy z Białorusią odprawiono 0,5 mln samochodów osobowych (15,3% odpraw na zewnętrznej granicy UE), a dominowało tu przejście graniczne w Terespolu – 461,4 tys. przejazdów (92,5% odpraw na białoruskiej granicy). Na granicy z Rosją odprawiono 0,2 mln samochodów osobowych (6,1% całości ruchu samochodów osobowych na zewnętrznej granicy UE). Największy ruch pojazdów osobowych zanotowano na przejściu Grzechotki–Mamonowo II – 183,7 tys., co stanowiło 92,7% udziału tego przejścia z całości ruchu na granicy polsko-rosyjskiej.

Wykres 50. Ruch graniczny samochodów osobowych poza strefę Schengen według miesięcy w 2023 r.
Chart 50. Border traffic of passenger cars outside the Schengen area by month in 2023

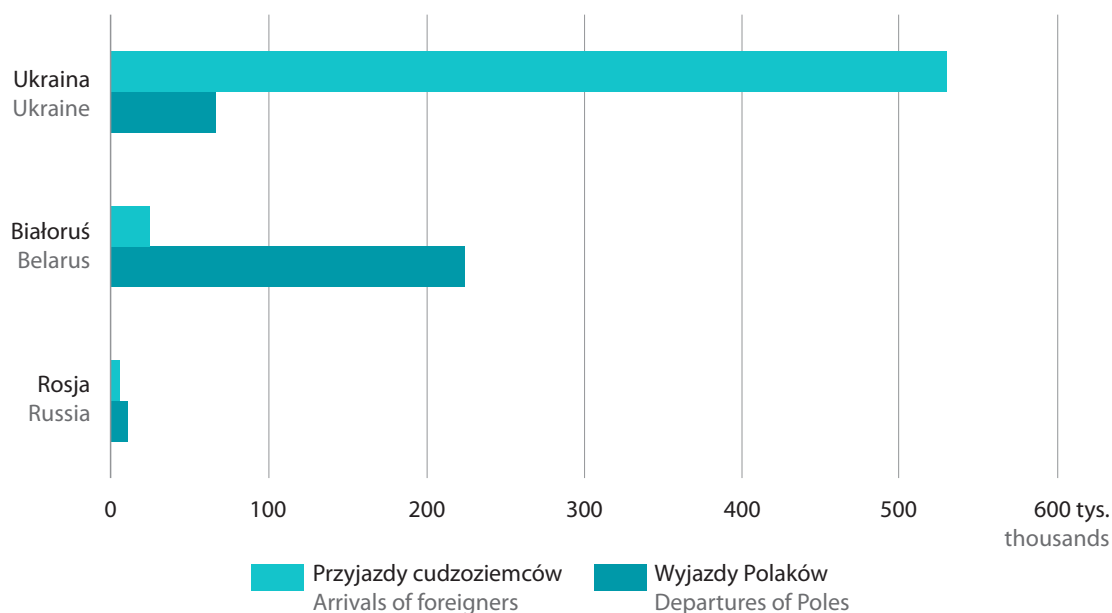
W 2023 r. liczba odpraw pojazdów ciężarowych wyniosła 1,8 mln i w porównaniu z 2022 r. wzrosła o 7,4% (na odcinku granicy z Rosją zmalała o 28,6%, z Białorusią – o 16,8%, a na granicy z Ukrainą wzrosła o 23,1%).

Tablica 31. Odprawy pojazdów ciężarowych na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2023 r.
Table 31. Checks of trucks at the European Union external land border in 2023

Wyszczególnienie Specification	Odprawy pojazdów ciężarowych Checks of trucks	
	w tys. in thousands	w odsetkach in percentage
Granica zewnętrzna UE EU's external border	1 803,6	100,0
Rosja Russia	30,2	1,7
Białoruś Belarus	501,3	27,8
Ukraina Ukraine	1 272,1	70,5

Wykres 51. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.

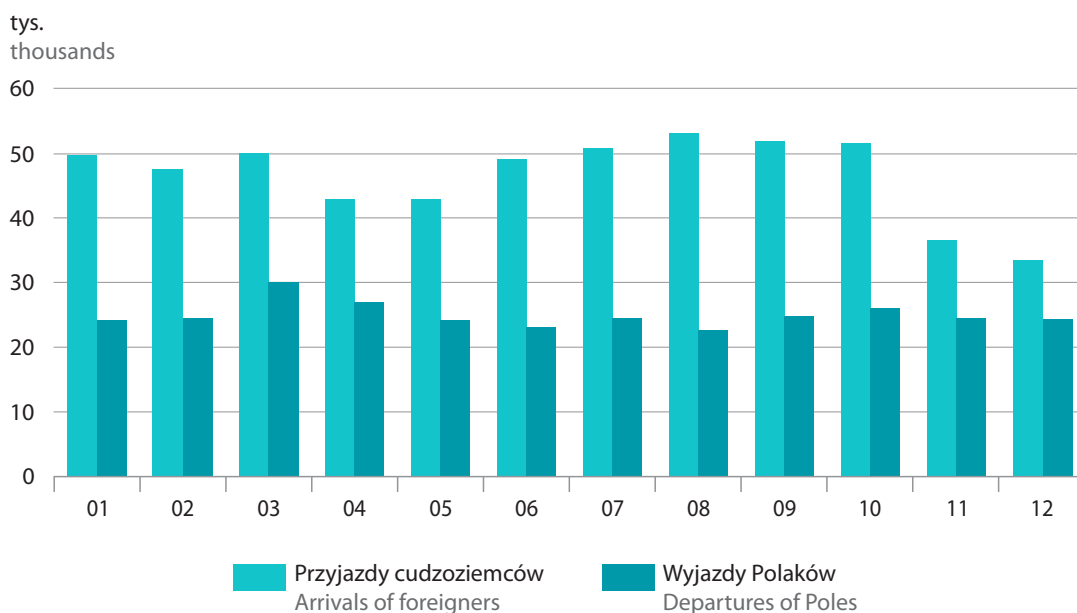
Chart 51. Border traffic of trucks outside the Schengen area by border sections in 2023

Pojazdy ciężarowe najczęściej przekraczały granicę przez polsko-ukraińskie przejścia graniczne – 1,3 mln przejazdów (70,5% ogółu przekroczeń ciężarówek na zewnętrznej granicy lądowej UE). Na przejściach granicznych z Ukrainą w województwie lubelskim największy ruch pojazdów ciężarowych odnotowano w Dorohusku – 389,6 tys. przejazdów, a na terenie województwa podkarpackiego w Korczowej – 203,2 tys. (odpowiednio: 30,6% i 16,0% udziału tych przejść na ukraińskim odcinku granicy).

Na polsko-białoruskich przejściach granicznych odnotowano 501,3 tys. przejazdów (27,8% ogółu przekroczeń samochodów ciężarowych). Największy ruch pojazdów ciężarowych na granicy białoruskiej obsługiwało przejście w Kukurykach – 487,8 tys. przejazdów (97,3% udziału tego przejścia na białoruskim odcinku granicy). Na granicy z Rosją największy ruch pojazdów ciężarowych odnotowano na przejściu Grzechotki-Mamonowo II – 23,9 tys. (79,1% udziału na granicy z Rosją).

Wykres 52. Ruch graniczny samochodów ciężarowych poza strefę Schengen według miesięcy w 2023 r.
Chart 52. Border traffic of trucks outside the Schengen area by month in 2023

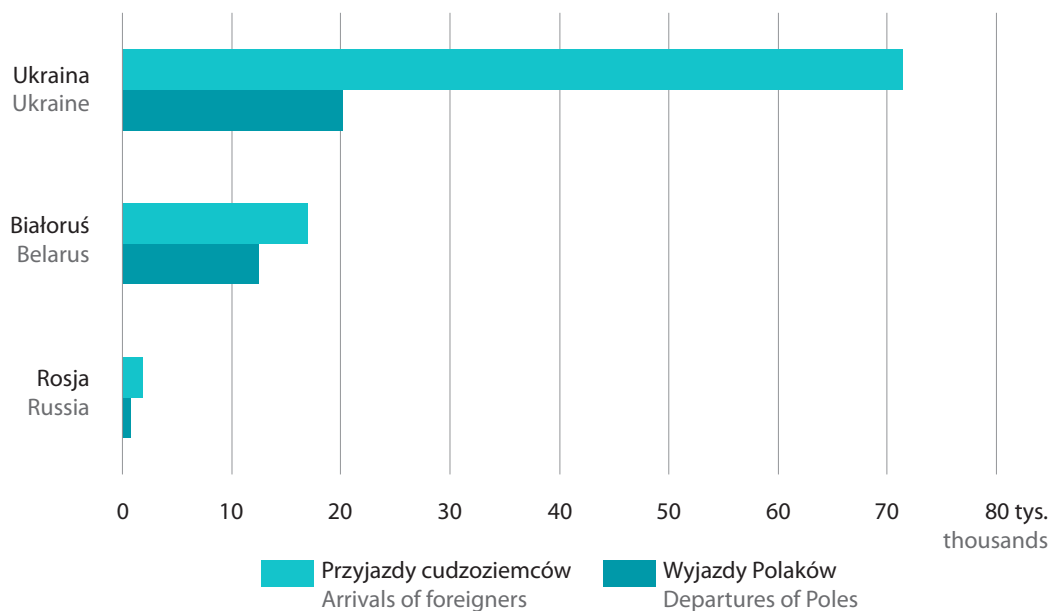

Najmniejszy ruch pojazdów kołowych zarejestrowano w kategorii autobusów i autokarów – 249,5 tys. W porównaniu z 2022 r. odnotowano wzrost ruchu autobusów i autokarów o 11,9%. Na odcinku granicy z Rosją ruch autobusów i autokarów wzrósł o 80,3%, z Ukrainą o 16,6%, a na granicy z Białorusią zmalał o 3,0%.

Tablica 32. Odprawy autobusów na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej w 2023 r.
Table 32. Checks of buses at the European Union external land border in 2023

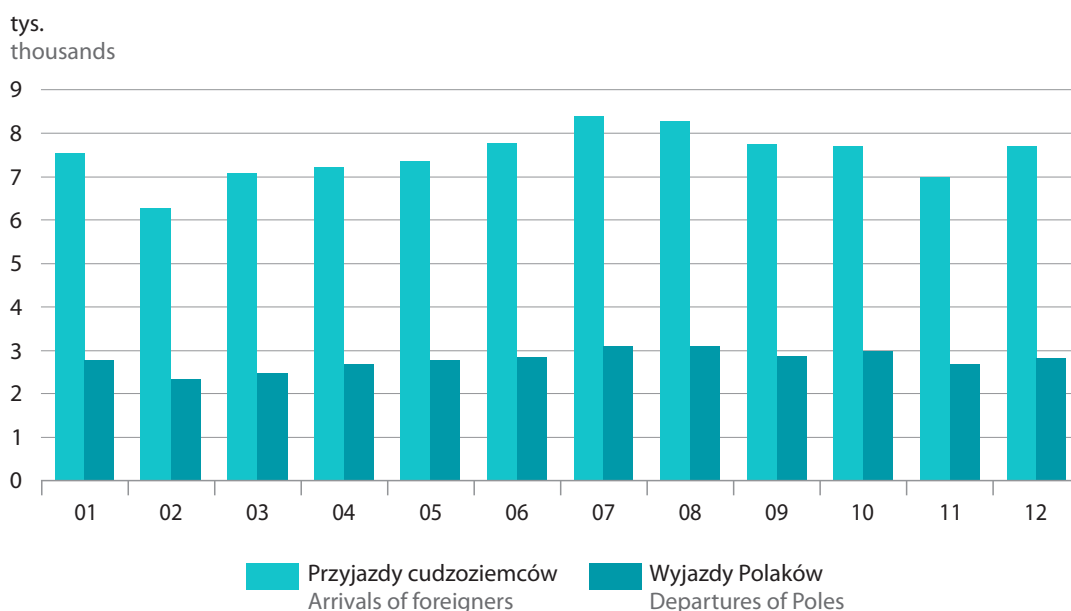
Wyszczególnienie Specification	Odprawy autobusów Checks of buses	
	w tys. in thousands	w odsetkach in percentage
Granica zewnętrzna UE EU's external border	249,5	100,0
Rosja Russia	5,1	2,1
Białoruś Belarus	60,8	24,4
Ukraina Ukraine	183,6	73,5

Wykres 53. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.
 Chart 53. Border traffic of buses outside the Schengen area by border sections in 2023

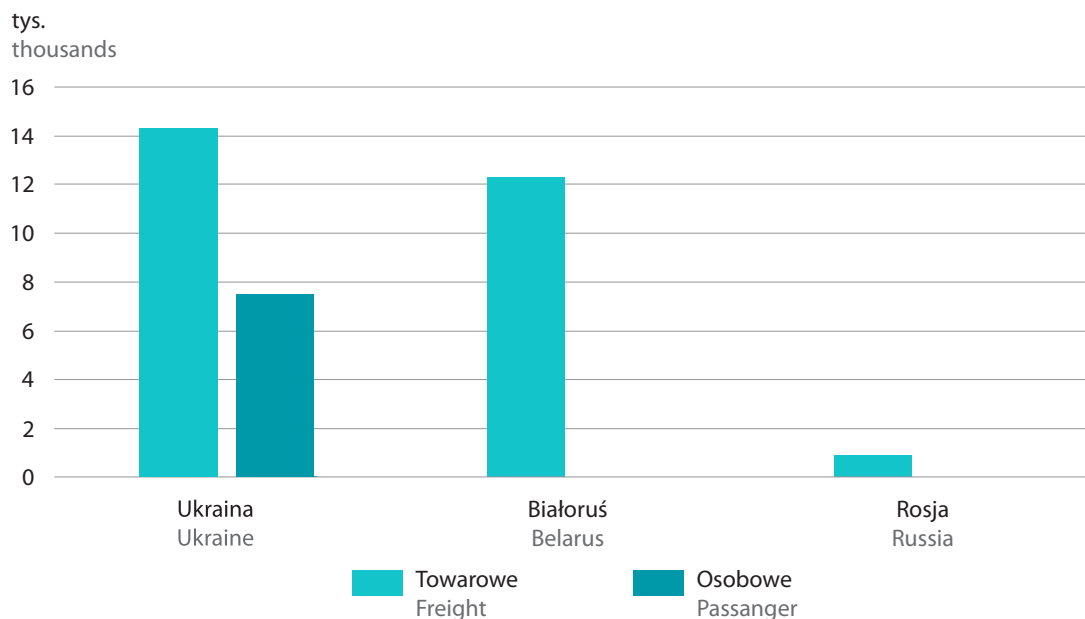
Największy ruch autobusów i autokarów odnotowano na granicy z Ukrainą – 183,6 tys., tj. 73,6% udziału tego odcinka na zewnętrznej granicy lądowej UE. Spośród wszystkich przejść granicznych najczęściej autobusów i autokarów odprawiono w Terespolu na granicy polsko-białoruskiej – 57,8 tys., co stanowiło 95,1% udziału tego przejścia na tym odcinku granicy i 23,2% całości odpraw tej kategorii pojazdów na zewnętrznej granicy lądowej UE. Znaczny ruch autobusów i autokarów występował też na przejściu granicznym w Hrebennem – 38,7 tys. odpraw, Medyce – 37,2 tys., Korczowej – 36,0 tys. i Dorohusku – 30,0 tys.

Wykres 54. Ruch graniczny autobusów poza strefę Schengen według miesięcy w 2023 r.
 Chart 54. Border traffic of buses outside the Schengen area by month in 2023

W ciągu całego 2023 r. odprawiono na przejściach kolejowych zlokalizowanych na zewnętrznej granicy UE 34,9 tys. pociągów, z czego 27,5 tys. (78,6% ogółu odprawionych pociągów) stanowiły składy towarowe, a 7,5 tys. (21,4%) składy osobowe.

Wykres 55. Ruch graniczny pociągów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.
Chart 55. Border traffic of trains outside the Schengen area by border sections in 2023

W 2023 r. liczba odpraw pociągów w porównaniu z 2022 r. spadła o 13,3%. Na odcinku granicy z Ukrainą wzrost wyniósł 19,6%, natomiast z Białorusią i Rosją odnotowano spadek odpowiednio o: 38,9% i 54,6%. Należy zauważyć, że w 2023 r. nie odnotowano na granicy Polski z Białorusią i Rosją odpraw pociągów osobowych.

Najwięcej odpraw zanotowano na granicy z Ukrainą (stanowiły one 62,2% wszystkich odpraw), następnie z Białorusią – 35,2% oraz z Rosją – 2,6%. Operatorzy krajowi obsługiwali 27,3% wszystkich pociągów przekraczających zewnętrzną granicę UE na terenie Polski.

Tablica 33. Ruch graniczny pociągów poza strefę Schengen według odcinków granicy w 2023 r.
Table 33. Border traffic of trains outside the Schengen area by border sections in 2023

Wyszczególnienie Specification	Pociągi Trains				
	ogółem total	operatorów krajowych domestic operators		operatorów zagranicznych foreign operators	
		z Polski from Poland	do Polski to Poland	do Polski to Poland	z Polski from Poland
		w tys. in thousands			
Granica zewnętrzna UE EU's external border	34,9	4,8	4,8	12,7	12,7
Rosja Russia	0,9	0,1	0,1	0,3	0,3
Białoruś Belarus	12,3	2,7	2,7	3,5	3,5
Ukraina Ukraine	21,7	2,0	2,0	8,9	8,9

7.2.4. Osobowy ruch graniczny w latach 2007–2023 na zewnętrznej granicy lądowej Unii Europejskiej oraz na lotniskach i w portach morskich

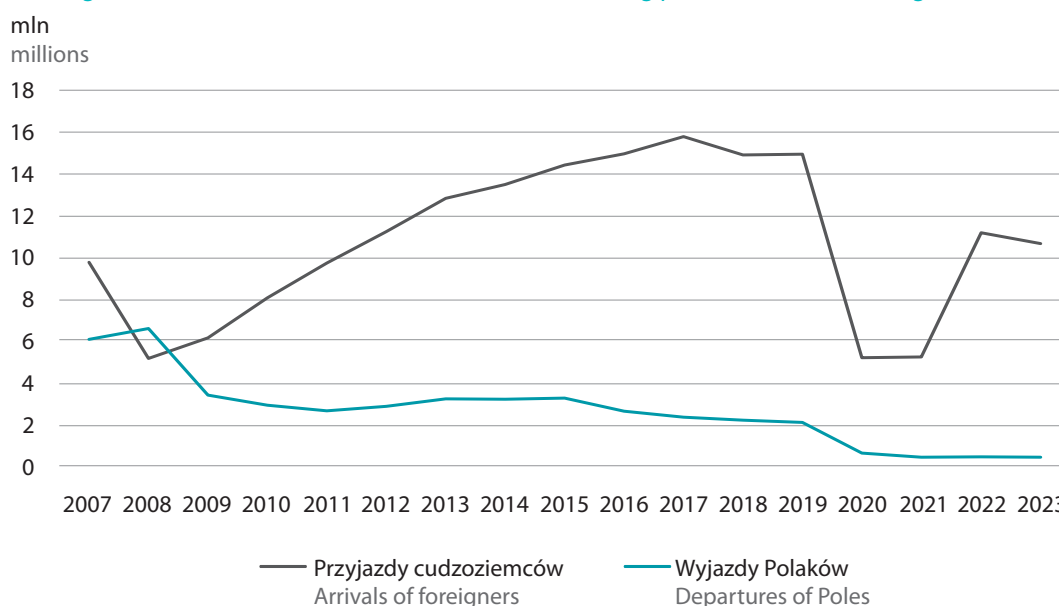
7.2.4. Passenger border traffic in 2007–2023 on the external European Union land border and at airports and seaports

W 2020 r., w związku z wystąpieniem zagrożenia wywołanym koronawirusem SARS-CoV-2, wprowadzono szereg obostrzeń w życiu codziennym i przepisów regulujących ruch graniczny pomiędzy Polską, a poszczególnymi krajami. Zgodnie z obowiązującymi przepisami od 15 marca 2020 r. został czasowo zawieszony lub ograniczony ruch graniczny na określonych przejściach granicznych¹⁶.

24 lutego 2022 r. Federacja Rosyjska zbrojnie zaatakowała Ukrainę, co w 1 półroczu 2022 r. spowodowało masowy napływ przez przejścia graniczne (drogowe i kolejowe) ukraińskich uchodźców do Polski.

Wykres 56. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych drogowych, kolejowych i rzecznych poza strefę Schengen

Chart 56. Passenger border traffic at road, rail and river border crossing points outside the Schengen area

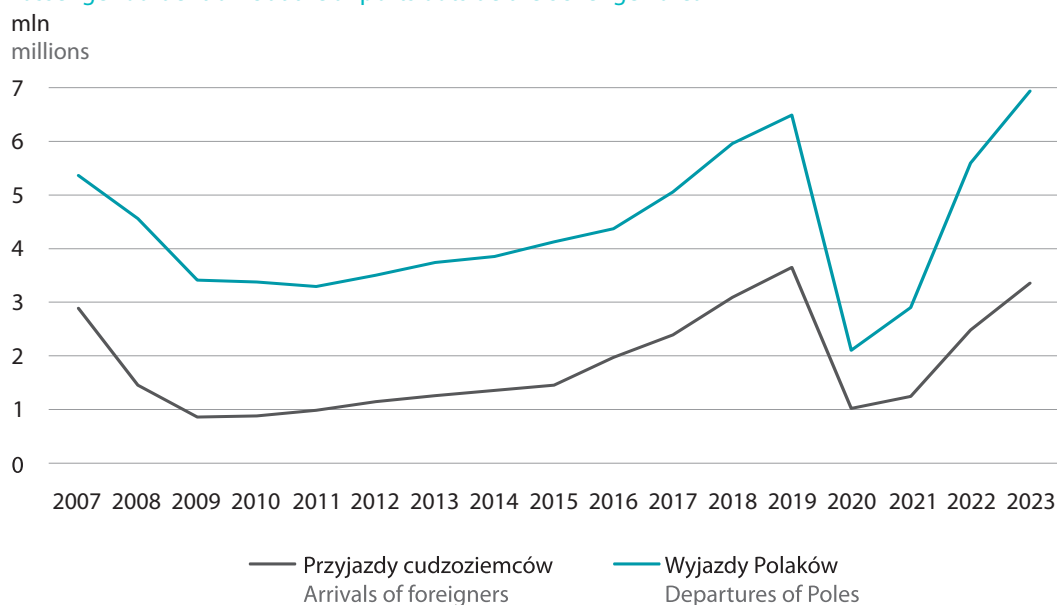

Bezpośrednio po wejściu Polski do strefy Schengen 21 grudnia 2007 r. na zewnętrznej granicy lądowej UE z Ukrainą, Białorusią i Rosją odnotowano wyraźny spadek liczby przyjazdów cudzoziemców z 9,7 mln w 2007 r. do 5,1 mln w 2008 r. Jednakże w kolejnych latach zaobserwowano systematyczny wzrost liczby przyjazdów cudzoziemców do Polski notowany na tym odcinku granicy. W 2019 r. do Polski tą drogą przyjechało 14,9 mln cudzoziemców, a w 2020 r. ponownie tylko 5,1 mln. W 2021 r. liczba przyjazdów cudzoziemców utrzymała się na podobnym poziomie jak rok wcześniej i wyniosła 5,2 mln. W 2022 r. odnotowano ponad dwukrotny wzrost przyjazdów w stosunku do poprzedniego roku – 11,1 mln. W 2023 r. liczba przyjazdów cudzoziemców spadła do 10,6 mln.

Po dołączeniu Polski do strefy Schengen, spadła również liczba wyjazdów naszych rodaków przez zewnętrzną granicę UE. Prawdopodobnie wpływ na to miało otwarcie granic wewnętrznych strefy Schengen i związane z tym ułatwienia. Wyraźny spadek liczby wyjazdów Polaków przez granicę z Rosją, Białorusią i Ukrainą miał miejsce w 2009 r., kiedy to wyjechało 3,3 mln mieszkańców Polski, podczas gdy w 2008 r. Straż Graniczna odprawiła 6,5 mln Polaków w kierunku „z Polski”. W kolejnych latach występowały wahania liczby wyjeżdżających Polaków ze spadkiem w 2021 r. do minimalnej wartości 0,3 mln. W 2023 r. Straż Graniczna odprawiła w kierunku „z Polski” 0,4 mln Polaków.

¹⁶Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 13 marca 2020 r. (Dz.U. z 2020 r., poz. 435 z późn. zm.).

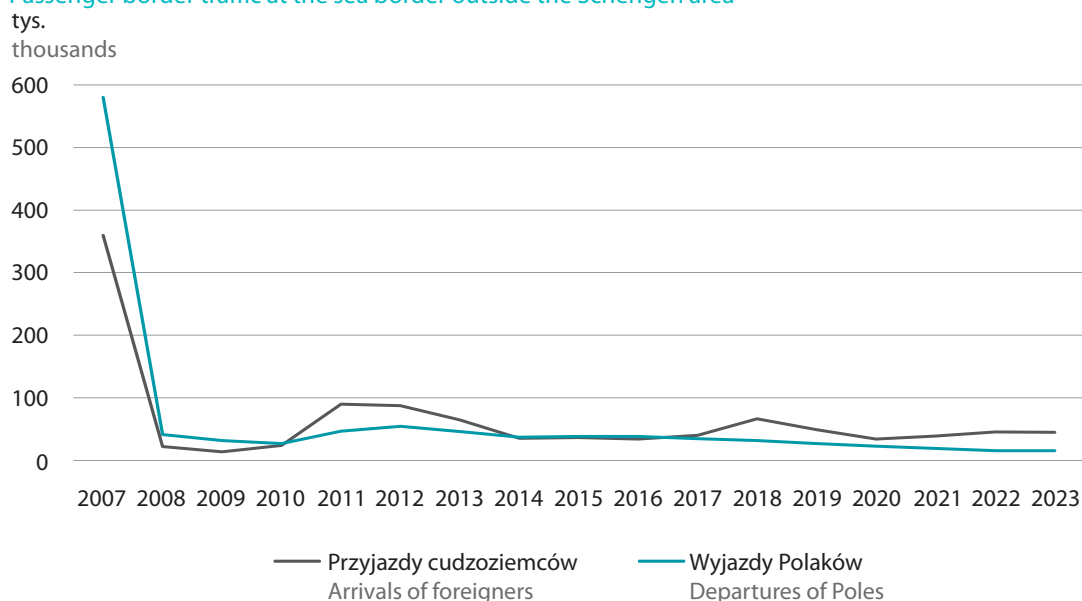
Wykres 57. Osobowy ruch graniczny na lotniskach poza strefę Schengen
Chart 57. Passenger border traffic at the airports outside the Schengen area

W portach lotniczych w 2009 r. odnotowano spadek przyjazdów cudzoziemców (z poziomu 2,9 mln i 1,5 mln odpowiednio w latach 2007 i 2008) do 858,4 tys. Od 2010 r. przyloty cudzoziemców do Polski stale wzrastały i osiągnęły one w 2019 r. wartość 3,6 mln. W 2022 r. odnotowano 2,5 mln przylotów, a w 2023 r. liczba ta wzrosła do 3,4 mln.

W latach 2007–2011 spadała liczba wylotów Polaków z kraju (od 5,4 mln w 2007 r do 3,3 mln w 2011 r.). Po tym okresie nastąpił systematyczny wzrost wyjazdów Polaków notowany w portach lotniczych i w 2019 r. osiągnęły one wartość 6,5 mln. Wprowadzone obostrzenia, w związku z zagrożeniem epidemicznym, spowodowały gwałtowny spadek wylotów Polaków. W 2020 r. odnotowano 2,1 mln wyjazdów w portach lotniczych, a w kolejnych latach notowano wzrosty wylotów – w 2023 r. wyniosły one 6,9 mln.

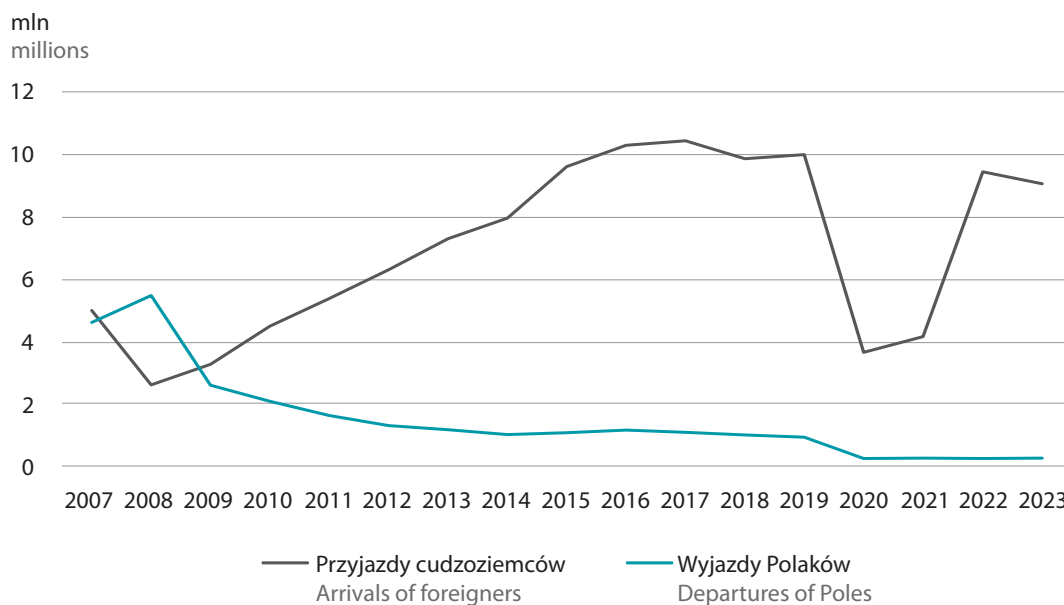
Wykres 58. Osobowy ruch graniczny na granicy morskiej poza strefę Schengen
Chart 58. Passenger border traffic at the sea border outside the Schengen area

Przyjazdy cudzoziemców do Polski rejestrowane przez Straż Graniczną w portach morskich w okresie 2007–2023 charakteryzują się znacznymi wahaniami – od 359,6 tys. w 2007 r., osiągając minimalną wartość 13,3 tys. w 2009 r., poprzez 89,8 tys. w 2011 r. do 44,5 tys. w 2023 r.

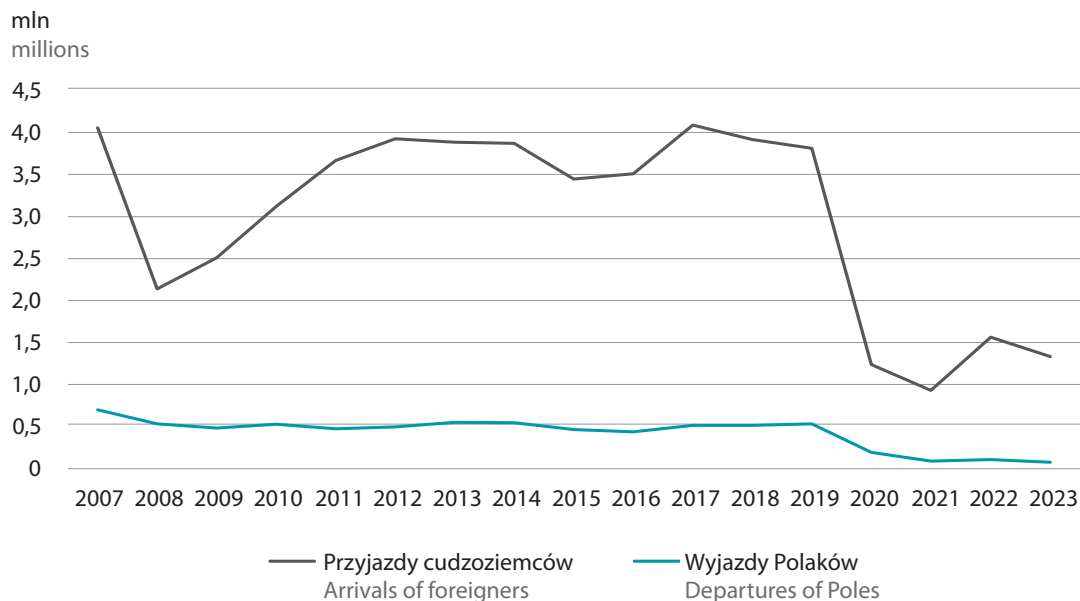
Wyjazdy Polaków realizowane z portów morskich po spadku w 2008 r. do 41,0 tys. z 580,2 tys. w 2007 r. wahały się w przedziale od 27,0 tys. (w 2010 r.) do 54,5 tys. (w 2012 r.), a w latach 2022 i 2023 osiągnęły najniższą wartość z obserwowanych – 15,6 tys.

Wykres 59. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Ukrainą
Chart 59. Passenger border traffic at the border crossing points with Ukraine

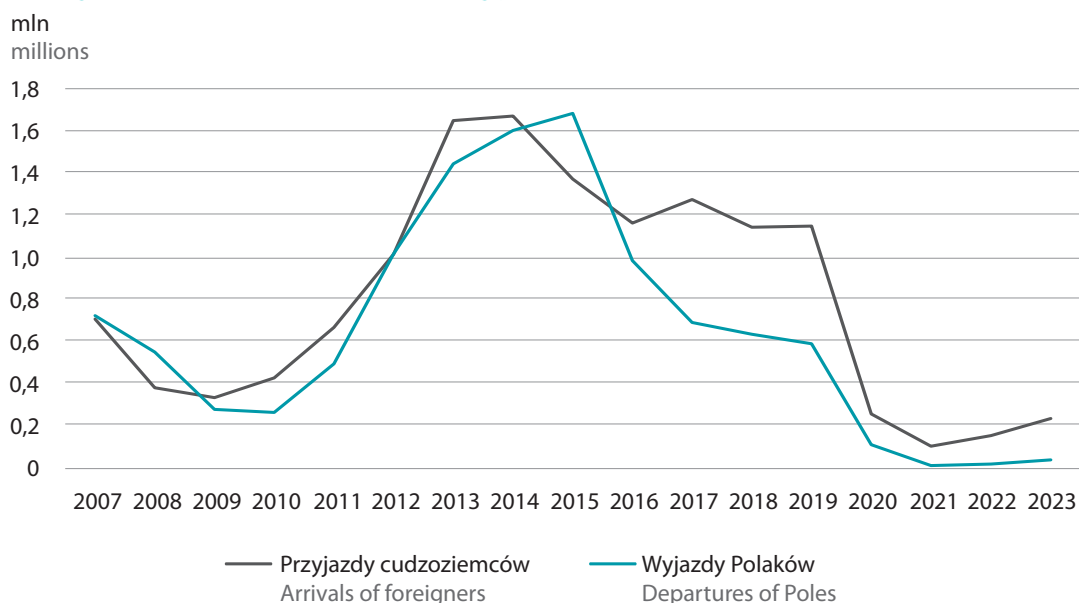
Ruch osobowy na przejściach granicznych z Ukrainą jest odwzorowaniem trendów w przyjazdach cudzoziemców i wyjazdach Polaków, jakie zaobserwowano na całej zewnętrznej granicy lądowej UE. Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Ukrainą po spadku w 2008 r. (2,6 mln) wykazują ciągłą tendencję wzrostową do 10,4 mln w 2017 r. Po czym w 2018 r. zanotowano spadek przyjazdów do 9,9 mln. W 2019 r. przez polsko-ukraińskie przejścia graniczne przyjechało do Polski 10,0 mln cudzoziemców, w 2020 r. tylko 3,6 mln, a w 2021 r. – 4,1 mln. W 2022 r. liczba przyjazdów wzrosła do tej sprzed kilku lat i wyniosła 9,4 mln. W 2023 r. zanotowano spadek przyjazdów do 9,1 mln. Wyjazdy Polaków, po początkowym wzroście w 2008 r. (do 5,5 mln z 4,6 mln w 2007 r.), spadały systematycznie (poza niewielkimi wzrostami w latach 2015 i 2016) i osiągnęły w 2019 r. wartość 0,9 mln, w 2020 r. jedynie 236,5 tys., w 2021 r. – 243,1 tys., w 2022 r. – 235,0 tys, a w 2023 r. – 242,7 tys.

Wykres 60. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Białorusią
Chart 60. Passenger border traffic at the border crossing points with Belarus

Przyjazdy cudzoziemców przez granicę z Białorusią, po gwałtownym spadku w 2008 r. do 2,1 mln (o niemal 50% w porównaniu z 2007 r.), stopniowo rosły do 2012 r. i po chwilowym spadku, wzrosły do poziomu 4,1 mln w 2017 r., tj. osiągając wartość zbliżoną do liczby przyjazdów w 2007 r. W latach 2018 i 2019 odnotowano ponowny spadek przyjazdów cudzoziemców. W 2020 r. przez przejścia na granicy z Białorusią przyjechało do Polski 1,2 mln cudzoziemców. W 2021 r. odnotowano dalszy spadek – przez polsko-białoruskie przejścia graniczne do Polski przyjechało 0,9 mln cudzoziemców. W 2022 r. zaobserwowano wzrost do 1,6 mln. W 2023 r. liczba ta spadła do 1,3 mln. Najwięcej wyjazdów Polaków przez granicę z Białorusią odnotowano w 2007 r. (693,9 tys.). W kolejnych latach liczba ta wahała się i w 2019 r. osiągnęła poziom 528,4 tys., w 2020 r. – 191,9 tys., w 2021 r. tylko 87,3 tys., w 2022 r. – 107,6 tys., a w 2023 r. – 75,2 tys.

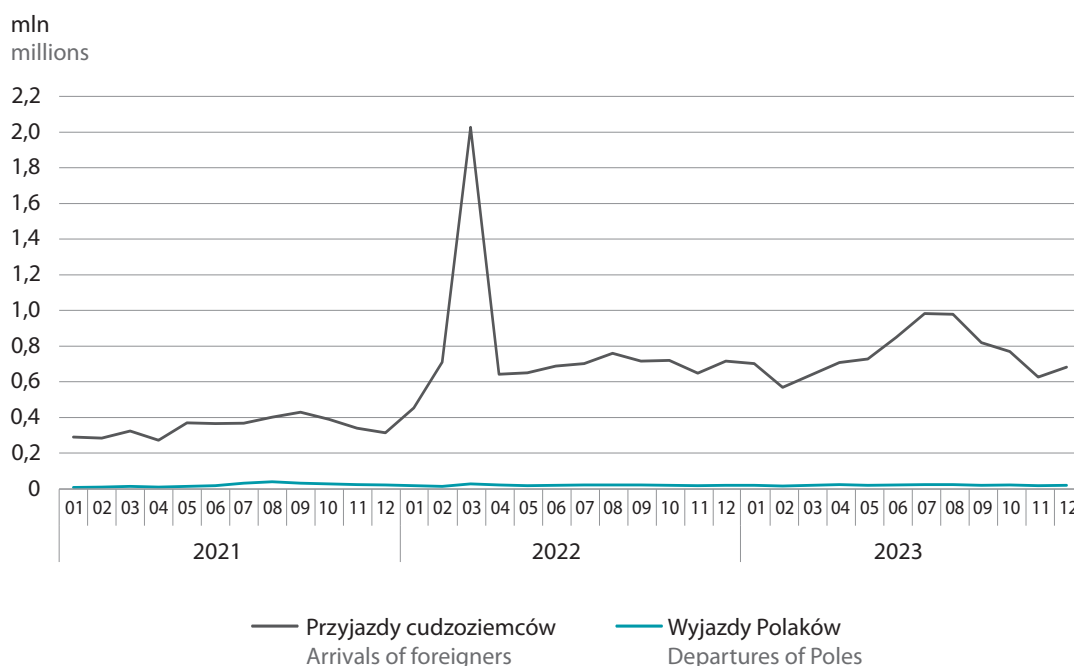
Wykres 61. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Rosją
Chart 61. Passenger border traffic at the border crossing points with Russia

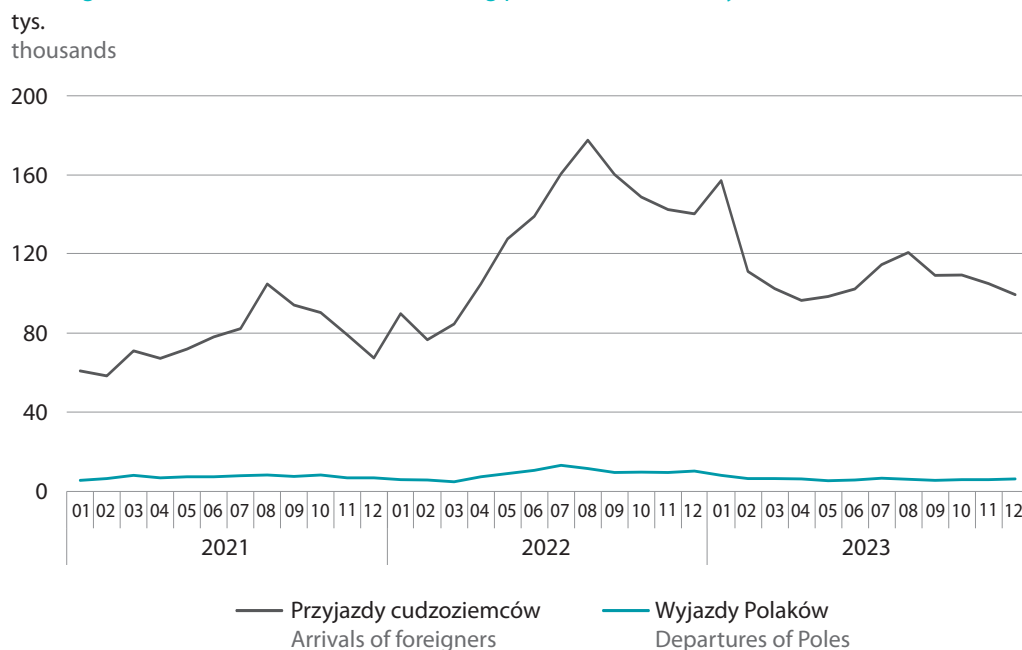
Trendy w przyjazdach cudzoziemców i wyjazdach Polaków na odcinku granicy z Rosją w analizowanym okresie są bardzo zbliżone. Najniższą liczbę, zarówno przyjazdów cudzoziemców, jak i wyjazdów Polaków, zaobserwowano w 2021 r. (odpowiednio 106,1 tys. i 13,0 tys.) Przyjazdy cudzoziemców przez polsko-rosyjskie przejścia graniczne były najliczniejsze w 2014 r. (1,7 mln) po czym, w kolejnych 2 latach, nastąpił spadek do poziomu 1,2 mln w 2016 r. W 2019 r. liczba przyjazdów cudzoziemców, po chwilowym wzroście w 2017 r., spadła do wartości 1,1 mln. W 2020 r. wprowadzone ograniczenia w ruchu granicznym spowodowały gwałtowny spadek przyjazdów cudzoziemców (259,2 tys.). W 2021 r. zanotowano jeszcze mniejszą liczbę cudzoziemców przyjeżdżających do Polski tą drogą – tylko 106,1 tys. W 2022 r. liczba przyjazdów wyniosła 156,4 tys., a w 2023 r. – 236,0 tys. Szczyt wyjazdów Polaków przez granicę z Rosją przypadła na rok 2015 (1,7 mln), po czym odnotowano systematyczny spadek liczby wyjazdów do 591,7 tys. w 2019 r. W latach 2020–2022 Polacy jeszcze bardziej ograniczyli wyjazdy przez polsko-rosyjskie przejścia graniczne. W 2020 r. Straż Graniczna zanotowała 112,6 tys. wyjazdów Polaków, w 2021 r. tylko 13,0 tys., a w 2022 r. – 20,7 tys. W 2023 r. liczba ta wzrosła do 40,9 tys.

Jak wynika z poniższych wykresów według miesięcy, w przypadku przejść granicznych zlokalizowanych na granicach z Ukrainą, Białorusią i Rosją, przyjazdy cudzoziemców okresowo wahały się (z tendencją wzrostową w okresie wakacji), natomiast wyjazdy Polaków w analizowanym okresie zmieniały się w niewielkim stopniu. Na polsko-ukraińskich przejściach granicznych zaobserwować można gwałtowny wzrost przyjazdów cudzoziemców w marcu 2022 r. spowodowany napływem uchodźców po zaatakowaniu Ukrainy przez Federację Rosyjską.

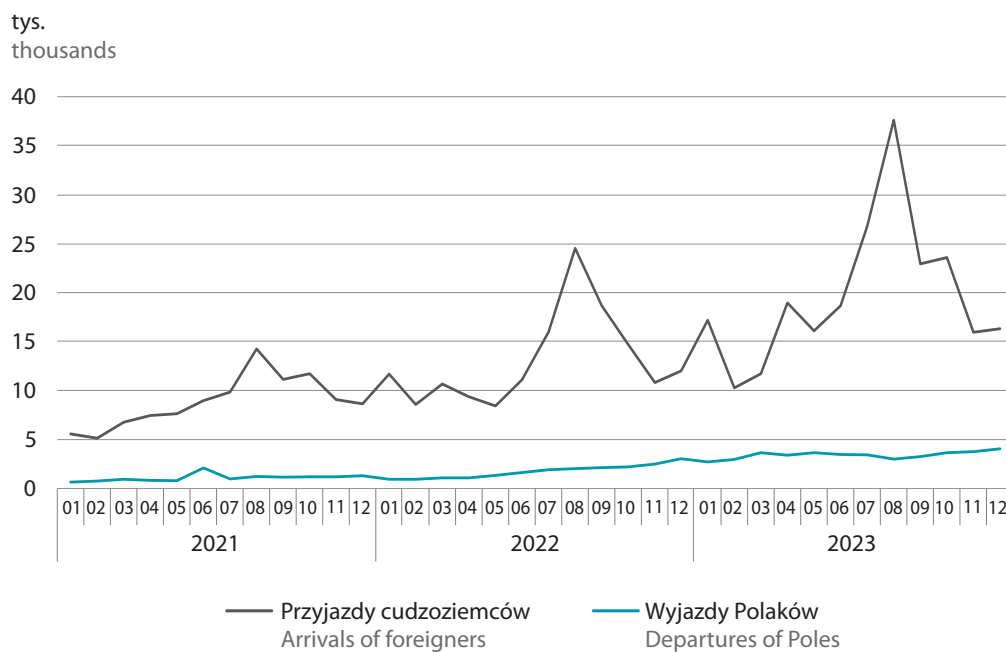
Wykres 62. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Ukrainą według miesięcy
Chart 62. Passenger border traffic at the border crossing points with Ukraine by month

Wykres 63. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Białorusią według miesięcy
Chart 63. Passenger border traffic at the border crossing points with Belarus by month

Wykres 64. Osobowy ruch graniczny na przejściach granicznych z Rosją według miesięcy
Chart 64. Passenger border traffic at the border crossing points with Russia by month

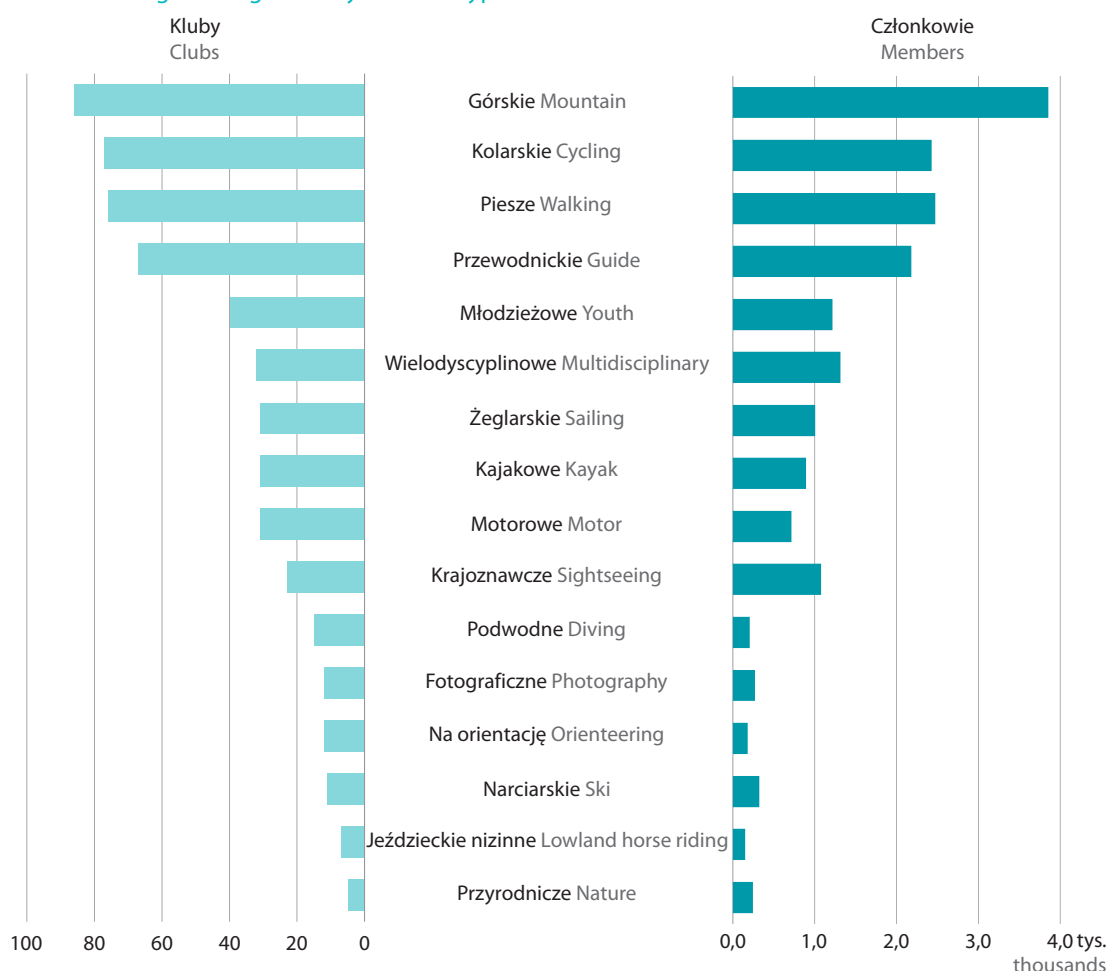

Rozdział 8. Działalność Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego

Chapter 8 . Activity of Polish Tourist and Sightseeing Society

W 2023 r. w kołach i klubach Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego (PTTK) zrzeszonych było 63,1 tys. członków, tj. o 8,1% (4,8 tys.) więcej niż w 2022 r. Największa liczba członków wywodziła się z klubów i kół terenowych – 27,1 tys., a następnie ze szkół – 9,2 tys. Wśród klubów turystyczno-krajoznawczych najliczniejsze pod względem liczby członków były kluby górskie, do których należało 3,9 tys. osób zrzeszonych w 86 jednostkach na terenie Polski. Znaczną liczbę członków zrzeszały również kluby piesze – 2,5 tys. członków w 76 jednostkach i kluby kolarskie – 2,4 tys. osób w 77 jednostkach.

Wykres 65. Kluby Turystyczno-Krajoznawcze według wybranych rodzajów
Chart 65. Tourist and Sightseeing Clubs by selected types

W końcu 2023 r. kadra programowa PTTK liczyła 9,7 tys. osób, wśród których było 5,8 tys. przewodników oraz 1,8 tys. pilotów wycieczek. W odniesieniu do roku poprzedniego liczba osób stanowiących kadre programową zmniejszyła się o 3,3%, przy czym przewodników było więcej o 2,7%, a pilotów wycieczek o 6,6%.

W 2023 r. PTTK w ramach turystyki kwalifikowanej zorganizowało 18,4 tys. wycieczek i imprez, w których uczestniczyło 500,6 tys. osób. W porównaniu z poprzednim rokiem było to więcej o 4,1 tys. wycieczek i imprez oraz o 132,8 tys. więcej uczestników. Spośród wycieczek i imprez turystyki kwalifikowanej wycieczki zagraniczne stanowiły 6,6% i zgromadziły 5,2% uczestników (w 2022 r. odpowiednio 5,3 % i 4,3%). Najwięcej osób wzięło udział w wycieczkach pieszych nizinnych – 199,1 tys. (5,6 tys. zorganizowanych wycieczek w 2023 r.), a następnie w wycieczkach pieszych górskich – 126,5 tys. uczestników (4,1 tys. wycieczek). Dużym powodzeniem cieszyły się również wycieczki kolarskie (2,8 tys.), w których uczestniczyło 48,7 tys. osób, a także wycieczki na orientację (0,5 tys.), w których udział wzięło 35,2 tys. osób. Oprócz tego, w wycieczkach kajakowych uczestniczyło 10,4 tys. osób, motorowych 5,5 tys., żeglarskich 4,7 tys. i narciarskich 2,8 tys.

Spośród uczestników wycieczek zagranicznych najwięcej osób wzięło udział w wycieczkach pieszych górskich (18,3 tys.) oraz pieszych nizinnych (2,7 tys.), co stanowiło łącznie 79,8% wszystkich uczestników wycieczek zagranicznych w turystyce kwalifikowanej.

Najwięcej osób brało udział w wycieczkach i imprezach zorganizowanych przez koła i kluby działające w województwie mazowieckim (85,3 tys. osób), a następnie w województwie śląskim (79,9 tys. osób), małopolskim (55,3 tys.) oraz pomorskim (45,6 tys.). Wśród uczestników wycieczek i imprez turystyki kwalifikowanej 34,9% stanowiła młodzież szkolna, natomiast osoby z niepełnosprawnościami 2,1%.

W zakresie turystyki powszechnej przewodnicy PTTK obsłużyli 13,6 tys. wycieczek i imprez (z tego 11,3% zagranicznych), w których wzięło udział 441,3 tys. osób (z tego 12,1% uczestników wycieczek i imprez zagranicznych). Towarzystwo zorganizowało również 5,6 tys. wycieczek i imprez dla swoich członków, w których uczestniczyło 153,5 tys. osób. Ponad 4,3 tys. osób wzięło udział w 173 młodzieżowych obozach wędrownych.

Tablica 34. Szlaki turystyczne^a w 2023 r.
Table 34. Tourist trails^a in 2023

Wyszczególnienie Specification	Ogółem Total	W tym Of which				
		piesze hiking			rowerowe cycling	konne horse riding
		górskie mountain	nizinne lowland	spacerowe walking		
w kilometrach in kilometre						
POLSKA POLAND	73 402,8	11 331,5	35 460,6	706,3	19 172,7	3 600,6
Dolnośląskie	6 281,3	4 390,3	1 661,3	59,8	115,0	-
Kujawsko-pomorskie	5 791,5	-	3 201,9	29,9	1 679,8	-
Lubelskie	4 791,5	-	3 763,9	29,6	974,0	-
Lubuskie	4 522,5	-	1 917,6	83,9	2 003,7	420,0
Łódzkie	1 595,2	-	934,2	-	661,0	-
Małopolskie	8 656,0	3 555,8	1 045,7	115,3	1 067,7	2 479,0
Mazowieckie	8 398,8	-	4 622,5	9,3	2 900,0	17,0
Opolskie	1 490,1	131,4	1 163,2	8,0	107,9	-
Podkarpackie	2 032,0	1 642,5	162,0	25,4	186,0	-
Podlaskie	4 135,3	-	3 041,9	8,0	1 085,4	-
Pomorskie	3 291,9	-	2 847,5	44,0	380,3	-
Śląskie	5 035,3	1 186,0	1 490,1	218,5	1 393,1	308,8
Świętokrzyskie	2 511,9	425,5	1 268,0	50,0	768,4	-
Warmińsko-mazurskie	2 474,5	-	1 864,8	-	405,7	-
Wielkopolskie	4 485,4	-	2 625,6	11,5	1 777,2	-
Zachodniopomorskie	7 909,6	-	3 850,4	13,1	3 667,5	375,8

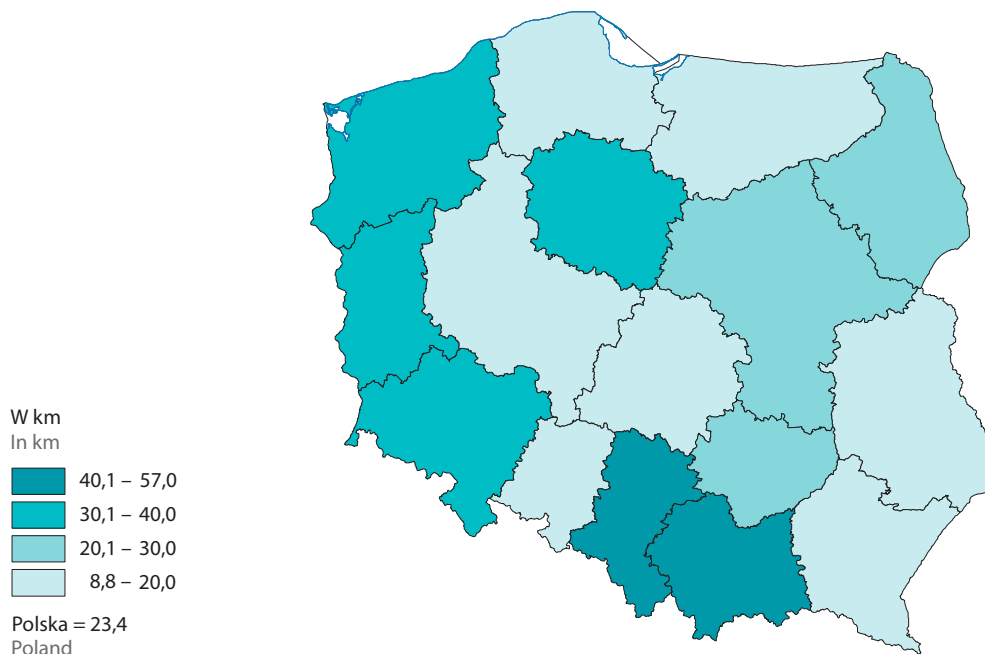
a Dane dotyczą szlaków turystycznych wytyczonych i znajdujących się pod opieką oddziałów PTTK, łącznie z będącymi poza ewidencją Komisji ZG PTTK, w tym Centralnego Ośrodka Turystyki Górskiej PTTK.

a Tourist trails established and maintained by PTTK branches, including those outside the register of the PTTK ZG Commission, of which the PTTK Central Centre for Mountain Tourism.

W 2023 r. łączna długość szlaków turystycznych oznaczonych przez PTTK wyniosła 73,4 tys. km. Do najdłuższych należały szlaki piesze nizinne – 35,5 tys. km, a następnie rowerowe – 19,2 tys. km oraz piesze górskie – 11,3 tys. km. Oznakowane szlaki konne liczyły 3,6 tys. km długości, piesze spacerowe – 0,7 tys. km, a kajakowe – 0,6 tys. km. Najkrótsze były szlaki piesze dydaktyczne wytyczone na długości 339,5 km.

Najdłuższą sieć szlaków turystycznych posiadało województwo małopolskie – 8,7 tys. km, wśród których było 3,6 tys. km szlaków pieszych górskich, 2,5 tys. km szlaków konnych, 1,1 tys. km szlaków rowerowych oraz 1,0 tys. km szlaków pieszych nizinnych. Drugim w kolejności województwem pod względem ogólnej długości szlaków było województwo mazowieckie (8,4 tys. km), oferujące m.in. 4,6 tys. km szlaków pieszych nizinnych oraz 2,9 tys. km szlaków rowerowych. Województwo zachodniopomorskie dysponowało 7,9 tys. km szlaków turystycznych, wśród których 3,9 tys. km należało do szlaków pieszych nizinnych, zaś 3,7 tys. km do szlaków rowerowych – był to największy udział wśród tego typu szlaków (19,1% ogółu długości szlaków rowerowych). Ponadto pomiędzy 5 a 7 tys. km szlaków znajdowało się w granicach województw: dolnośląskiego (6,3 tys. km), kujawsko-pomorskiego (5,8 tys. km) oraz śląskiego (5,0 tys. km), natomiast między 4 a 5 tys. km szlaków było w woj. lubelskim (4,8 tys. km), woj. lubuskim i wielkopolskim (po 4,5 tys. km) oraz w woj. podlaskim (4,1 tys. km).

Mapa 17. Szlaki turystyczne na 100 km² w 2023 r.
Map 17. Tourist trails per 100 km² in 2023

W przeliczeniu na 100 km² powierzchni najgęstsza sieć szlaków turystycznych oznakowanych przez PTTK w 2023 r. posiadały województwa: małopolskie – 57,0 km, śląskie – 40,8 km oraz zachodniopomorskie – 34,5 km, najrzadszą zaś województwo łódzkie – 8,8 km.

W 2023 r. ratownictwo górskie (GOPR) odnotowało 2,7 tys. (o 5,0% więcej niż w 2022 r.) wypraw, akcji i interwencji, z czego najwięcej było w grupie beskidzkiej – 0,7 tys., a następnie w grupie karkonoskiej i podhalańskiej (po 0,5 tys.). W pozostałych grupach, takich jak bieszczadzka, jurajska, krynicka i sudecka wypraw, akcji i interwencji było między 0,2 tys. a 0,3 tys.

Ratownictwo górskie odnotowało ponad 1,9 tys. akcji ratunkowych (wzrost o 9,8% w stosunku do 2022 r.), 383 interwencji (spadek o 7,0%) oraz 381 wypraw ratunkowych (spadek o 3,5%). W toku działań ratowniczych pomoc została udzielona ponad 2,9 tys. osobom (wzrost o 7,7%), w tym 2,7 tys. obywatelom

Polski oraz 0,2 tys. obcokrajowcom. Podczas zdarzeń zostało rannych ponad 1,6 tys. osób, 0,4 tys. osób doznało nagłych zachorowań, a 62 osoby zmarły. W wyprawach, akcjach i interwencjach brało udział 11,0 tys. osób (o 18,7% więcej niż w 2022 r.), gdzie ogólna liczba ratowników wyniosła 1,7 tys. (w tym 0,1 tys. są to ratownicy etatowi, 0,8 tys. ratownicy ochotnicy, a 0,1 ratownicy kandydaci). W 46 wyprawach, akcjach brało udział 80 psów.

Uwagi metodologiczne

Podstawowe pojęcia z dziedziny turystyki¹⁷

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki (uchylające Dyrektywę Rady 95/57/WE) ukazało się w wydaniu Dziennika Urzędowego UE nr 192 z 22 lipca 2011 r. – dostępne na stronie internetowej: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0692&qid=1687766777119>, które definiuje między innymi podstawowe pojęcia dotyczące statystyki w dziedzinie turystyki.

Turystyka oznacza czynności odwiedzających, którzy podejmują podróż do głównego miejsca docelowego położonego poza ich zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub celu osobistym, innym niż zatrudnienie przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca.

Istnieją **trzy podstawowe formy turystyki** zależne od rozpatrywanego obszaru.

Turystyka krajowa oznacza podróże w granicach państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających będących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka przyjazdowa oznacza podróże do państwa członkowskiego (Polski) odbywane przez odwiedzających niebędących rezydentami tego państwa członkowskiego.

Turystyka wyjazdowa oznacza podróże rezydentów państwa członkowskiego (Polski) do miejsc poza granicami tego państwa członkowskiego.

Uczestnikami turystyki są **odwiedzający**. Określenie to dotyczy każdej osoby podróżującej do miejsca znajdującego się poza jej zwykłym otoczeniem, na czas nie dłuższy niż 12 kolejnych miesięcy, jeśli podstawowym celem podróży nie jest podjęcie działalności zarobkowej wynagradzanej ze środków pochodzących z odwiedzanego miejsca.

Kategoria „odwiedzający” (krajowi i międzynarodowi) dotyczy:

- **turystów** (tzn. odwiedzających, którzy przynajmniej przez jedną noc korzystali z zakwaterowania w odwiedzanym miejscu),
- **odwiedzających jednodniowych** (beznoclegowych).

Turystyczne obiekty noclegowe

W badaniu turystycznych obiektów noclegowych realizowanym przez Główny Urząd Statystyczny wyodrębnia się następujące rodzaje obiektów:

- **Hotel** – obiekt zlokalizowany głównie w zabudowie miejskiej, dysponujący co najmniej 10 pokojami, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych, świadczący szeroki zakres usług związanych z pobytem gości. Każdy hotel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii hoteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Motel** – obiekt zlokalizowany przy trasach komunikacji drogowej, który poza usługami hotelarskimi przystosowany jest również do świadczenia usług motoryzacyjnych i dysponuje parkingiem. Motel musi posiadać co najmniej 10 pokoi, w tym większość miejsc w pokojach jedno- i dwuosobowych. Każdy motel musi zapewnić podawanie śniadań. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii moteli: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.

¹⁷Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki i uchylające dyrektywę Rady 95/57/WE.

- **Pensjonat** – obiekt, który świadczy usługi hotelarskie łącznie z całodziennym wyżywieniem i dysponuje co najmniej 7 pokojami. Musi świadczyć usługi gastronomiczne w formie podawania co najmniej dwóch posiłków dziennie. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się pięć kategorii pensjonatów: najwyższa – 5 gwiazdek, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Inny obiekt hotelowy** – obiekt noclegowy, podzielony na pokoje, podlegający jednemu zarządowi, świadczący pewne usługi, w tym przynajmniej codzienne sprząatanie pokoi, ślanie łóżek i mycie urządzeń sanitarnych (np. obiekt spełniający zadania hotelu, motelu lub pensjonatu, któremu nie została nadana kategoria).
- **Dom wycieczkowy** – obiekt położony na obszarze zabudowanym lub w pobliżu zabudowy, posiadający co najmniej 30 miejsc noclegowych, dostosowany do samoobsługi klientów oraz świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Każdy dom wycieczkowy musi posiadać przynajmniej jedną placówkę gastronomiczną. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie domów wycieczkowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Schronisko** – obiekt położony poza obszarem zabudowanym, przy szlakach turystycznych, świadczący minimalny zakres usług związanych z pobytem klientów. Schronisko powinno stworzyć możliwość skorzystania z usług gastronomicznych lub sporządzenia posiłku. Pojęcie „schronisko” nie obejmuje schronisk młodzieżowych.
- **Schronisko młodzieżowe** – obiekt przeznaczony do indywidualnej i grupowej turystyki młodzieżowej, dostosowany do samoobsługi klientów. Schronisko młodzieżowe jest placówką zlokalizowaną w samodzielnym budynku lub w wydzielonej części budynku. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się trzy kategorie schronisk młodzieżowych: najwyższa – kat. I, najniższa – kat. III.
- **Szkolne schronisko młodzieżowe** – placówka oświatowo-wychowawcza umożliwiająca rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego.
- **Ośrodek wczasowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z wczasami.
- **Ośrodek kolonijny** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do świadczenia wyłącznie lub głównie usług związanych z koloniami.
- **Ośrodek szkoleniowo-wypoczynkowy** – obiekt (lub zespół obiektów) noclegowy przeznaczony i przystosowany do przeprowadzania kursów, konferencji, szkoleń, zjazdów itp. Może być także przystosowany do świadczenia usług wczasowych.
- **Dom pracy twórczej** – obiekt, w którym są zapewnione właściwe warunki do wykonywania pracy twórczej i wypoczynku twórców, wykorzystywany również (głównie przez ich rodziny) jako ośrodek wczasowy.
- **Zespoły domków turystycznych** – domek turystyczny – budynek niepodpiwniczony, posiadający nie więcej niż cztery pokoje, dostosowany do świadczenia usług typu hotelarskiego. Domki turystyczne mogą tworzyć zespoły domków turystycznych, a także organizacyjnie wchodzić w skład innych obiektów noclegowych. W grupie zespoły domków turystycznych mogą znajdować się również miejsca kempingowe.
- **Kemping (camping)** – teren zwykle zadrzewiony, strzeżony, oświetlony, mający stałą obsługę recepcyjną i wyposażony w urządzenia (sanitarne, gastronomiczne, rekreacyjne) umożliwiające turystom nocleg w namiotach, mieszkalnych przyczepach samochodowych, a także przyrządzanie posiłków oraz parkowanie pojazdów samochodowych. W zależności od wyposażenia i zakresu świadczonych usług wyróżnia się cztery kategorie kempingów: najwyższa – 4 gwiazdki, najniższa – 1 gwiazdka.
- **Pole biwakowe** – wydzielone miejsce niestrzeżone, umożliwiające turystom nocleg w namiotach. Na polu biwakowym znajdują się punkty poboru wody pitnej, podstawowe urządzenia sanitarne i tereny rekreacyjne.
- **Hostel** – obiekt noclegowy o standardzie różniącym się od obiektów hotelowych głównie liczbą miejsc w pokojach, łózkami piętrowymi i współdzieleniem części wyposażenia oraz pomieszczeń przeznaczonych dla gości (np. wspólna kuchnia/łazienka). Charakterystyczne dla hostelu jest wynajmowanie łóżka, a nie pokoju. Pokoje w hostelach to najczęściej dormy, czyli pokoje wieloosobowe, a także pokoje indywidualne: 1-, 2- i 3-osobowe.
- **Zakład uzdrowiskowy** – zakład świadczący usługi w zakresie opieki zdrowotnej położony na terenie uzdrowiska i wykorzystujący przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych naturalne zasoby lecznicze

uzdrowiska. Zakłady uzdrowiskowe wykazują wszystkie miejsca noclegowe przeznaczone do dyspozycji turystów, w tym kuracjuszy.

- **Pokoje gościnne (kwatery prywatne)** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią umeblowane pomieszczenia i lokale (z wyjątkiem kwater agroturystycznych) w mieszkaniach, domach i innych budynkach mieszkalnych należących do osób fizycznych lub prawnych (z wyjątkiem rolników) wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Kwaterna agroturystyczna** – rodzaj obiektu zakwaterowania turystycznego, który stanowią pokoje i domy mieszkalne oraz przystosowane budynki gospodarcze (po adaptacji) w gospodarstwach wiejskich (rolnych, hodowlanych, ogrodniczych czy rybackich), będące własnością rolników, wynajmowane turystom na noclegi za opłatą.
- **Pozostałe obiekty niesklasyfikowane**¹⁸ – obiekty, które w czasie niepełnego wykorzystania zgodnie z ich przeznaczeniem lub w części, pełnią funkcję obiektu noclegowego dla turystów. Są to m.in. internaty, domy studenckie, ośrodki rekreacyjno-sportowe itp.

Metodologia badania bazy noclegowej turystyki

Źródłem danych o stanie i wykorzystaniu turystycznych obiektów noclegowych w Polsce, posiadających 10 lub więcej miejsc noclegowych, jest stałe badanie statystyczne Głównego Urzędu Statystycznego, realizowane zgodnie ze specjalizacją przez Urząd Statystyczny w Rzeszowie. Informacje pozyskiwane są za pośrednictwem sprawozdań o wykorzystaniu turystycznego obiektu noclegowego KT-1 w poszczególnych miesiącach.

Jednostki sprawozdawcze podają: dokładną lokalizację, rodzaj i kategorię obiektu, liczbę pokoi, miejsc noclegowych, placówek gastronomicznych. Ponadto informują one o wykorzystaniu obiektu w poszczególnych miesiącach, tj. o liczbie dni działalności obiektu, nominalnej liczbie miejsc noclegowych lub pokoi, a także o liczbie osób korzystających z zakwaterowania oraz liczbie udzielonych noclegów i wynajętych pokoi (z wyodrębnieniem turystów zagranicznych).

Główny Urząd Statystyczny, aby sprostać wymogom prawodawstwa Unii Europejskiej, zrealizował prace mające na celu dostosowanie podstawowych pojęć i definicji oraz zakresu podmiotowego i przedmiotowego badania turystycznej bazy noclegowej w Polsce. W 1997 r. wprowadzono do badania zmienną – **liczba noclegów udzielonych** w hotelach, motelach i pensjonatach, która obok zmiennej – **liczba wynajętych pokoi** należy do podstawowych informacji gromadzonych w badaniu. Umożliwiło to podawanie danych o udzielonych noclegach we wszystkich turystycznych obiektach noclegowych w Polsce (ogółem) oraz analizę wykorzystania bazy noclegowej.

Od 1998 r. z kategorii „inne” wyodrębniono **zakłady uzdrowiskowe**. W 2000 r. wprowadzono zmienną – **miejsce stałego zamieszkania** (kraj) turysty zagranicznego korzystającego z bazy noclegowej, co wiązało się z koniecznością spełnienia wymagania UE dotyczącego podziału zbiorowości osób korzystających z bazy noclegowej na **rezydentów i nierezydentów** (szczególnie ważne w odniesieniu do obcokrajowców).

W latach 2000–2002 GUS prowadził badanie bazy noclegowej turystyki co kwartał, zbierając dane miesięczne. Wcześniej, raz do roku, gromadzono dane za 9 miesięcy danego roku i 3 miesiące roku poprzedniego. W związku z koniecznością pełnego dostosowania polskiej statystyki turystyki do wymagań obowiązującej do końca 2011 r. Dyrektywy UE¹⁹, od roku 2003 badanie turystycznych **obiektów noclegowych** jest badaniem **miesięcznym**.

Od roku 2004 do grupy obiekty hotelowe wprowadzono podgrupę inne obiekty hotelowe. Zaliczają się do niej hotele, motele i pensjonaty, którym nie została nadana żadna kategoria oraz obiekty, które świadczą usługi hotelowe (np. codzienne sprzątanie). Z tego powodu wprowadzono do sprawozdania pytanie skierowane do osób zarządzających turystycznymi obiektami noclegowymi: „czy obiekt świadczy usługi

¹⁸ Do 2004 r. do grupy tej zaliczano również obiekty, które nie spełniają wymogów kategoryzacyjnych dla poszczególnych rodzajów obiektów, a do 2008 r. również hostele. Od 2009 r. ta grupa obejmuje też ośrodki do wypoczynku sobotnio-niedzielnego i świątecznego.

¹⁹ Dyrektywa 95/57/EC z 23 listopada 1995 r. dotycząca zbierania danych statystycznych z zakresu turystyki oraz Decyzja Komisji z dnia 9 grudnia 1998 r. w sprawie wdrażania Dyrektywy 95/57/EC.

hotelowe?” Wyniki badania pokazały, że jest to bardzo liczna grupa obiektów, głównie hotele i podobne obiekty bez kategorii, ale także takie obiekty, jak: zajazdy, gościńce i inne, do tej pory zaklasyfikowane w podgrupie pozostałe niesklasyfikowane.

Ze względu na rosnącą liczbę i zainteresowanie nowym rodzajem obiektu noclegowego, od 2009 roku w badaniu zostały wyodrębnione **hostele**.

Wykazy jednostek do badania KT-1 powstają w oparciu o Bazę Jednostek Statystycznych (BJS), która jest utworzona jako operat do wszystkich badań prowadzonych przez GUS. BJS zawiera informacje z rejestrów urzędowych (REGON) oraz innych źródeł danych. Kartoteka turystycznych obiektów noclegowych jest aktualizowana według rejestrów administracyjnych, ewidencji obiektów skategoryzowanych prowadzonej przez marszałków województw oraz inne źródła.

Konieczność podjęcia działań dostosowujących badanie do Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 692/2011 z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskiej statystyki w dziedzinie turystyki – skutkowało rozszerzeniem zakresu podmiotowego badania bazy noclegowej. W 2010 roku po raz pierwszy sprawozdawczością miesięczną na formularzu KT-1 objęto pokoje gościnne i kwatery agroturystyczne posiadające 10 lub więcej miejsc noclegowych oraz przeprowadzono pilotażowe, roczne badanie reprezentacyjne pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych – posiadających mniej niż 10 miejsc noclegowych (formularz KT-2).

Począwszy od zapisów w Programie Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2009 stanowiącym załącznik do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2008 r. (Dz. U. Nr 221 z 2008 r., poz. 1436 z późn. zmianami), wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) zobowiązani zostali do przekazywania w formie elektronicznej informacji o obiektach świadczących usługi noclegowe.

W celu ułatwienia realizacji tego zadania opracowano aplikację pozwalającą na rejestrację i bieżącą aktualizację danych o obiektach świadczących usługi noclegowe, która została udostępniona urzędom gmin w 2009 r. Aplikacja ta umożliwia zapisanie wprowadzonych informacji na lokalnym dysku urzędu i wykorzystanie ich do własnych potrzeb. Dzięki temu narzędziu powstała baza informacyjna o obiektach noclegowych działających na terenie gmin, dostępna również do celów statystycznych.

Obowiązek prowadzenia ewidencji turystycznych obiektów noclegowych, niepodlegających kategoryzacji, nakłada na urzędy miast i gmin ustawa o usługach turystycznych z dnia 29 sierpnia 1997 r. (z późniejszymi zmianami).

W związku z objęciem badaniem pokoi gościnnych i kwater agroturystycznych (prezentacja danych począwszy od 2012 r.), zmieniono nazwę „turystyczne obiekty zbiorowego zakwaterowania” na „**turystyczne obiekty noclegowe**”.

Począwszy od 2016 r. wdrożono system imputacji danych dla podmiotów badania, które odmówiły udziału w badaniu. Imputacja brakujących rekordów polega na uzupełnieniu informacji o jednostkach statystycznych, które w ogóle nie wzięły udziału w badaniu (*unit nonresponse*) poprzez zastąpienie braków danych wartością wynikającą z uzyskanej wiedzy o wszystkich wartościach danej zmiennej w zbiorze danych, zgodnie z przyjętą procedurą.

W statystyce bazy noclegowej przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące liczby obiektów i miejsc noclegowych obejmują wszystkie obiekty czynne w dniu 31 lipca oraz obiekty nieczynne w tym dniu, ale czynne w innych dniach badanego miesiąca; przyjęto dla nich maksymalną liczbę miejsc;
- do liczby dni działalności obiektu nie wlicza się przerw międzyturnusowych, z powodu remontu, dezynfekcji itp.;
- przez obiekt czynny rozumie się obiekt, którego co najmniej część była dostępna dla turystów (niezależnie od tego czy był on faktycznie wykorzystywany) w badanym okresie;
- stopień wykorzystania obiektu – wyrażony w procentach – wynika z porównania faktycznie udzielonych noclegów do nominalnej liczby miejsc noclegowych (suma miejsc noclegowych przygotowanych dla turystów w każdym dniu działalności obiektu), a dodatkowo dla hoteli, moteli, pensjonatów i innych obiektów hotelowych z porównania faktycznie wynajętych pokoi do nominalnej liczby pokoi;

- korzystający z noclegów to liczba osób (turystów), które rozpoczęły pobyt w obiekcie w danym miesiącu i powinny być liczone jeden raz, tj. w miesiącu przybycia do obiektu;
- liczba udzielonych noclegów to iloczyn osób (turystów) i liczby nocy ich pobytu;
- liczba wynajętych pokoi w hotelach, motelach, pensjonatach i innych obiektach hotelowych, oznacza sumę pokoi wynajętych w każdym dniu działalności obiektu, bez względu na liczbę osób (turystów) nocujących w tych pokojach;
- restauracja to zakład gastronomiczny dostępny dla ogółu konsumentów, z pełną obsługą kelnerską, oferujący całodziennie wyżywienie o szerokim asortymencie potraw i napojów podawane konsumentom według karty jadłospisowej;
- do barów i kawiarni zaliczono także herbaciarnie, winiarnie, piwiarnie, jadłodajnie, itp.;
- do punktów gastronomicznych zaliczono również smażalnie, pijalnie, lodziarnie, bufety.

Metodologia badania uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdów nierezydentów do Polski

Podstawowym źródłem informacji o uczestnictwie mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach oraz przyjazdach nierezydentów do Polski są badania realizowane od 2014 r. przez Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Narodowym Bankiem Polskim oraz Ministerstwem Sportu i Turystyki, prowadzone w gospodarstwach domowych: „Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach” oraz realizowane w pobliżu granic Polski: „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”.

Obok statystyk na potrzeby turystyki, badania dostarczają jednorodnych, pod względem metodologicznym, informacji o podróżach na potrzeby bilansu płatniczego, rachunków narodowych oraz obszarów transgranicznych.

Uczestnictwo mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach

Celem badania jest określenie skali uczestnictwa mieszkańców Polski (rezydentów) w podróżach, charakterystyka wyjazdów krajowych z co najmniej jednym noclegiem oraz wyjazdów zagranicznych zarówno z noclegiem, jak i bez noclegu. Badane są również wydatki związane z wyjazdami.

Badanie uczestnictwa Polaków (rezydentów) w podróżach jest badaniem reprezentacyjnym prowadzonym w gospodarstwach domowych, w cyklu kwartalnym (w miesiącu następnym po kwartale). Jednostką obserwacji w badaniu są członkowie gospodarstw domowych jedno- lub wieloosobowych w wylosowanych mieszkaniach. Spośród ponad 75 tys. wylosowanych w 2023 r. do badania gospodarstw domowych badanie zrealizowano w 72 tys. gospodarstw. Najczęstszą przyczyną niezrealizowania badania był brak dostępu do mieszkania ze względu na brak lub błędny numer telefonu oraz odmowa respondenta udziału w badaniu.

Informacje pozyskiwane w badaniu dotyczyły podróży mieszkańców Polski – krajowych z noclegiem oraz zagranicznych z noclegiem i bez noclegu i obejmowały:

- charakterystykę wyjazdu (np. data rozpoczęcia i zakończenia podróży, główny cel wyjazdu, odwiedzane miejsca, liczba noclegów, rodzaj zakwaterowania, forma organizacyjna wyjazdu, sposób rezerwacji usług),
- wydatki związane z wyjazdami (na noclegi, wyżywienie, transport, zakupy, usługi kulturalno-rekreacyjne itp.).

Realizacja badania

Badanie było realizowane przez ankierów statystycznych metodą telefoniczną. Do wylosowanych mieszkań z kartoteki zasadniczej dołosoowano kartotekę zastępczą.

Dane pozyskane w badaniu były rejestrowane za pomocą elektronicznego kwestionariusza wywiadu „PKZ – Uczestnictwo w podróżach krajowych/zagranicznych” – metoda CAPI (Computer Assisted Personal Interview).

Wskaźnik kompletności

Wskaźnikiem kompletności lub wskaźnikiem realizacji badania nazywamy wyrażony w procentach stosunek liczby gospodarstw, które zostały zbadane, do liczby wszystkich wylosowanych gospodarstw, które należą do badanej zbiorowości.

W 2023 r. wskaźnik kompletności badania uczestnictwa mieszkańców Polski w podróżach wyniósł 83,0% (o 10,5 p.proc. więcej niż w 2022 roku).

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Gospodarstwo domowe jest to zespół osób spokrewnionych ze sobą lub niespokrewnionych, mieszkających razem i wspólnie utrzymujących się (gospodarstwo domowe wieloosobowe) lub osoba utrzymująca się samodzielnie, bez względu na to, czy mieszka sama, czy też z innymi osobami (gospodarstwo domowe jednoosobowe). Członkowie rodziny mieszkający wspólnie, ale utrzymujący się oddzielnie, tworzą odrębne gospodarstwa domowe.

Zwykłe otoczenie – oznacza obszar geograficzny, niekoniecznie sąsiadujący, w którym dana osoba odbywa zwykłe życiowe zajęcia, określane na podstawie następujących kryteriów: przekraczanie granic administracyjnych lub odległość od miejsca zamieszkania, długość trwania pobytu, częstotliwość podróży, cel pobytu.

Wyjazd turystyczny gospodarstwa domowego – wyjazd, przez co najmniej jednego domownika, do głównego miejsca docelowego położonego poza zwykłym otoczeniem, na okres krótszy niż rok, w dowolnym celu, w tym w celu służbowym, wypoczynkowym lub innym osobistym, z wyjątkiem zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. W przypadku wyjazdów więcej niż jednego z członków gospodarstwa (wyjazdów wieloosobowych) ich cechą jest realizacja wspólnego programu turystycznego poza domem.

Podróże turystyczne – wyjazdy poszczególnych członków gospodarstwa domowego przynajmniej z 1 noclegiem (np. jeden wyjazd 4-osobowej rodziny oznacza 4 podróże).

Podróż krajowa z noclegiem – podróż, w czasie której wszystkie noce zostały spędzone w kraju.

Podróż zagraniczna z noclegiem – podróż na 2 dni lub dłużej (min. 1 nocleg), w czasie której przynajmniej 1 noc została spędzona za granicą. Do podróży zagranicznych zalicza się również tzw. podróże mieszane, tzn. takie, podczas których nocowano zarówno w kraju, jak i za granicą. Nie ujmują się podróży na kontrakty zagraniczne, czyli takich, które są wynagradzane przez instytucje niemające siedziby w kraju zamieszkania respondenta (w Polsce).

Zagraniczna podróż jednodniowa – podróż za granicę bez noclegu.

Podróż krótkookresowa – podróż na 2–4 dni (1–3 noclegi).

Podróż długookresowa – podróż na 5 dni lub dłużej (4 lub więcej noclegów).

Rezydenci – osoby zamieszkujące (przebywające) na danym terenie przez okres co najmniej 12 miesięcy. Do rezydentów danej jednostki administracyjnej zalicza się:

- stałych mieszkańców (osoby zameldowane na pobyt stały), z wyłączeniem osób przebywających poza miejscem zamieszkania (zameldowania) w kraju lub za granicą, przez okres co najmniej 12 miesięcy,
- osoby przybyłe z innego miejsca zamieszkania w kraju lub z zagranicy na okres co najmniej 12 miesięcy.

Wydatki związane z podróżą obejmują kwoty na nabycie usług i dóbr konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży

w formie gotówkowej i bezgotówkowej (np. kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez osoby podróżujące (członków gospodarstw domowych), jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą, nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

Podróże nierezydentów do Polski

Celem badania jest oszacowanie, w ujęciu kwartalnym, liczby podróży nierezydentów do Polski, w tym turystów oraz odwiedzających jednodniowych z zagranicy, przekraczających granice Polski, a także wartości wydatków poniesionych w związku z podróżą do Polski.

Badanie podróży cudzoziemców (nierezydentów) jest kwartalnym badaniem reprezentacyjnym przeprowadzonym wśród wyjeżdżających z Polski turystów oraz odwiedzających jednodniowych.

Badania ankietowe realizowane są w otoczeniu wybranych przejść granicznych na wewnętrznej i zewnętrznej granicy UE na terenie Polski, w tym w portach morskich i lotniczych, przez ankietatorów statystycznych metodą wywiadu bezpośredniego. Ze względu na brak operatu badania, badanie odbywa się na populacji „ulotnej”²⁰, jednak dzięki wiedzy na temat miejsc prowadzenia badania została zapewniona odpowiednia reprezentatywność próby. W celu wytypowania do obserwacji przejść granicznych dokonano uprzednio ich typologizacji. Poprzez grupowanie przejść według przyjętych cech w ramach poszczególnych odcinków granicy uzyskano podzbiory, spośród których losowano przejścia do badania. Respondenci są poddawani badaniu przy wykorzystaniu losowania systematycznego²¹.

Narzędziem badawczym w badaniu granicznym był kwestionariusz wywiadu „PDP – Podróż do Polski”. Kwestionariusz zawierał zestaw pytań dotyczących m.in.:

- charakterystyki pobytu przyjeżdżających do Polski (nierezydentów) według kraju stałego zamieszkania, płci i wieku, celu przyjazdu, długości pobytu, rodzaju bazy noclegowej wykorzystywanej w Polsce,
- wydatków osób przyjeżdżających z zagranicy związanych z podróżami do Polski według rodzaju (na zakwaterowanie, wyżywienie, zakupy itd.).

Podstawowe definicje wykorzystywane na potrzeby badania

Nierezydent – osoba fizyczna mająca miejsce zamieszkania za granicą dłużej niż rok. Na potrzeby niniejszej publikacji pojęcia „nierezydent” i „cudzoziemiec” używane są zamiennie.

Odwiedzający – osoby podróżujące do głównego miejsca docelowego poza ich zwykłym otoczeniem na okres krótszy niż rok, w dowolnym głównym celu (służbowym, spędzenia wolnego czasu lub innym osobistym) innym niż w celu zatrudnienia przez podmiot miejscowy dla odwiedzanego miejsca. Są oni klasyfikowani jako **turyści**, jeśli ich wyjazd obejmuje nocleg, a w przeciwnym razie jako **odwiedzający jednodniowi** (wycieczkowicze).

Wydatki nierezydentów związane z podróżą obejmują kwoty na nabycie usług i dóbr konsumpcyjnych (w tym również trwałych dóbr konsumpcyjnych i przedmiotów o dużej wartości) poniesione przed i w czasie podróży w formie gotówkowej i bezgotówkowej (np. kartą płatniczą, przelewem) bezpośrednio przez osoby podróżujące, jak również finansowane lub refundowane przez zakład pracy, inne osoby, instytucje. Obejmują wszystkie wydatki związane z podróżą nawet, jeśli usługi zostały zarezerwowane i opłacone przed podróżą lub jeśli rzeczywista płatność nastąpiła po zakończeniu podróży. Natomiast nie obejmują wydatków na zakup towarów przeznaczonych do odsprzedaży.

²⁰L. Kish (1991), A taxonomy of elusive populations, *Journal of Official Statistics*, 7, pp. 339–347.

²¹Dla poszczególnych przejść granicznych zostały ustalone interwały losowania z uwzględnieniem przewidywanej wielkości natężenia ruchu podróżnych na poszczególnych przejściach i możliwości ankietera przeprowadzenia wywiadu w określonym czasie.

Metodologia badania ruchu granicznego

Zgodnie z decyzją Rady Unii Europejskiej Polska została włączona do obszaru strefy Schengen 21 grudnia 2007 r. Jednocześnie z Polską do strefy Schengen weszło osiem innych państw: Czechy, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Słowacja, Słowenia i Węgry. Pełne zastosowanie zasad i przepisów wynikających ze wspólnotowego kodeksu regulującego przepływ osób przez granice oznacza w praktyce zniesienie kontroli granicznej pomiędzy krajami należącymi do tego obszaru oraz pełną kontrolę i rejestrację ruchu jedynie osób niebędących obywatelami Unii Europejskiej na zewnętrznej granicy UE. Bezpośrednim skutkiem ubocznym włączenia Polski do strefy Schengen jest brak informacji ze Straży Granicznej dotyczącej ruchu granicznego na granicy Polski z krajami członkowskimi Unii Europejskiej. Ograniczenie to dotyczy odcinków granicy Polski z Niemcami, Czechami, Słowacją, Litwą oraz granicy morskiej w zakresie „regularnych wewnętrznych połączeń promowych²²” i portów lotniczych²³ w zakresie „lotów wewnętrznych²⁴”. W związku z tym zaistniała potrzeba opracowania metod pozwalających oszacować dane dotyczące ruchu granicznego na tych odcinkach granicy.

Ruch graniczny na lądowej granicy Polski z krajami Unii Europejskiej, granicy morskiej i lotniskach

W 2023 r., Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Ministerstwem Sportu i Turystyki oraz Narodowym Bankiem Polskim, kontynuował badanie „Podróże nierezydentów do Polski. Ruch pojazdów i osób na granicy Polski z krajami Unii Europejskiej”. Celem badania jest m.in. oszacowanie liczby przekroczeń granicy przez podróżujące osoby w kierunku „z” i „do” Polski. W 2023 r. w ramach badania na wybranych, byłych drogowych przejściach granicznych, prowadzone było zliczanie pojazdów oraz osób przekraczających granicę Polski z krajami Unii Europejskiej. Informacje uzyskane z ww. badania oraz dodatkowe źródła danych, w tym:

- informacje z portów lotniczych i morskich o wielkości ruchu pasażerów,
- informacje z Urzędu Lotnictwa Cywilnego o ruchu pasażerów,
- informacje z Komendy Głównej Straży Granicznej o wielkości ruchu na przejściach granicznych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski,
- informacje z Ministerstwa Finansów o wielkości ruchu pojazdów na granicach Polski z Automatycznego Systemu Rozpoznawania Numerów Rejestracyjnych (ANPRS PL),

służyły do oszacowania ruchu granicznego cudzoziemców oraz mieszkańców Polski na wewnętrznej granicy Unii Europejskiej na terenie Polski oraz całościowego ruchu granicznego na granicy morskiej i na lotniskach.

W badaniu ruchu granicznego rejestrowane są przekroczenia granicy, a nie osoby. Osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy przekracza tę granicę.

Ruch graniczny na granicy Polski z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Rosją, Białorusią, Ukrainą)

Informacje o ruchu granicznym na zewnętrznych granicach UE opracowywane są na podstawie danych statystycznych Straży Granicznej. Rejestracja ruchu granicznego polega na ewidencji osób i środków transportu odprawionych na polskich przejściach granicznych z krajami nienależącymi do strefy Schengen (Rosją, Białorusią, Ukrainą) i prowadzona jest w sposób ciągły. Dane statystyczne opracowywane

²²„Regularne wewnętrzne połączenie promowe” oznacza każde połączenie promowe między dwoma tymi samymi portami, lub większą ich liczbą, usytuowanymi na terytorium państw członkowskich, bez zawijania do jakichkolwiek portów poza terytorium państw członkowskich i obejmujące transport pasażerów i pojazdów zgodnie z opublikowanym rozkładem rejsów. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

²³Z dniem 30 marca 2008 r. wprowadzone zostały do praktycznej realizacji zapisy Kodeksu Granicznego Schengen odnoszące się do zniesienia kontroli granicznej ruchu lotniczego wewnątrz obszaru Schengen.

²⁴„Lot wewnętrzny” oznacza każdy lot wyłącznie z terytorium państwa członkowskiego lub na jego terytorium, bez lądowania na terytorium państwa trzeciego. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 z dnia 9 marca 2016 r. w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (kodeks graniczny Schengen).

są w okresach miesięcznych, oddzielnie dla każdego przejścia granicznego. Zawierają one informacje o liczbie odpraw dokonanych na granicy w podziale na odprawy dotyczące Polaków i cudzoziemców – według kierunków („z” i „do” Polski) i rodzajów ruchu (paszportowy, obsługa środków transportu, uproszczony i inny). Dla cudzoziemców wjeżdżających do Polski określa się ich obywatelstwo (na podstawie kraju, który wydał dokument podróży).

Komenda Główna Straży Granicznej, poza rejestracją ruchu osób z krajami nienależącymi do strefy Schengen, prowadzi również obserwację ruchu pojazdów kołowych na przejściach granicznych z Rosją, Białorusią i Ukrainą. Rejestrowane są przekroczenia granicy przez samochody osobowe i ciężarowe oraz autobusy jadące w kierunku „z” i „do” Polski, zarówno obywateli polskich, jak i cudzoziemców. Ewidencji podlegają również pociągi operatorów krajowych i zagranicznych przekraczających granicę w obu kierunkach.

W statystyce ruchu granicznego przyjęto następujące rozwiązania:

- dane dotyczące przyjazdów i wyjazdów zagranicznych ujmują odprawy osób przekraczających granicę na podstawie paszportów oraz – w przypadku obywateli UE – innych dowodów tożsamości;
- od 2011 r. liczba przyjazdów i wyjazdów dotyczy pasażerów, jak również obsługi środków transportu; poprzednio obejmowały jedynie pasażerów;
- w liczbie odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę uwzględnione są także odprawy osób posługujących się paszportami konsularnymi i dyplomatycznymi oraz osób wyjeżdżających na stałe za granicę;
- liczba odpraw cudzoziemców przybyłych do Polski obejmuje również odprawy osób przyjeżdżających na stałe.

Zwracamy uwagę, że w badaniu ruchu granicznego przez pracowników Straży Granicznej rejestrowane są przekroczenia granicy, inaczej mówiąc, dokonane odprawy, a nie osoby. Tak więc, np. liczba odpraw Polaków wyjeżdżających za granicę nie oznacza liczby Polaków, ponieważ osoba przekraczająca granicę kilkakrotnie liczona jest tyle razy, ile razy granicę tę przekracza. Ta sama zasada dotyczy pojazdów mechanicznych.

Methodological notes

Basic terms in the field of tourism²⁵

Regulation of the European Parliament and the Council (EU) No 692/2011 of 6 July 2011 on the European statistics on tourism (repealing Council Directive 95/57/EC) was published in the Official Journal of the EU issue No 192 of 22 July 2011 – available on the website: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32011R0692&qid=1687766777119>.

The regulation defines the basic terms in the field of tourism.

Tourism means the activity of visitors taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited.

There are **three basic forms of tourism**, which depend on the surveyed area.

Domestic tourism means visits within a Member State (Poland) by visitors who are residents of that Member State;

Inbound tourism means visits to a Member State (Poland) by visitors who are not residents of that Member State;

Outbound tourism means visits by residents of a Member State (Poland) outside that Member State;

Visitors are the participants of tourism. This definition refers to every person travelling to locations outside their usual environment for a period not exceeding 12 months, whose main purpose of trip is other than the exercise of an activity remunerated from within the place visited. The “visitors” (domestic and foreign) category refers to:

- **tourists** (i.e. visitors who occupied accommodation establishments within the given location for at least one night),
- **same-day visitors** (not accommodated).

Types of tourist accommodation establishments

The surveys on tourist accommodation establishments single out the following types of establishments surveyed by Statistics Poland:

- **Hotel** – an accommodation facility located mainly in the urban areas, with at least 10 rooms, most of which are one-person or two-person rooms, providing a wide range of services for clients staying at the establishment. Each hotel has to render catering services. Depending on the facility furnishing and the range of the services being rendered, five categories are attributed: the highest – five stars, the lowest – one star.
- **Motel** – a hotel type complex located by road communication routes, which, besides the provision of hotel services, is also adapted to the provision of car services and has a car park. A motel has to have at least 10 rooms, most of bed places in single-bed and double-bed rooms. Each motel has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of motels are distinguished: top – five stars, lowest – one star.
- **Boarding house** – a hotel establishment that provides hotel services, offers full board and has at least seven rooms. It has to provide catering services. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, five categories of boarding houses are distinguished: top – 5 stars, lowest – one star.
- **Other hotel establishment** – a lodging place divided into rooms and managed by one board, rendering specified services, including room service, bed-making and cleaning of sanitary facilities, at least on a daily basis (e.g., a building meeting the requirement for a hotel, motel or lodging house that has not obtained a category).

²⁵Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and repealing Council Directive 95/57/EC.

- **Excursion hostel** – an establishment located in the built-up area or in the vicinity of buildings, with at least 30 available accommodations, adapted to self-service of the clients, and offering a minimal scope of services associated with the client stay. Each excursion hostel must have at least one catering establishment. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of excursion hotels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **Shelter** – an establishment located outside built-up areas, near tourist trails, offering a minimal scope of services associated with the client stay. A shelter should provide a food services or possibility of a meal self preparation. The notion “shelter” does not encompass youth hostels.
- **Youth shelter** – an establishment projected for individual and group youth tourism, adapted to self-service of the clients. A youth hostel is an establishment located in a freestanding building or a designated part of a building. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, three categories of youth hostels are distinguished: top – cat. I, lowest – cat. III.
- **School youth shelter** – an educational establishment where interests and talents can be developed as well as different kinds of rest and free time can be organized.
- **Holiday centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holidays.
- **Holiday youth centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and adapted to provide exclusively or mainly services connected with holiday camps.
- **Training-recreational centre** – an accommodation establishment (or a set of establishments) designed and permanently adapted to hold courses, conferences, trainings and conventions etc. It can also be adapted to provide holiday services.
- **Creative arts centre** – an establishment, which assures adequate conditions for creative work and recreation of artists, also used as a holiday centre (mainly by their families).
- **Complexes of tourist cottages** – tourist cottage – a building without a cellar, with no more than four rooms, adapted to provide hotel services. Tourist cottages can form complexes of tourist cottages and be organizationally included in other accommodation establishments. The complexes of tourist cottages may also include camping places.
- **Camping site** – an area, usually wooded, guarded, lighted, with 24-hour reception service, equipped with facilities (sanitary, catering, recreational) which enable the tourists to spend the night in tents, caravans as well as to prepare meals and park motor vehicles. Depending on the equipment in the building and the scope of services rendered, four categories of camping sites are distinguished: top – four stars, lowest – one star.
- **Tent camp site** – a place sectioned off in wooded area, non-guarded, marked and provisionally fenced, which enables the tourists to spend the night in tents. There is drinking water drawing points, necessary sanitary equipment and recreational area in the tent camp site.
- **Hostel** – an accommodation establishment, which varies in standard from hotel establishments mainly by the number of places in rooms, bunk beds and cooperative use of equipment and rooms for guests (e.g. common kitchen/bathroom). Hostels are characteristic of renting single beds, not whole rooms. Hostel rooms are usually dorms (multi-person rooms), as well as individual rooms: 1-, 2- and 3-person.
- **Health establishment** – an establishment providing health care services, located in the area of a health resort and using its natural resources when providing health care services and providing accommodation services.
- **Rooms for guests** – type of tourist accommodation, which are furnished rooms and flats (excluding agrotourism lodgings) in apartments, houses and other buildings belonging to the natural or legal persons (except farmers) and rented for a fee for tourists.
- **Agrotourism lodging** – type of tourist accommodation, which are rooms and other buildings prepared (by adaptation) in rural households (agricultural, farming, gardening and fishing) owned by farmers and rented for a fee for tourists.

- **Other not classified establishments**²⁶ – establishments, which function as tourist accommodation establishments, in the period of not being fully used according to their own purpose. These include among others dormitories, boarding schools, sport and recreational centres, etc.

Methodological notes on the tourist accommodation establishment survey

The source of data about the capacity and occupancy of tourist accommodation establishments in Poland is a complete statistical survey conducted by Statistics Poland in accordance with the specialization pursued by the Statistical Office in Rzeszów. Information is obtained through the KT-1 reports of the occupancy of tourism accommodation establishments in each month.

The reporting units provide the following: precise location, type and category of the establishment, number of rooms, beds and catering establishments. Furthermore, they provide information on the establishment occupation in individual months, i.e. on the number of days of the establishment activity, nominal number of bed places or rooms, as well as the number of persons accommodated, and the number of overnight stays and rented rooms (separately for foreign tourists).

Statistics Poland has been working on the improvement and adaptation of the accommodation base survey to the requirements of the European Union. The first stage included conclusion of the work on the compatibility of basic notions and definitions of the surveyed units and adopting the subjective and objective scope of the survey on the tourism accommodation base in Poland to the EU requirements. A variable – **the number of overnight stays** in hotels, motels and boarding houses – was implemented to the survey in 1997, serving as one of the basic information gathered in the survey, together with the variable – **number of rooms rented**. This enabled presentation of data on the accommodations provided in all collective accommodation establishments in Poland (in total), which led to the analysis on the occupancy in the accommodation base of tourism collective accommodation establishments.

Health establishments were separated from the category “other” in 1998. A variable – **place of permanent residence (country)** of the accommodated foreign tourist – was implemented in 2000, which was associated with the EU requirements concerning the division of the total accommodated persons into residents and non-residents (this is especially important in relation to foreigners).

In years 2000-2002, Statistics Poland conducted surveys on the tourism accommodation base on a quarterly basis, collecting monthly data. Before 2000, data was collected once a year for 9 months of the given year and for 3 months of the previous year. Due to the necessity to fully adjust the Polish tourism statistics to the requirements of the EU Directive²⁷, since 2003 the survey on tourism **collective accommodation establishments** has been conducted **on a monthly basis**.

The subgroup – **other hotel facilities** was established within the group – **hotels and similar establishments** in 2004. It covers the hotels, motels and boarding houses not assigned to any specific category, and establishments providing hotel services (e.g. everyday cleaning). For this reason, the question “does the establishment provide hotel services?” directed to managers of tourism establishments was included in the report. The survey results proved that this was a very numerous group of establishments, mainly including uncategorized hotels and the like, but also such establishments as road houses, inns and the like, previously classified to the subgroup – **other not classified establishments**.

Due to the growing number and interest in the new type of accommodation establishment, since 2009 **a hostel category** has been distinguished.

²⁶Until 2004, the establishments not meeting the category requirements for any particular kind of establishments were also included in this group and until 2008 also hostels. Since 2009, this group includes weekend and holiday accommodation establishments.

²⁷The Directive of the Council 95/57/EC of 23 November 1995 on the collection of statistical information in the field of tourism, and the Decision of the Commission of 9 December 1998 on the procedures for implementing the Directive of the Council 95/57/EC on the collection of statistical information in the field of tourism.

The lists of units for KT-1 surveys are developed on the basis of the Statistical Units Base (BJS), which is established to serve as the frame for all surveys conducted by Statistics Poland. The BJS includes information from official registers (REGON) and from other data sources. The index of collective accommodation establishments is updated on the basis of administration registers, categorized establishment registers and other sources.

Necessity to adjust the survey to the new EU legislation – Regulation (EU) No 692/2011 of the European Parliament and of the Council of 6 July 2011 concerning European statistics on tourism and regarding Council Directive 95/57/EC resulted in the extension of the subjective scope of the tourism accommodation base survey in 2010. For the first time the monthly report on the KT-1 form included guest rooms and agrotourism lodgings with 10 or more beds. Moreover an annual pilot sample survey of guest rooms and agrotourism lodgings with less than 10 beds were conducted (KT-2 form).

Starting since 2009 (in accordance with the Programme for Surveys in Public Statistics for 2009 which is an annex to the Regulation of the Council of Ministers of 27 November 2008 (Journal of Laws No. 221, 2008, item. 1436 with amendments), municipality administrators (mayors, presidents of cities) are being obliged to provide information about facilities providing accommodation services in electronic form.

In order to facilitate this task a special applet was developed that allows registering and updating current data on the premises providing accommodation services in municipal offices. This application allows collecting information on the local level, save them on the office disk and using them to the own need of the office. With this tool, the resulting database of information on accommodation establishments operating in the municipalities is also available for statistical purposes.

While adapting to meet the requirements of the new European Union legislation in the field of tourism, in scope of interest are entities of individual accommodation (agrotourism lodgings/guest rooms). Obligation to keep records of such entities is required from the offices of municipalities and towns and is included in the law on tourism services of 29 August 1997 (as amended).

Since 2012 the survey on tourist accommodation establishment has covered supplemented data on guest rooms and agrotourism lodgings. With this, the term "tourism collective accommodation establishments" was changed to "**tourism accommodation establishments**".

Starting from 2016, a system of data imputation was implemented for survey units which refused to participate in the survey. Imputation of missing records involves supplementing information on statistical units that did not participate in the survey at all (unit nonresponse) by replacing missing data with the value resulting from the obtained knowledge of all values of a given variable in the dataset, according to the adopted procedure.

The following solutions were adopted in the statistics on the accommodation base:

- data concerning the number of accommodation places and establishments covers all establishments open on 31 July and establishments closed on 31 July, but open on other days of the surveyed month; the maximum number of places has been assumed for them;
- the number of days of establishment activity does not include breaks between periods, caused by repairs, disinfection, etc.;
- an active establishment is understood as an establishment which was accessible to tourists, at least in part (regardless of the actual occupancy), during the surveyed period;
- the establishment occupancy rate – presented in percentage – results from the comparison of actually provided accommodations with the nominal number of bed places (total bed places prepared for tourists on each activity day of the establishment), and for hotels, motels, boarding houses and other hotel facilities additionally from the comparison of actually rented rooms and the nominal number of rooms;
- the number of tourists accommodated is the number of persons (tourists), who began their stay in an establishment in a given month (i.e. who checked in). This means that the persons staying in the establishment at the turn of months will only be included in the survey once, which means that they will only be listed for one month (i.e. at the time of registration);

- number of overnight stays (nights per capita) is the product of persons (tourists) and the number of days (nights) of their stay;
- number of rented rooms in hotels, motels, boarding houses and other hotel establishments is the total of rooms rented in each day of the establishment's activity, regardless of the number of persons (tourists) accommodated in these rooms;
- a restaurant is a catering establishment available to general consumers with full waiting services, offering all day dining with full board with a broad assortment of meals and beverages by menu;
- bars and cafes include also wine houses, beer halls, canteens, etc.;
- catering outlets include also grills, ice-cream parlours, refreshment rooms.

Methodology of surveys on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland

The main source of information on the participation of residents of Poland in trips and arrivals of non-residents in Poland is surveys carried out since 2014 by the statistics in cooperation with the National Bank of Poland and the Ministry of Sport and Tourism: "Participation of residents of Poland in trips" – carried out in households and "Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and persons at the Polish border with the countries of the European Union" – conducted near the Polish borders.

In addition to statistics on tourism, the surveys provide methodologically homogeneous information on trips also for the needs of balance of payments, national accounts and transborder areas.

Participation of residents of Poland in trips

The aim of the survey is to determine the scale of participation of residents of Poland in trips, characteristics of domestic trips with at least one overnight stay and outbound trips with and without overnight stays. Expenditure related to trips is also surveyed.

The survey of the participation of Poles (residents) in trips is a sample survey carried out in households in a quarterly cycle (in the month following the quarter). The observation unit in the survey are members of single or multi-person households in drawn dwellings. The observation unit in the survey are members of one-person or multi-person households in drawn dwellings. Of the 75 thousand household selected for the survey in 2023 the survey was conducted in 72 thousand households. The most common reason for not carrying out the survey was the lack of access to the apartment due to the lack of or incorrect telephone number and the respondent's refusal to participate in the survey.

Information obtained in the survey related to trips of Polish residents – domestic trips with an overnight stay and outbound trips with and without overnight stay, including:

- characteristics of the trip (i.e. start and end dates, main purpose, places visited, number of overnight stays, type of accommodation, type of trip, how the trip was booked),
- expenditure related to trips (on accommodation, food, transport, shopping, cultural and recreational services, etc.).

Implementation of the survey

The survey was carried out by statistical interviewers using the telephone method. A replacement file was added to the randomly selected apartments from the main file.

The data obtained in the study were recorded using the electronic interview questionnaire „PKZ – Participation in domestic/foreign travel" – CAPI (Computer Assisted Personal Interview) method.

Completion rate

The completion rate or the survey implementation rate is expressed as a percentage of the number of households that have been surveyed to the number of all selected households that belong to the surveyed population.

In 2023, the completeness rate of the study of participation of Polish residents in travel was 83.0% (by 10.5 percentage points more than in 2022).

Basic definitions used for the survey

Household is a group of related or unrelated persons who live together and make a living together (multi-person household) or a person who makes a living on their own irrespective of whether she/he lives on their own or not (single-person household). Family members who live together but make a living separately constitute separate households.

Usual environment – means the geographical area, though not necessarily a contiguous one, within which an individual conducts his regular life routines and shall be determined on the basis of the following criteria: the crossing of administrative borders or the distance from the place of residence, the duration of the visit, the frequency of the visit, the purpose of the visit.

Tourist travel of a household – a trip of at least one household member to a main destination outside his usual environment, for less than a year, for any main purpose, including business, leisure or other personal purpose, other than to be employed by a resident entity in the place visited. If more than one household member is travelling (multi-person travel), the travel is characterized by the implementation of a joint tourism program outside the home.

Tourism trips – trips of individual household members with at least with 1 overnight stay (e.g. one travel of a 4-person family equals 4 trips).

Domestic trip with overnight stay – a trip abroad without overnight stay.

Outbound trip with overnight stay – a trip of 2 days or more (min. 1 overnight stay) with at least 1 night spent abroad. Outbound trips also include the so-called mixed trips, i.e. trips with both domestic and out-bound overnight stays. Trips connected with foreign contracts, i.e. those which are paid by the institutions not established in the country of residence of the respondent (in Poland), are not covered.

Outbound same-day visit – a trip abroad without overnight stay.

Short trip – a trip of 2 to 4 days (with 1 to 3 overnight stays).

Long trip – a trip of 5 or more days (with 4 or more overnight stays).

Residents – persons who have lived in their place of usual residence for a continuous period of at least 12 months. Residents of the administrative unit comprise:

- permanent residents (people registered for permanent residence), without the people staying away from home (residence) in the country or abroad, for at least 12 months,
- people who came from another place of residence in the country or from abroad for a period of at least 12 months.

Expenditure related to trips covers amounts for the purchase of consumer services and goods (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip in cash and non-cash form (e.g. by payment card, bank transfer) directly by travellers (household members) as well as financed or reimbursed by the employer, other persons, institutions. It includes all tourism expenditure even if services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. It does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Trips of non-residents to Poland

The aim of the survey is to estimate, on a quarterly basis, the number of trips of non-residents to Poland, of which tourists and same-day visitors from abroad crossing the Polish borders, as well as the expenditure incurred in connection with a trip to Poland.

The survey of trips of foreigners (non-residents) is a quarterly sample survey conducted among tourists and same-day visitors leaving Poland.

This sample questionnaire-based survey is carried out in the vicinity of selected border crossings on the EU's internal and external border on the territory of Poland including seaports and airports with the use of face-to-face interviews. Due to the lack of a survey frame, the survey was conducted on an "elusive"²⁸ population, but the appropriate representativeness of the sample was provided owing to the knowledge of the survey sites. In order to select the border crossings for the survey, typology of the crossings was carried out beforehand. The fact that the crossings were grouped according to the accepted characteristics within the individual sections of the border made it possible to obtain subsets, of which the crossings for the survey were drawn. Respondents are surveyed using systematic sampling²⁹.

The research tool in the border study was the interview questionnaire "PDP – Trip to Poland". The questionnaire contained a set of questions concerning i.e.:

- characteristics of persons visiting Poland (non-residents) by country of residence, sex and age, purpose of a trip, length of stay, type of accommodation facility used in Poland,
- expenditure related to trips of persons arriving to Poland from abroad by its type (accommodation, food, shopping, etc.).

Basic definitions used for the survey

Non-resident – an individual residing abroad for more than one year. For the purposes of this publication the terms "non-resident" and "foreigner" are used interchangeably.

Visitors – people taking a trip to a main destination outside their usual environment, for less than a year, for any main purpose (business, leisure or other personal purpose) other than to be employed by a resident entity in the place visited. Visitors are classified as **tourists** if their trip includes an overnight stay, and as **same-day visitors** (excursionists) otherwise.

Expenditure related to trips of non-residents covers amounts for the purchase of consumer services and goods (including durable consumer goods and high value objects) incurred before and during the trip in cash and non-cash form (e.g. by payment card, bank transfer) directly by travellers as well as financed or reimbursed by the employer, other persons or institutions. It includes all tourism expenditure even if the services were booked and paid before the trip or if the actual payment occurred after the trip. It does not include expenditure on the purchase of goods for resale.

Methodological notes of border traffic data

Pursuant to the decision of the Council of the European Union, Poland was included in the Schengen area on 21 December 2007. Eight other countries were included into Schengen along with Poland, namely: Czechia, Estonia, Lithuania, Latvia, Malta, Slovakia, Slovenia and Hungary. A complete application of rules and regulations arising from the Community code governing the border flow of persons translates itself into a practical removal of border control between the countries within this area. Furthermore, the eastern border of Poland simultaneously became the external border of the European Union, where full inspection and traffic registration encompasses only citizens of non-European Union countries. The direct out-

²⁸L. Kish (1991), A taxonomy of elusive populations, *Journal of Official Statistics*, 7, 339–347.

²⁹For each border crossing, the sampling intervals were set taking into account the predicted volume of passenger traffic at individual crossings and the possibility of carrying out the interview at a specific time.

come of the Poland's accession to Schengen is the lack of statistical information on border traffic on the internal border of Poland and the European Union.

This shortage of data refers to the segments of the Polish border with the following countries: Germany, Czechia, Slovakia, and Lithuania, as well as the maritime border in the scope of "regular internal ferry connections³⁰" and airports³¹ in the scope of "internal flights³²".

Therefore, a need to develop methods allowing data estimation on cross-border traffic on those sections of the border emerged.

Border traffic at the Polish land border with other European Union countries, maritime borders and airports

In 2023 Statistics Poland in cooperation with the Ministry of Sport and Tourism and the National Bank of Poland, carried out a survey „Trips made by non-residents to Poland. The movement of vehicles and people at the Polish border with the countries of the European Union“. The survey aims to, among others, estimate the number of border crossings by persons traveling in the direction to and from Poland. In 2023 in the frames of the survey, on selected former land border crossings, counting of vehicles and persons crossing the Polish border with other countries of the European Union is carried out. Information obtained from the above mentioned survey and additional data sources, including:

- information from airports and seaports on passenger traffic volume,
- information from the Civil Aviation Authority on passenger traffic,
- information from the Border Guard Headquarters on the volume of traffic at border crossings at the external border of the European Union on Polish territory,
- information from the Ministry of Finance on the volume of vehicle traffic at Poland's borders from the Automatic Number Plate Recognition System (ANPRS PL),

for the estimation of cross-border traffic of foreigners and Polish residents on the inside border of the European Union on Polish territory and the overall border traffic on the sea border and at airports.

In the survey of border traffic the crossings of the border are registered and not the number of persons who cross this border. A person crossing the border several times is counted as many times as he/she crosses this border.

Border traffic at the Polish land border with the countries not belonging to the Schengen area (Russia, Belarus, Ukraine)

Information on border traffic at the EU's external borders is compiled on the basis of statistical data from the Border Guard. Registration of border traffic consists in the registration of persons and means of transport cleared at Polish border crossings with countries not belonging to the Schengen area (Russia, Belarus, Ukraine) and is carried out continuously. Statistical data are compiled on a monthly basis, separately for each border crossing point. They contain information on the number of checks carried out at the border, broken down into checks on Poles and foreigners – according to directions („from“ and „to“ Poland) and types of traffic (passport, means of transport, simplified and other). For foreigners entering Poland, their citizenship is determined (based on the country that issued the travel document).

³⁰“Regular internal ferry connection“ means any ferry connection between the same two or more ports situated on the territory of the Member States, not calling at any ports situated outside the territory of the Member States, and consisting of the transport of passengers and vehicles according to a published timetable; Regulation (EU) 2016/399 of the European Parliament and of the Council of 9 March 2016 on the EU code on the rules governing the movement of persons across borders (Schengen Borders Code).

³¹On 30 March 2008, the records of the Schengen Borders Code concerning the dissolving of air traffic border control within the Schengen area were practically implemented.

³²“Internal flight“ is the definition of every flight exclusively from the territory of a Member State or within its territory, without landing in a third country; Regulation (EC) No. 562/2006 of the European Parliament and of the Council of 15 March 2006 establishing a Community Code on the rules governing the movement of persons (Schengen Borders Code).

The Border Guard Headquarters, apart from registering the movement of people with the countries not belonging to the Schengen area, also monitors the movement of wheeled vehicles at border crossing points with Russia, Belarus and Ukraine. The border crossing of passenger cars, trucks and buses going in the direction „from“ and „to“ Poland, both Polish citizens and foreigners, is registered. The trains of domestic and foreign operators crossing the border in both directions are also subject to registration.

The following solutions were adopted in the statistics on border traffic:

- data concerning the arrivals and departures of foreign citizens describing the checks of persons crossing the border on the basis of passports, as well as – in the case of the EU citizens – other personal documents,
- since 2011 data on the number of arrivals and departures has related to passengers and the operating personnel; previously data included only passengers,
- the number of Polish citizens travelling abroad also includes the checks of persons with consular and diplomatic passports, as well as persons leaving the country for permanent stay abroad,
- the number of foreigners arriving in Poland also includes the checks of persons arriving for permanent stay.

We would like to point out that the survey on border traffic conducted by the employees of the Border Guard serves as the means for registering the border checks, and not persons. Therefore, e.g. the number of checks of Polish citizens travelling abroad does not signify the number of Polish citizens, since one person crossing the border more than once is also counted more than once. The same rule applies to motor vehicles.